

ROLL

112480 haziran 2009/06 6 TL

IGGGY POOP

michel houellebecq'le baş başa

ROLL
141

4 temmuz'da
istanbul'da

JOE
JACKSON

BANDİSTA • PROUDDPILOT • MUTLU TORUN • OI VA VOI • CALEXICO • DEAD WEATHER

ŞEHİRDE YAŞAMAK

Bir oğlan doğdu zor zamanında Mississippi'nin Etrafındaki dört duvar adeta harabe Ebeveynleri sevdi ve ilgilendi onunla Uğraştılar doğru yolda güçlü kalması için Baş edebilmesi için şehir hayatıyla

Bazı günler babası on dört saat çalışıyor Ve emin ol bir dolar zor geçiyor eline Annesi evlerini temizliyor elâlemin Kuşkun olmasın kazandığı ancak bir peni Ancak yeterli şehir hayatı için

Kızkardeşi siyah fakat güzel ve havalı Eteği kısa ama allahtah bacakları yapılı Okula yürümek için uyanıyor erkenden Elbiseleri eski belki, ama temiz herkesten Elverir şehir hayatı için

Abisi zeki, başkalarından da duygulu Dayanıklısıdır ama yakında tükenecek sabrı İş bulmak samanlıkta iğne aramak gibi Yaşadığı yerde istemiyorlar siyah insanları İdare ediyor öyle ya da böyle şehir hayatında

Ancak idare ediyor şehir hayatında

Uzamış saçları, adımları ağır, kumlanmış pabuçları Ömrünü tüketiyor New York sokaklarında Kirli hava onu neredeyse öldürecek Oy kullanmak istedi, ama bir çözüm yok ki onun için İdare ediyor ancak şehir hayatında

Umarım geliyordur size kadar sesimdeki bu acı Ve inşallah kurarsınız daha mutlu yarınları Merhametsiz bir yer burası, olamaz daha soğuşu Dünyayı değiştirmesek eğer, o da bulacak sonunu Bırakın şu şehir hayatını besleyip durmay

MAZİDEKİ CENNET

Ömürlerini mazideki cenneti aramakla geçiriyorlar • Zamanlarını geride kalmış günleri yüceltmekle harcıyorlar • Günlerini cehaletin, o kadim methiyenin anısıyla geçiriyorlar •• Söyle hangisi bunların kalacak yarına • Onların kaç tanesi seninle ben gibi • Sefahat • Irksal rabitalar • Teselli • Ayrımcılık • Yazgı • Tecrit • Sömürü • Tahrip • Dönüşüm • Yok oluş • Tasdik... dünyanın zalimlerine •• Ömürlerini geleceğin cennetini aramakla geçiriyorlar • Akıllarıyla bekliyorlar acıların tarihe karışacağı zamanı • Anlatıp duruyorlar aşk mesihinin temelli geleceği günün hikâyesini •• Söyle hangisi bunların kalacak yarına • Onların kaç tanesi seninle ben gibi • Bildirisi • İrk kardeşliğinin • Teselli • Bütünleşme • Gerçekleşmesi • Kehanetlerin • Al-kışlar • Dünyanın kurtuluşuna • Titreyişler • Uyarılma • Tasdik... dünya barışına •• Ömrümüzü yaşayalım geleceğin cenneti için • Şükran duyalım geleceğin cenneti için • Geçirdiğimiz hayatlarımıza • Mazideki cennette yaşayanlara yazıklar olsun

BÜYÜK BOMBACI

Herkese keyfi yerinde Temmuzdan daha sıcak hava Her ne kadar dünya sorunlara boğulmuşsa da Bize dokunamadılar ne kadar uğraşsalar da Parktan gelen ritmi duyuyorum Teypte Marley döktürüyor Bu akşam parti var Bloğun dibindeki köşebaşında

Bilmiyor muydun Şafak sökene kadar coşup kopacağını Bahse girerim söylemedi kimse sana Şafak sökene kadar coşup kopacağını Coşup kopacaksın dağılıp saçılacaksın

Davalarına katılmamızı istiyorlar Ama bizim cevabımız şu an Bütün kaygılarımızdan azad olup Avcumuzdan üfürmek onları Zimbabve'ye barış geldi Üçüncü Dünya ayakta Şimdi kutlama zamanı Yeni başladık çünkü daha

Bilmiyor muydun Şafak sökene kadar coşup kopacağını Bahse girerim söylemedi kimse sana Şafak sökene kadar coşup kopacağını Coşup kopacaksın dağılıp saçılacaksın (Büyük bombacının alevlerinin Tam ortasındayız şimdi)

Mutlu olup olmadığımı soruyorsun Bakarsan aslına Vecde durduğumu söyleyebilirim pekâlâ Bir anlaşma yaptık çünkü hep beraber Evlatları olarak Jah'ın Karar verdik toplanmaya Doğru yolda ilerlerken Kaderin en parlak yıldızda

BAY DUKE

Müzik kendi içinde bir dünyadır Anlarz hepimiz dilinden Şarkılar söylemek, dansetmek, el çırpmaç için Fırsat eşitliği sunar herkese Fakat bir şarkının groove'u var diye İllâ bir coşku yaratacak da değil Ama leb demeden anlarsın insanların Ne zaman hareketlendiğini

Boydan boya hissedeler her biri Dalga dalga yayılır üstlerinden

Müzik bilir hayatta vazgeçilemeyecek Şeylerden biri olduğunu ve hep olacağını Ama buyrun bakın müziğin bazı öncülerine Zaman unutmamıza izin vermeyecek onları Basie, Miller, Satchmo varsa Ve alayının kralı Bay Duke Ve hele Ella'ninki gibi bir ses şakıyorsa Yoktur bir müzik grubunun kaybetme ihtimali

İnsanların hepsinde Herkeste hissedersin bunu

Hissedersin herkeste Hadi hisset, hadi hisset bu hislerimi

 Türkçesi: Erol Merve

Womder
stevie

ROLL
141

haziran '09

- 09** Iggy Pop
14 Dead Weather
16 Calexico
20 Oi Va Voi
23 Mutlu Torun
28 Bandista
32 Proud Pilot
35 Pozitif 20 yaşında
39 "Şairin Ölümü"
43 Almancı Festivali
44 İstanbul'da yaz bereketi
57 Joe Jackson

- 04** Ajans
42 Ses ile Gölge Tuncer Erdem
46 Gayd
49 Kiraathane
50 Kısa dalga
Kitty, Daisy & Lewis, Fever Ray, Flashguns
Graham Coxon, Grammatics, Phoenix
Malajube, God Help The Girl
52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdullah Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Arslan Eroğlu, Ayşegül Öğüz, Baran Özdemir, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Deniz İpek, Deniz Öztürk, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fevzican Abacıoğlu, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcüğü, Hakan Lokanoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, Hüseyin Ustaoglu, İlker Aksoy, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Oğan Güner, Özay Selmo, Pelin Batu, Pelin Özer, Pınar Ögünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Serdar Beyaz, Sinan Yusufoglu, Siren İdemem, Sungu Çapan, Şahan Nuhoglu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, V. Can Yazıcı, Yasemin Aydan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoglu **baskı:** Ezgi Matbaacılık [Sanayi cad. Altay sok. No: 10 Yenibosna-İstanbul Tel: 0.212.452 23 02] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Haziran 2009 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Süslü Sakısı Sok. no:5-3 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks:** 0.212.251 87 67 **e-mail:** rolldergisi@yahoo.com **abonelik:** expressroll@gmail.com **yl 13 sayı 141 haziran '09 imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazışları müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Özay Selmo (0.533.514 90 49)

ISSN 1307 - 4628
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Samim

*Samim, bu ismiydi onun,
sanki haberdar
Mahfi kederimden...*

Kimsenin zevkine karışılmaz, kedileri ile herkes sevsin demeyeceğim; ama ben, kedi sevmeyenlerle anlaşamam. "Kiminle anlaşsın ki!" diyeceksiniz. O da yalan değil: Bu yaşa geldim, büyüğü ile de, küçüğü ile de çekişmeyi bir türlü bırakamadım. Artık etmeyeyim, insanın yaşarsa arıyacak, ölürse rahmetle anacak eşi dostu, gücendirmedeği, kırmadığı birkaç kimsesi bulunmalı diyorum, olmuyor. Öyle dediğimin ertesi günü, ne ertesi günü, yarım saat sonra, en canoğur dostumla bir çekişme, bir kavga, aramızda kan davası varmış gibi düşman oluyorum. Bakıyorum, arkadaşlarım geçimsiz insanlar değil, birbirleriyle dargınlık, küskünlük çıkardıkları yok, her dedikleri bir olmasa bile o ayrılıkları gözlerinde büyütüyorlar. Tek tatsızlık çıkmasını diye birbirleri uğrunda en köklü sandığımız düşüncelerini feda ettikleri de oluyor. Ben de arkadaşlarıma benzemek istemedim; elimde değil, kimse kimsenin huyunu değiştiremiyor, hele kendininki hiç değiştiremiyor. Bütün çocukluğum kediler arasında geçti. Annem, babam, kardeşlerim, hepimiz kediyi severdik. Büyük büyük bahçeli evlerde otururduk, yirmi beş, otuz kedimiz bulunurdu. Martta, kabakta doğurdular mı, sanki düğün ederdik. Lohusa şerbeti kaynar, al basmasını diye sepetlere kırmızı kurdeleler bağlanır, küçük küçük altınlar takılırdı. Yavrulara ad arardık. Bir tanesi ölünce, içimize dert olurdu. Öyle gömmeye falan kalkmazdık, herkes gibi biz de çöp arabasına atardık, ama arkasından ağlardık. Bunun için olacak, kedisiz bir insanlığı aklım almıyor.

Kedi akıllı hayvandır demeyeceğim. Ama aptal da değildir. Köpek gibi insanı ile anlamaya, az çok insanlaşmaya çalışmaz, eve girip çıkmak için, yiyeceğini bulmak, istemek için, hasılı yaşaması için ne lazımsa onu öğrenir. Yetmez mi? İnsanın aptalından nasıl hoşlanmazsam, hayvanın akıllısından da öyle hoşlanmam. Kedi ne biçimli, ne güzel hayvandır! Yalnız irilerini, koca koca tüylülerini demek istemiyorum, en çalimsızında, hastalıklısında, sakatında bile bir zarıflık vardır. Hele temizlenmesine bayılırım. Hani ön ayaklarından birini şöyle yana sarıktıp da göğsünü yalaması vardır, baktıkça içim açılır. Sonra öğrenmiş gibi, titizlenmiş gibi gözleri bir tuhaf bakarak dilini bir de sırtına vurur.

Ufak bir lastik top, daha iyisi takır

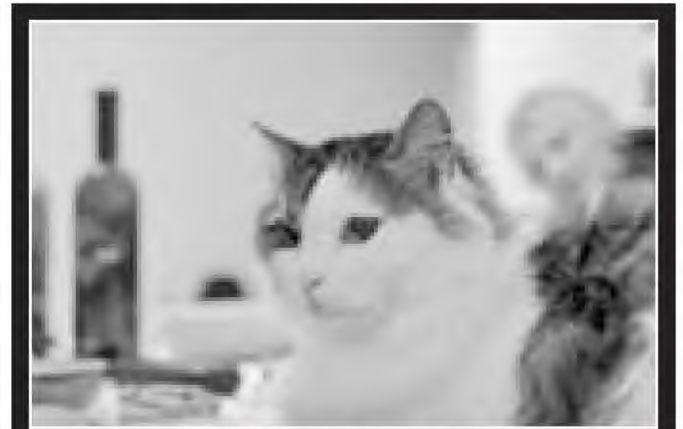
tukur yuvarlanan bir ceviz arkasından sırtını kaldıra kaldıra koşan kediyeye ne buyrulur? Yemeğin tadını çıkarır. Hırlaya hırlaya, bir parçaya da elini atarak yemesi eğlencelidir; ama ben asıl uslu uslu, başını eğip gözünü kapatarak yemesini severim. Gözlerini kapaması bana hazzındanmış gibi gelir. Belki gerçekten de öyledir. Benim bir kedim vardı, kavun yedi. İlk görünce biz de şaşkınlıkla şıpr şıpr bir ses çıkararak ne tatlı yedi. Köpeğin yemesi gürültülüdür; hele lal lak su içmesine hiç bakmam, sinirlenirim. Kedinin sessiz sessiz yiyip içmesi uzun uzun seyredilebilir. Kedi en umulmadık şeyleri yer, zeytinden hoşlanana çoktur, çukulata meraklısını da görürüm. Salataya alışanı da olurmuş, ama ben rastlamadım. Birinin huyu birine benzemez ki! Asıl sevdiğim tarafı da belki odur. Kedidir, bütün kediler gibidir, ama ötekilerden ayrıran, yalnız kendinde görülen huyları da vardır.

Kedi için hayırdır derler. Yemek yerken gözlerini kapaması da, kendine edilen iyiliği bilmemek içinmiş. Hiç hazzetmem öyle sözlerden. İnsanoğlunun kendini gözünde ne kadar büyüttüğünü, kediyeye bir lokma yemek vermesini de büyük bir iyilik sayıp karşılık beklediğini gösterir. Biraz da karşılık beklemeden bir iş görmeye, ettiğinin iyiliği iyilik saymamaya alışın. Kedi size bağlanacak, minnettar olacak da ne çıkacak? Oynamasını seyrediyorsunuz, siz de onunla oynayıp eğleniyorsunuz; oksuyorsunuz, yumuşacık tüyleri elinize zevk veriyor. Daha ne istersiniz? Bir de kediden ille bir fayda mı gelecek? Ben "avcı" olmasını da pek istemem; fare, sıçan ardına düşmekten eğleniyorsa keyfi bilir; ama ta yanbaşından geçen sıçana da aldırma-sın, gene kızmam. Hayın da değildir,

kendini seven insana bağlanır. Bir tanesini söylerler: Yavrulamış, yavruların gözleri açılınca ağzında birer birer getirip hanımının önüne koymuş. Sevgisini daha nasıl gösterebilir? Biz, hayvanlar bizi ille büyük görsünler, biz onları sevsek de, sevmesek de, eziyet de etsek onlar bizi sayınlar istiyoruz. Hep insanın kendini beğenmesi. Kedinin de sizin gibi, kendi keyfini, kendi rahatını arar bir canlı varlık olduğunu, onun da kendisini hayvanların en üstünü sayabileceğini düşünün, artık ondan kulluk, kölelik beklemesiniz. Kedinin hayırlığı bizde şiiire bile geçmiştir. Tefvik Fikret'in "Zerrişte" sini bilirsiniz: Bir kedisi varmış, nazlanır, etmediğini komazmış. Anlattığından belli, hayvancağız oynamak istermiş. Ama Tefvik Fikret, o ukalaca, böbürlenen edası ile "benim bütün sevdiğilerim işte böyle çıktı" diye yanıp yakıyor.

"Zerrişte, bu ismiydi onun, sanki haberdar Mahfi kederimden..." Ne de biçimsiz mısralar! Kediyeye koydu ada da bakın: "Zerrişte". İlle "Pamuk, Mestan, Sarman, Zertop" desin demiyorum, başka adlar da olur. ama "Zerrişte" nasıl olur? Bir demeyin: "Gel, pisi pisi, Zerrişte..." Gülünç olmuyor mu? Tefvik Fikret'in kulağı Türkçeye hiç mi alışık değildi? Alışık olsa acaba kediyi öyle çağırabilir miydi? (Tefvik Fikret, "gel pisi pisi!" demeyi şüphesiz bayağı bulurdu; hayvanı belki de: "Oh! Şıtap et, Zerrişte!" diye çağırırdı. O zaman da oluyor hani!) Bu yazıyı kedileri sevdiğimi söylemek için yazdım. Ama arada aklıma Tefvik Fikret'in "zerrişte" manzumesi geldi, onun için düşündüklerimi de söyledim.

Nurullah Ataç, 18 Eylül 1942, Cumhuriyet

Samim (Kasım 1993 - Mayıs 2009)
İsmi bulmak kolaydı. Kendisi kazandı. Soyismini bir türlü bulamadık, Pars dedik uymadı, Mülâyim dedik olmadı, Cenap dedik tutmadı. Zerrişte ne güzeldi! Soyisimsiz gitti Samim. Kedi değildi, Samim'di.

Asıl sözlerimiz söylenmemiş kalanlar, başkalarının duymadıkları ve, eğer söyleyebilmiş olsak, hem onları hem de kendimizi şaşırtacak olanlardır. **ABDÜLHAK ŞİNASI HISAR**, Çamlıca'daki Eniştemiz

Ya bir gemi var bu saatte beklediği, Ya da sulara bırakılacak kendini. Öylesine ince bir denge ki **RONİ MARGULIES**

Yürürken, geleceği görmek için geriye doğru gidiyorum. **JITKA HANZLOVA**

Siz üşüyorsunuz Biz soğuşun tadına bakıyoruz. **SÜREYYA BERFE**

Yalnız Türkçe qelimelerle tamamen türkçelemiş qelimeleri İstanbul xivesine göre fonetik usul üzere okuyub yazmayı öğretmek için latin harflerinden peş ufak baazî taadilatla vücuda getirilmiş bir elifbe tecribesi dir. ("Latin Harfleri-le Türkçe Elifbe Tecribesi" başlıklı kitabın kapak notu, 1928)

Dost dediğin ince bakışlıysa / Ya lirdir ya da ut / nuruna dokun az-biraz / Sizi kuşvuranla vurur **SALAH BİRSEL**

Ron Sexsmith, Beth Orton, Final Fantasy ve Bill Callahan gibi isimler "Crayon Angel: A Tribute to the Music of Judee Sil" adlı albümle, iki plak çıkardıktan sonra, 1979 yılında aşırı dozdan hayatını kaybeden folk şarkıcısı **JUDEE SIL**'in şarkılarına yeniden can veriyorlar.

MIKA dört şarkılık akustik bir EP çıkardı. "Songs For Sorrow"un sınırlı basılan versiyonunda şarkı sözlerinden yola çıkılarak yapılmış illüstrasyonlardan oluşan bir kitapçık da bulunuyor. **LOVE IS ALL** da single'larının B yüzlerini toparladığı "Last Choice EP" adında mini bir albüm basıyor.

PARAMORE üçüncü albümünü Green Day ve My Chemical Romance yapımcısı Rob Cavallo ile kaydediyor.

VIAN KAÇKINLARI

Boris Vian tam elli yıl önce, 39 yaşındayken bir kalp krizi sonucu bu dünyadan göçtü. Ardında, çoğu Türkçeye çevrilmiş nice roman ve öykünün yanı sıra şarkılar, plaklar, besteler ve güfteler bıraktı. Fransız şanson, pop ve rock âleminin pek çok ustasının bir araya geldiği "A Boris Vian - On n'est pas là pour se faire engueuler" adlı double tribute albümde şimdi bu şarkılar yeniden yorumlanıyor. 23 Haziran'da, Vian'ın ölüm gününde yayınlanacak albümde, "ben bu dünyaya adam öldürmeye gelmedim" diyen bir asker kaçığının hikâyesini anlattığı "Le déserteur"ü Juliette Gréco'nun sesinden dinlemek nasip olacak bizlere... Albümde Gréco'dan başka Jane Birkin, Olivia Ruiz, Juliette, Christian Olivier, François Hadji-Lazaro, Emily Loizeau, Didier Wampas, Thomas Fersen, Ute Lemper, Zebda, Arthur H, Claire Diterzi, Daniel Darc, Carla "Sarkozy" Bruni, Jean-Louis Trintignant, Barbara Carlotti gibi isimler Vian şarkıları seslendiriyor...

LYNYRD SKNYRD başçısı **EAN EVANS** uzun süren mücadelelerden sonra 6 Mayıs'ta kansere yenik düştü. Evans, gruba 2001 yılında, orijinal başçı Leon Wilkerson'ın yerine girmişti.

Vampire Weekend keyboard'cusu Rostam Batmanglij ile Ra Ra Riot şarkıcısı Wes Miles'in yan projelerinin adı **DISCOVERY**. İki li projeye aynı adı taşıyan ilk albümlerini bu yaz çıkaracak.

Vampire Weekend solisti Ezra Koenig, Philadelphia'lı hip-hop'çu **LUSH-LIFE**'in "The Songbird Atheletic" adlı parçasında geri vokal yapıp gitar çalıyor. Lushlife'in "Cassette City" ismindeki albümü bu sene içinde çıkacak. Misafir listesinde Deerhoof'un da ismi geçiyor.

San Francisco'lu hardcore grubu **FLIPPER** "Love" adındaki stüdyo albümü ile "Fight" adındaki konser kaydını aynı günlerde basıyor. Her iki albümde de Nirvana'dan **KRIST NOVOSLIC**'i bulabilirsiniz.

2007 yılında bir daha geleneksel anlamda albüm çıkarmayacağını açıklayan **ASH** dünyada bir ilke imza atmak üzere. Grup "AZ Series" adını verdiği maratonda 15 günde bir single basarak toplamda 26 şarkı çıkaracak.

REGINA SPEKTOR'un Jeff Lynne, Mike Elizondo, David Kahne ve Jacknife Lee yapımcılığında kaydettiği yeni albümü "Far" haziran sonunda piyasada olacak.

THE SHINS'de oyuncu değişikliği. Bundan böyle grupta bagetler Modest Mouse davulcusu Joe Plummer'a, bas Fruit Bats'den Ron Lewis'e emanet.

DAFT PUNK Walt Disney'in 1982 tarihli bilim-kurgu klasiği "Tron"un devam filmi "Tron 2.0"nun müziklerini yapacak. Gaspar Noé'nin geçtiğimiz günlerde gösterime giren "Enter The Void" adlı yeni filminin müziklerini de ikiliden Thomas Bangalter yaptı.

Geçtiğimiz günlerde yeniden kurulan elektronik müzik ikilisi **ORBITAL** en iyi şarkılarının mikslerini topladığı "Orbital 20" adında çift CD'lik bir "best of" çıkıyor.

AŞIK VEYSEL: DELİ GÖZÜ, AKILLI SÖZÜ

Bir ulu ağaçtan

TRT arşivleri halka açıldı ve hazine sandığından ilk olarak Aşık Veysel çıktı. Sivaslı Alevi aşık, Kalan Müzik-TRT ortaklığıyla yayınlanan temizlenmiş kayıtlarda, tam iki saat boyunca 14'ü kendine ait, 12'si usta malı 26 türkü seslendiriyor. Eldeki avuçtaki görüntülerin bir araya getirildiği ve Can Dündar'ın sunduğu "Küçük Dünyam" isimli belgesel DVD ise, kader ve Cumhuriyet ideolojisi ağlarını örerken Veysel'in sanatını adım adım nasıl oluşturduğunu, tevekkülle, inceden bir isyanla ve yaşama tutkusuyla o has bilgelige nasıl ulaştığını gözler önüne seriyor. Gülten Akın'ın "dış dünyayı algılamak deli, onu şiir olarak dışavurmada akıllı usludur" dediği ozan şöyle çıgırıyor: "Dağlar çiçek açar Veysel dert açar / Durdine düştüğüm yar benden kaçar / Gerçek aşık olan kendinden geçer / Durdini âleme yayar iniler."

INTERPOL solisti Paul Banks ilk solosunu **JULIAN PLENTI** adıyla çıkarıyor. "Skyscraper" ağustos başında raflarda.

THE RUMBLE STRIPS'in Mark Ronson prodüktörlüğünde kaydettiği ikinci albümü "Welcome To The Walk Alone" temmuzda çıkacak.

FRANK SINATRA'nın hayatı Martin Scorsese tarafından "Ol' Blue Eyes" adıyla beyazperdeye uyarlanacak. Bir ihtimal, Sinatra'yı Leonardo DiCaprio canlandırarak.

Kaliforniyalı rock grubu **SUGAR RAY** altı yıl aradan sonra bir uzunçalar çıkarıyor. "Music For Cougars"da, gruba, Rivers Cuomo'dan Donovan Frankenreiter'a bir dizi müzisyen de eşlik edecek.

FAITH NO MORE "The Very Best Definitive Ultimate Greatest Hits Collection" adıyla çift CD'lik bir toplama yayın ediyor. İlk CD'de grubun en meşhur, ikincisinde kenarda köşede kalmış parçalarını dinleyeceğiz. Bir double "best of" haberi de **BLUR**'den; "Midlife: A Beginners Guide To Blur".

Eskort Audun Carlsen'i Londra'daki dairesinde zorla alıkoymaktan suçlu bulunan **BOY GEORGE**, 18 aylık cezasının dört ayını çektikten sonra iyi halden serbest bırakıldı.

- Dinamik
- Normal
- Ağır koşullara dayanıklı

Alfa Romeo mühendisleri otomobilin bilinçaltına ulaştı: DNA

Tek dokunuşla sürüş tercihinine göre 3 seçenek. Dynamic, Normal ve All Weather.

DNA ile direksiyonun sertliğine, gaz pedalına dokunduğunda motorun nasıl tepki vereceğine ve elektronik yol tutuş sistemlerinin işleyişine sen karar vereceksin.

KİŞİLİK ÇOĞALMASI

Sanatı yumuşakça size destek olup kendinize güveninizi artırmak için yaratılmış bir şey olarak düşünmeyin. Sanat bir brassière değildir. En azından, bu sözcüğün İngilizce'de taşıdığı "sutyen" anlamında. Ama brassière'in Fransızca "can yeleği" demek olduğunu da unutmayın. **JULIAN BARNES**, Flaubert'in Papağanı

Dışarıda bir garip kişi türküsünü söylemezse söylemesin, ben duyacağım. **SABAHATTİN KUDRET AKSAL**, Bir Trende Gidenler

Baş örtüsü puromlemi sorundur (duvar yazısı)

Evet, herkes deha sahibidir. Deha kocaman, tektas bir elmas değil, tüm insanların üstüne püskürtülmüş parıldayan bir tozdur. **MICHEL TOURNIER**, Kutsal Ruh

Utanç. Bu duygu insanlığı kurtaracak. (Tarkovski'nin "Solaris" filminden)

Aşk bir kedidir, kendi oyununa başlar doğduğu anda. / Gider gelir, gelir gider / bir şeyler çalar rüyandan yemeyeceği halde. **MEHMET YAŞIN**

"BÜYÜK FELAKET" KURBANLARI ANISINA

Diplomatik alanda Ermeni sınırı konusundaki tartışmalar süredursun, bu topraklardan 1915'in acılarına ortak olanlara yeni bir soluk müzik cephesinden geldi: Geçtiğimiz yüzyılın en önemli Ermeni bestecilerinden Khaçatur Avedisyan'ın (1926-1996), son dönemde Obama'nın da kullandığı terimle "Medz Yeğern", yani "Büyük Felaket" kurbanlarının anısına yazdığı "Oratoryo" sunun, bugüne kadar bilinen en iyi kaydı olan, ancak yurtdışında dahi bulunması pek mümkün olmayan CD'si Kalan Müzik tarafından yayınlandı. Sözleri Ludvig Duryan'a ait olan "Oratoryo"yu, Ermenistan Ulusal Radyosu Ulusal Enstrümanlar Topluluğu ve Ermenistan Ulusal Radyosu Oda Müziği Korusu icra ediyor. Avedisyan'ın bu acılı, ama başı dik başyapıtı, 1915'i anlamak isteyenler için vazgeçilmez bir kasidedir.

QUEEN ile Paul Rodgers'in yolları ayrıldı. Grup geçen sene mikrofonda Rodgers'la "The Cosmos Rocks" adında bir albüm çıkarıp dünya turnesine çıkmıştı. Brian May, "American Idol" yarışmacılarından Adam Lambert'i düşünebileceklerini açıkladı.

Pearl Jam başkanı **JEFF AMENT** ve bir arkadaşı, yeni **PEARL JAM** albümünün kayıtlarının yapıldığı stüdyonun önünde üç maskeli adam tarafından tartaklanarak soyuldu.

THE FLAMING LIPS ismine şimdilik "Embryonic" dedikleri, içinde "Convinced of the Hex" ve "I Don't Understand Karma" gibi şarkıların olduğu iki CD'lik bir albüm çıkaracak.

ELVIS COSTELLO T-Bone Burnett prodüktörlüğünde kaydettiği yeni albümü "Secret, Profane & Sugarcane"de Danimarka Kraliyet Operası için yazmaya başladığı, fakat tamamlamaya imkân bulmadığı Hans Christian Andersen operasından bazı parçalara da yer veriyor.

JARVIS COCKER Wes Anderson tarafından stop motion tekniğiyle yazıya geçirilerek uyarlanacak Roald Dahl hikâyesi "Fantastic Mr Fox"daki mandolinci Petey karakterine sesle can verecek.

Boo Radleys gitaristi **MARTIN CARR** "Ye Gods (And Little Fishes)" adında bir solo albüm çıkıyor.

SCARLETT JOHANSSON ve **PETE YORN**'un 2006'da kaydettiği albümleri "Break Up", eylülün ilk günlerinde gün yüzü görecek. Albümün ilk single'ı "Relator"ı internet üzerinden görücüye çıkaran ikili, Serge Gainsbourg - Brigitte Bardot düetlerinden etkilenmiş. Yorn'un kendi albümü "Back and Forth" ise bu ay içinde yayınlanacak.

Bu sene kırkıncı senesini kutlayan Mott The Hoople'in solisti **IAN HUNTER** "Man Overboard" adını verdiği yeni bir solo albüm çıkıyor.

E'nin sakalından ilham alarak kaydettiği yeni **EELS** albümü "Hombre Lobo: 12 Songs of Desire" çıktı.

LIAM GALLAGHER'in erkek giyimi markası Pretty Green'in ilk mağazası bu ay açılıyor. Firmanın internet sitesinde, "Man Of Misery" adında, hiç gün yüzü görmemiş bir **OASIS** şarkısı da dinlenebiliyor. Bu işi para için yapmadığını, giymek isteyebileceği kıyafetlerin sınırlı sayıda hazırlanacağını, bugünün Mod'unu aradığını söyleyen Liam'ın tasarımları, ayakkabıdan cekete, klasik bir anlayışla hazırlanmış. Kardeşi Noel'e de bedavadan alışveriş yokmuş.

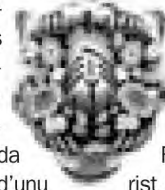
OZZY OSBOURNE, Amerikan patent bürosundan **BLACK SABBATH**'in isim hakkını alan eski grup arkadaşı Tony Iommi'ye dava açtı. Ozzy, başının kendi sesine ait olduğunu ayrılışının ardından gelen başarısızlıkların da gösterdiğini söyleyerek isim hakkının yarısını, kendinden sonra grubun adıyla elde edilen gelirlerden de hisse istiyor. Bu arada, Iommi'li, Dio'lu, Geezer Butler'lı kadrosuyla Black Sabbath değilmiş gibi yapan **HEAVEN & HELL**, ilk albümü "The Devil You Know"un ardından dünya turnesi hazırlığında.

PEARL JAM, adının "Backspacer" olacağı söylenen yeni albümlerinin ABD dağıtımı için Target adlı perakende zinciriyle anlaşta. Prensiplerine sadık kaldıklarını, haklarını alacaklarını, küçük plakçıları rekabet unsuru olarak görmeme konusunda firmayı ikna ettiklerini açıklayan grubun Sony'yle ilişkiyi kestikten sonra yayınlayacağı ilk albümün çıkış tarihi sonbahar, ilk single ise inşallah önümüzdeki ay.

Aktris Lara Clarkson'un öldürülmesinde suçlu olduğu kabul edilen **PHIL SPECTOR**, 19 yıla mahkûm oldu. Ünlü yapımcı, 69 yaşında.

CURRENT 93'nin yeni albümü "Aleph at Hallucinatory Mountain"e misafir olan isimler arasında Coil, Nurse With Wound gibi ekiplerden isimlerin yanı sıra, büyük şarkıyazarı Rickie Lee Jones ve hardcore porno âleminde rahatlığıyla tanınan güzel porno yıldızı Sasha Grey de var. ATelecine adında bir endüstriyel rock grubu da bulunan Grey, daha önce Smashing Pumpkins, Lee "Scratch" Perry gibi isimlere de eşlik etmişti.

Önümüzdeki sene yayınlanacak yeni albümünün çalışmalarını İzlanda'da sürdüren **SIGUR ROS**, daha ağır ve ambient şarkılara yoğunlaştıklarını açıkladı. Grup, ayrıca, Dalai Lama'nın İzlanda'daki mitinginin ardından sahne alacak.

22 Mayıs'ta Jack White'in Nashville'deki evinin bahçesinde çifte düğün yaşandı. Ve **MEG WHITE**, Patti Smith - Fred "Sonic" Smith çiftinin gitarist oğlu Jackson Smith'le evlendi. Aynı gün aynı yerde yüzük takan diğer çift, Jack White'in **WHITE STRIPES**'tan gayri diğer iki grubu The Rconteurs ve Dead Weather'in başkanı **JACK LAWRENCE** ve NME fotoğrafçısı Jo McCaughey.

QUEENS OF THE STONE AGE ve **MARK LANEGAN**'ın ekibinden bazı elemanlar, **SWEETHEAD** adında bir grup kurdu. Ekibin bu ay yayınlayacak olan ilk EP'si "The Great Disruptors"da The Kinks'in "Tired Of Waiting For You" şarkısının cover'ı da var.

GİTARİSTİN TAKSİMİ

"Kaf-i", "Türlü" ve "Cango"dan sonra bir "Ara Taksim" in tam sırasıdır. Hünerli gitarist Akın Eldes (belirtmek gerekir mi, Bulutsuzluk Özlemi'nden Pinhani'ye) geçtiğimiz günlerde dördüncü solo albümünü yayınladı. Anladığımız kadarıyla, yenileri de yolda. "Ara Taksim", kontrbasta İlkin Deniz, davulda Turgut Alp Beğoğlu, iyilikte ve güzellikte Tanju Duru'nun yer aldığı, hem rock'lu, hem cazlı, hem de -hele ki "Musakka"yı dinlerseniz- fena halde buralı bir eser.

Dün Galata nhtmında dolaşan garip kıyafetli bir adam herkesin nazar dikkatini celbetmiştir... Arkasında eski bir kaput, ayaklarında kalın kunduralar ve başında da deve tüyü renginde ketenden şekilsiz bir kasket bulunan bu adam kanşık sakallı, uzun tırnakları ve garip tavurları ile de ayrı bir hususiyeti haizdi... Bir çok kimselerin kendisini marak ile yakından tetkik ettikleri bu adamın başındaki kasketi de arap harfleri ile ve siyah mürekkeple, Serseriler Kırkı İbrahim yazılı idi. (12 Haziran 1929, Cumhuriyet gazetesinden)

Her çocukluk ayıdır. Yalnızca birisi sıradan, diğeri yumuşak, bir başkası da şeytani bir ışık altında görünür. **THOMAS BERNHARD**, Don

Herkesi aldatmış, aldatmayı iş edinmiş bile olsak kendimizi aldatmamak gerekmez mi? **BİLGE KARASU**, Gece

Yıllar erir ay olur, aylar gün, günler saat, dakika, saniye, saniyeler de uçup gider. Yakalayamazsınız, uçup giderler. Neyim ben? Bir saniyeler yığını –uçup gitmiş. Sonuç: Hiç. Hiç. **WITOLD GOMBROWICZ**, Kosmos

THE CLASH davulcusu **TOPPER HEADON**, Mini Cooper model yarış arabasını Strummerville Vakfı'na bağışlandı. Araba, Joe Strummer'ın ardından genç müzisyenlere destek amacıyla kurulan vakfın piyango çekilişinde yeni sahibini bulacak.

WILCO'nun eski elemanı **JAY BENNETT**, 45 yaşında hayata gözlerini yumdu. Ölüm sebebi açıklanmayan, ancak uykuda öldüğü söylenen mülti-enstrümantalist, 1994 - 2001 arasında Wilco kadrosunda yer almış, Sherly Crow gibi isimler için stüdyo müzisyenliği de yapmıştı.

Önümüzdeki sene yayınlanacak yeni **DE LA SOUL** albümü "You're Welcome" a misafir olan isimler arasında, Chuck D ve Flavor Flav'la beraber Damon Albarn da var. De La Soul'cular da, Albarn'a, adı muhtemelen "Plastic Beach" olacak albüme ait yeni **GORILLAZ** parçalarına eşlik ederek mukabelede bulundu.

Geçtiğimiz ay elli yaşına **MORRISSEY**, son üç albümü boyunca yayınladığı single'ların B yüzlerinden oluşacak 18 şarkılı "Swords" başlıklı derlemeyi sonbaharda yayınlayacak.

ARAF'TAN BAKINCA DÜNYA

Nevezade'ye girmeden sağda, ta en yukarda, yerle bulutlar arasında Araf. Yıllar var ki İstanbul'u merkez bilip dünya ritmlerinin nabzını tutuyorlar, rock'un illâ sırf gitar-bas-davul, illâ İngilizce olmayabileceğini her dansta terletene kadar ispatlıyorlar. Araf DJ'lerinin Sony işbirliğiyle hazırladığı ilk Araf CD'sinde yandaki Boogie Balagan'dan Mon Côté Punk'a, Los de Abajo'dan Kazım Koyuncu'ya, halkların ve dansların kardeşliği var.

ARCTIC MONKEYS'in üçüncü albümü ağustosta geliyor. Albümün iki prodüktörü, Simian Mobile Disco'dan James Ford ve Queens of the Stone Age'den Josh Homme.

Küçüklüğünde Zowie Bowie olarak tanınan **DAVID BOWIE**'nin oğlu **DUNCAN JONES** büyüdü de yönetmen oldu. "Blade Runner"dan ilham aldığı, bilimkurguyu insanlık durumunu sorgulamak için kullandığını söyleyen Jones'un ilk uzun metrajlı filmi "Moon" bu yaz vizyona girecek. Başrollerini Kaya Scodelario ve Sam Rockwell'in paylaştığı yapımda Kevin Spacey de bir bilgisayara ses veriyor.

QUINCY JONES için hazırlanan tribute albümün listesinde **AMY WINEHOUSE**'un adının üstü çizildi. Vaat ettiği şarkı için bir senedir kılını kıpırdatmayan ve son bir ayda iki kez hastaneye kaldırılan Winehouse'un katılımı için Jones, bizzat prodüktör Mike Ronson'u aramıştı.

Sonbaharda yayınlanacak yeni **BEASTIE BOYS** albümünün adı muhtemelen "Hot Sauce Committee" olacak.

BAT FOR LASHES'in yeni single'ı "Pearl's Dream" in B yüzünde yer alacak olan "Sleep Alone", bir **DAVID SİTEK** remiksi.

Atina konseri öncesinde şiddetli mide ağrısı teşhisiyle **DAVE GAHAN**'in hastaneye kaldırılmasıyla İstanbul konseri de iptal olunan **DEPECHE MODE**'a iyi haber: İdrar kesesinde küçük bir tümöre de rastlanan Gahan'ın hızla iyileşmesiyle bu ay devam edecek olan turnenin iptal edilen bazı ayaklarının tekrarlanması muhtemel, İstanbul belirsiz.

Sri Lanka'daki iç savaşın devlet güçlerinin Tamil Kaplanlar'na soykırım boyutlarında yıkıcı bir şiddetle saldırısının ardından sona erdiğinin ilan edilmesiyle birlikte **M.I.A.**, Twitter sitesindeki sayfasında ülkesindeki insan hakları ihlallerini lanetledi ve aralarında Ralph Lauren, Hanes, Sesame Street gibi markaların da bulunduğu çok sayıda tekstil firmasının adını verdi. Halen Sri Lanka'da üretim yapan firmaların boykot edilmesi yönünde uluslararası bir kampanya yürütülüyor.

İki sene önceki albümüne Flaming Lips, Spiritualized, Cat Power gibi isimleri davet eden **YOKO ONO**, adının "My Head and The Sky" olacağı söylenen yeni albümü için de oğlu Sean Lennon ve Cornelius'a başvurdu. Ayrıca, "Don't Stop Me" adında dört şarkılı bir EP'yi de internet üzerinden yayınladı.

EXPRESS

MESUT YEĞEN'LE MARDİN ÜZERİNE KURLAR VADİSİNDEN ÇIKIŞ YOLLARI

HASİP KAPLAN'LA KÜRT SORUNU ÜZERİNE İRADE OLURSA ŞEKİL BULUNUR

SİNER METAL'DE DİRENİŞ İŞÇİ SINIFI OLDUĞUMUZUN FARKINA VARDIK

ERGENEKON DAVASI VE HUKUKUN ÖLÇÜTLERİ HATIRLATMAKTA FAYDA VAR!

TERSİNE GÖÇ BÜYÜYOR MÜEBBET YOKSULLUKTAN ÖLÜMCÜL YOKSULLUĞA

FİLİSTİN'İ LEYLA HALİD'DEN DİNLEDİK TAYYİP, SÖZÜNÜN ARKASINDA DUR!

ANTİ-NEOLİBERALİZM VE SOL AYAKLANMA KÜRESELLEŞİYOR

ATV-SABAH GREVİNİN 100 GÜNÜ YÜZSÜZLERE 100 DEDİK!

GSS (GELİĞİŞİ SEÇME SINAVI)

Abonelik: expressroll@gmail.com

[JOE JACKSON] İstanbul Caz Festivali, 4 Temmuz'da, İstanbul Modern'in bahçesinde bir efsaneyi ağırlıyor, Joe Jackson geliyor... Tatmadığı zevk kalmadı dünyada, hangi kalıba girdiyse kaldı izi: Punk, pub-rock, new-wave, reggae, soul, rhythm & blues, caz, swing, Latin, senfonik müzik... Piyanosunun ve mikrofonunun başında, 30 yılından damıttığı melodileri ve geçen yılki son albümü "Rain"i Tophane ritmine yanaştıracak... 126. sayımızın arka kapağındaki makalenin yazarı, sigara haklarının yılmaz savunucusu Joe abiyi, çeşitli söyleşilerinden derlediğimiz bir kolajla huzurunuzla getiriyoruz...

YAĞMURLA GELEN ADAM

Albümün adından başlayalım. Niye "Rain"?

Joe Jackson: Çok sade bir isim arıyordum, çünkü gayet sade ve bir o kadar da kalıcı bir albüm yapmak istiyordum. Umanım zaman ötesi bir niteliği vardır. Dolayısıyla "Rain" uygun bir isim gibi geliyor. Albümdeki şarkıları kaydederken her gün yağmur yağdı, adeta eşlikçimizdi. Yağmuru severim, birçok insan için niye hüznün ve kasvetle eşanlamlıdır, anlamıyorum. Yağmur olmasaydı ne yapardık?

"Rain"ın kayıtlarını nerede yaptınız?

Berlin'in doğusunda, Planet Rock adlı çok ilginç bir yerde. Vaktiyle büyük bir Doğu Alman radyo istasyonuymuş. Devasa bir tesis, yaklaşık 20 bin kişi çalışmış. Şimdi yarı harabe, tedricen stüdyolara dönüştürülüyor. Bir tür virane ve komünist bir duygusu var, hoşuma giden bir duygu.

Berlin'e taşınmış olmaktan pişmanlık duyduğunuz oluyor mu?

Je ne regrette rien. Daha önce Londra'da yaşıyordum, çok tatsız bir yer haline geldi: Pahalı, telaşlı, trafik berbat, her yerde mobese kameraları... Herkesin öfkesi burnunda, bir pub'a gittiğinde, bir an önce kafayı bulmaya çalışan, birbirlerine bağırıp çağıran insanlar görüyorsunuz. Berlin çok daha özgür ve gerilimsiz. Ayrıca çok ilginç bir şehir. Büyük bir dramın sahnesi, Berlin'de dolaşmak tarihin içinde dolaşmak gibi.

Berlin'deki müzik ortamı müziğe bakışınızı nasıl etkiliyor?

Müzik ortamı benim önceliklerimden biri değil işin doğrusu. Londra'da daha fazla çeşitlilik var, New York ise caz ve Latin bakımından daha iyi. Ama, Berlin'de Balkan Beat fenomenini keşfettim. Balkan Beat'in yabancılığına, cool olmayan cool'luğuna bayılıyorum. Etkilenmeye, esinlenmeye gelince, her şey esin kaynağıdır. Her şey şuur altı dediğimiz tencereye girip fokurduyor. Arada bir o tencereye bir kaşık daldırıp lezzetli olduğunu umduğum bir yemek hazırlıyorum. Ama o noktada, kaşıktaki malzemenin kaynağını bilemiyorum.

"Rain"ın ikramı olan DVD'de Berlin'den ilginç manzaralar var, örneğin Karl Marx Bulvarı...

KAHRAMANIM BEETHOVEN'DİR. MÜZİĞİN SHAKESPEARE'İDİR. HER ŞEY VAR ONDA: TRAJEDİ, DRAM, MİZAH, GÜZELLİK, SÜKUNET, COŞKU... HER TÜRDEN ZARFI ELİNİN TERSİYLE İTMIŞTİR.

IGGY POP - MICHEL HOUELLEBECQ BAŞ BAŞA

"In The Death Car" şarkısını veya "Avenue B" albümünü hatırlayanlar, vahşetin çağrısından uzakta, başka bir Iggy Pop'un da mümkün olduğunu bilirler. O halim selim iguanayı özleyenlere cazlı, blues'lu, şansonlu bir "Préliminaire" geldi. Iggy Pop, yeni albümündeki esin perisi Fransız yazar Michel Houellebecq'le, Les Inroductibles ve Technikart dergilerinin gözetim ve denetiminde buluşup konuşmuş.

ESTETİK ŞOK

"La Possibilité d'une île"nin (Bir Ada İhtimali) DVD'si çıkıyormuş yakında...

Michel Houellebecq: Hatta çıktı sanıyorum. Prodüksiyon bana bile haber vermedi, ben de tesadüfen öğrendim.

(Iggy Pop içeri giriyor)

Iggy Pop: Hey!

Houellebecq: Hi, how are you?

Iggy: Gooooood! Ben su içeceğim. Siz ne içiyorsunuz? Güzel bir gün olacak gibi ha! N'aber?!

Houellebecq: Pek iyi sayılmaz. Dün yine doktora gittim.

Iggy: Hadi ya, ne dedi?

Houellebecq: Glukom varmış.

Iggy: Ay ay ay... Çok üzüldüm. Yıllar önce babamda da olmuştu bu meret. Doktorlar iki tedavisinin olduğunu söylemişti: Valium veya marihuana.

Houellebecq: Söylediklerine göre, gözlerimin rengi bayağı değişecekmiş, donuklaşacakmış. Hakikaten ihtiyarlamışım gibi hissediyorum.

Cool bir yanı da yok mu?

Houellebecq: Glukomun mu? Yo, hiç de cool olduğunu söyleyemeyeceğim.

Iggy: Ya, ya, öyle sahiden!

Hastalığın değil, yaşlanma hissinin cool bir yanı yok mu? Iggy, 60'larındasın ve yeni albümün "Préliminaire"

"1969" HAYATIMI DEĞİŞTİRDİ. IGGY'YLE TANIŞMAK, BAUDELAIRE YA DA DOSTOYEVSKI'YLE TANIŞMAK GİBİYDİ. BEN DE AYNI ŞARKIYI YAZABİLİRİMİŞİM GİBİ GELMİŞTİ. Michel Houellebecq

res" yaşıyla barsık bir sanatçının eseri...

Iggy: Bir yerlerden bir parça bilgelik apartmışım anlaşılın...

Michel, Iggy Pop'la böyle karşılıklı oturmak nasıl bir his?

Houellebecq: Çok yabancı, tuhaf ve son derece mutluluk verici bir deneyim.

Iggy'yle oturup bira içiyorum, Iggy benim kitabımdan esinlenen bir albüm yapıyor... Bu albüm, hayatımda başıma gelen en iyi şeylerden biri. Iggy'yi 15 yaşındayken keşfettim, Stooges'ın "1969"uyla. O yaşlardayken, yetişkinler bambaşka bir dünyada gibi geliyor insana.

Hele bir de şöhretliler, rock starları gibi, onlarla tanışmayı hayal bile edemiyorsun. Çok tuhaf bir duygu, ama daha da tuhaf bir şey oldu. Nikita Mandryka'dan bir mail aldım. Mandryka, sekiz ya-

şımdayken kitaplarını okuduğum bir çizgiromancı. Benim için, varolmayan bir şahsiyetti; uzakta bir yerlerde, ama bilinmeyen, varolmayan bir yerde... Gerçekten Mandryka olduğuna ikna olmam için üç mail'leşme gerekti. Iggy'yle olan da aşağı yukarı aynı şey.

Iggy Pop senin için ne ifade ediyor?

Houellebecq: Hayatımın estetik şoklarından biri. Iggy'yle tanışmak, Baudelaire'le ya da Dostoyevski'yle tanışmak gibi; hepsi aynı yıllardaki keşiflerim... "1969", bir anlamda hayatımı değiştiren bir deneyim olmuştu. Plağı aldığım dükkânı çok iyi hatırlıyorum, Meaux'daydı. Adamın plağı pikaba koyduğu ve kulaklıkla dinlediğim o an hâlâ zihnimde çok taze. Hayran kalmaktan öte, büyük bir yakınlık, bir akrabalık hissetmişim. Yıl 1969 değil, 1973'tü. "All across the USA" değil, Fransa'ydı. 21 değil, 15 yaşındaydım... "Another year for me and you, another year with nothing to do"... Sanki ben de aynı şarkıyı yazabilirmişim gibi gelmişti. Esasında sanatta aradığımız da temelde bu değil

midir: Hayat tecrübemizi ifade eden, dile getiren bir şey.

Stooges'ın sloganlaşan şarkılarından biri de "No Fun"di. Bu iki kelimeyle bir özdeşlik kurmuş muydun?

Houellebecq: Evet, ama bu tür şeyleri izah etmek o kadar kolay değil. "I Wanna Be Your Dog"la da özdeşleşiyorum, köpeklere karşı derin hisler besliyorum... Stooges'ın bir sürü şarkısı zihnime yer etmiştir, ama en önemlisi o ilk an, onun anısını hayatımın sonuna kadar saklayacağım...

"Bir Ada İhtimali" nasıl oldu da "Préliminaires"ın esin kaynağı oldu? Houellebecq'i ve romanını nasıl keşfettin?

Iggy: Giderek albümlere tonunu, duygusunu veren, plak şirketlerinin talepleri oldu. Dinleyicilerin sanatçıdan ne beklediğini herkesten daha iyi bildiklerini düşünüyorduk. Bu da esasında her şeyi basitleştiriyor. Ama bu sefer, Michel'in şiirleri kaynak oldu...

Houellebecq: Çok tuhaf, çünkü şiirlerim İngilizceye çevrildi hiç. Korsan bir çeviri miydi acaba?

Iggy: Bir arkadaşım bana dört sayfa getirmişti, çok iyi hatırlıyorum, hatta şöyle bir şiir vardı: "Aşık olduğun için mutlusun ha, bak göreceksin, başına ne büyük bela aldığını" falan filan... Düşünceye daldım... oui... yesss... oui! Anlatığın şeyi derinden hissettim. Tam 50 yaşına geldiğimde boşandım. İhtiyar bir oğlan çocuğu gibiydim. Kız tavlama

TEMEL PARÇACIKLAR!
Iggy Pop son albümünde klasikler klasiği "Les Feuilles mortes"u yorumluyor... 2000 yılında "Présence humaine" albümünde şarkıcılığı da deneyen Michel Houellebecq, ülkemizde Türkçeye çevrilen iki romanından ("Temel Parçacıklar", "Kuşatılmış Yaşamlar") ziyade "İslamiyete dil uzatan yazar" olarak tanınıyor.

IGGY'NİN BİR PLAĞINI KOYUYORUM, KIPIRDANMAYA BAŞLIYORUM VE HAYATTA OLDUĞUMU HİSSEDİYORUM. MÜZİK BİR HAYATİYET İŞARETİ. Michel Houellebecq

özgürlüğüm vardı, tıpkı 20 yaşındaki gibi, ama bir farkla, yaşlanmışım... Bütün akşamüstü kızların peşindeydim; akşamları değil akşamüstleri, çünkü akşamleyin uyumam lâzımdı, ah ah ah.

"Bir Ada İhtimali" eline nasıl geçti?

Iggy: Şiirlerden sonra, "bu adam anlaşılabilir yazmayı biliyor, bakalım hiç romanı da var mı?" diye düşündüm. Miami'de bir kitapçıya gittim ve "The Possibility of an Island"ı aldım, bavulumu koydum ve uçağa atladım. Fransa'ya turneye gidiyordum ve dört boş günüm olacaktı.

Paris'e mi?

Iggy: Hayır, Normandiya tarafına, deniz kıyısına... Tek söyleyebileceğim, özür dilerim ama, deniz çok pisti. Bir kumarhane vardı, büyük bir ahşap otelde kalyordum, ama Deauville değildi... Parislilerin haftasonları gittikleri yerlerden, Proust da orada kalmış...

Houellebecq: Cabourg herhalde.

Iggy: Belki, olabilir. Neyse, "The Possibility of an Island"ı adeta yuttum. Nasıl söylesem? Dört eğlenceli gün oldu. Bazı bölümleri okuduğumda, "vay be, sen de mi aynı şeyleri hissediyorsun!" demekten kendimi alamıyordum. Çok eğlendim,

etkilendim. Kitap insanı içine çekiyor, büyük entertainment, büyük eğlence. Bilimkurgu boyutu da ilgimi çekti, bütün o bilimsel yanları... Aslında çok karmaşık olması gereken bütün her şey çok berraktı ve bu beni çok etkiledi, çünkü kendi işimden biliyorum, bir şarkının sözlerini yazarken, en zor şey kafanızdaki bir düşünceyi basit bir şekilde karşınızdakilere aktarmaktır. "Bir Ada İhtimali" çok karmaşık, takip edilmesi zor bir kitap olabilirdi: O farklı anlatıcılar ve anlatımlar, metafizik temalar, iç sıkıntısından çıkış, kaostan kaçış... Bütün bunları karanlık ve karamsar mı, yoksa keyifli mi bulmak lâzım, bilemiyorum. Ama ben okurken büyük zevk aldım. Halbuki çağdaş romanlarla pek aram yok, hemen hemen hiçbirini bitiremiyorum. ABD'de her zaman olduğu gibi polisiler çok popüler, ama sonuçta kimin kimi vurduğuna düğümlenen bir hikâyeden zevk almayı ben beceremiyorum. Her neyse, bir yıl kadar sonra, Hollanda'dan Erik Lieshout aradı, Michel'in "Bir Ada İhtimali" filme çekilirken o da bunun belgeselini yapıyor. Benden belgesel için birkaç parça yapmamı rica etti. Kitabı okuduğumdan ve çok sevdiğimden haberi yoktu. Fikir çok

hoşuma gitti, çok mutlu oldum. O sıralar, grup-suz, kendi başıma bir şeyler yapmak istiyordum zaten. Tam denk düştü yani. Projeye iyice kafayı taktım. İki akustik şarkı verebilirdim pekâlâ ve herkesin gönlü olurdu, üstelik daha çok para kazanırdım. Ama işe bir kaptırdım, bu albüm çıktı.

Albümü hazırlarken kitabı yeniden okudun mu?

Iggy: Hayır, hafızamda yer eden, beni duygusal olarak etkileyen pasajları çıkarmak için zihnimi biraz kurcaladım. Kahramanın karısı ve kız arkadaşıyla İspanya'da zor bir dönem geçirdiği bölüm mesela, bum bir şarkı! Köpek karakteri, bir şarkı! Plajda gezinti, bir şarkı! Bütün albümü böyle, tamamen sezgilerime kulak vererek yaptım. Köpekli şarkı şuradan çıktı: Belgeselde Michel'in oyuncu köpeği seçme sahnelerini görmüştüm. Filmin en hoş yerlerinden biriydi. Köpeklerin casting'inde insanlarınkinden daha fazla hayat vardı.

Michel, Iggy'nin "Bir Ada İhtimali" için "büyük entertainment" demesini iltifat olarak mı alıyorsun?

Houellebecq: Evet. Umarım okuyanı güldürüyor, hüzünlendiriyor ve hatta ikisini birden yapıyor. Pek çok kitapta, hemen, daha en baştan, yazarın nereye varmak istediğini anlarsın. Ben plan yapmadan yazıyorum.

Iggy: Ya, öyle mi sahidem?

Houellebecq: Evet, yazdıkça geliyor hikâyeye. Böylece, hayatımda olup bitenler de araya sızıyor, yazdıklarına dahil olabiliyor. Mesela, "Bir Ada İhtimali"nde Esther diye bir karakter olmayacaktı aslında, ama gün geldi, kendini dayattı.

Iggy, büyük bir "entertainer" (şovmen, eğlendirici) olarak ünlüsün, ama aynı zamanda devrimci, hatta bozguna bir sanatçı olarak da tanınıyorsun; "Préliminaires"ın "entertainment" sınırlarını aşmasını arzu eder misin?

Iggy: Evet, eğlencenin ötesine geçmesini umarım.

Houellebecq: Ya? Ama yine de bir eser her zaman "entertainment"tir, en umutsuzluğa sürükleyen, karamsar eser bile... Hayatın bizzat kendisi olmadığına göre, "entertainment"tir. Hayattan kaçmana imkân verir.

Iggy: Evet, ama onun için biraz daha eğlenceli olması gerekmez mi? "Entertainment" denince keyif geliyor akla.

Şöyle söylemişsin: "Tıpkı kitabın baş karakteri Daniel gibi, ben de 'entertainer' kariyerimden usandım, yeni bir hayatı arzuluyorum."

Iggy: Son yıllarda, hiçbir yere varmayan bir takım rock'n'roll şovları yaptığım hissine kapıldım... 2003'te Stooges'ı yeniden bir araya getirdiğimizde ve büyük tezahüratla karşılandığımızda, en başlarda bok muamelesi gördüğümüz zamanlarda bizi harekete geçiren o büyük öfkeyi düşündüm. Kabul görmekten, tanınmaktan memnundum, ama kafamın içinde bir ses de "artık bunu yapmak istemiyorum" deyip duruyordu. Turnede, otel odalarında saatlerce beklerken bu ses sık sık ziyaretime geliyordu. "Hakikaten farklı bir şeyin peşine düş" demeye başladı bana. Malûm, insan belli bir yaşa gelince, çalışmayı bırakmak, bir köşeye çekilmek tehlikeli olabiliyor. Çalışmaya ara verdiğim, kendi kendimle baş başa kaldığım zamanlarda, kaygılara sürüklenmeye başladım: Kimim ben? Halbuki etrafınızdaki herkes sizi sapına kadar tanıyor gibi görünüyor. Bu çok huzursuz edici bir hal almıştı. Ben de işin show-business kısmını sallayıp müzik kısmına yoğunlaşmaya karar verdim. Niçin bu kadar yırtıp canımı sıkıyordum ki? Bob Dylan kafasına göre takılıyor işte, yılda bir söyleşi veriyor, geri kalan zamanda

müziğini yapıyor, habire konser veriyor...

Houellebecq: Dylan her gün konser mi veriyor?

Aşağı yukarı öyle, "Never ending tour" da...

Iggy: Evet, sürekli çalışıyor, onun hayat tercihi bu. Tamamen kafasına göre takılıyor. Kimseye müdanası yok. Tam bir "fuck you". Bu da benim çok hoşuma gidiyor.

Senin de punk'ın babası, "fuck you" imajın var. Bu özgürlük sağlamıyor mu?

Iggy: Bu bir imaj, dolayısıyla da adı üstünde, hayalî.

Michel, romanı yazarken müzik dinliyor muydun, kafanın içinde gezinen bir müzik var mıydı?

Houellebecq: Hayır. Bach'ın İsa'nın ölümüne gidişini anlattığı, trajik, çok hüznü bir parça olan si minör Messe'ini saymazsak, belli bir şey yoktu.

Iggy, edebiyat senin için hep bir esin kaynağı oldu mu?

Iggy: Evet, hep elimin altında bir-iki kitap bulunur, William Burroughs, Allen Ginsberg... Buktan bir dergi okurken bile bir fikir doğar. Bizatihi okumanın kendisi, genel olarak sözcükler çok önemli... Kelimelerle insanın kendisi arasındaki alışveriş harikulâde bir ışık çıkarıyor, insanın içindeki

doğru mu? Bunun doğru olmasını istiyor muyum?

Houellebecq: Çok önemli bir şey söyledin: "Biri benim için konuşuyor." "1969'un bana hissettirdiği tam da buydu işte: Biri benim için konuşuyor ve bu çok güzel, benim bir hiç olmadığımı kanıtıyor. Biri benim için konuşuyor ve o ünlü biri. Hayatta kalmak için çok önemli bu.

"Gitarı kapıp buktan müzik yapan sersemle dinlemekten gına geldi, ben de caz dinlemeye başladım" diyordun bir söyleşide. "Préliminaires" in sound'unda bunun etkisi var mı?

Houellebecq: Bayağı rock'n'roll parçalar da var...

Iggy: "Nice to Be Dead" çok sıradışı, öyle değil mi? Esas olarak akustik gitarla, çok yavaş bir tempoyla besteledim onu. "Ölmüş olmak bayağı hoş" sözleriyle akan kekre bir demo...

Albümün depresif tonunda...

Iggy: Yeaah!

Houellebecq: Bana depresif gelmiyor. Iggy, bizimle söyleşi yapan yazarı hatırlıyor musun? Kitabında senin hakkında bir bölüm var.

Iggy: Hıı... Hayır, halbuki kolay unutulmayacak bir edası vardı.

Houellebecq: Geleceğe nasıl baktığına dair soru-

MUDDY WATERS DİNLERKEN SANKİ ŞÖYLE DİYORMUŞ GİBİ GELİR: "BU PEK KİMSENİN HOŞUNA GİTMEYECEK, AMA N'APALIM, GERÇEK BÖYLE". Iggy Pop

müzik işte o zaman doğuyor. Dışardaki müzikten, sıradan fikirlerden seni koruyan müzik bu... Kitap, akustik gitar gibi. Ekrandan okumayı hiç sevmiyorum, nesne olarak kitabı seviyorum. Cebine koyabiliyorsun, uzanırken yanına bırakıyorsun, kafam iyiyken de okuyabiliyorum... Kitap şahsî bir nesne. Halbuki müzik enerji istiyor. Özellikle de beni yakalayabilen ve sonra da bir türlü bırakmayan rock... Öyle bir hale geldim ki, artık enerjik bir müzik dinleyebilmem için, uyanıktan sonra en az iki saat geçmesi gerekiyor. Kitaplar, daha fazla dikkat gerektirseler de, daha az talepkarlar.

Houellebecq: Müzik galiba daha fazla enerji veriyor, coşturuyor. Ölene kadar okuyacağımı biliyorum, çünkü okumak kolay; felç dahi olsan, okuyabilirsin ve zevk de alırsın. Müzik daha bedensel. Bazen, müzik sayesinde bedenimle zihnimin aynı doğrultuda gittiğini hissetme arzusu duyuyorum. Iggy'yi gündelik hayatımda çok kullanıyorum: Bir plağını koyuyorum, kıpırdanmaya başlıyorum ve hayatta olduğumu hissediyorum. Müzik, umutsuz ve ıstıraplı olduğunda dahi, bir hayatyet işareti. Tek istisna, Liszt'in son dönemi, o kadar hüznü, ölümüne kadar yakın ve o kadar yakalayıcı ki! Ölüm döşegi müziği.

Iggy, albümünde bayağı blues var. Michel'in romanında da olduğunu söyleyebilir misin?

Iggy: Eğer öyle diyorsan, öyledir, tersini iddia etmem. Muddy Waters dinlerken sanki şöyle diyor gibi gelir: "Bu pek kimsenin hoşuna gitmeyecek, ama n'apalım ki gerçek böyle..." Dilin bir isyankârlığı var: Söz alıyorum, size söyleyeceklerim var ve kimin ne düşüneceği ipimde değil. Bu kitapta bunu görüyorsunuz, evet. Uçakta bir daha okudum, ebeveynlerle çocuklar arasındaki ilişkilerden bahseden bazı bölümler müthiş... Bu küçük şeytanların kölesi olduğumuz fikri... Voah, ye-ah! (kahkahayı patlatıyor)

Houellebecq: Kitabımın insanı güldürebileceğini anlıyorum.

Iggy: Ama ilk tepkim gülmek değildi. İlk tepkim, "evet ya, işte birisi benim için konuşuyor!"du. İkinci tepkim ise düşünmek oldu: Bu okuduğum

lar sormuştu, Sinatra gibi bir crooner ("hisli şarkılar" solisti) olarak kendini tahayyül edip etmediğini mesela. Söyle demiştin: "Evet, neden olmasın, crooner olabilirim, ama Frank Sinatra gibi değil."

Iggy: Crooner'lığın çok çeşitli ekolleri var.

Sinatra çoğunlukla daha uçucu, havaî bir tarzın adamıydı sanki "Préliminaires" e kıyasla, öyle değil mi?

Iggy: İş ne gerektiriyorsa, onu yapıyordu! İlk zamanlarda kocaman bir orkestrası vardı ve o günlerin kuralı kesindi: "İnsanları mutlu edeceksin!" Dönemin orkestraları için kolayını bulmuştu; siyahların müziğini araklıyor, daha neşeli, daha efendi bir versiyona büründürüyorlardı. Sinatra'nın bel canto (sesin güzelliğini öne çıkaran, daha operavaî, virtüöz şarkı söyleme) yanını tercih ederim. O tarafı hiç de neşeli, eğlenceli değildir. Ne biçim depresiftir! "Only The Lonely" ne müthiştir! (şarkıyı söylemeye başlıyor) "Each place I go / Only the lonely go / Some little small cafe / The songs I know / Only the lonely know..." İnsanın içine işliyor. Ama esas olarak, insanları eğlendirecek şarkılar yapmak zorunda kaldı, çünkü piyasa onu talep ediyordu.

Rock'n'roll bir albüm yapmak yerine depresif bir crooner albümü yapman,

yapan sen olunca, punk bir tavır olarak yorumlanabilir mi? "Bir Ada İhtimali"nde punk akımına uyan bir ruh gördün mü?

Iggy: Bu kitapta beni çarpan, bildik hiçbir akımla alakası olmadığı hissini uyandırmasıydı. Bir düşünceyi ifade ediyor, Michel'in düşüncelerini ve tamamen kendine has, dolayısıyla da emsalsiz.

Houellebecq: Punk ben 18 yaşındayken ortaya çıktığına göre, tam punk olacak yaşıyordum. Ama olmadım, ben daha ziyade bir yol arkadaşığıydım. Yalnız olduğumu hissediyordum, ama bir kabileye dahil olmak da istemiyordum, kendi yolumdan gitmekti istediğim. Bugün yenibaştan punk olmak mümkün değil artık. O dönemin plaklarını dinlediğinizde... Iggy'nin albümleri, "The Idiot", "Lust For Life", çok farklı, hâlâ büyükler.

Iggy: Bir Fransız kadın yazarın kitabını okudum, "Baise-moi" ("Düz Beni", Virginia Despentes'in romanı), bence çok punk bir roman.

Michel, sence romanların nihilist mi?

Houellebecq: Hayır, kesinlikle değil.

Iggy: Hayır!

Houellebecq: Ben iyimser bir yazar olduğumu düşünüyorum.

Iggy, "tarikat sahnelerinde ve büyük memeli kadınlarla takılan tarikat şefinde, kendi deneyimlerimin yansımaları gördüm" demişsin. Kitapla yaşadıkların arasında nasıl bir bağlantı var?

Iggy: Michigan'da, taş çatlasın 50 bin nüfuslu bir üniversite şehri olan Ann Harbor'da geçti ergenliğim. Bu küçük şehirde on küsur kadar kült vardı herhalde, her birinin de başında bir şef, kendi çapında bir takım Charles Manson'lar. Biri de MC5'in menejeri olan, guru John Sinclair'di. Biz Stooges olarak, onun White Panther Party adlı kültüne yakındık.

İdeolojisi gayet basitti: "Rock'n'roll, dope & fuckin' in the streets". Ayrıca bir de, öğretisi "trends, love, energies" olan saykodelik bir kült vardı.

Bunların merkezi bir dükkandı, vektelken oraya epey girip çıkmışlığım vardı. "Bir Ada İhtimali"ni okurken, Daniel ve guru olan babası bana bunları hatırlattı. O mekânda hep bir düzüşme ambiyansı vardı. Lider en şişman adamdı. En iri memeli kızlar onun hakkıydı. Tabii ki bütün bunlar ilgimi çekiyordu, ama benim asıl derdim orada marihuana bulmaktı, çünkü o zamanlar bu mereti bulmak o kadar kolay değildi. Gurunun içi uyuşturucu dolu koca bir çantası vardı. Koynunda koca memeli kızlar ve çantasıyla uyurdu: Tam bir liderdi anlayacağın.

Bütün bunlar '60'lı yılların sonlarının, '70'lerin özgürleşme hareketiyle yaşadın; halbuki Michel, sen karşı-kültürün savunduğu yaşam tarzına çok eleştirel yaklaşıyorsun...

Houellebecq: Zaman zaman... Kismen. Ama o kadar da değil aslında. Benim karşı-kültür eleştirime maymunların eleştirisi denebilir. Yani genel olarak insanların... İnsanlarda maymunlara özgü davranış biçimlerini görebilirsiniz, bu hep ilgi çeki-

ci gelmiştir bana.

Iggy, geriye dönüp baktığında, “rock’n’roll, dope & fuckin’ in the streets” programı bugün iyi bir fikir gibi geliyor mu?

Iggy: Bugün, en iyi fikir hiçbir programa dahil olmamaktır diye düşünme eğilimindeyim. Programın ne olduğu mühim değil, sonuçta, benim hoşuma giden, dışarda durmak, dogmaları reddetmek. Bugün Amerikan eğlence dünyası esas olarak “sex & drugs & rock’n’roll”u allayıp pulluyor. Yani artık o kadar da marjinal ya da meydan okuyan bir yanı yok bu durumun.

Houellebecq: Büyük ihtimalle rock’un kolektif bir şey olduğu bir dönem yaşandı. Ben, kendi gerçek hayatımda, bunu görmediğimi sanıyorum, benden önce sona ermişti: Muhalif olmak gerekliyordu, punk karşı olmak demektir, artık rock’un herkesi topladığı Woodstock geride kalmıştı.

Michel, As Dragon grubuyla turneye çıktığında, Iggy modeli bir “sex & drugs & rock’n’roll” fan-tezisi yaşadın mı?

Houellebecq: Yo, yo, hayır. Bir kere ben şarkı söylemeyi beceremiyordum. Bu çok temel bir fark. Sonra... Aslında, bir rock’n’roll turnesine çıkmak gibi bir niyetim yoktu. Tek istediğim, yazdığım sözlerin dinleyiciye ulaşmasıydı. Rocker olma hevesim yoktu. Ama yazdığım sözler iyiydi. Çok iyi, hatta belki yazdıklarımın en iyileriydi. İyi bir solistle eminim çok iyi olurdu.

Iggy, “İspanya’da bir sahilde, geleceğe bakarak derin bir hüznle saatler geçirdim” diye anlattığın, “Bir Ada İhtimali”nin genel atmosferini çok iyi gösteren o sahneye ne zaman yaşadın?

Iggy: Stooges’u yeniden kurmamızdan üç yıl sonraydı sanırım. Çok fazla turneye çıkıyorduk, tahammülüm kalmamıştı, bir ara verdik. Eve dönmek için fazla kısa, dosdoğru bir sonraki istasyona gitmek için de fazla uzun bir araydı. Bunun üzerine Benidorm’da bir otele gittim.

Houellebecq: Benidorm ha, inanılmaz! Bali oteli var orada, dev bir kule.

Iggy: Benidorm’da her şey akıldı! Mimari, oteller... Bomboş bir plaja bakan küçük bir odada kalyordum. Deniz kıyısında tek başıma yürüyordum. Yalnızdım, karım turneyi terketmişti. Gece nin yarısı, telefon çaldı, yirmi yıl menejerliğimi yapan Art Collins’in karısıydı arayan, Art’ın öldüğünü haber veriyordu... O günden beri, zihnimde İspanya çok özel bir duyguyla özdeşleşmiştir.

Houellebecq: İnanılmaz adamlar şu İspanyollar, çünkü uyumuyorlar. Öyle çok üretken filan olduklarından değil, ama uyuyamıyorlar bir türlü.

IGGY’DEN, BAZEN SEVİLMEK İÇİN DEĞİL, NEFRET EDİLMEK İÇİN ORTADA OLMAK GEREKTİĞİNİ ÖĞRENDİM. BU GÜCÜ BULMAK LAZIM. Michel Houellebecq

Iggy, Daniel gibi, senin de hayatının giderek yalnızlaştığını söylüyorsun...

Iggy: Evet.

Neden?

Iggy: İnsanlardan nefret ettiğim için değil; sadece, zaman kaybı gibi, zamanımı boşa geçiriyormuşum gibi geliyor... Biliyorsunuz... Pffffffffff... İnsan ilişkileri boş yere enerjimi emiyor.

Michel, ya senin şu meşhur insanlardan nefretin?

Houellebecq: Bu imajın gittikçe gerçekliğe teka-bül ettiğini kabul etmeliyim. Bir köpekle beraber yaşamak insanlarla ilişkiye pek iyi gelmiyor doğrusu. Köpeklerle ilişki öylesine mükemmel ki.

Iggy, “I Wanna Be Your Dog”u söylüyordun, şimdi de “Préliminaires”de “King of the Dogs”da “Köpek olmak ne kadar güzel, insanların hayatından kat be kat daha iyi” diyorsun...

Iggy: Sadece bir gözlem. Bir köpekle biraz zaman geçir, insanlardaki katlanılmaz dertlerin onlarda olmadığını görürsün. Biz muktediriz, iktidar sahibiyiz, ama bu bizi pek de mutlu kılmıyor.

Houellebecq: Bazı kişilerin varlığının benim için köpeğiminkinden daha az değerli olduğunu söyleyemem, ama köpeğim beni hiç hayal kırıklığına uğratmadı.

Iggy, kitapta en beğendiğin karakter köpek miydi?

Iggy: Evet. Kitabı yeniden okurken de öyle oldu; aslında kitapta üç köpek var, benim de üç köpeğim var. Kitapta köpeğin her ölüşü beni çok duygulandırıyor. Kendi yaşadıklarımın paralellik kuruyordum. Meksika’da bir köpeğim vardı, bir piç, birkaç yıl beraber yaşadık. Ama giderek işim gücüm fazlalardı, o da uçağa almak için fazla büyüktü. Onu bir köpek barınağına bırakmak zorunda kaldım, sık sık ziyaretine gidiyordum. Şimdi üç köpeğim var, çünkü karım çok istiyordu. İlk başta aramıza girmesini kiskaniyordum. Ama zamanla, üçü arasında biriyle çok yakınlaştım, bana eski köpeğimi hatırlatıyor. Çok iyi kalpli bir köpek. Bundan eminim, çünkü ailenin iyi bir ferdi olmak için çok gayret ediyor. Bizi bir arada görmek hoşuna gidiyor, hep beraberken mutlu oluyor.

Houellebecq: Köpeğim ilk geldiğinde ben de aynı şeyi hissettim. Üç aylıktı, eve getirdiğimizde iki saat küçük kutusundan çıkmadı. Sonra, sırtına usulca iki şaplak attım, sanırım hangi insanları

sevmesi gerektiğini hemen anladı. Ve öyle davrandı. İnanılır gibi değil. Katışksız, mükemmel bir neşe kaynağı.

Siz köpek olmayı ister miydiniz?

Iggy: Evet diyemeyeceğim galiba. Ya sen?

Houellebecq: Bunun kesinlikle imkânsız olduğunu biliyorum. Ama “King of Dogs”da öyle demiyor musun?

Iggy: Evet ama, objektif olarak. 13-14 yaşlarımdayken bir dişi kedim vardı. Benim suratımı sivilceler basmış, cinsel ilişkiden bihaberim, araba kullanacak yaşta değilim, okula gitmeye mecburum... Kısacası, kendimi tam mânâsıyla baktan hissediyordum. İlkbahar geliyor, bir bakıyorum, benim kedi toprağın üzerinde yuvarlanıyor, güneşleniyor. Onun hayatı benimkinden çok daha keyifli diye geçiriyordum içimden. Şimdi de zaman zaman öyle düşünüyorum. Objektif olarak, bizimkinden başka bir türden olmanın epey avantajları olmalı. Bazı dezavantajları da var tabii, kapıları açmak için insanlara muhtaçlar.

Houellebecq: Ay ay ay, köpeğimin ilk altı ayını hatırlattı bunlar bana. Bir sürü odası ve dolayısıyla bir sürü kapısı olan bir evde oturuyordum. Dışarı çıkmak istediğinde, köpeğim havlayıp haber vermiyordu; bir kapının önünde durup saatlerce bekleyebiliyordu. Bir o kapıyı, bir bu kapıyı açıp onu arıyordum, sonunda beni beklerken buluyordum. Çok dokunaklı geliyordu o hali. Zamanla, havlamayı öğrendi. İnsanın köpeği olduğunda, hayatı kavrayışı değişiyor. Bu başlı başına bir kitap konusu olabilir.

Köpeklerde sık sık bahsettiğiniz bu “iri meme” düşkünlüğü gibi durumlar da yok, öyle değil mi?

Iggy: Ah. Yaramazlık yapmayalım şimdi burada.

Houellebecq: Zor soru.

Iggy: Beni son derece tatmin eden bir karım var. Ben hâlâ bad boy’um, ama sadece evde.

Houellebecq: Seks hakkında çok yazdığım doğru. Bu konuda söylemek istediğim şeyler vardı, bugünün toplumunda, günümüzde seks hakkında... Kapitalizmle ilişkiler hakkında... İnsanlar sekse dair asla gerçekleri söylemiyorlar. Ben hakikati anlatmak istedim. Ama bu temaya dair söyleyeceğimi söyledim diye düşünüyorum.

Müzik endüstrisini belirleyen de kapitalizm.

Iggy, senin bu sektörle aran nasıl?

Iggy: Endüstrinin içinde bulunduğu krizden bakın-

ca, kapitalizmin artık gitmediğini görüyorsunuz. İlk zamanlar, bir şirket aracılığıyla, sanatçılar müziklerini insanlara ulaştırabiliyor ve satabiliyordu. Sonra, şirketler her şeyi kendi bildikleri doğrultuda yönetir, gittikçe daha fazla anlamsız, beş para etmez ürünler satar oldular. "Préliminaires"le bu şemanın dışına çıktım. Çünkü albümün temelinde Hollandalılar var, onlar müzik endüstrisinin çakallıklarına yabancılar. Michel'in filmi için müzik yapmaya "I Want To Go To the Beach"i besteleyerek başladım. Evimde oturmuyum, elimde akustik gitarım... On yıl kadar önce beraber müzik yaptığımız arkadaşım Hal Cragin bana bir aralar bestelediğimiz ve bir kenarda duran bazı demolar gönderdi. Onları kullanarak şarkıları yapıyor ve ona geri yolluyordum, "buna Louis Armstrong sound'u versene" diyordum mesela. Eski usul, prodüktörle ya da müzisyenlerle düşünüp kalkmadan, plak şirketimin haberi olmadan... Bu şekilde çalışmak çok hoşuma gitti. Bütün albümü böyle yaptık, hiçbir baskı olmadan, tavizsiz... Sonuçta, çalıştığım büyük plak şirketi albümü ABD'de çıkarmıyor, Fransa aldı.

Houellebecq: Ben kapitalizmden başka bir sistem tanımlıyorum. Komünist sisteme de uyum sağladım diye düşünüyorum, resmî şair oldum, onun da kesinlikle kendine has bir çekiciliği vardır. Fakat Fransa'da, kapitalist sisteme ayak uydurmak durumundaydım. Bir süre sonra, hakikaten para kazanmayı istedim, bir büroya kapanıp çalışmaktan öylesine usanmışım ki! Mümkün değildi, kurtulmam, özgürleşmem şarttı, bunun için de paramın olması lâzımdı.

Iggy: '60'lı yılların sonlarında müziğe başladığımda, kimse beni ipelemiyordu, herkes ağzıma sığıyordu. Saygı görmek, bir yer edinmek için illâ büyük bir plak şirketiyle sözleşme imzalamak

NİÇİN BU KADAR YIRTINIYORDUM Kİ? DYLAN KAFASINA GÖRE TAKILIYOR İŞTE. KİMSEYE MÜDANASI YOK. TAM BİR "FUCK YOU". Iggy Pop

zorundaydın. Ben bunu başardım. Ama sonra, yöneticilerle pazarlığa gelince iş, sıkıntılar da başgösterdi. Onlara para kazandırman için üzerinde öyle bir baskı kuruyorlar ki... "Préliminaires" EMI'la yaptığım son albüm. Bir sonrakinin doğrudan dijital ortamda çıkaracağım.

Müzik endüstrisinin geçirdiği neredeyse bütün dönüşümleri yaşadın...

Iggy: Benim açımdan, bu piyasa artık tamamen bir satıhtan ibaret. Ben müziğimi yaptım, Stoores'in kabul görmesi yıllar aldı, farklı dönemlerden geçtim ve şimdi, rock kariyerim sayesinde reklamlarda oynayabiliyorum, ihtiyacım olduğunda oradan para kazanabiliyorum. Böylece kafamdaki projelere kendimi verebiliyorum.

İlk solo albümün "Idiot"tan sonuncusuna pek doğrusal bir hat izlediğin söylenemez sanki...

Iggy: Dostoyevski'den Michel'e, bir devamlılık var, öyle değil mi?

Bu romanın dışında, "bir ada ihtimali" ne çağırıyor?

Iggy: Bütün sorunlardan azade, güzel bir yer. Ya da sorunların sadece benim arzularıyla, heveslerimle alakalı olduğu ve çözüldüğü bir yer. İstedğim her şeyin olduğu, kendimi tatmin olmuş, hoşnut hissettiğim bir yer. Zaman zaman bu adada oluyorum. Hayatımın son beş-on yılında, Miami'de yaşamaya başladığımdan beri, böyle coşkunluk anlarını tattım. Canım istediği anda okyanusta yüzmeye gittiğimde mesela... Sonra, seksüel doygunluk ve istediğin kadar boş zama-

nının olduğu hissi... Şu aralar bunları kaybediyorum, her şey benim için biraz fazla iyi gidiyor, bu da sorumluluk getiriyor. Michel'in kitabında, sonlardaki Daniel sahip olduklarıyla yetiniyor, daha fazlasını isteme fikrinden vazgeçiyor. Tam mânâsıyla mutlu olmayacağını biliyor, ama öyle de idare ediyor. Mutedil derecede mutlu bu neo-insanlar, mutluluk verenin ne olduğu meselesi, benim hakikaten anlayabildiğim bir şey. Evim derli toplu olduğunda, hayatıma bir çekidüzen geldiğinde, memnun oluyorum. Ayrıca, insanların büyük çoğunluğunu düşünürsek, imtiyazlılar arasında olduğumu, her şey bir yana, hayatın şımarttığı bir insan olduğumu da biliyorum. Ama yine de her şey o kadar kolay değil, çünkü belli bir yaşa geldiğinde, etrafındaki insanlar ölmeye başlıyor. Önce annenle baban, sonra beraber büyüdüğün insanlar... Bir telefon geliyor ve "tahmin et kim öldü?" diye soruyorlar.

Michel, sen adaya ulaştın mı?

Houellebecq: Hayır. Katiyen. Ben her konuda fazla endişeli, kaygılı, huzursuzum... Kitap yazmak biraz sapkın bir şey. İyi bir roman yazmış olmak beni mutlu etti. Ama seni başta mutlu eden nedeni çok çabuk unutuyorsun. "Bir Ada İhtimali"ni yazdıktan sonra mutluydum, iyi bir kitap olduğunu biliyordum. Aslında, en iyi fikir o zaman ölmek. Sonra çeşitli sorunlar çıktı. Hayatla barışık, huzurlu değilim. Bir süre sonra, hakikaten sadece ölüm haberleri almayı öğrenmeye başlıyorsun. İnsanlar ölüyorlar, direnemiyorlar.

Iggy Pop'un dansçı vücudu, süper kahraman hali, fiziksel gücü gıpta ettiği şeyler mi?

Houellebecq: Benim kafamdaki Iggy Pop imajı tam olarak öyle değil. Iggy'yle '70'lerde yapılmış çok güzel bir söyleşiye hatırlıyorum, 18 yaşındaydım okuduğumda. Üzerinde hamile elbisesiyle

üniversite öğrencilerine konser verdiğini anlatıyordu, o boktan cool dinleyicilerin bunu kaldırmayı kaldıramayacağını soruyormuş kendisine... Bu benim için bir örnek oldu: Şiirlerimi okumak için sahneye çıktığımda, onlara söyleyeceğim şeyleri insanların kaldırmayacağı, tahammül etmeyecekleri hissi vardı, oraya sevmek için çıkmadığımı biliyordum. Albümleri ve bazı iyi söyleşiler aracılığıyla, Iggy'den, bazen sevmek için değil, nefret edilmek için ortada olmak gerektiğini öğrendim. Bu gücü bulmak lâzım, bu bir ihtiyaç.

Bu aralar ne üzerinde çalışıyorsun?

Houellebecq: Hemen hemen hiçbir şey, kötü bir dönemdeyim. Bu nedenle Iggy'nin albümü beni özellikle çok mutlu etti. Noel hediyesi gibi. Hiç beklenmedik, hak edilmemiş bir şey... Albüm harika, kitabın iyi olduğu konusunda içimi rahatlatıyor. Rock'taki en sevdiğim insanlardan biri, en sevdiğim kitaplarımdan birinden yola çıkarak çok güzel bir albüm yapıyor; hayal bile edemezdim, benim için cennete gitmek gibi bir rüya bu. Iggy, peynir sever misin?

Iggy: Nasıl?

Houellebecq: Peynir sever misin?

Iggy: Evet, severim.

Houellebecq: Akşam bir yemeğe davetliyim de, en iyi ve en çeşitli peynirleri olan restorantı seçmelerini rica ettim arkadaşlardan. İrlanda'da eksikliğini en çok hissettiğim şeylerden biri bu, orada peyniri çok özleyorum. İstersen, beraber gidebiliriz.

Çeviren: Siren İsmen

ROMAN

Mehmet Eroğlu'nun, "Mehmet", "Emine" ve "Nispet" adlı üç romanından oluşan "Hay Kırsığı" serisinin bu ilk cildinde, muhakkaklar bir Anadolu ortamına grubunun İstanbul'un tamamını kapsadığından itibaren bir günün süresi ve aynı dönemlere ait iki kişiyi, Mehmet ve Emine'nin aşkı anlatılır...

HAY KIRSIĞI - I MEHMET
Mehmet Eroğlu

ROMAN

Tarik Ali'nin, Ortaçağ'ın büyük harika ve coğrafyacılarından sayılan Muhammed el-Havaşî'nin hayatını anlatan bu kitapta, Ortaçağ'ın büyük ve küçük devletleri, İslam İmparatorluğu, Kağıt ve Kütüphane, Kağıt ve Kütüphane'nin bu roman, yazının daha önce "Bir Ağaçın Gölgesi", "Hay Kırsığı" ve "Tarihçilerin Kitabı" başlıklarında yayınlanmış olan aynı serinin diğer iki kitabıdır.

PALERMIYA'DA BİR SULTAN
Tarik Ali
Tarihçi, Ömer Akdoğan

SİYASET

Jökri Argon'a yapılan bu söyleşi kitabı, kapitalizmin 1980'li ve 1990'lu yıllarda geçirdiği sosyal dönüşümü, neo-liberalizm üzerinden bugüne gelen yansımaları ve bu süreçte siyasetin rolünü, ABD'de bir temsilcinin ortaya çıkmasından günümüzün, insanlığı temsil etmişliğini ve bu'nun yürümesi gereken süreçte ortaya koyuyor...

YASLANAN İNSANLIK, GENÇLEŞEN KAPİTALİZM
Jökri Argon

YASLANAN İNSANLIK, GENÇLEŞEN KAPİTALİZM
Jökri Argon

SİNEMA

Dünyanın en büyük en iyi filmi olarak kabul edilen Charlie Chaplin'in hayatını anlatan "Charlie Chaplin" kitabı, bu filmi senin halinde çekmiş olduğu filminden "Nasıl Çıktı"ndan "Nasıl Çıktı"na kadar geçen süreçte ve J. Dünya Tarihçisi tarafından yazılan bu kitabın, ABD'ye girmesini yazdıkları kitabına dair görüşleri...

CHARLIE CHAPLIN
Derleyen: Kevin J. Hayes

CHARLIE CHAPLIN
Derleyen: Kevin J. Hayes
Tarihçi, The Signal - Ahmet Ergün

[THE DEAD WEATHER]

İki ikiliden bir üçüncü ikili doğdu. Son zamanların en haşarı, en çocuk ruhlu rock'n'roll'cusu Jack White, yanına The Kills'in VV'si Alison'u alarak White Stripes ve Raconteurs'un ardına Dead Weather vagonunu yükledi. Raconteurs'den Jack Lawrence ve Dean Fertita'yla kadro dörde tamamlandı. İlk Death Weather albümü "Horehound" un doğuşunu Jack ve Alison'un ağzından, Mojo ve Self Titled Mag'den takip ediyoruz...

ÜÇÜNCÜ ADAM

Bir anda kaç tane grupta birden olabilirsiniz?

Alison Mosshart: (gülüyor) Valla, bir sürü olur.

Jack White: Şimdilerde hepimiz en azından iki-üç gruptayız. Şu anda dört-beş projem var. İşbirliği yapmak yaratıcılığı tetikliyor. Kendimi zorlamayı seviyorum. Patronum yok, ama işe koşulmak hoşuma geliyor.

Nerede tanıştınız?

Mosshart: Bir festivalde tanıştık, hangisi olduğunu hatırlamıyorum, çok zaman oldu.

White: Ben hatırlıyorum, kalabalığa en son 2003 yılında bir The Kills konseri izlemek için karışmıştım, o zamandan beri de böyle bir şey yapmadım.

Mosshart: Makyajımı yapıyordum, birden Jack ortaya çıktı, "ahhh, sizin gruba baylıyorum" deyiverdim, ciddi bir hayranlıyım.

Bu işin sonu nasıl bir grup kurmaya gitti?

Mosshart: Tumenin son konserindeydik, içe coşa turnenin bitişinin kutluyduk ve Kills konserleri için New York'a dönmeye önce birkaç boş günüm kalmıştı. Konuşuyorduk, "Benim Nashville'de bir stü-

yom var, neden gidip bir şeyler kaydetmiyoruz?" lafı dolaştı ortalıkta, kafama çok yattı. Böylece Nashville'e doğru yol alan otobüslerine atlayverdim.

White: İlk başta Alison, Jack (Lawrence) ve ben evimde bir 45'lik kaydedecektik. Dean (Fertita) henüz resme girmemişti. Dean de gelince dörtlü tamamlandı. Gecenin sonunda üç şarkı yazmıştık. Ben de, "madem öyle, tekrar toplanmalı ve bir sonraki Kills turnesinden sonra bir

White Stripes devam ediyor. Meg de kurtlandı bu aralar. The Raconteurs'de de bir dizi country sanatçısıyla işbirliği yaptık. Acayip savrulduk, ama hâlâ ortalıktayız.

albüm yapmalıyız" dedim.

Hızlıca 2008 Raconteurs turnesine geçelim, nasıl oldu da Alison ana vokal oldu ve sonra The Dead Weather oluşumuna katıldı?

White: Bronşit olup sesimi kaybetmiştim ve boynumda bir disk kaymıştı. Tahtalı köyü boylayacaktım neredeyse. Normalde insanın durması gerekir, ama biz "hadi şu işi bitirelim" dedik. Ryman Oditoryumu'nda çalacaktık, ne yapıp edip o konseri vermemiz gerekiyordu. Alison'dan "Steady As She Goes" için

bir soundcheck almasını rica ettik, çünkü artık iflahım kesilmişti, şarkı söyleyemiyordum.

Mosshart: İtiraf edeyim, benim için de çok meşakkatli bir meseleydi. The Kills onların konserinden önce açılışı yapıyordu, Jack sesini kaybedince de şarkıları ben söyledim, her gece sahnenin kenarına oturup şarkıların her birini dinliyordum, her şarkıyı bir nevi kaza eseri öğrendim. "Steady As She Goes"u her gece söylediğim için son konser-

den sonra benim de sesim kısıldı. Tekrar konuşabilmek için kalçamdan kortizon iğnesi yemem gerekti. Jamie (Hince) bunların hiçbirini bilmiyor.

Kaytlara bu olaydan ne kadar sonra başladınız?

White: Yirmi dört saat.

Mosshart: Atlanta'dan Nashville'e otobüs yolculuğu ne kadar sürüyor, işte tam o kadar... Daha önce hiç herkesin aynı anda çaldığı, böylesine jam yapabilen bir grubun içinde olmamıştım.

Neden her şey bir anda oluverdi? En iyi rüzgâr mı yakaladınız?

White: Benim payıma düşen sebebi gayet iyi biliyorum, nihayet davulun başına oturdum. 19 yaşındayken Goobar and The Peas diye bir cow-punk grubunda davul çalıyordum. Geçen yıl Alicia Keys'in James Bond şarkısı "Another Way To Die"ın yapımcılığını davulun başında yürüttüm, çok hoşuma gitti. "Bir daha girişeceğim iş ne olursa olsun, bunu tekrar etmem gerek" dedim. Sonra bu 45'liği yaptık ve davulcusu olduğum bir gruba döndük. Arka planda kalarak yapının bir parçası olmayı tercih ediyordum. Ayrıca kadınlarla işbirliği yapmayı da çok seviyorum.

Grubun planları neler?

White: Hazirandan ağustosa, hatta belki daha da sonrasına kadar turnede olacağız. Son günlerde, belki ilerde ihtiyacımız olur diyerek, bir dizi cover ve B-yüzü kaydedip kenara koyduk. Hazır Alison buradayken kaydedelim dedik, çünkü Kills'e dönüyor. Ee, izin verdik biz de, ne yapalım. (gülüyorlar)

Jack, senin bu cover takıntın nedir?

White: Yeni bir projeye dahil olduğumda raftan bir şarkı seçip çalmak ve "keşke bunu yapmış olsaydık" demek hoşuma gidiyor. Mânâsız gelebilir, ama millet nasıl balıklama dalıyor, görmemiz gerek. Birden grup hep birlikte güzel bir kanala giriyor. Aynı şeyi son Raconteurs

albümünde de yaptım, "Rich Kid Blues" ilk kaydettiğimiz parçaydı. Bu yirmi şarkılılık bir albümü tetikledi. Dead Weather'la şarkımız, Gary Numan'ın "Are 'Friends' Electric?"i oldu. Peki şu Dylan şarkısına, "New Pony"ye ne dersiniz dedim. Çünkü onun bir blues zemini var. Alison'un onu gerçekten büyük ve kudruk bir patlamaya dönüştürebileceğini düşündüm, zaten yaptı da.

"Horehound"u yaparkenki en unutulmaz an hangisiydi?

White: En unutulmaz anlardan biri, atış talimi sırasında Alison'un yüzündeki saf hazzı görmektir. Bunun görüntüleri de var, galiba let de ne kadar zevk aldığını görsün diye internete koyacağız. Muhtemelen benim aldığım dan daha fazla zevk aldı.

Mosshart: Bir silahı ateşlemek en büyük hayallerimden biriydi. Grup olarak muhteşem bir arazi gezisine çıktık, makineli tüfekle, altpatlarla ve tabancayla ateş et-

Kanada'da turne ederken çektiğimiz "The White Stripes Under Great White Northern Lights" adında bir filmin müziklerini mikslıyorum. En son yaptığımız konser filmi "The White Stripes Under Blackpool Lights"tı. The Raconteurs, yani Brendan (Benson) ve ben bir dizi country sanatçısıyla işbirliği yaptık. Acayip savrulduk, ama hâlâ ortalktayız.

The Kills devam ediyor mu?

Mosshart: Mayıs sonunda biten Amerikan turundan sonra bir Kills albümü yazmaya karar verdim. İkisinin de acı çekmesini istemem, her ikisini de seviyorum, ama Kills benim bebeğim. Turne de olmadığımız zamanlarda Jamie de, ben de kendi işlerimize dalyoruz; birlikteyken de, birlikte değilken de işlevsel olabiliyoruz. Bu kadar fazla insanla birlikte çalışmak çok heyecan verici, çünkü The Kills sadece iki kişiden müteşekkil.

Neden müzik piyasasının bu ka-

Nihayet davulun başına oturdum. Arka planda kalarak yapının bir parçası olmayı tercih ediyorum. Ayrıca, kadınlarla işbirliği yapmayı da çok seviyorum.

tik. Ama esas şaşırtıcı olan, bu işin üstesinden başarıyla gelmemiz oldu.

Bu, gerçek ve sürececek bir grup mu?

Mosshart: Neden sürmesin ki. Hepimiz yeniden bir şeyler yazmaya başladık, kesin bir plak daha çıkarız, hatta başka şeyler de yaparız.

Ya diğer gruplarınız ne olacak? Raconteurs ve White Stripes bu işe ne diyor?

White: Biraz önce Meg (White) ve Jack (Lawrence) mutfağımdaydı. White Stripes devam ediyor. Meg ve ben birkaç hafta önce Amerikan televizyonuna çıkıp çaldık. O da kurtlandı bu aralar, yeni bir şeyler yapmak istiyor. Şimdilerde

dar dibe vurduğu bir dönemde Third Man Record'u kurdun?

White: Zor iş, değil mi? Müzik piyasasının her katmanında acayip bir korku var, ekonomik durgunluk işleri daha da kötüleştirdi. Third Man'ı, 2001'de Detroit'te kumuştum, ama ona tam istediğim şekliyle can vermek geçen haftaya kadar nasip olmadı.

Nasville'e temelli mi yerleştin?

White: Evet, her zaman Güney'in çağrısına kulak vermişimdir. Mississippi, Georgia ya da Tennessee. Ülkenin başka bir yerinde kendimi doğru yerde hissetmem.

Third Man'ın başka projeleri var mı?

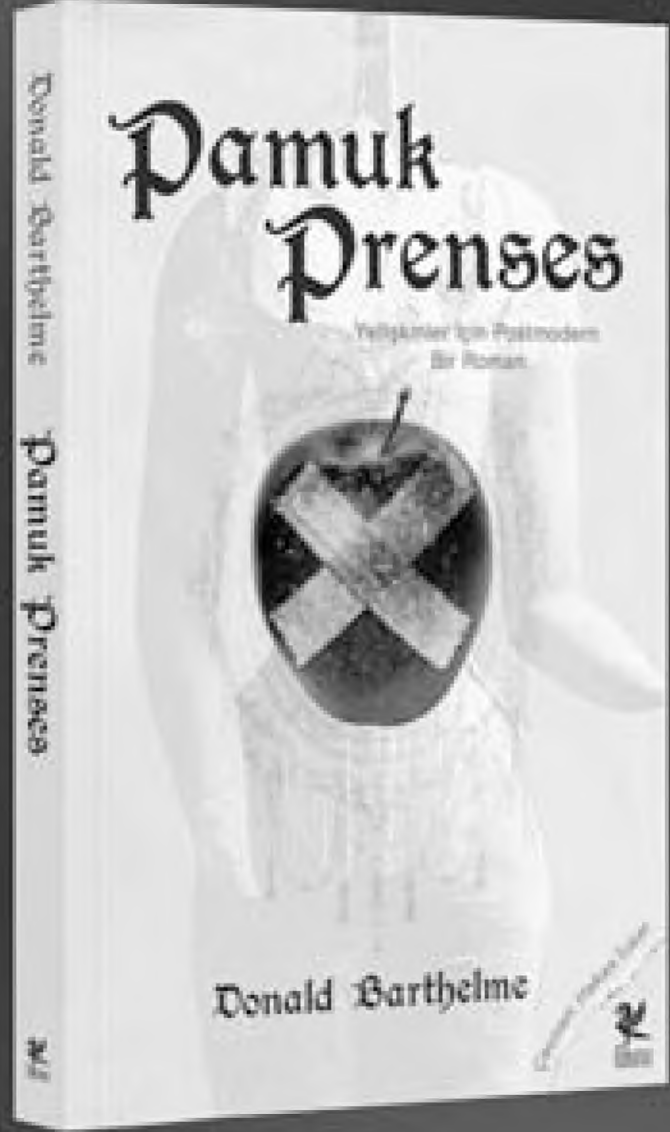
White: Dört-beş tane var. Mildred adında yeni bir sanatçı var, tek kelimeyle olağanüstü, yakında bir 45'liği çıkacak. Benim Detroit'teyken yaptığım da buydu. The Go, Two Star Tabernacle ve The Hentchmen gibi gruplardayken kendi odamda 4 kanalla bir sürü 45'lik kaydettim ve onları küçük yerel plak şirketlerine verdim. Sonra Rachelle Garniez adında çok iyi bir şarkıyazarı var, onunla yaptığımız bir şarkı da yakında çıkacak. Bütün bu kayıtlarda hem yapımcıyım, hem de davulcu. Bir de şimdilik söyleyemeyeceğim başka şeyler var, büyük işler. Third Man Films'i de unutmayalım, bizim White Stripes filmi oradan çıkacak.

Jack, sen hiç uyumaz mısın?

Mosshart: Yok, pek uyumuyor valla.

Çeviren: Çiğdem Öztürk

"EV KATIRI OLMAKTAN BIKTIM USANDIM ARTIK!"

Pamuk Prenses, deneysel yazının devi Donald Barthelme'den inandığımız masallara, uçsuz bucaksız çöp yığınlarımıza, söylediğimiz yalanlara ve ayak uydurduğumuz tüm çarpıklıklara rağmen vazgeçmediğimiz kahramanlık sanrılarına dair sarsıcı, düşündürücü, eğlenceli, başıbozuk ve kolay kolay hazmedilmeyecek, tuhaf, sıradışı ve aykırı bir roman.

Tünel Geçit Han, B Blok 309-312 Beyoğlu - İstanbul

Tel: 212 243 45 65 Fax: 212 251 05 32

www.sirenyayinlari.com

CALEXICO

Calexico'nun Meksikano soslu Amerikan rock'unu dinleyip de sevmeyen olur mu? On yıldır, öylesini tanımadık valla. Yeni albümleri "Carried To Dust" da geleneği sürdürüyor, Calexico'dan yine yüksek kalibreli lo-fi şarkılar akın ediyor. Uncut kılavuzluğunda, iki demirbaş elemanlarının ilk beraber çalıştığı yıllardan başlayarak, albüm albüm Calexico yolculuğuna çıkıyoruz...

KARA TREN GELMEZ M'OLA

The Shadow Of Your Smile (1995)

Enstrümantal lounge grubu Friends Of Dean Martinez'in ilk albümü. Convertino ve Burns, normalde Howe Gelb'in Arizonalı rock ekibi Giant Sand'de çalarken üsluplarını bu grupta oturtmaya başlamıştı...

Calexico'nun yolu, '90'ların ortalarında Friends Of Dean Martinez'le döşendi, öyle değil mi?

John Convertino: Calexico'dan konuşmak için önce Howe Gelb'den ve grubu Giant Sand'den söz açmak lâzım aslında. Bizi bir araya getiren odur. Çok güçlü bir kolektifte duygusu, deneysel ve kendiliğinden bir çalışma tarzı vardı, ondan çok şey öğrendik.

Joey Burns: Friends Of Dean Martinez'i Giant Sand'den elemanlarla kurmuştuk. Grubun adı aslında The Friends Of Dean Martin'di. Dean Martin ve menajerine yüzde 30 vermemek için değiştirmek durumunda kaldık. Victoria Williams'la turneden yeni dönmüştüm. Ortada yazılmış tek bir şarkımız bile yoktu. Herkes bir cover albümü yapacağımızı sanıyordu. Fakat her zaman Sub Pop'la anlaşmış olmaktan onur duymuşumdur, biraz da bu yüzden "biz de ortaya bir şeyler koyabiliriz" diye düşündüm. John'la beraber Wavelab stüdyolarında bir sürü şarkı çıkardık, Tucson'un ambar bölgesinin orada, tren raylarının hemen yanısında.

Convertino: Calexico tam orada başladı işte. Ne dinlemek istiyorsak onu çalalım diye düşünüyorduk.

Burns: Enstrümantal yapalım diyorduk. Lobilerde ve lounge ortamlarında bol bol çalmıştık. Johnny Depp'in sahibi olduğu The Viper Room'da da çalmıştık, Kate Moss'la da orada tanışmıştık. Biz çalarken VIP odasından dans etmek için dışarı atmıştı kendini. O zamanlar amplilerimizin üzerinde birer kadeh martini dururdu. Distorsiyona aban-

maktan ve ayağını monitörün üzerine koyup şarkı söylemekten ibaret olmayan bir müzik yapmaktan memnunduk. Pink Floyd'vari unsurlar da vardı müziğimizde. O dönemden sevdiğim parçalardan biri "All The Pretty Little Horses"tır. Çocukken annemin bu ninniye bana söylediğini hatırlıyorum. Victoria Williams'la turnedekeyken bir DJ, Güney Carolina'dan bir Alan Lomax alan kaydı dinletmişti bana, o kayıta varıldığını hiç bilmediğim koca bir dünyayı bulmuştum. Friends Of Dean Martinez'in ilk albümü "The Shadow Of Your Smile" da güzel bir dönemimizi barındırıyor içinde, nereye gittiğimizi çok da umursamadığımız zamanları hatırlatıyor.

Spoke (1996)

Calexico'nun ilk albümü, Alman firması Hausmusik tarafından sadece 2 bin kopya basıldı...

Burns: Yeni bir isim bulmak için on dakika vardı önümüzde. John'la beraber, Giant Sand'le Avrupa tumesi esnasında eşe dosta vermek üzere, bir takım dumanaltı ev kayıtları yapmıştık kendi meşrebimizce. Kay-

Stüdyoda mahallî mariachi'leri izlemiştik, aklım uçmuştu. Lise çağında bile değillerdi. Bütün mariachi'ler standartları çalabilir, ama anında Led Zeppelin'e de dönebilirler.

dın adını da "Calexico Superstition Highway" koymuştuk. "E bari bu kalsın" dedim ben de, yönümüzü tarif eder gibiydi bu isim: İşin içine daha fazla rock, daha fazla güneybatı ve yolculuklarımızda biriktirdiklerimiz girecekti belli ki.

Convertino: "Spoke" bir ev kayıdır. O sırada daha yeni baba olmuşum, Giant Sand'den, hem de Howe'un çalmış olduğu belki en gürültülü dönemden daha yeni çıkmıştım. Evde sükünle kayıt yapmak çok iyi gelmişti. Fark ediyorduk ki, eğer alan açarsan, belli bir incelik hakikaten göze görünür olabiliyor.

Burns önde, Convertino arkada

Burns: Kayıtları Tucson'un Barrio Viejo semtinde yapmıştık, mimari olarak tek bir düzgün açının olmadığı bir takım eski kerpiç evler vardır orada. Akordeon, mandolin, marimba, vibrafon, çello gibi toparladığı-

The Black Light (1998)

Ekip bu albümle Güneybatı Amerika köklerine sarılıyor, alternatif rock âlemine bir mariachi hissiyatı taşıyordu. Tren sesleriyle örülü bu albüm, bugün bir klasik addediliyor...

Convertino: Luaka Bop için Paulo Bragança'yla bir proje hazırlamıştık. David Byrne bize kancayı takmıştı. Joey o sıralar Portekiz fadolarına, Afro-Küban müziklere takılıyordu. Bütün bunlar, biz stüdyoya girdiğimizde orada çalan mariachi orkestrasıyla yan yana geldi sonuçta. Kayıtları dinledikçe olayımızın tam da bu olduğunu anlıyorduk. Friends Of Dean Martinez'in ardındaki fikir de buydu, her yerde çalınabilir bir müziği aradığımız, ama klasik enstrümanlarla çalınacaktı.

Burns: Bir keresinde stüdyoya erken damlamıştık, mahallî mariachi'ler söylüyordu, aklım uçmuştu. Genç çocuklardı çalanlar, daha lise çağında bile değillerdi, ama ana-babalayla beraber bir takım profesyo- →

Efes Pilsen One Love Festival 8

santralistanbul 20/21 Haziran 2009

20 Haziran Cumartesi

Klaxons
Tricky

M83

Ayça Şen
Bora Uzer

Filthy Dukes (DJ set)

Zero 7 (DJ set)

Ross Allen

Zi Punt & Orange Delight

DearHead

Tape

21 Haziran Pazar

Röyksopp

Portecho

Yasemin Mori

Aeroplane (DJ set)

Jonny Rock

Style-ist

Batı Yakası

Kim Ki O

Kapı Açılış: 14.00

www.efeskeyfi.com

Efes İletişim Hattı: 444 33 37

→ nel müzisyenler de onları dinlemek üzere oradaydı. Trompetçilerle, Ferni Sanchez ve Rigo Pedroza'yla orada tanıştık. Rigo bir speed metal grubunda çalışıyormuş, ama Tucson'a taşındıktan sonra eline trompeti almış. Bu âlemde hoşuma giden de bu işte: Bütün mariachi'ler standartları çalabilir, ama anında Led Zeppelin'e de dönebilirler. Bu mahallî sanatçılar, bir sürü tuhaf enstrümanla bizi etkilemeye başlamıştı. O tren raylarının yanbaşımda, Wavelab'de rahatımız yerindeydi. Trenin gelmesi için bazen uzun uzun beklerdik. "Minas De Cobre" parçasına tren seslerini sokmuş-tuk, çok hoşumuza gitmişti.

Convertino: Joey'in "Minas De Cobre" üzerinde çalışmasını asla unutamam. Banyoda takılıyordum, gitarın oradaki asuktiğini seviyordum. Çalarken onu göremiyordum bile. Müzisyenlerin şarkı üzerinde tartışmalarını bile duyabilirsiniz kayıttaki. O parçayı çalarken hâlâ heyecanlıyım.

Burns: Elektronik müziği seviyordum, o tür bir şey yapmak istiyordum. Ama gayet düzgün ve minimal bir şey çıktı ortaya. "The Black Light" çok uzamsal, ambient bir albümdür bence. Grubun adeta infilâk ettiği bazı anlar da var tabii.

Hot Rail (2000)

Grupa yavaş yavaş caza doğru bir eğilim başlıyor ve "desert noir" sound'u ambient parçalara kayıyor...

Burns: "Committed" diye bir filmin soundtrack'i için stüdyodaydık. Yönetmen Lisa Krueger'in bizi çağırması çok iyi olmuştu, o tür sinematik bir atmosferin yapmak istediğimiz müziğe uygun olduğunu düşünmüştük hep. "Hot Rail"de müziğimizi caza da açmak istemiştik. "Sonic Wind" 6/8'lik tempodadır, rock için alışılmamış bir ritmdir bu, ama bize önemli gelen bir zaman işaretidir. O parçanın ilham kaynağı bir roket. "Fade", bir başka caz parçası. Cat Power'in "Moon Pix" albü-

nümü için Avrupa'ya gitmiştik. Bitmemiş bir şarkının kayıtlarını da yanımıza aldık, bir mariachi ekibiyle birlikte adapte ediyorduk. O şarkı, "Crystal Frontier"di. City Slang'den şarkıyı "Hot Rail"e koymak istediklerini söylediler. O sırada Carlos Fuentes'in ABD-Meksika sınırındaki montaj fabrikaları hakkındaki kitabı "Crystal Frontier" (Cam Sınır) elimim altındaydı. İspanyol fatih Fray Marcos de Niza'nın hikâyesine de takılıyordum, yedi altın şehri arayışını, gerçek güzelliği iskalayışını okuyordum. Diyeceğim şu: Farklı hirs ve ihtiraslar, hayatta önemli addedilen şeye dair farklı yorumlar var.

Feast Of Wire (2003)

Caz ve lo-fi denemelerinin arasında karışan "Not Even Stevie Nicks" gibi pop klasikleriyle grup sadık dinleyicilerini yeniden kazanıyor...

Burns: En beğendiğim albümlerimden biri. Kendimizi deneyseleliğe iyiden iyie kaptırmıştık. John'la be-

toranında, Café Poca Cosa'da müziği sonuna kadar açarlar, öyle ki garson sizi duyamaz bile. Ama hiçbir zaman sesi kısmaya da kalkmaz. Johnny Cash'ten cumbia'lara, Dylan'dan Manu Chao'ya, mariachi'ye her şey çalar orada. Garson kız servis yaparken dansetmeyi sever, siz de oturduğunuz yerde hareketlenmeden edemezsiniz. "Guero Canelo", işte orada duyduğumuz cumbia'lardan etkilenecek yazdığımız bir parça. Bir takım geleneksel unsurları alıp kumlu, kirli bir hale büründürmek istemiştik şarkıyı. Melodiye trompet ya da akordeon değil, siktiriboktan bir Casio veriyor. Vokallerde de aynı muamele var. Şarkıyı söylemek istiyordum, ama Los Lobos'a ya da Mariachi Luz de Luna'daki dostlarımıza özenmek de istemiyordum. Daha çağdaş tınlamak derindeydim, distorte edilmiş bir mikrofona 12. Güney Bulvarı'nda ya da herhangi bir sınır kasabasında görebileceğiniz yerlerin isimlerini birbiri ardına sayıklamaya başladım. Malûm şeyler, uyuşturucu maddeler, sivil polisler... Mariachi'lerden biri polisti, 12. Güney Bulvarı'nda, Güney Tucson'da dönen dolapları, çeteleri, kara para hikâyelerini anlatırdı hep. "Café Poca Cosa'da olmaz öyle şeyler" derdim, "hayır" derdi, "orası temiz bir yer".

Convertino: Pop-rock etkileri kendini göstermeye başlamıştı yavaş yavaş, ben de bunun üzerine gidiyordum. Radyo dostu bir pop çalmak, o ritmi tutturmak zor geliyordu aslında, Latin ritimleriyle çok daha fazla eğleniyordum. "Not Even Stevie Nicks", sonradan aklımıza gelen bir fikirdi. O kadar zevkliydi ki çalması, sonraki albüm "Garden Ruin" de onun yolundan gitti.

In The Reins (2005)

Iron & Wine'la yaptıkları deneysel EP'de Burns'ün vokali Iron & Wine'in Sam Beam'inden etkilenmiş benziyor. Billboard listesine giren (135 numaradan) ilk Calexico çalışması oldu bu EP.

Convertino: Joey'le stüdyoya girip girmeme konusunda didişip duruyorduk. Fikir kıtlığına girmemiştik ama, bazen de yokluktan bir şey çarmak gerekir. Bu da acı verici, zorlayıcı olabilir. Sam Beam ise neşe içinde geliyor, "bakın böyle şarkılarım var" diyor ve oturup oracıkta çalmaya başlıyor. Ve bir bakıyorsunuz ki, şarkılar da on numara. Çok kolay bir işti. Elimizin altında bulunan bir sürü enstrümanı denemek isterken, Joey'le her zaman basit çalmanın sırrını arar dururuz. Sam ise şöyle diyordu: "Basit olmaya çalışmayın. Koyverin gitsin, delirin!"

Burns: Sam'in gündüz düşçüsü gibi bir hali vardı, bunun üstesinden gelmeye de çalışıyordum. Beni normalde kullanmayacağım armonileri denemeye yöneltti. Ondan çok şey öğrendim, farklı şarkı tarzlarını ele almayı, vokali bir doku olarak, farklı ruh hallerini yansıtacak bir araç olarak görmeyi mesela. Gerçi hep öyle okumak istemişimdir, ama çekingen biriyimdir aynı zamanda. Sam, bana özgüven kazandırdı. Elimiz bir enstrüman alıp önümüze çıkana kadar beraber çalma kabiliyetimize hayran kaldığımızı hatırlıyorum. Sam hangi akoru çaldığını bilmez, ama gelişkin bir müzikal hissiyatı vardır. Ondan biraz kâm alabilmişsek ne mutlu bize.

Garden Ruin (2006)

Her zamanki prodüktörleri Craig Schumacher yerine JD Foster'la çalışan grubun en pop albümü...

Convertino: Daha yeni çocuğum olmuştu, bütün dikkatimi de ona vermiştim. JD Foster, Joey'e epey yardımcı oldu yani. "Keyfinize bakın dostlar, bir çocuğum oldu" diye dolanıyordum ortalarda. Ortaya nasıl bir müzik çıkacağını da merakla bekliyordum.

Burns: Tam bir grup albümü olması için çalıştık, ama John'la vakte de ihtiyacımız vardı, "Panic Open String" gibi parçalar o arada çıktı. Bush hükümetinin basınını gözünü korkutması, her türlü protesto hareketini bastırması iyice canımı sıkıma başlamıştı. Irak savaşı başladıktan sonra, Avrupa'da turne deyken, sahne üzerinde neredeyse hep özür diler gibi bir haldeydim. Ama aynı zamanda albüm o kadar da ağır ve karanlık sayılmaz: "Yours and Mine", şimdiki kadar yazdığımız en dürüst şarkılardan biri. Sevdiğiniz bi-

Sonraki işlerimizin de yolunu şu anlayış döşedi: Gıcırdayan sandalyeleri, yere düşen kaset kapaklarını, kapı zilini, dondurmamacının geçişini duyarsınız ilk albümün kayıtlarında.

müne bir yanıt gibi. O şarkıdaki sakin, kaygısız havayı seviyorum. Ortaya yeni bir şeyler çıkarmaya çalışıyorduk. Bir mariachi ya da caz grubu olmaya çalışmıyoruz biz, kendi sesimizi bulmaya çalışıyoruz. Gayet de severek yaptığımız bir takım ambient parçalar yüzünden kaybettiğimiz dinleyicilerimiz de oldu.

Convertino: O sıralarda bir arkadaşım bana Erik Satie'nin piyano çalışmalarını vermişti, Teodoro Anzuelotti'nin akordeonla yaptığı kayıtlar. Etkisi bu albümden bariz hissedilir.

Burns: City Slang'in onuncu yıldö-

raber sırf ikimiz epey kayıt da yapmıştık. Bu albüm farklılıklar barındırıyor içinde. Sakin, meditatif unsurlar da var, alan kayıtları, telesekreter mesajları, "Black Heart" gibi iri, hacimli şarkılar... Ve aslen Mexico - Nogales'li Charles Mingus'a selâm, Gil Evans tarzı bir orkestrasyonla. "Sunken Waltz" favorilerimden biridir. Elliott Smith bu şarkıya ilham vermişti, kendi kendini yazdı parça. Michael Mann "Collateral" filminde kullandı bunu. Bir cumbia ritmi bu, Kolombiya işi, harika bir ritmdir. En sevdiğimiz Meksika res-

riyle ilişkinizi ağırdan alıp sürünce- mede bırakmakla, sonra da bu iliş- kinin bir bela haline gelmesiyle ilgi- li bir şarkı. "Bisbee Blue", sadece Arizona'nın maden kasabası Bis- bee'de çıkan bir değerli taşla ilgili. Bisbee'de provalar yaparken habi- re bu taştan bahsediliyordu, en so- nunda bir dükkâna gittik, baktık ki orada duruyor. Harika bir şeydi: Dünyanın her yerinde firuze bulabi- lirsiniz, ama bu soy bir taşı ancak dünyanın bu noktasından edinebi- lirsiniz. Çok güzel bir hissi var. Bu, pek çok şey hakkında söylenebilir tabii: Özellikle bir araya gelmiş iki kişi hakkında.

Carried To Dust (2009)

Calexico'nun olgunluk dönemi al- bümünde rock'a dönüş, dünyanın farklı müziklerine doğru bir açılım gözleniyor...

Burns: İlk albümde beraber çalış- tığımız Craig Schumacher'le yeni- den girdik stüdyoya. Belki "Carri- ed To Dust"ın eski albümlere benzetilmesinin sebebi de budur, bilemiyorum. Aslında belli bir so- und'a geri dönmek gibi bir dert yoktu kafamızda. Döndüğümüz tek yer stüdyoydu, her zamanki derme çatma Wavelab ortamı ya- ni. '98'den beri aynı kayıt aletleri-

çıkageldi. Çember tamamlanıyor sanki: İspanya yoluyla Avrupa'dan, sonra Meksika'dan gelen etkiler bir araya gelip karışıyor.

Burns: "Inspiración" harika bir şarkı. Ona biraz daha güncel bir seda kazandırabildiğimiz için mut- luyum, distorte edilmiş bir piyano kattık şarkıya, Jacob'un trompet kayıtlarını da banyoda yaptık. Ses- ler üzerine çalışırken yaratıcı dene- meler yapmak hoşumuza gidiyor. Pek çok işbirliği var albümde.

"Man Made Lake"de kullandığımız pedal, sanki az evvel elektrikli sandalyeye oturtulmuşsunuz gibi bir his veriyor. Bir Meksika ambi- yansına giriyoruz, ama tam da gü- neybatı gibi tınlamıyor. Daha ziya- de, Sigur Rós gibi. Bu albümle dü- şük bütçeli yapım anlayışına da dönmüş olduk. Yere yakın durduk- ça her şey daha iyi gidiyor.

Convertino: Güney Amerika turne- mizin de bu albüm üzerinde çok etkisi oldu. Ve oralarda içtiğimiz yerel şarapların elbette. Son bir- kaç senedir iyice şaraba sardırılmı- zaten. Hele Şili ve Arjantin şarap- ları çok acayip. Denize yakın ol- mak da çok iyi geldi doğrusu. Avustralya, Yeni Zelanda sahilleri içimizi açtı. Biz ikimiz de deniz ço- cuğuyuz, Joey Pasifik, ben Atlantik kıyısında büyüdük. Albümden o

Üzerimizde Güneybatı Amerika etiketi yapıştı kaldı, ama müziğimiz bundan ibaret değil. Bütün dünyadan bize uyacak tarzları müziğimize yedirmekten çekinmiyoruz.

ni kullanıyoruz burada. Alışık ol- madığımız bir tarzda başlamak istedik bu albüme. Sadece müzik çaldık. 1998'e döndük, doğaçla- ma yaptık ve ne çıkacağına bak- tık. Üzerimizde Güneybatı Amerika etiketi yapıştı kaldı, ama bizim müziğimiz aslında bundan ibaret değil. Bu coğrafyanın sesleri, mü- zikleri var elbette, ama Ameri- ka'dan, hatta bütün dünyadan bi- ze uyacak tarzları müziğimize ye- dirmekten de çekinmiyoruz. Yolcu- lukların bu albüm üzerinde büyük etkisi var. Bir de, sekiz senedir sabit bir ekip çalışıyoruz. Gerçi hepimiz farklı yerlerdeyiz, mesela iki elemanımız Martin Wenk ve Volker Zander Almanya'da yaşı- yor, ama onlar bile aynı şehirde değil. Bu albüm itibarıyla Güney Amerika yolculuklarımızdan, Jairo Zavala, Amparo Sánchez (Ampa- ranoia) gibi Avrupalı dostlarımız- dan büyük etkilenmeler kalmıştı üzerimizde.

Convertino: Kontrast çok önemli. Hele bir de sadece bir kadın sesi olmakla kalmayan, aynı zamanda İspanyolca okuyan Amparo Sánchez gibi biriyle söylüyorsanız. Sonra Jacob (Valenzuela) var tabii, "Inspiración" gibi nefis bir şarkıyla

okyanus duygusu yayılıyor zanne- diyorum... Albümün başlığı en sev- diğim romancılardan birinin, John Fante'nin "Ask The Dusk" romanın- dan mülhem. Fante'nin yazdıkları, Los Angeles için yarattığı o dünya, müzisyenliğimiz üzerinde de çok etkili oldu.

Burns: Beni Fante'yle, Bukows- ki'yle tanıştıran John'dur. Albümle- rimizde alttan alta bu tür bir edebi- yatin varlığı hep hissedilir. Fante, ilginç bir karakter. Bir modern di- yebilirim pekâlâ. Bir İtalyan göç- menini olarak eski Los Angeles'ta tutunmaya çalışmış, şehrin dönü- şümünü yaşamış ve anlatmış biri. John da onun gibi bir edebî karak- terdir doğrusunu isterseniz. Calexi- co estetiği, onun hikâyelerle dolu zihnine çok şeyler borçlu.

Convertino: Aşağı yukarı yirmi yıl- dır beraber çalışıyoruz. Herhalde bir- birimizle pek konuşmadığımız için bu kadar uzun sürebildi. (gülüyor) Bizim esas iletişim kanalımız müzik. İkimiz de geniş aileler- den geliyoruz, ikimizin de aile evinde bol bol müzik çalınırdı. Temel seviyede birbirini anlaya- bildiğin bir müzikal beraberlikte kelimelere çok da fazla gerek kalmıyor.

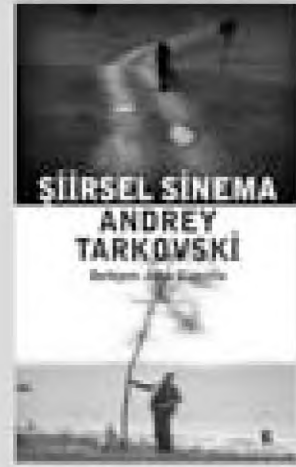
Çeviren: Merve Erol

SİNEMA >

ŞİRSEL SİNEMA

Andrey Tarkovski
Derleyen: John Glavinis
Türkiye: Ebru Kök

20. yüzyılın büyük ustalarından, sinemayı bir "zaman heykeltıraşlığı" olarak nitelendiren Andrey Tarkovski'yle yapılan söyleşileri bir araya getiren bu kitap, yönetmenin sinema anlayışının temel dinamiklerini ortaya koymaktadır.

SİNEMA >

FİLİSTİN SİNEMASI BİR ULUSUN HAYALLERİ

Derleyen: Hamid Dababji
Türkiye: Osman Bırcay

Filistin ulusunun onyıllardır sürdürdüğü kendi kaderini belirleme mücadelesinde derin kökler salmış olan Filistin sineması, hayatları zulümle ve aşçıyanmayla örülmüş bir halkın yaşadıklarına tamiklik eden en önemli sanatsal ifade biçimi oldu. Kitap, sinemanın Filistin içindeki anlamı ve önemi üzerinde durup, ciddi kavramsal açılımlar getiriyor.

SİYASET >

YAŞLANAN İNSANLIK, GENÇLEŞEN KAPITALİZM

Silvi Agre

Şökrü Arın'la yapılan bu söyleşi kitabı, kapitalizmin 1960'lı ve 1970'li yıllarda geçirdiği yapısal dönüşümü, neo-liberalizm üzerinden bugüne gelen yansımalarıyla ve bu süreçte siyasetin buharlaşıp, köklü bir temsil krizinin ortaya çıkmasından güç alarak, insanlığı nereye sürüklediğini ve Sol'un yüzleşmesi gereken gerçeği ortaya koyuyor...

TEORİ >

DEVLET VE DEVRİM Vladimir L. Lenin

Lenin'in Ekim Devrimi'nin hemen öncesinde, Ağustos-Eylül 1919'de kaleme aldığı bu temel eser, devlet, devletin niteliği ve işlevi, Marksizmin devlete yaklaşımı, devrim sonrasındaki safhalarla devletin dönüşümü ve sönümlenmesi konusunda en kalıcı teorik kitapların başında gelir...

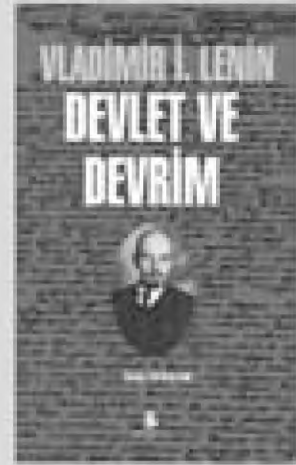

Foto: Şahan Nuhoglu

OI VA VOI

Son on yılın en güzel gruplarından biri, kapağında camiyle sinagogun, tarihî yapılarla gökdelenlerin yan yana durduğu yeni albümleri "Traveling The Face Of The Globe" vesilesiyle, yeniden İstanbul'daydı. İki gece üst üste, keman, akordeon, klarnet çağladı, Balkan, Roman, klezmer havalarıyla Babylon ağıladı. Oi Va Voi'dan üç ismi Roll sayfalarına buyur ediyoruz...

İSTİKAMET TAM DOĞU

Gruba katılmadan önce Oi Va Voi dinliyor muydun?

Brigitte Amofah: Adlarını duymuştum. Josh şarkı söylediğim kulübe gelip elime üzerinde kelebek resmi bulunan bir albüm tutuşturunca da ("Laughter Through Tears, 2003) "bu ne ki böyle, kelebek filan" diye yadırgamıştım. (gülüyor) Şimdi güzel bir kapak olduğunu düşünüyorum. Fakat müzik beni uçurmuştu hakikaten. Klezmer filan bilmiyordum daha, world music namına pek bir şey dinlemişliğim de yoktu o ana kadar. Zaten Oi Va Voi'yu da world music olarak düşünmüyorum, içinde güzel ve farklı unsurlar barındıran bir pop olarak algılıyorum.

Ganalısın galiba, memleket müzikleri de dinlememiş miydin hiç?

Amofah: Evet, annem-babam Gana'da doğup büyümüş. Ama ülkemin müziğini iyi bildiğimi söyleyemeyeceğim. Küçüklüğümde biraz highlife dinlemişliğim var. Biraz da Batı Afrika gitarı, Senegal taraflarından, o kadar. Afrika gitarı iyidir, ama ben daha çok şehirli pop müziğine, hiphop'a, r&b'ye yakınım.

Selim Sesler ve Hüsnü Şenlendirici CD'leri almışsınız. Daha önce Türkiye müziklerine aşina mıydınız?

Stephen Levi: Ben Hüsnü Şenlendirici'yi biliyordum. Enteresan bir klarnet tekniği var, hiç bizimkine benzemiyor. Türk müziğini çok iyi bildiğimi söyleyemem, ama iki gündür buradayız, her bir

dükkândan o kadar farklı müzikler yayılıyor ki, etkilenmemek mümkün değil. Müzik sizin kültürünüze, damarlarınıza işlemiş. Londra pek böyle değildir. Müzik buralarda hakikaten yaşıyor gibi geliyor bana. Balkan sound'ları da çok yakın İstanbul'a. Özellikle son albümümüzde biz de çok etkilendik Balkan havalarından. Çok yayılmayan ilk albümümüz "Digital Folklore" da da bu coğrafyadan, Karadeniz çevresinden etkiler çoktur. Bizim müziğimizdeki klarnet, keman ve trompet, Balkan üslubuna çok yakındır. Zaten bence klezmerle Çingene müzikleri hep yan yana durur, birbirini destekler. Klezmercilerle Çingene müzisyenler birbirlerinin şarkılarını bilirler, çalarlar.

Josh Breslaw: İstanbul, bizim müziğimizin aynası gibi aslında. Sürekli mail alıyoruz "hadi, tekrar ne zaman geliyorsunuz" diye. Her seferinde şaşıyorum, müziğimiz nasıl bu şehirde bu kadar tutuluyor diye, ama bir kültürel aşinalık var sanki hakikaten. Klarnet mesela, biçimsel olarak da farklı geliyor bana, aynı da çalınmıyor belki ama, sonuçta ortak bir duyarlılığı taşıyor.

Müziğiniz giderek dijitalden ziyade folklorla yakınlaşmaya başlıyor galiba...

Breslaw: Hep bir denge gözetmeye çalışıyoruz aslında, ama evet, son zamanlarda daha organik bir yere doğru gidiyor sound'umuz. Belki bir son-

raki albümde değişir, iyiden iyiye elektronik olur, kim bilir.

Levi: Biz folku hep bir temel, bir kaide gibi düşündük. Hep folka yakın bir melodiden yola çıkıp elektronikle destekledik. Sonuçta zaten bir tür folk yaptığımızı düşünüyoruz. Tam anlamıyla geleneksel bir folk değil, ama sonuçta folk. Pop hissiyatı taşıyan bir folk.

Amofah: Kültürleri kaynaştıran bir müzik Oi Va Voi'unki. Ayrıca, insanları dans ettirmekten ya da

Saf klezmer yoktur. Bulduğunuz yerle, oranın kültürüyle ilişkiniz sizin klezmerinizi de belirler. Biz de tam olarak onu yapıyoruz, Londra'dan ilham alıyoruz.

bir adım sonra ağılatmaktan da çekinmiyoruz. Bizi sevenlerin hoşuna giden de bu dinamik galiba.

Breslaw: Duygular arasında bir dengeyi korumaya çalışıyoruz, bu da bence bizim için bir tür görev. İnsanları tam anlamıyla kedere, gama sürüklemek mümkün, ama bir tür duygu manipülasyonundan kaçınmaya hep gayret ediyoruz. Bir grup olarak dinleyiciye karşı büyük bir sorumluluk hissediyoruz. Tek tek enstrümanları kaydederken, hep beraber oturup çalarken hep bu sorumlulukla hareket etmeye çalışıyoruz.

Levi: Fakat sonuçta kendimizi koyduğumuz yer, Britanya'nın şarkı yazma geleneği. Biz nihayetinde o geleneğe dahiliz. Ama Amerika'nın blues'una değil de, Doğu Avrupa'nın müziklerine, →

one Love
one Touch

HAVAYA GİRİYORUZ!

WANNABE
STAR

WANNABE
STAR

TOUCH
THE
STAR

airstar

Efes Pilsen One Love Festival 8 için gün sayarken
BOMBASTİK YARIŞMALARLA kopuyoruz,
FANTASTİK ÖDÜLLER kazanıyoruz!

HEMEN KATILMAK İÇİN:

oneloveonetouch.com

**COŞ, COŞTUR!
KAZAN, KAZANDIR!**

Efes Pilsen
One Love Festival 8
santralistanbul 20/21 Haziran 2009

SAMSUNG

→ melodilerine, ritmlerine bakıyoruz. Malûm, İngiliz rock'u Amerikan blues'u üzerine bina edilmiştir, bizse tam ters istikamete, Doğu'ya çevirmişiz gözlerimizi.

Sizin Oi'unuzun punk oi'uyla bir ilgisi var mı?

Levi: Oi oi oi! Yok, hayır. (gülüyor) Punk hareketi ne dair bilgim çok azdır aslına bakarsanız. Bizimle pek ilgisi yok yani.

Klezmer müziği küçüklüğünüzde hayatınızda yer etmiş miydi, yoksa yetişkinliğinizde mi öğrenmeye başladınız?

Breslaw: Ben küçükken hiç klezmer filan bilmezdim doğrusu. Hep yeni, kentli müziklere odaklanmıştım. Klezmer gibi müziklere ilgim Oi Va Voi'dan sonra oldu. Altı kişi bir araya gelip koca bir kültürü, koca bir müziği keşfe koyulmak heyecan verici bir şeydi. Dünyanın her köşesinden klezmer biçimlerini öğrenmek gibi bir misyon edinmiştik sanki. Daha önce kendi üslubumu, tavrımı geliştirmekle meşguldüm, ama bu keşif serüveniyle beraber davulla ilişkim de bambaşka bir yatağa aktı.

Levi: Her iki durum da geçerli bence. Küçükken de severdim, cemaat içinde herkes de bu müzikleri bilirdi, ama çok yaygın değildi. Çok çalınıp söylenmezdi, çünkü eski zamanlar, trajik hatıraları canlandırır insanların gözünde. Avrupa'nın Yahudi cemaati genellikle eskiye bakmak yerine gözünü ileriye, geleceğe dönmeyi tercih eder. Ama yeni kuşaklarla birlikte başka tür bir ilgi de başladı geleneksel müziklere. Nik (Ammar) ve Josh'la beraber birkaç sene önce sırf klezmer çalmak üzere Amerika'ya gitmiştik, geleneksel üsluplara dair bir şeyler öğrenmek de istiyorduk. Nereden geldiğimizi, nasıl bir kültüre ve tarihe doğduğumuzu öğrenmeye çalışıyorduk. Şimdiyse Oi Va Voi'un müziği için "geleneği tahrif ediyor" diyenler bile var.

Amorah: Bir defa, bu müziği sevmek için Yahudi olmak gerekmiyor ki zaten. Düşünün, ben bile hastası oldum bu şarkıların. Hollanda'da bir konserimizi hatırlıyorum, gencecik insanlar sahne önünde gözyaşlarına boğulmuştu, muhtemelen Yahudi filan da değillerdi. Ben de bu gruba katılmadan önce Yahudi kültürüne dair hiçbir şey bilmezdim, ama sonuçta klezmer son derece evrensel bir müzik. Dinî ya da siyasî bir müzik de değil, içinde duygu, tutku barındıran bir popüler müzik klezmer. Dünyanın her köşesinde her türlü insana da hitap edebilir pekâlâ. Elbette bir takım püristler hep olacaktır. Karşımıza geçip "bu sizin yaptığınız tam anlamıyla klezmer değil" diyen gencecik çocuklar çıkıyor. Biz de öyledir demiyorum

ki zaten, siz bizim müziğimizi bir kefeye kormaya çalışıyorsunuz!

Levi: Bence aslında saf klezmer de yoktur. Bulduğunuz coğrafyaya, yaşadığınız yere göre bu müziğin formları da değişiklikler gösterir. Bulduğunuz yerle, oranın kültürüyle ilişkiniz sizin klezmerinizi de belirler. Biz de tam olarak onu yapıyoruz, Londra'dan, Londra'da çalınıp söylenen müziklerden ilham alıyoruz. Folk müzik tam da böyle bir şeydir bence. Aklınıza gelen bütün etnik kimliklere, müziklere Londra'da rastlamak mümkün. Bu da bizi etkiliyor tabii, yalıtılmış bir yer değil Londra.

Demin şarkı yazarlığı geleneğine bağlı olduğunuzu söylediniz. Kimler var ilk aklınıza gelen?

Levi: Nereden başlamalı, bilemedim ki. Ama son birkaç yılda Arctic Monkeys çok iyi, çok önemli. Şahane şarkılar yazıyorlar, hatta bazı şarkılarında klezmer nağmeleri duymak bile mümkün.

Breslaw: Ama '90'lar şu son onyılda çok daha verimliydi. Blur, Oasis, Pulp çok büyük gruplardı.

Blur'ün Damon Albarn'ı tam sizin albümünüzün ismiyle tarif ettiğiniz şeyi yapmıyor mu? Dünyanın müziklerini turluyor, kulağı hep açık...

Amofah: Bence o bir dahi. Son zamanlarda Afrika'ya takılıyor.

Merakla bekliyoruz yaptığı her şeyi. Yaptıkları hep kendi zamanının ötesinde şeyler. Hep aynı albümü, aynı sound'u tekrar etmiyor, zihni çok açık. Aynı Oi Va Voi gibi. (gülüyor)

Levi: Biliyorsunuz, Yahudiler dünyanın her yerine yayılmış vaziyette, tarih boyunca da gittikleri yerlerin kültürlerinden etkilenmişler. Bunun da etkisi var tabii, ama albümün adı esas olarak grubun müzikal macerasını ve anlayışını özetliyor.

Son albümünde Paul Weller da nefis bir Souad Massi yorumu yapmış, dinlediniz mi?

Levi: Hadi ya! Hemen dinleyelim. Kendisini çok severiz. Fransa'da bir radyo programında biz de ondan "Wild Wood"u çalmıştık.

Peki Dick Rivers nasıl son albüme dahil oldu? Son şarkıyı, "Photograph"ı o söylüyor...

Breslaw: Şarkı belli bir karakterin ağzından söyleniyor, o kişiliği taşıyacak bir vokale ihtiyacımız vardı, gruptan kimseye de o ton uymuyordu. Albüm için görüştüğümüz prodüktörlerimiz aynı esnada Dick Rivers'in yeni albümü için de çalışıyorlarmış. Bu arada, son şarkıları da harbiden çok çok iyi. Yapımcılar bize dinletmeden önce kendisini çok da iyi tanımiyorduk doğrusu. Sesinin şarkıya çok iyi gideceğini söyleyince kendisiyle temas geçtiler. Şarkının konusunu konuştuk, nasıl

bir şey istediğimizi anlattık, o da hiç üstelemedi, girip söyledi, çok da iyi halletti.

Şarkı Dreyfus Davası'ndan bahsediyor, değil mi?

Breslaw: Evet, demokrasi tarihinde çok önemli bir aşama o dava. Şarkı da Emile Zola'nın Dreyfus'u savunmak için yazdığı mektup etrafında örülü. Dick Rivers da şarkıyı çok hakkını vererek okudu doğrusu.

Bir Arap ülkesinde çaldınız mı hiç?

Levi: Hayır, hiç nasip olmadı.

İsrail'de?

Breslaw: İsrail'de çaldık epey, orada da çok seviyoruz. İlk gittiğimizde bir tür keşif duygusu vardı hepimizde, başta Tel Avivli izleyiciler çok da takılmamıştı bize, daha yeni şeylerden hoşlanıyorlardı, dönüp klezmer bakmak istemiyorlardı. Yeni bir ülke kuruyor olma duygusu var çünkü İsrail'de hâlâ, dedelerinin müziklerini dinlemek istemiyorlardı. Benim babam bir caz davulcusu, o da hiç klezmer dinlemezdi, "nereden buluyorsunuz bu naftalinli şeyleri" der dururdu. Şimdi bize gülüp duruyor "nelerle uğraşıyorsunuz" diye. İsrail'de

Britanya'nın şarkı yazma geleneğine dahiliz. Ama Amerika'nın blues'una değil de, Doğu Avrupa'nın müziklerine, melodilerine, ritmlerine bakıyoruz.

de öyle, ilk gittiğimiz sıralarda bu müzik çok da ilgi alanlarında değildi. Ama şimdi her yerde bu müzikler çalınıyor, yeni gruplar çıkıyor, gençler bu müzikleri öğrenmeye, çalmaya uğraşıyor.

Levi: Ama sonuçta anaakım bir müzik değil bu, her yerde olduğu gibi.

İngiltere doğumlu genç Yahudi müzisyenler olarak klezmer müziğini yaygınlaştırıyorsunuz, popüler bir grupsunuz. İster istemez, İsrail'e, Filistin sorununa dair sorular her yerde karşınıza çıkıyordur, ama bir tür angajmandan, özdeşleşmeden kaçınmayı da başarıyorsunuz...

Levi: Aslında siyasî boyutta konuşmaktan kaçınıyoruz, kendi aramızda da pek fazla kapağı kaldırıyoruz. Elbette hepimizin tek tek bir fikri, tavrı var, ama bunların grubu, ilişkilerimizi etkilemesine izin vermiyoruz. Doğal olarak hiçbirimiz olup bitenden, savaştan memnun değiliz. Biz barışçı insanlarız.

Amofah: Gruba katılmadan önce ben de sorunu çok iyi bilmiyordum, giderek fikir sahibi oldum. Tel Aviv'e gittiğimizde de bütün İsraili gençlerin devletle özdeşleşmediğini, herkesin tek tek kendi kanaatini, duruşunu geliştirdiğini gördüm. Bütün ülkelerde aynı şey söz konusu zaten.

Breslaw: İsrail, kendi politikalarının ihanetine ve ihtirasına kurban olan bir ülke. Orada böyle bir savaş hali yok elbette ama, İngiltere için de aynı şeyi söyleyebiliriz pekâlâ. Biz sonuçta müzisyeniz, hiçbir zaman kendimizi politik konularda açıktan tavr almamak durumunda görmedik. Müzikle siyasetin dengesini tutturmak da çok zor bir iş. Siyasî tavrı alayım derken müziğinizi acılaştırabilirsiniz, ama politik dünyaya gözleri kapamak da müziği fazla dünya dışı kılabilir. Biz sosyal duyarlılığımızı ayakta tutmaya çalışıyoruz, ama bağırıp çağırmak da bizim işimiz değil. Eski şarkılarımızdan "Refugee" de politik bir şarkı sayılabilir, ama çok kişisel bir noktadan bakılır o şarkıda da. Binlerce insanın başına gelen bir trajediden bahsedilmez de, tek bir insanın hayata tutunmaya, kimliğini bulmaya çalışması vardır o şarkıda. Tek bir kişinin hikâyesi, yüz binlerce insanı etkileyen bir konuda daha iyi fikir verebilir, daha büyük bir duygu uyandırabilir bazen.

Söyleşi: **Merve Erol**

Josh Breslaw, Brigitte Amofah ve Stephen Levi

MUTLU TORUN

Mutlu Torun, yarım asıra yakın zamandır, önce uduyla, sonra gitarıyla gelenek ve gelecekte oluşmuş geniş bir arazide ses üzerine çalışmaktan hiç yorulmayan bir "tel düşünürü". İTÜ Devlet Konservatuarı'nda başlayan, Haliç Üniversitesi'nde süren hocalığı, beste çalışmaları, konserleri, konuklukları, kolektif çalışmaları, Batı müziği ile Türk sanat müziğini, flamenkoyla cazı kendine özgü bir deneysellikle buluşturması Mutlu Torun'u özel bir yere yerleştiriyor... İki "Buluşmalar" albümünün rehberliğinde Mutlu Torun'un hayatında uzun yol aldık...

ÖĞRENCİYE LAYIK OLMAK

Elimizde iki CD'niz var: 2001 tarihli "Buluşmalar" ve yeni yayınlanan "Karşık Düşünceler -Buluşmalar 2". İlk "Buluşmalar", hem Türk sanat müziği, hem halk müziği albümü, aynı zamanda flamenkoyla iç içe geçmiş, caza da yakın duran bir deneysellik barındırıyor. Mutlu Torun: Evet, bu albümü satıcının hangi rafa koyacağına karar vermesi epeyce zor. (gülüyor) Bu albüm aslında Türk müziğiyle klasik Batı müziğinin, cazın ve flamenkonun ayrı ayrı birleşmesi. Ama sadece Türk müziği de var içinde.

Nasıl karar verdiniz ilk kaydı yapmaya?

"Buluşmalar", benim 60. doğum yılıma rastladı. O tarihten dört-beş yıl önce Kalan Müzik'ten Hasan Saltık bana istediğim müziği yapabileceğimi söylemişti. Öylece kaldı o konuşma. Daha sonra İş Bankası'yla "Toska'dan Heybeli'ye" diye bir albüm yaptık. Erol Uras'ın söylediği, Serdar Yalçın'ın düzenleyip piyano çaldığı, Ruhi Ayangil'in kanun, benim ud çaldığım bir albümdü. Aynı grupta bir de "Tango Turko" albümü yaptık. Daha sonra İş Bankası'na kendi projemi önerdim, kabul ettiler. Kendileri çıkaramadıkları için yapımcılığı Kalan Müzik üstlendi.

"Buluşmalar"da pek çok müzisyenin yanında Erkan Oğur'la da çaldınız. Onunla ilk buluşmanız nasıldı?

Derse geldi bir gün öğrenci olarak. İTÜ Devlet Konservatuarı'nın galiba üçüncü yılıydı. Gayet muntazam derslere devam ediyordu. Gitar da, ud da çalardı, kafasında bazı düşünceler vardı. Aşağı yukarı benim düşündüğüm ve yapamadığım birçok şeyi yaptı. 1971'de İTÜ'deki

Türkiye nasıl yaşıyorsa, benim gitar ve udla ilişkim de öyle. Doğuyla Batı arasında bir oraya bir buraya kayan vaziyette yaşıyoruz. Türkiye'nin müziği de böyle.

atölyenin şefi olan Cafer Açın perdesiz gitarı yapmıştı, ama iyi sonuç alamamıştık. Erkan perdesiz gitarın elektronikini de, akustiğini de yaptı. Erkan'ın caz tarafı, duygusu çok iyi. İyi bir Türk müziği eğitimi aldı, bir yandan da Elazığlı, halk müziğini çok seviyor. Daha ne olsun! **"Buluşmalar"daki "Huzur"da ud ile gitarın düeti mükemmel sonuç vermiş.**

"Huzur"u parmakla çalınan solo ud için yazmıştım. Erkan'la bu parça üzerine konuşurken, onu simetrik hale getirdik. Birkaç yerde Erkan'ın önerilerini uyguladık. O parçaya "Erkan'ın Ağacı" adını verecektim. CD'lerinden birinde aşağı yukarı şöyle bir ifade vardı: "Ben bir çınar ağacı olsam, çok büyük bir çınar ağacı... Yapraklarım rüzgârda savrulsa, altımdan insanlar geçse, çocuklar gelse, dallarımı kırsalar, rüzgâr esse, ben hiçbir şey yapmadan öylece dursam..."

Sizin müziğiniz aynı zamanda müziği düşünmenin de müziği. Düşünce müziği yaptığınızı söyleyebilir miyiz?

Türk müziğinde insanlar hep duygularıyla müzik yapmak isterler, böyle yaptıklarını söylemekten hoşlanırlar. Bir kadına rastlarlar ve o etkilenmenin müziğini yaparlar, acaba rastlamasaydı müzik yapmayacak mıydı? Sanatçı, hayalini çalıştıran insandır. Hayalinizde bir şey yaptığınızda ona sanat denmez mi? İlle de bir şey yaşamak şart mıdır? (gülüyor) "Karşık Düşünceler" in ismi albümdeki "Baharda Karşık Düşünceler" isminden geldi. Baharda-

foto: Şahan Nuhoğlu

ki karışıklık altında duygularda başlıyor. Taze havanın getirdiği bir romantizm, enerji var. Enerjiyle romantizm ters bir defa. Bütün bu duyguları eğer sanata dökmek istiyorsanız, bir düşünce lâzım. Genelde sanatçılar düşünceyi işin içine sokmak istemezler, ticarî olmaz çünkü. Düşünerek yaptım demek olmaz. "Duygularını ifade et" derler...

Ama duygunun bir sanat olması için düşünce süzgecinden geçmesi lâzım. Eğer tek bir düşünce varsa zaten sanat yapamazsınız, tek düşünceyle bilim yaparsınız. Sanatın birçok çözümü vardır, sanatçının düşünceleri karışıktır, o karışık düşünceleri düzenlersiniz, sanat olur. Cazcılar da düşünceyi işin içine katarlar. Emprovize yapacağı sırada akoru düşünmek zorundadır çünkü.

"Karışık Düşünceler"de Turgut Uyar, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Mehmet Çavuşoğlu'nun şiirlerine ses vermişsiniz. Türk müziğinin yeni şiir repertuarını oluşturmak için 1970'lerden bu yana çalışıyorsunuz.

Türk müziğinin müthiş bir aruz repertuarı var, De-de'den, İtrî'den, Abdülkadir Merâgî'den gelen. Hece vezni repertuarı da çok geniş. İstanbul türküleri, Rumeli türküleri, yeni şarkılar... Türkiye'de Nâzım Hikmet, Orhan Veli, gümbür gümbür bir yeni şiir var, ama o şiiri alıp da "bu da Türk müziğinin bu tarafıdır" diyen bir müzik ne yazık ki yok. Denemeler var, ama bir repertuar oluşturulamamış. Ben bestelenmesi zor olan serbest yazılmış yeni Türk şiirini bestelemeyi seviyorum.

"Karışık Düşünceler", Turgut Uyar'ın "Sevda Üstüne" şiirinin bestesiyle başlıyor. Şiirin tamamını kullanmamışsınız, sanki şiirin içinde serbestçe gezinerek, onun varolan müziğinden bağımsız kendi müziğinizi arayıp bulmuşsunuz.

Şair, şiirimi ortasından aldın, şiir gitti de diyebilir.

Selahattin İçli de buna benzer şeyler yapardı. Ay-nen bestelemek çok zor. Tomris Uyar, Turgut Uyar'ın, şiirlerinin bestelenmesini istemediğini söylüyordu. Bilmiyorum, bu CD'de pek çok kişi bu şarkıyı beğendi, onun için birinci parça olarak onu seçtik. Osman (Ziyagil) da güzel okudu.

Albümde Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun "Güvercin Topuklu Yarım Keklik Simâli"si da var. Onu Akademi'den tanıdığınızı da not etmişsiniz.

Akademi'de mimarlık okuyordum. Bizim bölümün bir kısmı kuştı, başka bölümlerle arkadaşlık etmezdi, ama biz öteki bölümlerden gençlerle arkadaşlık ederdik. Resim bölümündekilerle tanışmaya çok meraklıydık. Hocalar, öğrenciler, herkes tipti orada. O tiplerden biri de Bedri Rahmi'ydi, Bedros derlerdi ona. Sıradışı bir tip... Karadenizli olduğu belli, esmerce kıvrıkcı saçlı, gağa burunlu, çok rahat bir adamdı. Öğrencileri de onu çok severdi. Hâlâ en çok resim yapan, sergi açan, iş yapan sanatçılar onun öğrencileri arasından çıkar. Sanatın değişik yönleriyle de uğraşırdı. Makale, şiir yazardı. O şiirlerden biri de bu. "Güvercin topuklu yarım, keklik simâli"... Böyle bir şey kimin aklına gelir, ressam da olduğu için böyle bir şey söylüyor. "Yüreğim sana çevrili"... Çok güzel. Karadenizli olduğu için o ritimleri kullandım, Büselik şarkı olarak besteledim.

"Karışık Düşünceler"de ağır semâî, ilâhî, oyun havası gibi farklı formlarda eserleriniz yer alıyor. 1970'lerden bugüne pek çok şarkınızı da içeren bu zengin albüm nasıl oluştu?

2007 kasımında Cemal Reşit Rey'de bir konser vermiştik. Ben o sırada "Taksimprovize" diye bir proje düşünüyordum. "Anadolusia" kelimesin-

de olduğu gibi bir buluşma... O sırada Bemol Yayınları bestelerimi yayımlamaya başladı. O zaman programa bunlardan koyayım diye düşündüm. Koyduktan sonra da tek sesli değil de, viyolonsel ve kontrbasın da katılımıyla çoksesli seslendirmeye karar verdim. İlk üç parçayı Naci Madanoğlu düzenledi. Benimkiler daha muhafazakârdır, o daha serbest ve cesur bir çokseslilik yaptı.

Viyolonsel ve kontrbasın katılımıyla Barok eserler de işin içine girmiştir.

Bir kısmı Naci'nin marifeti. Melodiler benim, o üzerlerine öyle düzenlemeler yaptı. Barok ya da Rönesans renginin gelmesinden hoşlanıyorum.

Nâzım Hikmet, Orhan Veli, gümbür gümbür bir yeni şiir var, ama o şiiri alıp da "bu da Türk müziğinin bu tarafıdır" diyen bir müzik yok. Yeni Türk şiirini bestelemeyi seviyorum.

Yunus'tan, Şeyh Galip'ten çok güzel bir seçki yapmışsınız.

Yunus'ta çarpıcı birçok şey var. "Derya benim katremdir / Zereler umman bana", "Gönüller yapmağa geldim"... Çok güzel sözler bunlar... "Bir kez gönül yıktın ise / Bu kıldığın namaz değil." Çok sevdiğim bu sözleri kullandım. Şeyh Galip'in sevgisi, alçakgönüllülüğü... Mehmet Çavuşoğlu "Al Gözlerimi Bak Bana" adlı parçanın sonunda "Gün suya toprağa değil / Bana düşürür gölgeni" diyor.

"Buluşmalar"da gelenekçi tavrınızla deneysel tavrınız buluşuyor. "Karışık Düşünceler"de ise gelenek daha ağır basıyor sanki.

Evet, yazdığım ud metodunun adında olduğu gibi "Gelenekle Geleceğe" diyorum. Bu yolda ilerlerken bazen gelenek, bazen gelecek ağır basabilir. **Her ne kadar geleneği bugüne taşısanız da, tabi-**

ri caizse sizin bestelerinizde uslanmaz, yerinde durmaz bir yan da var. Sanki ipin ucunu biraz bıraksanız tahmin edilemez yerlere gideceksiniz.

(gülüyor) Olsa iyi olur, hoş da olur... Belki bir zaman... Karışıklıklardan biri de bu zaten. Bir yandan ta Şeyh Galip'e kadar gidiyorsunuz. Yunus Emre var. Tuhaf, insan Şeyh Galip'in Yunus'tan önce yaşadığını sanıyor, Yunus hâlâ o kadar taze ki. Dün yazmış gibi. O kadar geçmişten insanlarla gönül birliği kurduğunuz halde, bir yandan da yeni şeyler yapmak istiyorsunuz.

Bugünün müziğinde icracı olarak kimleri beğeniyorsunuz?

Çok iyi bir dinleyici değilim. Erkan Oğur'u, Derya Türkan'ı çok beğeniyorum. Flamenkoda Paco de Lucia'nın açtığı bir yol var. Vicente Amigo, Tomatito, çok iyi yeni flamenkocular var. Caz gitaristlerini seviyorum. Joe Pass çok iyi, John McLaughlin'i seviyorum, ama fazla modern ve çok ileri çalışmalarını dinlediğimde, onlara ulaşamıyorum. Barney Kessel eskilerden, Django Reinhardt'ı seviyorum. Pat Metheny'nin yumuşak tonlarda çaldığı bazı parçaları seviyorum. Sözleri kullanmadan vokal yapan bazı grupları seviyorum. Mesela Swingle Singers... Çok güzel Bach yorumluyorlar. Andres Segovia da ilk gözağnırlarımdan. Türk müziğinden hiç bahsetmeyelim, o kadar çok ki... Cemil Bey, Yorgo Bacanos, Münir Nurettin...

Geçmişe uzanarak, ilk telli aletinizi sorsak...

Mandolin ve ağız mızıkasıyla müziğe başladığınızı okuduk.

Evet, ağız armonikasına ortaokulda başladım. Ankara Bepazarı'nda doğdum, ortaokul ikinci sınıfta İstanbul'a geldik. Önce Üsküdar'daydık, sonra Fatih'e taşındık, ben Gelenbevi Ortaokulu'na girdim. Vefa Lisesi'nin kardeş okuluydu. Halit Ozan adında bir hocamız vardı. Mühim bir hocaydı. Özellikle erkeklerde o dönemde ses çatlar, ince sestem kalın sese geçme dönemidir, kötü kullanırsanız sesiniz bozulur. Bu nedenle hocalar fazla şarkı söyletmek istemez, enstrümana teşvik ederler. Hocamız mandolin yerine mızıkaya kullanmayı tercih ediyordu. Daha sonra melodikalar çıktı. Ama ben mandolinin çok faydasını gördüm, o bana Bepazarı'ndayken alınmıştı. Bepazarı'nda teyzemin oğlu Mehmet Karaalp'in söylediği türkülerini dinlerdik. Amatördü, ama şimdi herhangi bir konservatuar öğrencisine sorsanız, onun bilemeyeceği türkülerini, şarkılarını söylerdi. Ondan çok şey kaldı kulağımda. İlkokulda beşinci sınıfa geldiğimiz zaman hocamız Akşit Hanım sınıfta mandolin çaldı. Çok hoşuma gitti ve ben de istedim. Bir yandan da resim yapıyorum, babam hem resimle hem müzikle uğraşmamı istemiyordu. O sıralarda, "ressam olacağım" diyordum. Meğer, "ressam alacağım" diyormuşum.

(gülüyor) Eşim Zeynep Torun ressam.

Mandolin dersi hiç almadınız mı?

İstanbul'a geldikten sonra mandolini kendim çözdüm. Notayı kendi kendime öğrendim. Sahafardan aldığım okul kitaplarındaki notaları ayağımla vurarak çözdüm, mandolini öyle çaldım. Üsküdar'dayken abimin bir emir eri vardı, kabak kemanesi vardı, kafadan bir sürü şeyi çalıyordu. Şaşırmıştım, herkes notadan bakar sanıyordum. Böylece bende pratik çalma hevesi doğdu. Bazı parçaları çalıyordum, ama bazıları olmuyordu. Onlar Uşşak ya da Hüseyinî makamıymış. Mandolinin perdesinin yanına kibrit çöpünden perde yaptığımı hatırlıyorum. Çünkü Türk müziğindeki sesler ondan çıkmıyordu, bu bir ihtiyaçtı. Tabiatın

da istediğiniz şeyi alamıyorsunuz ki. Bir renk istiyorsunuz ama o renk yok, o zaman başka bir rengi karıştırıyorsunuz. Aradığınız başka bir ses, Batı müziğinde olmayan bir ses. Ama bu arada parmakla çalıp bazı ayrı tellerden çokseslilik yapma ihtiyacı duydum. İki ayrı ihtiyaç: Biri Türk müziği sesi yapmak, biri çokseslilik...

Kafa karışıklığı o zamandan başlamış... Udu ilk ne zaman elinize aldınız?

(gülüyor) Evet, karışıklıkla tanışmam böyle oldu. Lisedeyken yazları Bepazarı'na gidiyordum. Gene teyzemin evinde, eniştemin udunu gördüm. Yüklük dolabında asılı duruyordu. Ona baktım, elime aldım, daha sonra o ud İstanbul'a geldi. Çalışmaya başladım. Onda Türk müziği seslerini aramak gibi bir sorun yoktu, her sesi bulabiliyordum. Sonsuz sayıda ses vardı, parmağınızı nereye koyarsanız oradan ses geliyordu. Türk müziğinin dışında, sahaflardan aldığım piyano partilerini udla çalmaya çalışıyordum. Benim için o da bir ihtiyaçtı. Akademi'ye girdikten sonra yeğenime gitar alındı, o gitarı da ben çalmaya başladım. *(gülüyor)* Mimarlık Fakültesi'ne girdiğimde klasik gi-

Ta uzaklardan flamenkoyu bulmuşuz. Bizim müziğimizle o müzik arasında değişik yönlerden bağlantılar var. Muharrem Ertaş'ı eski flamenkoculara benzetiyorum.

tara başladım. Sınıf arkadaşım Ersin Ünlüsoy gibi Andrea Paleologos'tan ders aldım.

Mimarlığı seçmenizin resim tutkununuzla da bir ilgisi var herhalde.

Aynen öyle. Bütün ortaokul ve lise hayatımda, ders çalışırken hep bir yandan defterimin kenarına desenler çizerdim. Ayrıca anatomi de çalıştığımı hatırlıyorum, ama asıl resim kaynağım 1928'de çıkmaya başlayan Çocuk Sesi adlı dergiydi. 1935'lerde onun orta sayfalarında Baytekin çizgiromanı yayınlanmaya başladı. Flash Gordon'un adı Öztürkçe akımı sırasında Baytekin'e dönüşmüştü. Amerikalı ressam Alex Raymond'ın çizgi romanıydı. Çok güzeldi çizgileri. O dergiler benden önceydi, abimin dergileriydi... Hâlâ da onları sahaflardan bulmaya çalışırım. Gece rüyamda Baytekin görürdüm. Onlara bakarak çok çizim yaptım, desenim kuvvetlidir ama yağlıboya, renkli çalışma yapmadım pek... Evlendikten sonra mimarlık yapmak istemedim, inşaata girdim, çalışmadım. Çizim yapıyordum. Yan gelir olarak gitar ve ud dersleri veriyordum. O ara çocuk dergilerine, Ünite Bilgisi gibi dergilere resimler yaptım.

İspanya'ya gidişiniz de o döneme mi rastlıyor?

Evet, 1968'de İspanya'ya gittim. Değişik flamen-

ko gitaristlerinden ders aldım. Onların çaldıklarını notaya yazıyordum. Bizim meşk sistemi gibi. Meşk sisteminde hoca söyler, talebe onu taklit eder, ezberler. Çünkü nota yok. Ben de bu sistemi uyarladım. Oradaki bir hocam, "bu yöntemle sen herkesin beş derste aldığını bir derste alıyorsun" demişti. Onlar da ezberlemeye alışkın tabii, flamenko da halk müziği... İspanya'da bir aydan biraz fazla kaldım, her gün iki saat ders alıyordum. Endülüs'e inip Cordoba'da da kaldım. Orada Miguel Rodriguez'in atölyesine gittim. Granada'da üç-dört gün bir Çingeneden, Madrid'de bir profesörden ders aldım.

"Buluşmalar"daki "Farruka'da Buluşma" parçanızı size ilk flamenko zevkini veren Rıza Başkoğlu'na adanmışınız...

İstanbul'da gitar çalmaya başladıktan sonra onun bir talebesiyle beraber evine gittik. Bizim doğup büyüdüğümüz yer Anadolu'nun bir kasabası. Orada insanlar sabah kalkar, işini yapar, akşam birbirine oturmaya gider. Rıza Bey'e gittiğimde ilk kez çay saatini gördüm. Çay saatinde birlikte oturuyor, sohbet ediyorsunuz. Kendi aramızda konuştuğumuz gibi değil, daha medenî bir konuşma... O havayı ilk Rıza abinin evinde tattım. Moda'da oturuyordu. Çok diğercil bir adamdı, misafir geldiği zaman ona elindeki her şeyi ikram ederdi. Sadece yemekten bahsetmiyorum, müzik ikram ediyordu. Plaklarını dinletiyordu, ben o plaklardan çok makara banda kayıt aldım, çok nota yazdım. Rıza abi hem flamenko hem klasik gitar çalıyordu, ama flamenko beni daha çok çekti kendisine. İspanya'da insanlar doğduğu zaman flamenkoyla tanışıyor, dört-beş yaşlarında sokakta gitar çalarak başlıyorlar. Bizim bağlama gibi. Biz ta uzaklardan flamenkoyu bulmuşuz, ama bu müziği sevmemin başka sebepleri olduğunu düşünüyorum. Bizim müziğimizle o müziğin arasında değişik yönlerden bağlantılar var.

Bağlamayı da müziğinize katmayı düşünmediniz mi?

Cemal Reşit Rey'de Flamenko-Turko bir konser verdik. Hazırlık sırasında Erkan Oğur, "hocam, neden bağlama çalan birini çağırmiyorsunuz?" diye sordu. Çok doğru söylüyordu. Batı kaynaklarında flamenkonun köklerini aradıkları zaman Hindistan'dan gelen Çingeneleri, Müslümanları, Yahudi ve Avrupa müziğini koyuyorlar. Bunların karışmasından flamenko doğuyor. Flamenko melez bir müzik türü. Erkan, Horasan'dan gelen göçebe kavimlerden bir kısmının Hindistan'a giderken Anadolu'dan geçtiğini, bir kısmının orada kaldığını düşünüyor. Onlar daha çok Kapadokya tarafın-

da kalıyorlar. Muharrem Ertaş'ı dinlediğim zaman eski flamenkoculara o kadar benzetiyorum ki. Bağlamasını çalışı, sesi... Böyle bağlantılar var. Flamenkonun farkında olmadan bizi çekmesinin nedeni bunlar diye şimdi düşünüyorum. O çalışma sırasında Erkan, Hasan Saltık'a telefon açtı, "Neşet Ertaş gelip çalabilir mi?" diye sormaktı niyeti, onu durdurdum. O gelip çalarsa ben çalamam ki. O büyük bir yıldız. Onu dinlemekten ben çalamam dedim. (gülüyor)

Anadolusia derken, Anadolu-Endülüs akrabalığına vurgu yapıyorsunuz...

Belki bir akrabalık vardır, bilmiyorum, ama iki cami arasında binamaz olma durumu bu. Aslında eskiden bunu söylüyordum, hem Batı müziğini sevmiş hem Türk müziğini sevmiş olduğum için... Radyolarda da sadece Batı müziği ve Türk müziği şubeleri olduğundan kendimi binamaz hissediyordum. İkisine de giremiyordum, ama şimdi tam tersi olduğunu hissettikten sonra radyo da televizyon buna kapılarını açtı. Böylece "Buluşmalar" ismi doğru geldi bana.

"Gelenekle Geleceğe" adlı ud metod kitabını kaleme almış, Şerif Muhittin Targan'ın ud icrası ve besteleri, Şevki Bey'in bestekârlığı için makaleler yazmış, kırk yıla yakın süredir öğrenci yetiştirmiş, ud için besteler yapmış biri olarak udu nasıl tarif ediyorsunuz?

Romantik olmayan şeyler söyleyeceğim şimdi. (gülüyor) Hoca olduğum için daha objektif anlatmaya gayret ediyorum. Ud, Türk müziği enstrümanları içinde mızraplıdır, sesi bastır. Bir kemeççe la sesini çaldığı zaman aynı notaya bakıp da ud çalarsa kemeççeden bir oktav kalın ses verir. Gitar da böyledir. Notası yazıldığından bir oktav -sekizli- kalın seslidir. Mızraplı

olduğu için, yaylı ya da nefesliyle çalışırsa solistliği kalmıyor. Bas sesli olduğu için de solistliği kalmıyor. Udu solist alacaksınız, tek başına çalması lâzım. Kanunla, neyle, kemeççeyle çaldığınız zaman siz onlara eşlik eder konuma geçiyorsunuz. Ama fasıllarda, grupların içinde, eskiden mızraplı sazlar eserin gidişini tayin ederdi. Mızrap sesleri eseri koşturur ya da dengede yürütürdü. Öyle bir tavır da var. Kanun gibi çok telli, ama kanundan az telli. En mühim tarafı, perde-siz olması. Dolayısıyla sonsuz sayıda istediğiniz sesi basabilirsiniz, ama falso ses basma ihtimali de yüksek, o bakımdan kötü. Onun dışında, aynı gitarda olduğu gibi üstünde akor basılabilir. Çoksesli kullanılabilir.

En beğendiğiniz üdiler kimler?

Bizim çok sevdiğimiz üç üdi var; Udi Nevres Bey, klasik üslûpla, yumuşak mızrapla, kafesin üstünden çalar. Şerif Muhittin Targan, o da kafes üstünden, sert mızrapla çalar. Targan Türk müziğinde ilk defa sadece udu özel parçaları yazmıştır. Yorgo Bacanos'u çok beğenirim. Lavtaya benzer bir üslûpla çok enerjik çalar, radyonun efsanelerinden.

Ud ve gitarla uzun zamandır ikili bir ilişki içinde-siniz. Bunu nasıl yaşıyorsunuz?

Türkiye nasıl yaşıyorsa öyle. (gülüyor) Türkiye'de, Doğuyla Batının arasında bir oraya bir buraya kayan bir vaziyette yaşıyoruz. Türkiye'nin müziği de genel olarak böyle. Doğudan Batıya doğru giden bir toplumuz; tarihimiz de, coğrafyamız da öyle. Müzik olarak da ud ve gitar birbirine çok yakın. Tamburu çok seviyordum, hatta bana tambur hediye edilecekti, o zaman tambura çok çalışırım, ud çalmam ve çoksesliliğin imkânlarını kullana-

mam diye istemedim.

'80'lerde Çekirdek Sanat Evi'nde, İhsan Özgen'le beraber Rönesans döneminde lavta için yazılan eserlerle o dönem Osmanlı'da çalınan müzikleri beraber seslendirdiğiniz bir resital vermişsiniz.

Fikret Kızılok, Çekirdek Sanat Evi diye bir yer açtığını söyleyip bizi davet etti. İhsan Özgen'le ben oradaki ilk konseri verdik. Konserler bir hafta sürdü, her gece çaldık. Aynı izleyicilerin birkaç gece geldiği de oluyordu çünkü arada emprovize çalışıyorduk. Program aynı olsa da müzik değişiyordu. Fikret Kızılok o kayıtları yaptı, konuşmalarla beraber kaset olarak piyasaya sürdü.

Bu fikir nereden gelmişti aklınıza?

Ben bunu ilk olarak hocam Cemal Reşit Rey'den duydum. 1980'lerin başında üç-dört yıl Cemal Reşit Rey'den dersler almıştım. Armoni, kontrpuan, piyano, çokseslilik ve yazma dersleri... O anlatmıştı; Ankara'da bir konserde Mesut Cemil'le

Ya Beethoven gibi düşünerek yazarsınız ya Mozart gibi düşünmeden. Cazcılar, flamenkocular bunu yapar, Türk müziğinde de böyledir. Emprovize şeyler yapmak istiyorum.

beraber bir çalışma yapmışlar. Mesut Cemil, İtali'nin döneminden Türk müziği çalışmış, sonra Cemal Reşit Rey'in yönetimindeki Batı Müziği Topluluğu o devir Avrupa'sından bir eser yorumluyormuş. Bu benim aklımda kalmıştı. Çekirdek'ten teklif gelince İhsan Özgen'le oturup bu konuda çalıştık.

Pek çok grupta yer aldınız. Bosphorus, Mediterane, İstanbul Oda Orkestrası...

Hepsinden öncesi de var. Gitara başladığım, yavaş yavaş flamenko çaldığım dönemlerde, Sonya Dores adlı bir grup vardı, Latin müziği çalışıyordu. Bu isimle başladılar, sonra ayrıldılar, Okay Ergil adlı arkadaşımın adıyla devam ettiler. Arada ben o gruba gitarla eşlik ediyordum, bazen vokal de yapıyordum. Arada da solo flamenko çalışıyordum. İlk o grupta radyoda müzik yapmaya başladım. Sonra Orhan Borar'ın yönettiği Küçük Orkestra'da gitar çaldım.

İlhan İrem'in unutulmaz şarkısı "Olanlar Olmuş"ta siz uduyla yer alıyorsunuz. Türk haff müziğine başka katkılarınız oldu mu?

İlhan İrem'in plağı için Melih Kibar'ın çağırmasıyla, onun stüdyosunda buluştuk. Bir başka zamanda başka bir parçasına da neyzen Süleyman Erguner'le bir giriş yaptık. İkisinde de parmakla (mızrapsız) çalmıştım. 1970'lerin başında, Ergüder Yoldaş'ın bazı kayıtlarına da gidiyordum.

İleri yaşta, bir öğrencinizden caz dersleri de almışsınız...

Evet, 55 yaşında iken Nail Yavuzoğlu'ndan dersler aldım. Emprovizenin beraber olması çok önemli. Mesela Niyazi Sayın ile İhsan Özgen'in beraber çalışması çok etkileyicidir. Onlar daha hür fikirli oldukları için birbirleri üzerine de çalışıyorlardı.

Bazen Necdet Yaşar da onlara katılırdı. Onlar Türkiye'nin en mühim üç müzisyenidir. Ama taksim yaptığınız zaman çok zor. Ritm yok ortada, nasıl birleşeceksiniz, akor yok, ne tarafa gideceksiniz... Türk müziğinde grubun beraber hissedip de emprovizasyon yapması için caza çok yakın bir yoldan yürümesi lâzım. Ya ritm olacak, onun üstünden gideceksiniz, ki bu oyun havalarında klarinet tarafından sık sık yapılır, ya da akorlar olacak. Ben bunu yapmak istemişim, ama o sıradaki akorların lezzetinin çok da farkında değildim. Nail sohbetlerde bana bunları gösterdi, böylece derslere başladık.

Çok sayıda ödülünüz var. "Karşık Düşünceler"de dinleme fırsatı bulduğumuz pek çok eserinizi ödüllü.

(gülüyor) Siz sormadan ben yanıt vereyim. Hocamız rahmetli Haydar Sanal, bana "Sizin radyolarda eserleriniz çalınmıyor, ama yarışmalarda var-sınız. Desenize siz yarışma bestekârsınız" demişti. Bu küçümseyici bir söz olarak da görülebilir, ama Haydar Sanal kimseye öyle bir şey söylemezdi. Şundan dolayı girdim yarışmalara: Müşterisiz meta zayıdır, marifet iltifata tâbidir. Benim düşündüğüm müziğin çok fazla müşterisi yok. Yarışmalarda hiç olmazsa müziğiniz hayata geçiyor, ödül de veriliyor. Bu beğenilmiş diye düşünüyorsunuz. Yazmak için de size bir vesile oluyor. İleri yaşlarım kadar hep yarışmalara girdim. Rahmetli Selahattin İçli de yarışmalara çok katılırdı.

Jüri olarak görev alıyor musunuz?

Beni jüriye davet ettiklerinde, yarışmaya katılmak istediğimi söylüyorum. (gülüyor)

Şu sıralar ud ve gitardan oluşan laboratuvarınızda hangi deneyler üzerinde yoğunlaşıyorsunuz?

Udu mızrapsız çalışıyorum şimdi. Uddaki akordu gitara aldım, udda yaptığım şeyleri gitarla yapınca başka bir renk çıktı. Udda düşündüğüm bütün teller gitarda aynen elimin altında olduğu zaman udda çaldığım gibi düşünebileceğim. Bütün bunlar yapılırken başlıca iki yol var. Birincisi, Beethoven gibi oturur, düşünerek yazarsınız, bir de Mozart gibi düşünmeden yazarsınız, ya da enstrümanla çalarsınız. Cazcılar bunu yapar, flamenkocular da böyledir, çaldığınız zaman beste çıkar. Türk müziğinde de böyledir. Ben bu olanaktan da faydalaniyorum. Bundan sonra emprovizeyi daha çok içine alan şeyler yapmak istiyorum. Gitar ve udu çalışmanın avantajlarını kullanıyorum. Piyano da oturup çalarsanız, Türk müziğinde varolan şeyleri kontrol edemeyebilirsiniz, ama Türk müziği sesleri veren bir enstrümanla çalışıyorsanız, o arayışı yapabilirsiniz. Bunu bir yandan da arayış olarak düşünmek gerekir. Şimdi kayda gir deseler, bana hemen yapacağım şeyler var elimde. Al-bümde teşekkürün başında da söyledim, Hasan Saltık kahramanlık yapıyor bunları basarak. Hiç kazancı olmayacağını biliyorum.

Sahnede olmayı seviyor musunuz?

Sahnede olmak dünyanın en iyi ve en kötü şeyi. Paco de Lucia da aynı şeyi söylüyor. Konsere çıkarken bir sürü sorun, ses, ışık, o geldi, o gelemedi... Ama müzik başladığı zaman her şey biter. Bazen de müzik başlamaz. (gülüyor) Genelikle başlar. Bu CD'de çalan kişilerin hepsi müzisyen... Osman Ziyagil, İlhan Yazıcı, Volkan Yılmaz, Furkan Bilgi, Volkan Ertem, Erdal Ak-yol, Ferruh Yarkin... Onlarla beraber kötü müzik yapmak mümkün değil. Çoğu öğrencim olduğu halde, zaman zaman onlar çaldıktan sonra, acaba onlara layık çalabildim mi, diye düşünüyorum. Aynı yöne bakmış olduğumuz için şanslıyım.

LINKIN PARK NINE INCH NAILS THE PRODIGY

KAISER CHIEFS • RAZORLIGHT

DUMAN • maNga VS. CARTEL

JANE'S ADDICTION • HAYKO CEPKİN • JULIETTE LEWIS

EMRE AYDIN • SANTIGOLD • AYLİN ASLIM • GOLD WAR KIDS

HOWLING BELLS • FOMA • BADEM • SAKİN • BORA UZER • ÇİLEKEŞ

GREN • THE TWELVES • AYYUKA • WE HAVE BAND • ASFALT DÜNYA

SATTAS • FAIRUZ DERİN BULUT • FUAT • POST DIAL • PROUDPILOT

AGENTORANGE • MABBAS VS. STYLE-IST • GECE • D2 • DEARHEAD • WUFI

ROCK'N
COKE
2009 İSTANBUL

18-19 TEMMUZ'DA
İSTANBUL PARK'TA
WWW.ROCKNCOKE.COM

Coca-Cola ve İkonik Şişe, The Coca-Cola Company'nin tescilli markalarıdır.

1989
pozitif 20
2009

A member of
YOUROPE
THE EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION

HAYATA ARTI KAT
Coca-Cola
www.hayatartikati.org

iletix
Eğilimlere göre hareket

BY Coca-Cola

BANDİSTA

“Haydi barikata, ekmek adalet ve özgürlük için”i duymayan var mı? Yürüyüşlerde, eylemlerde, grevlerde, öğrenci şenliklerinde “acil yardım” niyetine gümbür gümbür nağmeler... “De te fabula narratur” (yani, anlatılan senin hikâyen) namlı albümlerini internetten beş dağıtıyorlar, sokakta rastlarsanız CD’sini de elinize tutuşturuyorlar. Bandista’cılar kolektiflik raconu gereği kafa kâğıdı bilgilerini vermediler, ama kendi hikâyelerini içtenlikle anlattılar.

BACH NEDEN ÇİNGENEDİR?

Bandista’nın manifesto metninde anlattığınız, her şeyin başladığı ev kimin evi, nasıl bir ev?

Psinoza: Banyosunda şarkı söylediğin, balkonunda kahve içtiğin bir yer. Evde stüdyomuz var, ama “burada müzik üretilir, burada yemek yenir, burada tuvaletimizi yapıyoruz, burada da uyuyoruz” gibi bir ev algımız yok.

Tavuskuşu: Ev metaforu bir taraftan da bir aile kurgusu oluşturuyor. Odalarında başka başka müzikler yapılan, başka başka işler görülen, koridorları ve meydanları olan ve her yerin birbirine açıldığı, daha fazla odanın eklenmesini istediğimiz bir ev.

Psinoza: Bugün ev dediğimiz şey TOKİ sistemiyle yürüyor. Büyük bir güç, “evin içinde yemek yapmak için bir alan, oturup dinlendiğin bir alan ve uyku alanı olur” diyor. “Bir atım var ve evimin kenarında atıma da bir oda açacağım” dediğinde, bir tür kısa devre oluyor. O güç buna katlanamıyor, Çingene mahallelerinin başına gelenlerin sebebi bu. Bandista bir evden bahsedecekse, bu bir gecekondudur. Boş bir araziye gidip elindeki tuğlayla sadece uyuyabildiğin kadar bir yer yapmak, imkânın geliştikçe ona bir oda daha eklemek, sonra bahçeni yapmak...

Tavuskuşu: Özel ve kendi konforuna ayrılmış kapalı bir mekândan ziyade, her yeri evleştirmek üzere bir çağrı da var. Sokakları, meydanları istiyoruz, bize ait olanı geri

istiyoruz aslında. Bulaşık yıkarken marş söyleyebiliyoruz, çünkü gündelik hayatımız böyle. O yüzden taleplerimizi gündelikleştirme amacımız.

Bulaşık yıkarken marş mı söylüyorsunuz?

Psinoza: Üzerimize böyle bir şey yapıştı: “Bandista marş söyler.”

Kırmızıkuftuk: Bize iki dörtlük insanlar dediler. (gülüyor)

Psinoza: Böyle bir durum yok. “De Te Fabula Narratur” bir manifesto albümü. Öncelikle ne olduğumuzu, tarihin neresinde durduğumuzu ortaya koymak istedik. Referans albümlerimizden birisi de Timur Selçuk’un ODTÜ konseridir. Tam olarak o hattayız. Aynı albümden “Eşeği Saldım Çayıra”yı da barındırabiliriz, 1 Mayıs marşını da. Bulaşık yıkarken sadece marş söylemiyoruz yani.

Tavuskuşu: Marş vurgusu, marşın mitsel bir havası olduğunun düşünülmesinden ileri geliyor, ama marşlar şarkılardan birkaçı sadece.

Bivotka: Bu kadar marş çalmamız Bandista’nın bir yürüyüş bandosu olmasından kaynaklanıyor. Eylemlerde, yürüyüşlerde çalışıyoruz.

Kırmızıkuftuk: Marşlar bizi motive ediyor.

Marşlar ne zaman girdi hayatlarınıza?

Psinoza: İşçi çocuğuyum ben, İzmit’te Petkim’in özelleştirildiği dönem ilkenliğime denk geldi ve fabrika önünde bekleme eylemlerinde büyüdüm. “Avusturya İşçi Marşı”nı ne zaman öğrendiğimi bilmiyorum. Petkim İşçileri Kooperatifi’nde iddik, alt komşumuz da, yan komşumuz da, herkes aynı fabrikada çalışıyordu. Babalarımızın omzunda 1 Mayıs’a da giderdik, sıradışı olaylar değildi bunlar.

Nasıl geçirdi Petkim eylemleri?

Psinoza: Tencerelere vurulurdu, hep bir hareket vardı. Benim gözümde bir kalaba-

lık olarak tezahür ediyordu. Bildiğim haliyle: “Babamıza eve ekmek getiriyor, artık getiremeyecek, çünkü fabrikayı satıyorlar. Satmamaları lâzım.” İşçi kooperatifi evleri olduğu için gündem bütün mahallenin merkezindeydi.

Komşuluk ilişkileri nasıldı mahallede?

Psinoza: En yakın arkadaşımın babasının benim babamın kadar maaş aldığını biliyordum. Aşağı yukarı harçlıklarımız da denkti, kimin kimin evinde yemek yediği dert olmazdı ya da top oynayıp terlediğinde, suyu birinci kattan içerdin, eve kadar çıkmaya gerek yoktu.

O kalabalık içinde müziğin yeri neydi?

Bivotka: Ben ‘79’daki Mannesman Sümerbank Boru Fabrikası grevini hayal meyal hatırlıyorum, iki buçuk yaşındaydım. Evimiz İzmit’te fabrikanın tam karşısındaydı. “Zühtü”yü çalarlardı bağlamayla, ben de plastik armonikamla eşlik etmeye çalışı-

Marş iyi bir başlangıç, ama başka formlar olduğunu, bu formların birbiri içine açılabilirliğini ve çeşitlenebileceğini, bir Neşet Ertaş reggae’sinin mümkün olduğunu öğreniyoruz.

dim. Hayatımda hatırladığım ilk şarkı “Zühtü”dür. Babam fabrikada beyaz yakalıydı, beyaz yakalılar grevde değildi. Her gün kapıda grev gözcüleri “Zühtü”yü çalarken babam da pöfleterek içeri girerdi. Ben de hep, “babam da gitsin, onlarla oturup ‘Zühtü’yü söylesin” diye beklerdim.

Tavuskuşu: Ben ilk marşımı Grup Yorum’un “Marşlarımız” albümünde dinlemiştir. Benim için daha entelektüel bir karşılaşmaydı. Ama ortaokul 1’de, sınıfça “Bella Ciao” söylediğimizi hatırlıyorum. İzmit gibi solcu bir kentte büyüyünce bir sürü şeyi daha ne olduğunu bilmeden kulağına alabiliyordun. Buradan başka bir fikri geliştirmek, dinlediğin marşın çeşitlerini, nere- lere varabileceğini

düşünmek daha sonra geliyor. İçine işliyor marşlar ve o süreç boyunca bir sürü farklı şey dinlemiş oluyorsun. Bunların ortak noktalarını farkettiğin zaman Bandista'yla başladığımız yere, "müzikal bir söküp takma faaliyetini ya da müzikal bir kolaj –sentezi değil– nasıl yapabiliriz?" sorusuna geliyoruz. Marş iyi bir başlangıç, ama marş dışında da formlar olduğunu ve bu formların birbiri içine açılabilirdiğini ve çeşitlenebileceğini, bir Neşet Ertaş reggae'sinin mümkün olduğunu öğreniyoruz.

Psinoza: Grup Yorum hayatımızda hep vardı. Solcuyuz ve Grup Yorum bizim grubumuz. Grup Yorum konserinde gözaltına alınmışlığımız da vardır.

Birvotka: Benim üç kere var.

Psinoza: Bunun yanında formasyon olarak Grup Yorum'dan çok Nirvana'nın ya da Clash'in belirleyici olduğunu söyleyebilirim. İsyen ya da öfkeyi ifade ediş bizim için salt Grup Yorum'a kilitlenip bırakılabilecek bir şey değil. '90'larda, içinde büyüdüğümüz iklim daha genişti.

Marş deyince sadece marş formunu mu anlarız? Yoksa geniş anlamda kullanmak da hoşunuza gidiyor mu? Mesela "Smells Like Teen Spirit" ya da "London Calling" marş değil mi?

Tavuskuşu: Elbette öyle. Bandista, dediğimiz gibi, her şeyden önce bir yürüyüş bandosu. Bu yürüyüşün mitik bir menzile doğru olmadığını, bizzat yürüyüşün mühim olduğunu söylüyor.

O yürüyüşteki kalabalığı bir arada tutan etmenlerden birisi mi müzik?

Psinoza: Etmenlerden biri değil, tam olarak kendisidir. Aramızda da konuşuyoruz, dünyada varolan her şey insanın müzik yapmasını engellemek için var. O kadar insan yan yana geldiğinde birlikte yapabilecekleri en güzel şey şarkı söylemektir.

Kırmızıkoftuk: Sözün olmadığı coşku anında müzik vardır. Kahvaltı sofrasında da, rakı sofrasında da, sokakta da hep müzik istenir. "Oppa tzupa" ânını karşılaması için.

Tavuskuşu: Büyük "M" ile, yaldızlı sırmalı ifade edilen Müzik, profesyonelizme vurgu yapıyor. Müzik icra etmek herkesin yapamayacağı bir şey deniyor. Ama müzik en basit formunda bile bir icracı ve bir dinleyiciden oluşur ve bu da kolektif bir eylemdir. İcracının beslendiği kaynaklar itibarıyla de kolektif bir tarihe vurgu yapar. Bir enstrümanı çalmayı bile birinden öğrenirsin. Bandista buna "tarihe borcunu ödemek ve tarihi kendine borçlandırmak" diyor. Kendi meşrebimizce bir şey yaptık ve bizim yaptığımız üzerine herkes istediğini yapabilir.

Oppa Tzupa da nedir?

Psinoza: Oppa Tzupa bizim ses sistemimizin adı olmakla birlikte, bir coşku ânını ifade ediyor. Taraf de Haidouks'ta, Bratsch'ta, Güney Fransa Çingene müziğinde müzik en coşkulu ânına vardığında "Oppa! Oppa Tzupa!" diye bağılır... Bratsch "Opa Cupa" diye yazıyor, bu isimde bir şarkıları da var.

"Hayde bre" gibi bir şey mi?

Tavuskuşu: Aynen. Sevdiğimiz birçok şarkının temel formülü. "Parti!" deyip her şeyin koptuğu an.

Birvotka: Tam gaz, bol haz. (gülüyor)

Tavuskuşu: Önemli olan haz değil, hakikattir, ama hakikate ulaşmanın hazı da hiçbir şeye değişilmez.

Birvotka: Hazzın kendisi hakikattir.

Psinoza: Mühim olan hazım. (gülüyor) Biz bir kolektif, ama salt Bandista kolektifinden bahsetmiyorum. Bandista'yla birlikte davranan ve Bandista'nın birlikte davrandığı çok grup var. Beton Orman bunların bir tanesi. Biz de Beton Orman'ın içinde Oppa Tzupa Zound System olarak yer alıyoruz. Müzikal olarak beslendiğimiz kanal

bu, "manouche" kanalı. Eline bir gitar alıp o an orada icra etmek. Manu Chao'yu da onun içerisine ekleyebiliriz, Les Yeux Noir'ı da. Les Négresse Vertes babamızdır, Bratsch "en"imidir. Mano Negra bunu Clash ve kuzey reggae'siyle iç içe geçirecek başka bir hal üretti. Bütün bu deneyimlerin farkındayız, kendimizi bunun etrafında ifade etmeye çalışıyoruz.

Babanla gittiğin Petkim direnişinde hep bir ağızdan söylenen repertuarla bugün sizin söyledikleriniz arasında nasıl farklar var?

Psinoza: Demin "Zühtü"den bahsedilince bayağı kafam açıldı. O dönemde davul-zuma gelirdi, çalınır, söylenir ve halay çekilirdi. Zannetmiyorum ki annem bizim albümü dinlediğinde o kalabalığın içerisinde hissettiklerini hissetsin. Evet, "Avusturya İşçi Marşı"na çalmamız herkesin hoşuna gidiyor ya da klarnetin sesi herkesi etkiliyor, ama müziğin tarzına dair ayrımların farkında olduklarını sanmıyorum. Biz bunları uyguluyoruz, çünkü bu müzik bizim yapmayı sevdiğimiz müzik; ikincisi, bu müziğin propagandist etkisi olması. Yaptığımız 2/4'lük ska vuruşları ve manuş yürüyüşü, karşıdaki insanda coşku üretiyor.

Bir greve desteğe gittiğinizde, işçi sınıfıyla buluştuğunuzda yabancılaşma çekiyorlar mı size karşı?

Psinoza: Okmeydanı'nda

bir mahallede solun ortak muhtar aday çıktığında bir düğün salonunda çalmıştık. Oradaki insanların yaptığımız şeye dair bir fikri yok, çoğu daha önce öyle bir şey duymamış. O tür bir buluşmada mahalledeki devrimciler yan yana gelerek ortak adaylarını dosta düşmana ilan ediyor.

Kimler çıktı sizden başka?

Psinoza: Bağlamacı Latife Geçkin, yine kadın bir gitaristle çıktı ve türküler söyledi. Sonra bağlamaya çok hâkim başka bir kadın çıktı, herkes coştı, eğlendi. Sonra Kara Güneş'in sokakta çalan yarısı Alataş sahne aldı. Her ne kadar santur gibi yabancı aletler kullansalar da, repertuarları mahallenin hakikatine cuk oturdu, "Turna Semahı" gibi parçalar çaldılar. Bizse aletlerimizi taktık, sahneye çıktık, "Yek, dü, se, car, hoba!" diye girince bir şaşkınlık oldu. Ama, "bizim yanımızdalar ve kulak kabartınca bildiğimiz şeyleri de söylüyorlar" diye düşündüler. Önce küçük küçük alkış tutuldu, sonra arka taraftaki gençler hareketlendi. Şimdi Okmeydanı'ndaki mahalle pikniğine davet edildik, demek ki yaptığımız iş bir karşılık görmüş.

Halay bir anlamda göğsünü gere gere "bir arada yız" demenin bir yolu. Küçüklüğünüzden beri eylemlerde kulağınıza çalınan bir halay parçasını bu ekiple çalmayı hiç düşünmediniz mi?

Birvotka: Çalıyoruz zaten. Bu albümde yok.

Tavuskuşu: İcra edemediğimiz bir şey değil, ama imtina ettiğimiz bir şey. Solcu müzik formuna dair bir derdimiz var. Katkı iddiasıyla yola çıkıyoruz, o yüzden bir halayı icra etmek kolaya kaçmak oluyor.

Kırmızıkoftuk: Halay bizim işimiz değil aslında.

Mevzu kendini kendin gibi katabilmek. Ama birisi "Omuzdan tutun beni, halaya katın beni" dese zaten oradayız.

Fransa'da Renault fabrikasına grev desteğine giden bir Fransız grup, "Fransız sol marş geleceğini kırmak için halay söylüyorum kardeşim" dese gene güzel olur, ama tuhaf olur, kimse tarafından anlaşılammaya da katlanmak zorunda kalır. Sizininki buna benzemiyor mu? Manuş geleneğiyle halay neden Bandista müziğinde yan yana gelemiyor?

Psinoza: Elbette gelir. Hatta bizim şu anda Bandista'ya attığımız şeye dair de bir muhafaza-kârlığımız yok, bu da dönüşebilir. '90'lar boyunca İzmir'de fuarda, etraftaki köylerde "Le hanım" ya da benzer şeyler çalmışlığımız var. Yıllarca düğün orkestrasında da çaldık. Kök hali olduğumuz Dub Kurtuluş Bandosu'yla çalarken kasap havası da deniyoruz. Bütünü bir deney hali şu anda bizim için, ilk defa dört başı mamur bir kayıpla kendimizi özneleştirdiğimiz bir durum içindeyiz, dolayısıyla deneyebileceğimiz ya da yapabileceğimiz şeylerin sınırı yok.

Konserlerde albüm repertuarı haricinde neler çalılıyorsunuz?

Tavuskuşu: Şu anda repertuarda yaklaşık 17 şarkı var. İçlerinde kendi işlerimiz de var. Bandista setinin açılış şarkısı Ahmet Kaya'dan "Gururla Bakıyorum Dünyaya"dır. Bilindik Sovyet ezgisi "Polishka Poli", "Guns of Brixton" ve bir Bandista rap'lemesinin iç içe girdiği bir hal var, onu icra etmeyi çok seviyoruz.

Psinoza: Bu tür deneyler ev metaforunun önemini de gösteriyor. Bir sabah kalkmışsın, kahveni koymuşsun, balkondasın, güneş var, berbat halde-

Müziğimiz Vertovyen. Vertov'un derdi, her şeyi kayıt altına almak. "Şu görüntünün arkasından bu gelirse, izleyicide şu duygu uyanır" gibi hesaplarla hiç işi olmaz.

sin, elinde gitarla "Guns of Brixton" çalarken, birden arkadaşın akordeonuyla o akor dizisinin o Sovyet ezgisinin yürüyüşüyle aynı olduğunu sezerek ve melodiyi çalarak sana doğru geliyor. "Bunlar ne kadar güzel iç içe giriyor!" coşkusunu yaşıyorsun.

"İlle de rumba" Timur Selçuk'un başyapıtlarından "Güneşin Sofrasında Söylenen Türkü"den yola çıkan bir şarkı. Aslında Timur Selçuk'un bıraktığı mirasın sahiplenildiğini pek de söyleyemeyiz.

Kırmızıkoftuk: Güneşin sofrasında türkü söylemek çok Oppa Tzupa bir nokta. (gülüyor)

Tavuskuşu: PİRİMDİR bizim. Ortak politik kültüre ait formları nereye götürebileceğini çok net ortaya koymuş. 1978 ODTÜ konserini tepe ânı olarak görüyoruz. Bülent Forta'nın anlattığına göre, Forta bu konseri organize etmeden önce ODTÜ'de "piyano devrimci bir müzik aleti midir?" diye haftalar süren bir tartışma yaşanmış. "İyi ki devrimci bir alettir demiş de bu konseri organize edebilmişiz" dedi bize. (gülüyor)

Nejat Yavaşoğulları, '80 öncesi bağlamayla devrimci şarkılar çalınan gecelere tanık oldu, '80'den sonra rock'n'roll'cu kimliğiyle çıktı, o dilin geleneğine sahip çıktı. Sizin durumunuz da buna benziyor.

Psinoza: Bütün bu müzikler birbirinden ayrı şeyler değil, bu formüller defalarca denendi, denenecek, biz de burada pozisyon alıyoruz. Henüz 13-14 yaşlarındayken Türkçede rock olarak dinleyebileceğimiz yalnızca Bulutsuzluk Özlemi vardı. Ne mutlu ki "Acil Demokrasi" diye, "Şili'ye Özgürlük" diye şarkıları vardı. Böylece rock'un özgürlükle ve isyanla doğrudan ilişkili olduğunu öğrendik.

Fikret Kızılok'sa, "Ben hiçbir zaman grev çadırlarında söylensin diye şarkı yapmadım, işçi sınıfından yanayım, ama işçilerin çocuklarına şarkılar yapıyorum" diyordu.

Psinoza: Biz şimdi, burada, buraya dair bir müzik yaptığımıza inanıyoruz. O yüzden de işçi sınıfının herhangi bir etkinliğinde çalmaktan asla imtina etmiyoruz. Şu an olduğumuz halimizle, saçımızla, başımızla ve müziğimizle her yerde bulunabiliriz.

ATV-SABAH'A BOYKOT, GREVCİLERE DESTEK

Atv-Sabah grevi 23 Mayıs günü dalya dedi, "Yüzsüzlere 100" sloganıyla destekçilerini Balmumcu'ya, Sabah binasının önüne çağırdı. Bandista her zamanki gibi çalgılarıyla grevcilerin yanındaydı. 13 Şubat'ta on Atv-Sabah çalışanının çıktığı grev, 29 yıldır basın âleminin gördüğü ilk grev. Ayrıca, bugünün sembol mücadelelerinden biri. Bütün medya gruplarıncı görmezden gelinen bu greve destek olmak için her cumartesi 19:00'da Taksim'den Galatasaray'a "Güzel 10'lu"yla beraber yürüyelim. Sadece sendika hakkı ve toplu sözleşme için değil, editoryal bağımsızlık için, dürüst bir gazetecilik için de.

İki yıl önce kaybettiğimiz Ulus Baker, Bandista'nın neresinde duruyor?

Psinoza: Bandista'nın ta kendisidir. Müzikle, müzik ve tarih arasında kurduğumuz ilişkide çok merkezi bir yer var.

"Her Şeyin Şarkısı" şarkısında onu anlatıyorsunuz. Nasıl biriydi?

Psinoza: On numaradır. Ben ODTÜ'deydim, üç buçuk sene Ankara'da, bir buçuk sene de İstanbul'da aynı evi paylaştık. Yapıp ettiğimiz her şeyi bir anlamda onun için, ona saygı için yapıyoruz. Herhangi bir şey üzerine nasıl düşünülebileceğini hissettirmiştir bize. Beslendiğimiz en güçlü kanaldır. Derslerde de evdeki gibiydi. Mesela tipik hocca cümlesi "anladınız mı"dır. Ulus hep "hissedebiliyor musunuz?" diye sorardı.

Ne müzik dinlerdi?

Psinoza: Bütün Oppa Tzupa'ları hayatımızın merkezine oturtmuştur. Çok fazla Bach dinlerdi.

Bach'ta var mı Oppa Tzupa?

Psinoza: Aslında var. Ulus'un, "Bach neden Çingenedir?" diye çok güzel bir sohbeti vardı. Bach'ın müziği hesaplamalarla davranmaz. Daha açıktır; önce dağıtır, sonra toparlayarak kompoz eden bir formül işletir. Seslerin arasına her türlü ses girebilir. Bizim, müziğin yedi notayla ve yedi notanın içindeki belli ses aralıklarıyla tarif edilmeyle problemimiz var.

Tavuskuşu: Ulus Baker deyince bir de Jacques Brel'den "Orly" var tabii. En çok Jacques Brel dinlerdi.

"Her Şeyin Şarkısı"nda Jacques Brel ve Dziga Vertov'un adları geçiyor.

Psinoza: Ulus Baker, bizi Vertovyen algıyla tanıştırdı. Dziga Vertov, bir Sovyet yönetmeni. 1920'ler boyunca üreten bir büyüğümüz. "Kameralı Adam" en kült filmidir.

Tavuskuşu: Bandista performansları boyunca arkada dönen filmleri yapan kişidir.

Psinoza: Müziğimizin Vertovyen olduğunu söyleyebiliriz. Vertov'un derdi, her şeyi kayıt altına almak. Tartışmada karşıtı olan Eisenstein, filmlerini kare

kare hesaplar, senaryosu çok nettir, bugün Hollywood'un temsil ettiği konvansiyonel sinemanın işlettiği formülle çeker filmlerini. Vertov'un, "şu görüntünün arkasından bu gelirse, izleyicide şu duyu uyanır" gibi hesaplarla hiç işi olmaz. Montajın kendisinin düşünen bir varlık olduğunun farkındadır. Vertov, "Kamera sinegözdür ve benim gözümdür. Bu bir makine, ilkesi basit, sadece benim doğrulttuğum yeri kayıt altına alır" der. Vertov'a göre sinema işçi sınıfı ve dünya halkları için mevcut olan dillerden başka bir ortak dil yaratma potansiyeli taşır. Bu ortak dil, bugüne kadar kullanılan ortak anlatım biçimlerinden, yani edebiyattan ve tiyatrodan koptuğu sürece varolabilir. Vertov der ki, "devrimin dili sinemadan doğacaktır". Eisenstein da aynı gücün farkındadır ama, "Bizim ihtiyacımız olan şey sinegöz değil, sineyumruktur. Bu dili işçi sınıfının lehine bir şekilde kontrol etmeliyiz" der. Bu sebeple, hangi görüntünün arkasından hangi görüntünün gireceğini çok net bir şekilde tasarlar. Mesela "Potemkin Zirhlisi"ndaki merdivenlerden yuvarlanan bebek arabası sahnesinde, arabanın hangi açıdan nasıl ineceği çok önceden kare kare çizilmiştir. Benzetme yapmak gerekirse, Vertov'u özgürlükçü tarafa, Eisenstein'ı da daha sonra Stalin'e doğru gidecek olan diğer hatta düşürebiliriz. Ki Stalin'in iktidarıyla birlikte Vertov'un film çekmesinin yasaklanması ve büyük bir sinemacı olduğu için devlet arşivlerinin başına getirilmesi bu yüzden.

Tavuskuşu: Bir tarafta duyular dünyası, hissi tahriş ve tahrik etme, bir tür burjuva sineması varken, diğer tarafta hakikatin temsillerine açık bir durum var. Bandista'nın Vertovyen müzik yapmasının nedeni o. "Her Şeyin Şarkısı", Ulus'la hayatımıza referanslar içeren bir metin bloğudur. Ama şarkıyı alıp dinleyen birisi için belki vals yapabileceği bir aşk şarkısına dönüşmesi ya da "Kıbrıs'ta dört ceset" cümlesinin Kıbrıs'taki bir katliamı ak-

Şimdi, burada, buraya dair bir müzik yaptığımıza inanıyoruz. Bir işçi sınıfı etkinliğinde çalmaktan imtina etmiyoruz. Şu saçımla, başımızla ve müziğimizle her yerde bulunabiliriz.

la getirebilmesi Vertov'un açıklığına tekabül eder. Bu durumu "Biz dört kişi, Ulus'un naaşını Kıbrıs'a taşıdık ve sonra..." diye anlatabilirdim, ama bu hesaplı bir şey olurdu. Ama derdim gözümün gördüğünü, tenimin hissettiğini alt alta yazmak. İsteyen istediği hikâyeyi alır. Ya da "barikat" örneğinde olduğu gibi: Bandista için barikat kurulması gereken bir şey değil, yıkılması gereken bir şey. Ama "Haydi Barikata"yı marş olarak söyleyen biri için barikata yüklenmekten ziyade, kendi alanını kapatmak anlamına da gelebilir.

Ulus Baker olmasaydı Bandista olur muydu?

Birvotka: Olmazdı herhalde.

Psinoza: Vertovyen algıya örgütlendik diye orada kalmış değiliz. Maocu değiliz, ama Godard'cıyız! Bugün Ulus burada olsaydı, Bandista çok daha kıyak bir tayfa olurdu.

Bu müziği yaparken kendinizi "eylemlerde birlikte çalınıp söylenecek müzik" gibi sınırlara hapsedmiş olmuyor musunuz? Mesela Zebda günlük hayata dair bir sürü şarkı yazıyor, ama icabında "Hasta Siempre"yi, "Ciao Bella"yı kaydediyor...

Psinoza: "Sadece politik şeyler çalarız" türü sınırlarımız yok, muhafazakârlığa karşı çıkıyoruz.

Tavuskuşu: "De Te Fabula Narratur" içinde bundan sonra tutulacak hattın göstergeleri de var.

Mesela "Mâyâ" albümünün dışında bir hikâye anlatıyor, elimizdeki malzemenin nasıl işleneceğini gösteriyor. Aynı zamanda "Mâyâ" gerçekten pop bir şarkıdır, iyi bir remikle dans alanlarına sızabilir. (gülüyor)

Hattımızı belirten diğer şarkılardan biri de konserlerde söylediğimiz "Yan Babilon". Bu albüm net bir irade albümü. Hayattayız, sokakları istiyoruz, bir tarihten geliyoruz demenin bir yolu. Bunun yanında, tüm meseleleri tarafgir ve açık bir şekilde ifade ettiğimiz için, bir tür karikatürizasyon da yaşıyoruz. "Devrimci punk grubu" gibi bir tanım yapıştırdı bize, punk devrimcidir zaten ya da "komünist ska grubu" diyorlar. (gülüyor)

Psinoza: Çıkarttığımız müzik, insanı kıpırdatacak bir formüle sahip. İçinden geldiğimiz müzikal kültür Nirvana'ya, Clash'e daha yakın, bu müziğin kodlarını işleterek kendi şarkılarımızı söyleyebiliriz dedik. Bu, kuşağımıza dair bir kırılmaya da işaret

ediyor olabilir. Bizden önceki kuşak çok ağır deneyimler taşıdı, üzerinden koca bir darbe geçti. İnsanlar öldürüldü, işkenceden geçirdi, işkence edildi... Bu acıları sahipleniyoruz, hesabını sorma iradesine sahibiz. Tam da bu yüzden bir önceki kuşaktan gelen müzikler ağır ağıtlar olarak geldi. "Ciao Bella" söylerken bile ağırlık vardı. Biz o kadar büyük bir acının içinden gelmiyoruz; bizim o şarkıları hissedişimiz, o kuşakla aramızda yakınlık kurarak oldu. Bugün ihtiyacımız olan o hüznü kırmak ve biraz coşku.

Bandista'da mizaha yer var mı peki?

Birvotka: Logodan başlıyorsa aslında mizah. Yıldızın üzerine gerillaların kuşandığı fişeklik gibi, piyano tuşlarını yerleştiriyoruz.

Tavuskuşu: Hep marş dedik ama, Bandista bir kabare, varyete aslında. "Üç Kuruşluk Opera" gibi... Ben hep Mack The Knife olmak istemişimdir. (gülüyor) Söyleyiş tarzımızda da var, ayrıca klametinin tüm işlevinin mizah olduğunu düşünüyorum; bir hal taşımaktan ziyade, "dağlın, önce omzunuz bacağına bir dağılsın, sonra toparlanız" gibi. Belki de toparlamayız. (gülüyor)

30 SANİYE ARA

Başvurular için **son katılım tarihi: 20 Kasım 2009**

Akbank
6. KısaFilm
Festivali
1/11 Mart 2010

film

Bilgi için

> 0212 252 35 00 - 01

> www.akbanksanat.com

> www.akbankkisafilm.com

AKBANK
SANAT
BEYOĞLU

PROUDPILOT

Memlekette bir vakitler en iyi cover yapan grup, en iyi rock grubu bilinirdi. Bu düşünce şimdi ne kadar uzak. Sadece kendi şarkılarını değil, kendine has müziği de deneye deneye üreten, enstrümanlarını çala çala öğrenen buralı ve dünyalı Proud Pilot gibi gruplar var artık ne de olsa. İlk albümleri "Monsters Exist" in kapisını aralıyoruz...

MINNOŞ DİLİ VE EDEBİYATI

Bir araya gelmeniz nasıl oldu?

Kaan Akay: Kişisel projelerimizden önce, ilk Proud Pilot vardı.

Pınar Üzeltüzenci: Tiplerimiz de benziyor. Ekin'le zaten kardeşiz. Kaan'ı da kardeşimiz zannedenler olmuştur. On yıllık bir geçmişimiz ve yakın bir bağımız var. Tam da civcivli zamanlarımızda tanışmıştık. Heyecanlıydık, müziğe aşk duyuyorduk. 18 yaşımdaydım. Tek olayım, benim gibi müzik dinleyen insanlarla tanışmaktı. İstanbul'a yeni gelmişim.

Ekin Üzeltüzenci: Pınar'la Kaan sevgili oldular ilk önce. Kaan Raksotek'te çalışıyordu. Ben de çalışmak için oraya gitmişim. Sonra olaylar gelişti, ama arkadaşlığımız baki kaldı.

Kaan: Üç sene kadar bir ara dönemimiz var. Ekin Fransa'ya gitti, ben İngiltere'ye... Herkes geri dönünce, tekrar başlayalım dedik.

Pınar: Kaan ve Pınar'la, fazla konuşmadan çok kolay iletişim kurabildiğim günleri özleyordum. Başkalarıyla yaptığım şarkıların hiçbiri eski kayıtlarımızda yaptıklarımıza benzemiyordu. O yüzden de geri dönmeyi, hep birlikte tekrar müzik yapmayı çok istedim. Kaan'ı sıkıştırdık, hemen "okey" dedi.

Kaan: Bir araya gelip stüdyoya gitmeye başladığımızda, her şey improvizeydi. Parça yapıyorduk. Girip çalışıyorduk bir-iki saat. Hatta o dönemlerde "biz hiç beste yapamayacağız" diye dalgasını da geçiyorduk.

Pınar: Emprovize çalmak çok hoşumuza gidiyordu. Grupta gitar olmamasının sebebi de bu.

Aramızdaki uyumu bozacak bir şey istemedik. Kimsenin "ben beste yaptım, bunu geliştirelim" gibi bir tavrı yok. Bugün de ne yapıyorsak üçümüz birden yapıyoruz, yine emprovize çıkıyor şarkılar. Bir hiyerarşi de yok grup içinde. Bir gitarist olsa, "ben evde şöyle bir riff buldum" diyecek, "biraz şu perdeden çal" diyecekti mesela. Kaan dışında, ikimiz enstrümancı olmadığımız için her şeyi bozabilirdi.

Ekin: Albümdeki şarkıların giriş, gelişme, sonuç gibi halleri de yok. Biz de bunu aramızda hiçbir zaman konuşmadık. Şarkılar öyle başlıyor, öyle bitiyor. İçimizden gelen bu ve hoşumuza gidiyor.

18'li, 20'li yaşlardan bahsediyorsunuz. Biraz erken değil mi emprovizasyon için?

Pınar: Çalmayı bilmiyorduk ki...

Kaan: Çala çala öğrendik.

Pınar: Kaan biliyordu. 12 yaşından beri davul çalan bir insan. Ekin'le benimki direkt müzik yapma aşkıydı. Yoksa bas çalmak gibi hiçbir niyetim yoktu. Ekin'in Proud Pilot'tan önce bir grubu vardı. Başçı kız ayrılmıştı, "hadi sen çal" dediler. Gösteriyorlardı, çalışıyordum.

Ekin: O bas da benimdi. Öğrenmek için almıştım. Pınar da klavye almıştı. Sonra takas ettik.

Neler dinliyordunuz o zamanlar?

Kaan: Brit-rock falan dinliyorduk.

Pınar: Trans Am'a bayılıyorduk.

Ekin: Shoegaze gruplarını çok dinliyorduk. Stereolab, Cranes... '90 başları... Çalabilme yeteneğinden ziyade, his daha önemli. Biraz hüznü müziğin içinde duyduğumuzda rahatlatıyor.

Pınar: Romantik bir başlangıçtı diyebiliriz yani.

Kaan: Proud Pilot varken de başka gruplarla çaldım. Proud Pilot'taki gibi rahat hissetmedim kendimi.

Sizinki gibi kadın şarkıcılı gruplarda hep içgüdüsel bir şey vardır. Adam gitarıyla kahraman olmaya çalışırken, esas müziği kadın yapar.

Pınar: Evet, Kaan'ı o açıdan kadınsı olduğu için kabul ediyoruz. (gülüyor)

Aile evinizde ne dinlenilirdi? İstanbul'a nereden geldiniz?

Pınar: Darca'dan. Annemler hâlâ orada. Müzikle alakalı bir ev değildi. Babamın bir davul çalma geçmişi var, ama resim öğretmeni idi.

Ekin: Küçük yaştan itibaren kendimizi beslemeye başladık.

Pınar: Kent FM yeni yeni çıkmıştı. Radyo dinliyorduk bütün gün. Programları kaydediyorduk. Haftada

Nekropsi'nin "Mi Kubbesi"ni dinlediğim zaman, "adamlara bak" olmuştum. Türkiye'den öyle bir müzik duymak çok güzeldi. Bizim albüm de birilerine dokunur inşallah.

bir Kadıköy'e git, Zihni'den kaset çekti.

Ekin: Hür FM'de Nurbanu'nun (Anter) programında "Top 10" um yayınlanmıştı. Aşk şarkıları. (gülüyor) Seneler sonra Nurbanu'yla tanıştım, hatırlamıyordum. Radyoya canlı bağlanmışım, "inanmıyorum, 13 yaşındasın ama nasıl böyle bir liste yapabildin" diye sormuştu. Pınar'lar kahvaltıyor, ben de telefonda anlatırken, bir yandan da Pınar'ın gözüne girmeye çalışıp "ablam çok iyi bir müzik dinleyicisi, ondan öğrendim" filan demişim. (gülüyor) Fena ta kıldık müziğe. Listemde "Angie", Boston'dan "Amanda", PJ Harvey'den "C'mon Billy" vardı. Bir de "Don't Leave Me Now", Pink Floyd'dan...

Kaan: Babam plakları olan bir adamdı. Daha bebekken, kulağımda kulaklıklarla fotoğraflarım var. Led Zeppelin, Black Sabbath, Jethro Tull... Daha konuşmayı bilmiyorken '70'lerin rock'u çalışıyordu evde. Babam hep öğretti: "Bak Uriah Heep, bak King Crimson..." Ben de üstüne bir şeyler ekledim. "Black Sabbath varken niye Metallica dinliyorsun, saçmalık" diyordu, "daha iyisi var burada!" Öyle komik muhabbetler oluyordu babamla.

Foto: Şahan Nuhoglu

Sahnede sizi izleme fırsatı oldu mu ailelerinizin?

Kaan: Annem geldi Peyote'ye, Dogzstar'a...

Ekin: Bizimkiler henüz izlemedi. Albümden bir tek "Hardcore" u sevmişler.

Pınar: Annem albümün enstrümantal olduğunu iddia ediyor.

Ekin: Vokal az gelmiş.

Pınar: Müzik bizimkilere ergenlik çağı hevesi gibi geliyordu. Neredeyse otuz yaşına geldik, artık iş sahibi olup evleneceğimizi düşünürlerken çat diye albümle gelince, "babana söyledin mi" filan oldu annem. (gülüyor)

Peki, albüm çıkarmış olmaktan memnun musunuz?

Pınar: Şu an tam algılayamıyorum o gerçekliği, ama çocukluk hayali gibi bir şey bu. Demolar yapıp albüm kapakları uydururduk kendi kendimize.

Kaan: Binlerce satacak, çok ünlü olacağız gibi bir kaygı olmadığı müzikten de anlaşılıyordur. Taviz vermeden bir şey yapmış olmanın verdiği güzel bir huzur var bende. Sadece Peyote'ye gelen insanların dışına çıkmak da iyi bir şey. Müzikle çok alakası olmayan ya da bu tarz şeyleri dinlemeyen insanlar da sevebilir. Birkaç öyle vaka oldu. Hiç tahmin etmeyeceğim insanlar beğendi.

Ekin: Olup biten her şeye alternatif bir şey sonuçta. Birileri nefes aldığını, yalnız olmadığını hissedecek, belki onlar için moral, motivasyon olacak.

Kaan: Nekropsi'nin "Mi Kubbesi"ni dinlediğim zaman, "adamlara bak" falan olmuştum. Sonra arkadaş olduk. O senelerde, Türkiye'den öyle bir müzik duymak çok güzeldi. Bu da birilerine dokunur inşallah. Bir sürü cover yapan grup var ülkede, beste

yapmaya yönelebilirler, belki bir gaz olur birilerine.

Pınar: Sonuçta çok acayip bir şey olmayacak hayatımızda. Rock'n Coke'a çıkacağız, en acayibi o.

Ekin: O da kimi çevrelerde tu kaka karşılandı: "Nasıl çıkarsınız, yuh" diye ters tepki veren bir-iki arkadaşım var. Kim Ki O da One Love'da gece sahne alacak. Bu da çok güzel bir hareket.

Pınar: Pozitif'in buna ikna olması, gecenin o saatinde yer vermeleri ne kadar güzel.

Kaan: İnsan bir noktada paylaşmak istiyor... Yoksa manyak gibi takılırsın, kaydedersin ve her şey durur.

On sene önce böyle bir albümle karşılaşıyorsanız, tepkiniz ne olurdu?

Kaan: Şaşırırdım. "Bu ne lan" derdim.

Ekin: İlgilenirdim, kıskançlıkla ilgilenebilirdim.

13 yaşında, bu albümden bir parça radyoya yaptığın playlist'e girer miydi?

Pınar: Girmezdi. Burada romantik pek parça yok. (gülüyor)

Ekin: "Ciao!" girebilirdi. O romantik. "Bowery" de romantik bana kalırsa.

Peyote'de ilk dinlediğimizde sizi Stereolab'e benzetmiştik.

Kaan: Bundan gurur duyanız. Üçümüzün ortak zevkidir.

Zaman zaman benzetildiğiniz Blonde Redhead'in negatif gibisiniz. Onlarda ikiz erkek kardeşler ve bir kadın var, biliyorsunuz.

Pınar: Hiç aklımıza gelmemişti. Bu yakıştırmayı ilk duyduğumda "neden ki" diye düşünmüştüm.

Kaan: Blonde Redhead öyle çok da aylıp bayıldığımız bir grup değil. İlk zamanlarını seviyoruz.

Ekin: Onlar daha rock'çuyken, biz de öyleyken...

Kaan: Biz hâlâ öyleyiz canım.

Pınar: Stereolab'ın hayatımızda bir önemli yeri daha var. 2006'da Stereolab konserinde Kaan'ı gördük ve grubu tekrar kuralım dedik.

Albümde '70'ler progressive-rock'una yaklaştığınız anlar var. Baban vesilesiyle olabilir mi?

Kaan: Oralara girdim bayağı. Ozric Tentacles filan çok dinledim. Led Zeppelin, King Crimson'ı hâlâ çok severim.

Ekin'in klavyesi daha yukarı çıktığında, bu daha da hissediliyor. Sizin '70'lerle aranız nasıl?

Ekin: Son senelerde o zamanlar ne olmuş diye geriye döndüğüm oldu. İlkgençlik zamanlarında daha yakın geçmişteki müzikleri takip ediyordum. Eskilerden en fazla Doors'du, Pink Floyd'du...

Pınar: Led Zeppelin de çok dinledik bir ara.

"Ciao!"da gitar var. Sytnh değil o, değil mi?

Kaan: Evet. Gökhan Goralı.

Pınar: Adını yazmışız, ama gitar çaldığını yazmayı unutmuşuz.

Ekin: Şarkı bağırdı, gitar olsun dedi.

Pınar: Gitar karşı hiçbir garezimiz yok.

Sözleri kafadan mı atıyorsunuz?

Pınar: (gülüyor) Söz yok diyebiliriz. Atmasyon demeyelim.

Kaan: Ekin, içinden ne geliyorsa onu söylüyor.

Ekin: Ama her seferinde farklı bir şey söyleyebilirim. O sözlerin her an için aynı yankısı var.

Pınar: Bir anlamı yok. Lay lay lay lay değil de, nısı nası diyor.

Kaan: Daha çok bir enstrüman gibi düşünüyoruz.

Ekin: Bir hissi var ama. Bir şey diyormuşum gibi aslında.

Bir şey diyor musun kendince?

Ekin: Hayır. "Ciao!"da bir sevgiliye veda var aklımda. Şarkının ikinci verse'ünde anlamsız bir şey söylüyorum. O sevgiliye söylenmiş başka bir laf gibi.

Pınar: Çaktırmadan küfür ediyoruz gibi algılamış bir arkadaşımız.

Ekin: Aslında söyleyecek bir şey bulamamak gibi bir şey. O şarkılar yapım aşamasındayken melodiyi eşlik ediyordum. Daha sonra birkaç kez prova ettikten sonra bazen şarkılar söz olarak anlamlı bir hale kavuşuyor. Bazen de zorlasan kavuşmuyor. Üzerine defalarca söz yazdığım şarkılar da oldu.

Kaan: Denedik. Söz oturmadı. O duyguyu da vermiyor. Çok zorlama bir şey gibi oldu sonradan söz yazmaya kalkmak. O yüzden Ekin hissediyorsa, o söylediği şey kalıyor ve doğru oluyor bizim için.

Pınar: Emprovizasyon mirasımız, oradan kalma bir şey. Şarkılar bir anda çıkıyor. Ekin'in söylediği şey de bir anda çıkıyor. Hiç evde çalışması yok bu albümün. Herhangi bir şarkıya evde çalışıp gelmedik.

Bazı şeyler Cocteau Twins'e de benziyor, ki Liz Fraser'ın da attığını biliriz.

Kaan: Gene ortak sevdiğimiz bir grup.

Ekin: Aslında hiçbirini atılmıyormuş. Ben yıllar sonra öğrendim.

Pınar: Bence atıyordur. Kuş diliymiş.

Ekin: Hiç de değilmiş. Bütün sözlerin bir karşılığı var. İlk başlarda, internet bu kadar yaygın değilken, liseye giderken, Cocteau Twins dinliyorum ama, hiçbir şey anlaşılmıyordu. Büyüleniyordum, uçuyordum. Müthiş ilham verici geliyordu. Sonra öğrendiğim kadıyla hepsinin bir mânâsı varmış.

Pınar: Ne mânâsı varmış?

Ekin: Okursun internette.

Sigur Rós da atar biraz, değil mi?

Kaan: İzlandalı oldukları için, ne söyleseler atıyor gibi gelebilir. Şarkıların yazılı sözünün olmaması ve bir şeyleri sözlerle anlatmıyor olması iyi bir şey, çünkü sözle yönlendirmiş oluyorsunuz. Söz yokken, insanlar ne hissederse ve parçayı nereye yakıştırırsa oraya koyabilir.

Ekin: Bugüne kadar üç kez intihar şarkıları DJ seti hazırladım. Bana hüznü gelen şey, çoğu insana hiç de öyle gelmiyor. Çok şaşırıyorum, herkes o kadar farklı ki. Bir şeyi hissettirmenin bin tane yolu var, hep aynı yolu kullanmak zorunda değiliz.

"O.B.D.", "Biri beni duysa / O da beni duysa" sözlerinin ikinci dizesinin baş harfleri. Bazı İngilizce isimler var, acaba yabancı bir dil mi var, anla-

Müzik bizimkilere ergenlik çağı hevesi gibi geliyordu. İş sahibi olup evleneceğimizi düşünürlerken çat diye albümle gelince, "babana söyledin mi" filan oldu annem.

maya çalışıyorsun, sonra atmasyon olduğunu görüyorsun. Bilmediğimiz, anlamadığımız bir söz grubunun içerisinde "o da beni duysa" diye Türkçe söylüyorsun. Sanki birine onun dilinde bir şeyler söylemeye çalışırken, anadiline dönüp "beni duyun, anlayın" demek istiyorsun!

Kaan: Hiç böyle düşünmemiştik, ama çok hoşuma gitti. (gülüyor) "O.B.D." albüme giren son bestelerden biri.

Ekin: Bu müziğin sınırları çok geniş. Belli bir matematiği var elbette, ama şarkı ne istiyorsa biraz da onu veriyoruz. Yoksa bu parçaya da İngilizce ya da atmasyon bir şey yazabilirdik.

Pınar: Kapak içerisindeki yazıların İngilizce olması da bazılarını rahatsız etti. Üzerinde çok düşünseydik, öyle olmaması gerektiği sonucuna varabilirdik.

Niye öyle yaptınız?

Pınar: Şarkıların altına Türkçe bir şey yazınca aslında daha karmaşık olacağını düşündük. Daha tutarlı bir durum olsun diye. Grubun adı İngilizce, albümün adı İngilizce.

Teşekkürler kısmında, ailelerinize teşekkür ediyorsunuz. İngilizce biliyor mu mesela anneniz?

Pınar: Bilmiyor ama işte, annem Proud Pilot ya da Monster's Exist'i de anlamaz.

Ekin: Önemli olan teşekkür etmek değil mi?

Pınar: Bilmeyorum, yanlış mı ettik?

"Dellule" İngilizce değil, peki nece? Ses itibarıyla "Derule"yi andırıyor.

Pınar: Çoğu parça ilk kod adlarıyla kaldı. "Dellule"nin bas partiyonunu Karadeniz havası "Derule"ye benziyordu. Ama biz "derrule" değil de, "dellule" diye hatırladığımız için ismi öyle kaldı.

Yıllardır müziğin içindesiniz. İstanbul'da bir kuşakla birlikte müziğin yükselişine tanıklasınız.

Son zamanlarda buraların kültüründen beslenmeyen bir akım var. Sizle birlikte Kim Ki O'yu, Oak'ı sayabiliriz. Sizin ahabplarınız içinde Nekropsi, Replikas buralardan tınılar kullanıyor. Siz

hem de bağımsız bir müzik. Sizin gibi gruplar, dünyada da küçük ve sadık bir hayran kitlesi sayesinde ayakta kalabiliyorlar.

Pınar: Bizim korkumuz da o. Bazen sadece arkadaşlarımız varmış çevremizde gibi hissediyorum.

Kaan: Sadece bizi tanıyan insanlar mı geliyor konserlerimize, yalnız onlar mı destekliyor acaba? Yoksa, gerçekten iyi mi müzik?

Çok kulak veriyor musunuz söylenenlere?

Pınar: Demoralize olmaya çok müsaitiz. Özellikle sahnede bir bakış, bir lafla etkileniyorum.

Kaan: Bazı negatif yorumlara çok gülüp geçtiğimiz de oluyor. Müzik çok iyi olmayabilir, bazılarına hitap etmeyebilir, ama samimiyiz.

Ekin: Ve çok fazla çıplağış... İstanbul tuhaf bir yer. Bir keresinde İzmir'de konsere gitmiştik. Çok eğlendik. Herkes kendini bıraktı. Tepkilerini ifade edebiliyorlar. Tepkisiz buradakiler. Çıkıp gitmiyorlar da, kalıp alkışlamıyorlar da. Seni izliyorlar.

Pınar: BBG evi gibi.

Kaan: Hata yapsalar da farketsem şekliydeler.

Ekin: Hoşgörüsüz bir yer burası. "Bunlara albüm mü yaptılar?" Çok acayip geliyor bazı insanlara.

bul'un nasıl satıldığına, ne oyunlar döndüğüne, kimlerin ne kadar kâr yaptığına yönelik bir belgesel. Bir sürü müzik var içinde.

Pınar: Albüm gibi bir film. Bölümlere ayrılmış bir yapısı var. Her dört dakikaya bir parça düşüyor.

Ekin: Sözsüz olmasını tercih ettiler. Özel olarak söz sundum. İsterseniz bir de İngilizce söyleyeyim dedim. Hayır dediler.

Pınar: Biz minnoşça diyoruz atmasyon şarkılara, onlar da cibrişçe dediler.

Kaan: Kendi aramızda komik bir şey. Kısavol.

Ekin: Minnoş dili ve edebiyatı!

Üniversitede ne okumuştun?

Ekin: Romen Dili ve Edebiyatı.

Ekin hakkında bir söylenti var. Gerçek mi, merak ettik. Muhtar adaylığı meselesi nedir?

Ekin: Doğru. Gümüşsuyu mahallesinde öyle bir niyetim vardı. Bir işim düşmüştü, muhtarla konuştum. Kaç kişi adaylık koyuyor, nasıl oluyor diye sordum. Onun dışında kimsenin aday olmadığını öğrendim. Adam 85 yaşında. Üzıldüm. Kazanamayacağım ve bin tane spekülasyon olacak ardından. Sonuçta çekildim ve o kazandı. Ben de

Proud Pilot: Ekin Üzeltüzenci, Kaan Akay, Pınar Üzeltüzenci

daha buralı müzikler hiç dinlemediniz mi?

Pınar: Ekin, Timur Selçuk çok sever. Tülay German dinleriz.

Kaan: Barış Manço, Fikret Kızılok, Bülent Ortaçgil'i hepimiz seviyoruz.

Ekin: Replikas ve Nekropsi'yi de çok seviyoruz.

Pınar: Ama Replikas gibi kafaya taktığımız bir Ekin Koray dönemimiz olmadı. Belki olur, belki zamanı gelmemiştir.

Ekin: Televizyonla haşır neşir büyüdüm. Türk popunun yeni heyecan yarattığı dönemlere dair her şeyi bilirim. İllâ ki beslenmişimdir.

Pınar: Ekin'in depolayan bir kafası vardır. Türk popçularını taklit ederdi. Melodik söyleyiş tarzında bir nağmeleme var.

Kaan: Bazı gruplarda rahatsız edici olabiliyor. Oturmuyor buralı tınılar.

Senin davulda hiphop, dub ve drum'n'bass takıntın var belli ki...

Kaan: Özellikle drum'n bass çok fazla.

Kaan'ın davul çalışması bir başçı için zor mu?

Pınar: Aramızdaki uyum çok iyi. Dünyadaki en basit başçılardan biriyim. O da çok komplike değil, ama daha virtüöz bir şekilde çalabiliyor. Sıkıntımız yok.

Kaan: Bu davulu başka ekiple çalamıyorum. Altgeçit Türkçe rock, Rashit Türkçe punk, Tatu Fly? vokalsiz, ama bayağı Türkçe tınıları olan bir gruptu. Proud Pilot gibisi olmamıştı.

Amerika'da Thrill Jockey dağıtacakmış albümünüzü.

Kaan: Peyote'yle anlaşmaları var. Peyote albümleri sitelerinden online Amerika'da satıyor.

Yaptığınız müzik bu ülke şartlarında hem zor

Kaan: Cool giyinen, ama içi boş olan binlerce insan var. Anadolu turnesi olsa herkes çok daha içtenlikle dinleyecektir. Burada herkes her şeyi biliyor, herkes çok iyi müzik yapıyor evinde.

Ekin: Herkes ses mühendisi, konser sound'uyla ilgili herkesin bir fikri var. Ama katılım yok.

Kaan: Çok az insan gerçekten müzik dinlemeye geliyor. Cumartesi gecesi çıkan, eğlenmeye ve sosyalleşmeye çalışan insanlar var karşında.

Deneysellikte yol almaya çalışan bir grup için seyirci ne kadar mühimdir?

Ekin: Önemli oluyor konser anında. Yönlendiriyorlar çünkü.

Kaan: Belki de biz tamamen bir perde çekmeyi daha beceremediğimiz için, belki de becerememiz de lâzım. Ama seyircinin elektriği etkiliyor.

Pınar: Hayatımın en kötü konseri olduğunu düşünerek sahneden indiğim konserlerde bile rahatlamış oluyorum. Seyirci önemli, bir yandan da çelişkili bir şekilde rahatsız edici. Kendini ekspozite ediyorsun. Henüz kendimizi koyverdiğimiz raddeye gelemedik. O yüzden kıskanıyorum sahnede güzel takılanları.

Müziğiniz zaman içinde değişir mi?

Kaan: Değişebilir. Sürekli farklı bir sürü şey yapıyoruz. İnsan her gün yeni bir şey öğreniyor. Müziğe de illâ yansıyor. Bazı insanlar yeni bestelerde daha farklı şeyler duyduğunu söyledi. Zaten öyle olmalı. Bir belgesel için bir parça yaptık. Daha önce yaptığımız hiçbir şeye benzemiyor.

Ne belgesel?

Ekin: İstanbul 2010 projesine tersköşe. İstan-

bul'un nasıl satıldığına, ne oyunlar döndüğüne, kimlerin ne kadar kâr yaptığına yönelik bir belgesel. Bir sürü müzik var içinde.

Peki nasıl karar verdin? Bir şeye mi sinirlendin?

Ekin: Yoo, muhtarımızdan memnunuz. Bu işi ben de yapabilirim gibi geldi. Çok idealist bir bakış açım yok. Muhtarlıkta bir numara olayım filan gibi bir derdim yok. Sadece niyetlendim ve çok da heyecanlandık arkadaş grubu olarak.

Pınar: Mahallede Ekin'e oy verecek bir takım marjinaler de vardı oysa... (gülüyor)

Ekin: Sonra araya albüm girdi, organize olama-

Bugüne kadar üç kez intihar şarkıları DJ seti hazırladım. Bana hüzünlü gelen şey, çoğu insana hiç de öyle gelmiyor. Çok şaşırıyorum, herkes o kadar farklı ki.

dım bir türlü.

Pınar: Albüm çalışmaları yüzünden muhtarlıktan çekildi. (gülüyor)

Ekin: Belki bir sonraki seçimlerde, hatta bir belediye başkanlığı, neden olmasın? Muhtarlık siyasetten uzak. Komşuluk üzerine bir yapılanma. Mahallede bir şeyler de vermen lâzım. İş ciddiye aldıktan sonra, ne verebilirim diye düşündüm.

Ailenin tepkisi ne oldu?

Ekin: Annem "müzik yapıyorsunuz, plak şirketi sigorta da yapsın" görüşünde. Onun için muhtarlık güvenli bir kapıydı. Hoşuna gitmişti.

Pınar: Ekin hak hukuk meselelerinde hassas bir insan. Apartman yöneticisi de olabilecek karakterde bir tip. Memleket olaylarıyla benden daha ilgilidir.

Ekin: Seçilseydim, çok şeyi değiştirebilirdim. (gülüyor)

POZİTİF 20 YAŞINDA: ULUĞ KARDEŞLER VE CEM YEGÜL'DEN ANILAR

Yirmi sene su gibi akıp geçmiş... Hep adları kadar iyimser kaldılar, pozitif titreşimler yaydılar. Sadece müzik düşünerek, müzik yiyip müzik içerek yaşadılar. Piyasaya teslim olmadan kendi kurallarını koydular. Profesyonellik girdabında boğulmadan saat gibi çalışan bir düzen kurdular. Business çarkının dişilerine paçayı kaptırmadan işbilir oldular. Onu bilir, onu söyleriz: Pozitif olmasa R.E.M.'miş, Noir Desir'miş, Manu Chao'ymuş, Iggy Pop'muş, hepsi haramdı bize... Pozitifçi üç delikanlıdan yirmi senenin muhasebesini, bir akşamüstü Babylon Lounge'ta dinledik.

Şemsi amcanın Dansı

En son ne zaman, kendi düzenlediğiniz bir konseri, iş gibi değil de, başından sonuna kadar zevk alarak seyrettiniz?

Cem Yegül: Alaçatı'daki Bajofondo Tango Club konseri. Ron Carter'da da Alaçatı'daydım, çok iyiydi. Uzun zamandır öyle trio caz dinlemiyordum.

Ahmet Uluğ: Üç ay önce bir akşam Babylon'un üstündeki büromuzda kaldım, takıntılı biçimde çalıştım geceyarısına kadar. Çıktığımda agresif-

tim, pek iş de halledememiş durumdaydım. Aşağı, Babylon'a geçtim. 15 dakikada bütün enerjim değişti. Yine yaptığım işten, duyduğum müzikten çok hoşnut kaldım. Hangi konser olduğunu bile hatırlamıyorum, galiba Bant'ın gecesiydi.

Mehmet Uluğ: Ben daha yeni, İlhan Erşahin - Erik Truffaz konserinde çok keyif aldım... Patti Smith'ten başlayarak bir liste çıkarırım, bir sürü keyif aldığım isim sayarım. Daha dört-beş sene önce Iggy Pop'u baştan sona izledim mesela.

Ahmet: Ama çok doğru bir soru bu. Çünkü konser zevki eksilmeye başlıyor. İyi müzik yine de insana dokunuyor, ama her zaman iyi müzik bulamıyorsunuz.

Sizinkiler haricindeki konserleri takip ediyor musunuz?

Ahmet: Zaten Babylon epey vakit alıyor, bu dönemde tercihi evde çocuk yatırırken onlara hikâye okumaktan yana kullanıyorum. Barbara Hendricks CRR'ye geldi, kaçırdım, eski Ahmet olsa kaçırmazdı.

Eski Mehmet'le şimdiki Mehmet arasında ne gibi farklar var?

Mehmet: O kadar çok konser seyrettim ki, eski-

Siyah müzik burada ilgi çekmiyor. İstesek yine Babylon'a koyabiliriz, ama değerinin anlaşılmadığını gördüğün zaman, hayal kırıklığı oluyor. Paylaşmamak daha garanti.

den beni etkileyen bir şey şimdi kolay kolay kesmiyor. Ama mesela Türkiye'de iyi bir Burning Spear konseri olsa, kim yaparsa yapsın orada olur ve orgazm olurum. Ya da Manu Chao'yu bir daha getirirsek, aynı performansı gösterirse, yine aynı hazzı duyarım.

Yurtdışında konser takip ediyor musunuz?

Ahmet: Eskiden New York'a ya da Londra'ya gittiğimde ilk yaptığım iş Time Out'u ya da Village Voice'u alıp her geceye mutlaka bir konser denk getirmektir. En son New York'a gittiğimde dergi de almadım, bir konsere gitmek için özel bir gayret içine de girmedim. Böyle bir dönüşüm var.

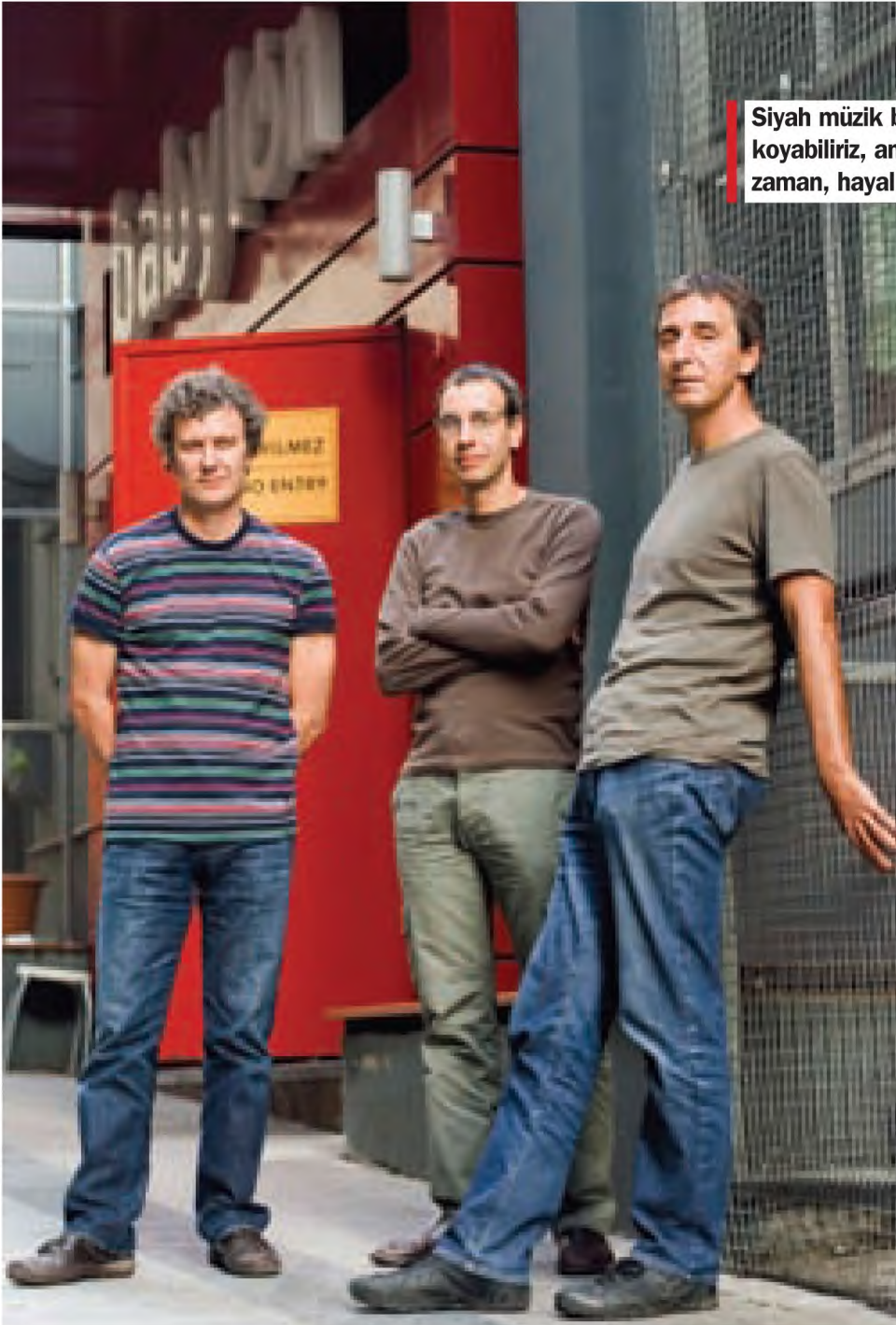
Eski Cem'le yeni Cem arasında fark var mı?

Cem: Var tabii. Eskiden daha özgürdüm, daha cesurdum, daha coşkuluydum, şimdi daha yaşlıyım. (gülüyor) Pozitif de yordu, Türkiye de yordu. Yorucu bir yer burası. Zaman zaman akıntıya kürek mi çekiyoruz diye hissettiğim oluyor. Acayip bir enerjikle böyle delice bir işe kalkışmışız, o iş hepimizi zenginleştirmiş, ama şimdi baktığımda o kadar heyecanlı bir tip değilim. Bir zamanlar bir sürü işe bodoslama dalacak cesaretim varmış.

Karşınıza bir konser imkânı çıktığında "artık yirmi yaşında değilim, ben bu işe girmem" dediğiniz oluyor mu? Garantili işler mi yapıyorsunuz artık Pozitif olarak?

Cem: Tamamen ticarî işler yapan bir kurum değiliz kesinlikle, yine kendi beğenilerimize göre davranıyoruz, ama piyasa dediğimiz şeyi artık daha iyi tanıyoruz, zaman zaman ona ayak da uyduruyoruz.

Ahmet: Ama o da rölatif bir şey. Pozitif'in konser bütçesiyle yirmi yaşında birinin yapacağı bir konserin bütçesi çok farklı bugün. Bu işlere yeni giren bir adam üç güvenlik koyacaksa, biz 15 tane koyuyoruz. O adam kimseye sigorta yaptırmıyor, biz oraya gelen herkesi sigorta kapsamına alıyoruz. İzleyicilerin başına gelebilecek şeyler bile sigorta kapsamında. Temizliğe aynı şekilde yaklaş-

Cem Yegül, Ahmet Uluğ, Mehmet Uluğ (foto: Muhsin Algün)

yoruz, vergilerimizi full ödüyörüz. Eskiden daha bodoslama daldığımız için, düşündüğümüz tek şey, o konseri öyle ya da böyle gerçekleştirmekti. Şimdi kurumsallaşmanın getirdiği hantallık ne ya-zık ki var.

Cem: Pozitif basbayağı bir yapı, bir aygıt oldu. Eskiden üç adamdık, kendimizden sorumluyduk.

Şimdi ortada bir şirket, o şirketin çalışanları var, politikaları biraz da onlara göre geliştirmek gerekiyor. Eskiden daha dar bir yelpazede kendi beğenilerimizi insanlarla paylaşıyorduk. Free caz, blues, reggae, yani daha çok siyah müzik. Büyüdükçe, kurumsallaştıkça biraz daha yelpazeyi genişletmek, ama yine de seçici olmak zorundayız.

Ahmet: Çok değerli bulduğumuz bir müziği hâlâ Babylon'a koyabiliriz, ama bunun paylaşılmadığını, değerinin anlaşılmadığını gördüğün zaman, başka türlü bir hayal kırıklığı oluyor. Onu paylaşmamak benim için daha garanti. Gider yurtdışına seyrederim, o duyguyu kendi kendime yaşarım, daha iyi.

Bunu sana söyleten bir örnek var mı?

Ahmet: Afrika müziği... Babylon'a taş gibi müzisyenler geldi, ama bilet satmıyor. Cheikh Lô mesela. Babylon'a çok yakışacak gruplar var, ama kimseye bir şey ifade etmiyorsa onu paylaşmak zorunda değiliz artık. Siyah müzik burada ilgi çekmiyor, bu gerçek, ama bir bakıyorsa, Etiyopya'dan Mulatu Astatke çıkıyor, başka bir

kanaldan gençlere ulaşıyor ve bir anda çok seviliyor. Onu başka bir şekilde insanların önüne koysam belki hiç ilgilenmeyecekler, ama başka bir li-festyle, başka bir klik, başka bir kanaldan gelince, bir anda çok hip ve çok değerli olabiliyor. Orta yaşla beraber çok düşündüğüm şeyler bunlar. Biz müzikten duyduğumuz heyecanı insanlara sunduk, yirmi sene önce insanlar çok aç olduğu için bunu paylaştılar, karşılıklı bir alışverişle bu noktaya geldik. Ama Akbank Caz'da avangard cazı eskisi kadar sunmuyoruz, daha dikkatliyiz. Kendi aramızda çok tartışıyoruz, Cecil Taylor diyoruz mesela, "aman olmaz, kimse gelmez" diye vazgeçiyoruz.

Cem: Bir de şu var: Eskiden müzik çok daha zengindi. Söyleyecek şeyi olan insan sayısı o kadar fazla değil artık. '70'lerde, '80'lerde cazda çok daha fazla malzeme çıkıyordu, rock'ta da öyleydi. Eskiden çok Bob Dylan dinlerdim, şimdi yine dinlemeye başladım, acayip de hoşuma gidiyor.

Ama kim var Bob Dylan gibi şimdi? Sosyal meseleler takımı, prophetic bir tarafı olan, müziği sağlam, müziğiyle mesajı özdeşleşmiş, Bob Marley, Bob Dylan gibi adamlar var mı şimdi?

En son Manu Chao çıktı.

Cem: Çok seviyorum, ama Bob Marley'le aynı level'da değil. Devirler farklı.

Ahmet: Bence Manu Chao yerinde bir örnek. Kendi içinde bir pozisyonu, duruşu olan bir adam.

Mehmet: Ben Amy Winehouse dışında o level'da başka bir isim düşünemiyorum. Hakikaten güçlü, yediden yetmişe herkese hitap edebilen biri.

Cem: İnsanların başka meseleleri vardı eskiden, dolayısıyla müzik de kuvvetliydi. Dylan'ın da, Bob Marley'in de derdi popüler olmak değildi.

Mehmet: Ama popülerlik şansları vardı. Artık kitlesel olmanın şartları çok daha başka.

Hani Manu Chao yeniden geliyordu, hani İstanbul'da günler, aylar geçirecekti?

Cem: Manu Chao tip bir adam. Gelmek istiyor, ama işin içine menagement'i giriyor, plak şirketi

giriyor, bir turnenin parçası olması isteniyor, işin lojistik zorlukları ortaya çıkıyor. Manu Chao "Babylon'da beş gün residency yapayım" diyor, başımızın üstünde yeri var, ama kazın ayağı öyle değil. Manu Chao'nun kararına kalsa iş, atlar gelir. Listesinde, İstanbul 1 numara.

Bu çapta müzisyenleri buraya getirmek için sponsor şart mı, bu iş sponsorsuz olmuyor mu? Neil Young sponsor istemiyor mesela, bu durumda hiç gelemeyecek mi?

Cem: Neil Young'ın istediği para, Türkiye gerçekleriyle ve Türkiye'deki Neil Young dinleyicilerinin oranıyla örtüşmüyor. Manu Chao da aynı: Onun gibi bir adam, senin sponsor yelpazesindeki isimlerin yüzde 90'ını kabul etmeyecektir doğal olarak, haklıdır da, ama bir yandan bilet fiyatlarının ucuz olmasını dikte etmek istiyor.

Ahmet: Yalan dünya... Manu Chao'nun koyduğu koşullar Türkiye'de tutmuyor. Belki Güney Amerika'da tutuyordur. Yunanistan'da da tutuyordur. Orada Manu Chao konserine 25 bin kişi gidiyorsa, Türkiye'de en fazla altı-yedi bin kişi geliyor... Birkaç sene önce Tom Waits konseri gündemimize gelmişti. Bin kişilik, sahnesinde mutlaka bir tak olan, oturmali bir konser salonu istiyor. Bu işe de bir tek Emek sineması uygun. Hesap et-

tik, 200 pound'dan bilet satsak, yine olmuyor...

Sizin için bir sanatçının konserine şahit olmak mı daha önemli, yoksa albümünü elde tutmak, istediğiniz zaman dinleyebilmek mi?

Mehmet: Tabii ki canlısı. İyi bir konserdeki o duygu hayat boyu kalır. Manu Chao konserindeki duygu hâlâ canlı bende.

Cem: İyi bir konser insanın hayatını değiştirir. Sun Ra'yı Memo'yla birlikte ilk olarak Klimanjaro diye Washington'ın suburb'ünde bir kulüpte gördük. Konser bittiğinde mahvolmuştuk. Ağladık galiba, yerimizden kımıldayamadık bir süre.

Ahmet: Biz Amerika'ya gittiğimizde Türk müziği dinlemiyorduk hiç. Dünyamızda olmayan bir şeydi. New York'taki sekizinci senenin sonunda, o kadar caz dinledikten sonra, Necdet Yaşar ve İhsan Özgen geldi, konserlerine gittim. O konserde duyduğum müzik beni acayip etkiledi, Türk müziğiyle olan bütün ilişkimi değiştirdi. Bir anda döndü olay.

Mehmet: Sıfır beklentiyle gittiğin anda, müzik seni kalbinden yakalar. Mesela qawwali müziğini Goa'da ilk duyduğumda delirdim, böyle bir müzik olamaz diye düşündüm. Canlı müziğin insanı etkileme gücü, kayıttan yüz kere daha fazla. Ama bir yandan da insanlar bildikleri, tanıdıkları şeyi yeniden yaşamak istiyorlar, insanların çok azı yeni deneyimlere açık.

Ahmet: Babylon'da tekrar yapmamaya, hep yeni bir şey getirmeye çalışıyorduk. Bir de baktık ki, insanlar esasında bir gördüğünü bir daha görmek istiyor.

Mehmet: "Oldies But Goldies" neden şu anda patlıyor? Çünkü klasik parçalar var ve insanlar her duyduklarında aynı hazı alıyorlar. Bu, bence işin eğlence tarafı. Ama eğlence başka şey, bir tecrübe, bir algı değişimi başka şey.

Sizin tekrar tekrar, döne döne dinlediğiniz müzisyenler kim?

Cem: Thelonious Monk. Şaşmaz. Duke Ellington, şaşmaz. Bob Marley, şaşmaz.

Ahmet: Benim için Bob Marley, Manu Chao.

Mehmet: Benim için esas Hint müzikleridir. Ne zaman bloke olsam, Hint ragaları veya Gamelan müziği dinlerim.

'70'lerin sonunda üniversiteye Amerika'ya gittiniz. Ne yaptınız, neler dinlediniz Türkiye'deyken?

Mehmet: Genesis, Frank Zappa, Bad Company, Mahavishnu Orchestra, ilk Bob Marley plağı, Osibisa, Deep Purple, Yes... Robert Kolej'deki partilerde de müzikleri Cem'le beraber çaldık. Barry White, Temptations...

Ahmet: Queen, Pink Floyd dinledim biraz, ama hiç başka rock dinlemedim. AC/DC'lere hiç yaklaşmadım. O dönemlerden bende kalan George Benson'ın "Gimme The Night", Bob Marley, Santana, Stevie Wonder'ın "Songs In The Key Of Life"... O zamanlardan siyah müziğe kaymışım. Radyoda Yavuz Aydar'la İzzet Öz'ün hakkını vermek lâzım. Bir de Voice Of Peace vardı, İsrail açıklarında, Akdeniz'den yayın yapan bir korsan radyoydu, onu da çok dinlerdik.

Cem: Ben Fransız şansonları dinlerdim, Edith Piaf'la, Serge Gainsbourg'la büyüdüm. Ortaokulda Saint Joseph'deydim, ilk James Brown'ı lise 2'de Robert Kolej'de dinledim ve kafam uçtu.

Anne-babalarnız dinler miydi müzik?

Ahmet: Babamız Eskişehirli, üniversitede İstanbul'a gelmiş. Annem Akhisarlı, ortaokulda İstanbul'a gelmişler. İki tarafta büyük kültürü bence sıfır. Kuzenlerden, başka büyüklerden bulaştı bize müzik. Benim listeye Barry Manço'yu, Bülent Ortaçgil'i de eklemem lâzım.

Mehmet: Timur Selçuk, "İspanyol Meyhanesi".

Cem: Benim annem Türk müziği düşmanıydı. Ar-yalar maryalar, napolitenler dinlerdi. Babamın pek müzikle ilgisi yoktu.

Mehmet: Şu masada oturan üç kişi de, belki hâlâ bir tane bile Sezen Aksu parçası bilmez. Yeni gençlik Sezen Aksu'dan etkilenmiş, ama biz o dönemi Amerika'da geçirdik, döndüğümüz zaman da aşırı radikaldik. Cazın, siyah müziğin dışındaki her şey out'tu bizim için. Sonra biraz dağıldı bu. Amerika'ya gitmeden, Türkiye'den sadece Timur Selçuk'la Bülent Ortaçgil'i bildirdim ben. Ama Cem Karaca, Barış Manço beni heyecanlandırmazdı.

Ahmet: Ben birkaç parçayla hatırlıyorum Cem Karaca'yı. "Oğlum al takımları..." mesela.

Robert Kolej'de solculuk yok muydu?

Cem: Vardı da, iskaladık. Biz Amerika'da politize olduk. Robert Kolej'de çok sıkı solcu arkadaşlarımız vardı ama, biz "partici"ydik. (gülüyor) Türkiye o kadar politik bir dönemden geçerken, çok apolitik tiplerdik.

Mehmet: Türkiye'deyken bizim gördüğümüz politik tavır çok bilinçsiz, dayatma üzerine kurulu, doktriner ve gerçeklikten uzaktı. Amerika'daysa Amerika gerçeklerini, dünya gerçeklerini kendim gördüm, hayat görüşümü çok daha iyi oluşturabil-dim. Türkiye'de bana önerilen kitapların, lafların hepsi o kadar boş, hikâye şeylerdi ki. Bir gün otobüste biri geldi yanıma, "Ve Çeliğe Su Verildi"yi gösterip hava attı bana. Diyalektik materyalizm okumamız önerilirdi, lise çağlarında öyle şeyler okumak için kırk fırın ekmek yemek lâzım. Ya paydı bütün bunlar, gerçek değildi. Amerika'daysa bir gerçekliği yaşıyoruz. Reagan döneminde-sin, daha kötü bir şey olamaz, Ekvador'un bombalanmasını, Nikaragua'yı, paranın gücünü görü-yorsun. Siyah insanların müziği, onların yaşadığı mahalleler, hayata bakışları... Biz çok ağır cazcı-ya dönüştük. Chet Baker'i bile silip atacak kadar radikaldik.

Cem: Caz vasıtasıyla öğrendik bence politikayı.

Mehmet: Reggae'nin de çok etkisi vardır bence. **Demin Ahmet'in anlattığı türden, Türkiye'nin müziğine dair aydınlanma yaşadığınız bir an var mı hayatınızda?**

Mehmet: Belli tarzları seviyorum, ama belli tarzlar da hiç kesmiyor, hatta içimi bulandırıyor. Tek sesli Türk sanat müziğini kaldıramıyorum. Ama folk müziği, Aşık Veysel her zaman hoşuma gitti. Necdet Yaşar'larla tanıştık, Süleyman Ergüner'lerle, Okay (Temiz) abiyile proje yaptık. Roman müziğini yakından gördük, icra edilmesine tanık olduk, adamların heyecanını birebir yaşadık.

Cem: Baba Zula sayesinde bir sürü şey tanıdık. Neşet Ertaş mesela... Ama çok şey biliyor musun deseniz, bilmiyorum.

Türkiye'de ahbaplık kurduğunuz yabancı müzisyenler "hangi CD'leri alalım" diye sorunca ne yapıyorsunuz?

Cem: Ben apışıp kalıyorum vala. (gülüyor)

Ahmet: "Lale Plak'a git, orada hepsi var" diyoruz. (gülüyor)

Açık Radyo'yla birlikte 1997 ve 98'de Müzik Şenliği'ni düzenlediniz. O size bir şey katmadı mı?

Ahmet: Şenliğin birinci senesinde cam fanusta gibiydik, biraz açılarak İstanbullu müzisyenlere ulaştık. Ama ikinci senede danışmanlarla çalıştık, halk müziği için Melih Duygulu vardı, klasik Türk müziği için Ersu Pekin, Bülent Aksoy, klasik müzik için Aykut Köksal vardı. Tam hâkim olmadığımızda mutlaka destek aldık.

Cem: Bizim için eğitim oldu, orada bir sürü şey öğrendik.

Ahmet: O dönem bizim de kendi kendimize Türk müziğini keşfetme dönemimizdi. Doublemoon da başlamıştı, Jamaaladeen Tacuma Burhan Öçal'la, Barbaros Erköse Craig Harris'le çalışıyordu. Sadece biz değil, o dönem Türkiye'de birçok

insan Türk müziğine uzaktı.

Müzik Şenliği'ne devam etmeyi düşünüyor musunuz?

Ahmet: Evet, 2010'da üçüncüsünü yapmak istiyoruz, bu sefer düzenli olarak her yıl devam etsin istiyoruz...

Yirmi yıl öncesine, Pozitif'in ilk etkinliğine dönelim: Silk Cut sponsorluğunda Zoanet konseri.

Cem: Bir konser yapacağız, ama ne yaptığımızı bilmiyoruz, nasıl yapacağımızı bilmiyoruz, paraya ihtiyacımız var. Bu karanlıkta yolumuzu bir şekilde bulmamız lâzımdı. Zoanet, Fildişi Sahili'nden küçük bir reggae grubuydu, Türkiye'de piyasasının olmadığı belliydi. Silk Cut, bir dostumuz vasıtasıyla karşımıza çıkan bir şirketti. Türkiye'de varlığı olmayan bir sigara markası Afrikalı bir reggae grubunun konserine niye sponsor olsun? (gülüyor)

'70'lerde Türkiye'deki politik tavır gerçeklikten uzaktı. Amerika'daysa dünya gerçeklerini gördük. Reagan döneminde, daha kötü bir şey olamaz.

yor) Ne rakam aldık, hatırlamıyorum ama, giderlerimizi karşılamaktan da uzaktı, oldu bir şekilde. Gelen izleyici sayısı da azdı.

Ahmet: Hiç değilse görüntüyü kurtarmıştık ama. O sırada bir gerçeğe uyandık: İstanbul'da Afrikalı bir azınlık olduğunu anladık, Afrikalı arkadaşlarımızın yarısını o konser vasıtasıyla edindik.

Şöyle geniş geniş soralım: Bir konser yapmak için bir firmanın parasına ve logosunun burnuza sokulmasına neden ihtiyacımız var?

Cem: Batıda bu işin bilet geliriyle karşılanması'nın nedeni, o piyasanın çok katmanlı ve derinlikli olması. Türkiye coğrafya nedeniyle daha masraflı.

Sponsor bağımlılığı Türkiye'ye özgü bir şey mi?

Cem: Doğuya özgü bir şey.

Sponsor aramak için lüzumundan fazla enerji harcadığınızı düşündüğünüz oldu mu?

Ahmet: Şanslıydık ki Akbank'ı, Efes Pilsen'i, Parlamento'yu bulduk. Hiçbir zaman sırf sponsor bulacağız diye ait olmadığımız ortamlara girmedik, paranın bulunduğu ortamlarda bir takım insanlara yakın olmaya çalışmadık. Ticaretle bu çok önemlidir halbuki: Bir kokteylde arkadaşlık yaparak işi daha kolay bağlayabilirsin. Biz bunu zorlamadık.

Cem: Türkçesi, sponsor bulmak için takla atmadık, demek istiyor.

Peki sponsorlar niye veriyor bu parayı?

Cem: Mesela Bob Dylan gibi evrensel bir isimle kendi markasını associate etmek önemli bir şey onun için. Oradan bir takım çıkarımlar, bir takım faydalar sağlıyor adam. Gerçek sponsorship, karşılığında hiçbir şey beklemeden destek vermektir aslında. Adam toplumdan bir şeyler alıyor, bir şekilde, mesela kültür-sanat yoluyla geri vereyim diyor. Bu gerçek sponsorship. Ama bu artık yozlaşmış bir kavram, Amerika'da ve Avrupa'da da bu böyle. Verdiğimin karşılığında ne alırım diye düşünüyor adam... Bizim görevimiz, aynı zamanda, sponsorun ihtiyaçlarını da dizginlemek. Artist,

markanın reklamını yapıyor konumunda olmayı hiçbir zaman istemiyor, biz de buna saygı gösteriyoruz, artistle sponsorun ismini yan yana getirmeye çalışıyoruz. Çok radikal gruplar, mesela Dead Kennedys Rock'n Coke'ta yer almakta beisi görmüyor, çünkü o bir festival ismi. Grubun o festivalde yer alması, "ben bu ürünü destekliyorum" anlamına gelmiyor. Sonuçta sponsorluk hiçbir zaman bizim tercihimiz olmasa da, o event'in gerçekleşmesinin sosyal getirilerinin çok daha önemli olduğunu düşünüyoruz. O festival kültürünün yerleşmesinin o ülkeye katkısı, şirketin elde edebileceğinden çok daha fazla. Bu yüzden bu formül bize aykırı gelmiyor.

Rock'n Coke alanında ayran satmak yasak. Bunu yapmaya hakları var mı?

Cem: Ben bunu bilmiyordum. (gülüyor) Bir tür

GÖNÜLLERDEKİ FESTİVAL

Chavela Vargas

David Bowie

Souad Massi

Pozitif'çilere "bütün hesaplar bizden, siz canınızın istediği festivali yapın, para mara düşünmeyin" dedik ve sorduk: "Bu koşullarda acaba nasıl bir festival yaptınız, kimleri getirdiniz?" Aslında, gönüllerindeki şey, tek tek isimler üstünde durmadan, dünyanın çeşitli yörelerinden köklü ve gerçek müzik yapan orkestraları sahneye taşımakmış (Misal, Jamaika'dan roots reggae, Trinidad'dan soca & calypso, Kolombiya'dan cumbia, Fas'dan gnawa, Şikago'dan blues, Endonezya'dan gamelan orkestraları). Neticede bizi kırmadılar, A'dan Z'ye bir festival tasarlamak yerine, çeşitli türlerde göz koydukları isimleri bildirdiler.

ROCK: U2, Radiohead, David Bowie, Brian Eno & David Byrne, PJ Harvey, Nick Cave, Sigur Rós, Midlake, Arcade Fire, Editors, White Lies, The Raconteurs
MODERN: Phillip Glass, Steve Reich, Laurie Anderson, Kronos Quartet, Einstürzende Neubauten, Squarepusher, Carl Craig
SINGER-SONGWRITER: Bob Dylan, Tom Waits, Joni Mitchell, Devendra Banhart, Rufus Wainwright, Antony & The Johnsons, Cat Power, Conor Oberst
FUSION: Souad Massi, Gotan Project, Thievery Corporation, Nitin Sawhney

BLACK: Prince, Stevie Wonder, George Clinton, Cypress Hill, Ben Harper, Public Enemy, Roots, Mos Def
SOUL: Erykah Badu, Amy Winehouse, Grace Jones
LATİN-BRASIL: Manu Chao, Santana, Oscar D'Leon, Carlinhos Brown, Gypsy Kings, Ojos de Brujo
REGGAE & AFRIKA: Burning Spear, Lee Scratch Perry, Salif Keita, Youssou N'Dour, Alpha Blondy, Konono #1, Tinariwen
KADINLAR: Sezen Aksu, Estrela Morente, Chavela Vargas, Aynur Doğan
CAZ: Ornette Coleman, Cecil Taylor, Youssef Lateef, Sun Ra Arkestra/Marshall Allen, David Murray, Maria Schneider Big Band, Matthew Herbert Big Band
ROMAN: Emir Kusturica and No Smoking Orchestra, Titi Robin
SPIRITS: Sun Ra, Bob Marley, Fela Kuti, John Coltrane, Jimi Hendrix, Kurt Cobain, Odetta, Nina Simone, Muddy Waters, Nusrat Fateh Ali Khan, Aşık Veysel

tüketim İncilleri var. Bir etkinlikte sıvı bir şey satılıyorsa, oradaki bütün soft drink ürünlerinin kendi şirketlerinden olması gerekiyor herhalde.

Sanatla şirketler arasındaki sponsorluk ilişkisi artık geri dönüşü olmayan bir noktaya mı geldi?

Cem: Ne zaman ki Türkiye'deki yelpaze genişleyecek, burada da derinlikli bir sektör oluşacak, o zaman geri dönecek.

Ahmet: Sponsora bağımlılığı minimuma indirmek, sponsora bağımlı olmayan etkinlikler yapmak, bunları üç-dört sene önce önümüze hedef olarak koyduk, ama gerçekleştirmekte zorluk çekiyoruz. Bir kere, hesap tutmuyor.

Cem: Bir de bizim seyircinin de bir şımarıklığı var, herkes davetiye peşinde koşuyor konsere gitmek için. İnsanlar kendilerini ayrıcalıklı hissetmek istiyor, bilete para vermek istemiyor.

Ahmet: Konser bileti 10 lira, ama o 10 lirayı kurveye vermeyi göze alıp davetiye isteyen insanlar var. Belki biletin üç-beş katını içeride harcamaya hazırlar, ama bilet almak istemiyorlar. Şimdi oturdu yavaş yavaş. Ama çok insanı kırdık, üzdük. Doğru fiyatlandırma da önemli. Biz bilet fiyatlarını hep makûl tutmaya çalıştık, ama makûl fiyatlandırma belki de doğru politika değildir.

Rock'n Coke'a katılacak isimleri nasıl belirliyorsunuz? Festivali festival kılan isimler, büyük starlar değil, asıl Naçao Zumbi, Sly and Robbie gibi farklı boyuttaki müzisyenler oluyor...

Ahmet: İkisinin de sahne önü ne kadar boştu, farkında mısınız? İşin yazık tarafı bu.

Cem: Pozitif olarak Rock'n Coke'ta acayip bir artistik özgürlüğümüz var. Ama sonuçta bu bir festival ve neyle yargılanıyor? Koyduğunuz grupların sahne önünde topladığı insan sayısı. Naçao Zumbi için bastırılmışın, onun felsefesini, festivale katacağı rengi savunmuşsun. Ama insanımız kültürel blokajlarından dolayı Naçao Zumbi'ye ilgi göstermemiş. Çünkü, atıyorum, Korn'cu o! Naçao Zumbi dinlemeyecek! Ama koycağız öyle gruplar yine, kimse gelmeye de.

Anne-babanız her konsere gelirmiş, öyle mi?

Ahmet: Gelirdiler, artık yaşlandılar. İlginç bir şekilde, babamın hiç caz kültürü olmasa bile, yirmi senenin sonunda artık neyi beğenip neyi beğenmeyeceğini çok iyi biliyor. Hatta biraz fazla seçici bile diyebiliriz.

Neyi seviyor mesela?

Ahmet: Nitelikli cazı. Eğlence olanları beğenmiyor. En son Marc Ribot'yu da çok beğendi. Bir takım konserlere burun büküyor.

Cem: Sulu cazlara tahammülü yok. Courtney Pine'ı pespaye buldu, "niye getiriyorsunuz bunları" dedi. (gülüyor) Chicago Underground Trio'yu çok sevmişti.

Siz bu işlere ilk girdiğiniz sıralarda ne düşünüyorlardı?

Ahmet: Babam Amerika'ya, Memo'nun mezuniyetine geldi, morali bozuldu. "Okyanusa bir kova su dökmüşüz, şimdi geri almaya çalışıyoruz, bu çocuklar Türkiye'ye hiçbir zaman dönmez" gibi bir psikolojiye girdi. Biz dönünce, Zoanet konserinden önce bir hafta adamın sesi kısıldı, gıki çıkmadı. Çok korktu çünkü, aklı almadı, "o kadar Amerika'ya gittiler, niye bu iş yapılır, limon satsalar daha iyi para kazanırlar" diye düşünüyordu. İkinci konser olarak Art Blakey yapacaktık, Silk Cut geri çekilince yapamadık. Babam, Memo üzülmesin diye bana gelip şöyle demişti: "Pozitif artık bitti, farkında mısın?"

Meşhur Şemsi Amca kimdir peki?

Sponsora bağımlılığı minimuma indirmek, sponsora bağımlı olmayan etkinlikler yapmak, bunları hedef olarak koyduk, ama gerçekleştirmekte zorluk çekiyoruz.

önce onu sahneye çıkarmıştık, jübilesi diye. Daha önce hep aşağıda dansederdi, ama içinde hep o sahneye çıkmak, o şovu yapmak vardı tabii. "Şemsi Amca" dedik, "sahneye çıkıyorsun ama, bak, şu adam lider, onun önüne geçmeyeceksin". Özellikle tembih ettik. Üçüncü dakikada adamın önünde dansediyordu. (gülüyor)

Buraya gelmeden önce, 1990'da yaptığımız Pozitif Vibrations konserlerinin broşürlerini okuduk. Bir broşür sınırlarını aşan, yer yer manifestik, yer yer mektup gibi saf, içten satırlar kaleme almışsınız... Yeni bastırdığımız 20. yıl broşüründe ise "vizyonumuz", "misyonumuz" gibi gıcık ifadeler var. Hangisi esas Pozitif?

Ahmet: (gülüyor) 1990'da o yazılan yazarken üç kişiydik, ofisimiz yoktu, evden çalışıyorduk. Şimdi, Babylon'daki mutfak çalışanları dahil 95 kişiyiz. Düzgün idare için bir kurumsallık gerekiyor, bu broşürdeki metin de ne yazık ki onun dışı yansıydı.

Cem: Kapitalist dünyanın içinde hakikaten farklı

gerçekliklerle boğuşmak zorunda kaldık yirmi yıl boyunca. Nihai amacımızı gerçekleştirmek için farklı evlilikler yaptık, ama mümkün olduğu kadar temiz kalmaya özen gösterdik. Sizi en küçük bir sponsorluk bile rahatsız edebilir, ama bu ülkede böyle bir işe soyunmanın faturası bu tip dansların içinde olmak. Bir ülkede bir takım şeyleri değiştirmeye çalışıyorsun, bunu yaparken de bir takım yan desteklere ihtiyaç duyuyorsun. Bu destekleri almadan bir şeyi değiştiremeyeceğini iyi biliyorsun çünkü. Biz bu yolu seçtik, mahallemizi, kültürümüzü değiştirmek için bir takım işbirlikleri gerektiğinin farkına vardık ve bunları saklamadan, açık yüreklilikle yaptık. Kirlenmiş olabiliriz, doğrudur, ama her şeyi bir teraziye koyduğumda beni rahatsız etmiyor. Aidiyet hissettiğim yer, ilk baştaki yer. Onun bilincindeyim, ondan kopmuş değilim... Ayrıca şimdi bakıyorum da, bu ilk yazılarda beni utandıran şeyler var: "Nota simsarları, etiket tacirleri, kitle zevkini sömürenler..." Bu laflar fazla naif. (gülüyor)

Ahmet: Bir de şu var: Yirmi senelik bir firmayı ve 15. yılın sonunda yönetim danışmanlığı aldık, vizyon, misyon gibi şeylerle 15. senede tanıştık. Çünkü büyüyünce bocalamaya başladık, yönetemez hale geldik. Mutlaka değiştik, onun iç muhabesesi aramızda devamlı yapılıyor, bu değişimi de her zaman sorguluyoruz.

Üçünüz hiç müzisyen olmayı denediniz mi, enstrüman çalmaya heveslendiniz mi mesela?

Cem: Hayır. Sizin için çok şanslı bir durum ki, ilgilenmedik. (gülüyor)

Ahmet: İlkokul 1, mandolin!

Cem: Ben Saint Joseph'de gitar çalardım. Ahmet'le Memo da bilmez. Ama korkunçtum. Çok iyi bir öğrenciydim, kötü olduğum tek ders müzikti. Sınıf geçebilmek için müzik öğretmeni gitar dersi almamı salık verdi.

Kendi kendinize şarkı da mı söylemezsiniz?

Ahmet: Yok. Sesimi sevmem. Ama kulağım kuvvetlidir. (gülüyor)

Incecik bir kitapta sesini ilk duyduğumuzdan beri Hasan Helimişi'nin takibindeyiz. Geçen sene baharda genç bir sinemacının onu anlatan bir belgesel çekmeye hazırlandığını duymuş, beklemeye başlamıştık. Bir yıl sonra film karşımızdaydı. Ankara Uçan Süpürge Film Festivali'nde "Şairin Ölümü"nü (Şairişi Ğura) izledikten hemen sonra Elif Ergezen'le buluştuk.

Sınırın iki tarafında Hopa'dan Sibiryaya sürgünlerle, sefaletle geçen hayatında "mutluluk içinde şarkısını söylemeye devam etmiş" bir devrimci Hasan Helimişi. Tramvay kazasında tek ayağını kaybetmiş, iki dünya savaşını yaşamış, eşi tarafından yuvasından da sürgün edilmiş, ailesinden uzak yaşamış, eserleri kaybolmuş, her şeye hep sıfırdan başlayarak 69 yaşına dek çalışmaya devam etmiş şair, son yılında elinde kalan tüm eserlerini kaybolmasın diye kasetlere aktarmış. Filmde, tepedeki mezarlığa giden yolda kitabından hatırladığımız sesini duyduğumuzda, bir kez daha bu sesi neden çok sevdiğimizi hatırladık: "Ne lâzımdı bana, neyi istiyorum ben? Bana on katlı ev dahi verseler istemezdim. Neden? Niye böyleydim ben? Niye böyle hiçbir şey istemeyen bir adam olup çıkmıştım ortaya? Ve neden herkes benden istifade ediyordu? Ya ben ne istiyordum bu dünyadan? Bu kadar acıyı neden çektim? Evet, ben istiyordum ki her şeyi göreyim, her türlü zorluğu yaşayayım. Ve bunları yazayım. Benden sonrakiler benim yaptığım hataları, yaşadığım zorlukları görsünler ve onlar böyle zorluklar yaşasınlar. Bu yüzden ben zor günlerimi, sürgünde geçirdiğim günlerimi, iyi yaşadığım zamanlardan daha çok seviyorum." Modern Laz şiirinin ve resminin yaratıcısı, öncüsü ve en önemli temsilcisi olan Hasan Helimişi, bir şiirinde, "Ölümün yendiği yalnız bensem / Biliniz gülerek ölüyorum" demiş. İnançlı gülüşünü, direnişini, umudunu, madalyonun öteki yüzünü yansıtan kızı Narima'nın yoksul, yalnız, inançsız, suskun terk edilmişliğine sararak, hayatı iki yüzüyle birden ama hep umutla görüp okumak gerektiğini hatırlayarak ışığı yakıyoruz. (P. Özer)

ŞAIRİN ÖLÜMÜ: HASAN HELİMİŞİ BELGESELİ

Bir yanda Lazcanın büyük şairi Hasan Helimişi'nin bir fikir suçlusu olarak sürgünlerde tükenmiş hayatı, diğer yanda yokluk içindeki kızı Narima'nın duygusal çalkantıları... Elif Ergezen 20 dakikalık "Şairin Ölümü" belgeselinde bir değil, iki ömür anlatıyor.

UMUTTAN ÖTE BİR CIVILTI

Hasan Helimişi'yle nasıl tanıştın?

Elif Ergezen: İlk kez 1999'da ondan bahsedildiğini duydum. O yıllarda Türkiye'de adı yeni duyuluyordu. Gürcistan'daki Lazların aktardıkları, yavaş yavaş bize doğru gelmeye başlamıştı. Arhavi'ye gitmiştim, birileri "bir şairimiz varmış, Sarp'ta gömülüymüş, karşı tarafta. Oraya da gitmek lâzım" diyerek onun hikâyesini anlatıyordu. Kendi köklerime, költürüme ilişkin bir şeyler yapma arzusu içimde hep vardı. Belgesel yapma fikrinin tam da kanıma girdiği dönemde bu hikâye beni çok heyecanlandırdı.

Karadeniz'de hiç yaşadın mı, köye sık sık gider miydin?

Orada akrabalarımız var, ama hiç yaşamadım. Aslen Arhaviyim ama aslında Diyarbakır doğumluyum, Sakarya nüfusuna kayıtlıyım. (gülüyor) Sakarya'da fındıklığımız vardı, her yaz üç ay ora-

ya giderdik. Fındıklık satıldıktan sonra memleketin yolunu tuttuk. Böylece üniversiteye geldiğimde ilk defa Arhavi'ye gidip oradaki akrabalarımı tanıştım. Paris'te sinema okudum, döndüğümde hemen memleketeye gittim. Kökleri başka yerde olan insanların her zaman yaptığı bir yolculuk olmalı bu. Eninde sonunda gidiyorsunuz oraya, bir şeyler çekiyor sizi.

Ailede Lazca konuşanlar var mıydı?

Dedem, büyükler kendi aralarında Lazca konuşurlardı, ama bizimle değil. Bizim evde hiç Lazca

Helimişi'nin kızıyla aramda bir yakınlık vardı. Sonunda buldum: Bende de bir kırgınlık var. Ben de anadilimi konuşamıyorum. Böyle uğraşmama neden olan bu.

konuşulmadı. Küçük yeğenlerim var, Lazca konuştuğlarında anneleri uyarıyor onları. Türkçeleri bozulacak diye endişe ediyorlar. Yıllardır orada böyle bir baskı var. Dillerine sahip çıkmadıkları için de eleştiriliyorlar ama, böyle basitçe açıklanabilecek bir şey değil bu. Yıllardır çok sistematik olarak, ilkokullarda başlarına muhafızlar dikilerek, sadece Türkçe konuşmak zorunda bırakıl-

Hasan Helimişi'nin Batum Müzesindeki yağlıboya eseri

miş bir halktan söz ediyoruz. Bizim kuşağımız bırakın Lazca bilmemeyi, Lazın kim olduğunu bile bilmiyor. Bütün bölgenin insanlarını Laz ilan edip, bunun sadece bir şiveden ibaret olduğunu düşünenler de var.

Hasan Helimişi konusunda çalışmaya nereden, nasıl başladın?

Yavaş yavaş çevirileri gelmeye başladı, yazılar ortaya çıktı, daha çok duyulmaya, şarkıları söylemeye, şiirleri bestelenmeye başlandı. Kazım Koyuncu, Birol Topaloğlu, Grup Helesa onun şarkılarını yorumluyordu. Ulaşabileceğim her şeyi topluyordum. Bir gün bir şey okurken, ses kayıtlarının olduğuna dair ufaklık bir cümle gördüm, "ses kayıtlarından çevrilmiştir" gibi bir not... Müthiş heyecanlandım, bizzat kendisi 1976 senesinde bütün yazdıklarını kasete aktarmıştı! Sanki benim için yapmış bunu diye düşündüm, çok üstüme alındım. (gülüyor) İsmail Bucaklışı'yi "Lazca Gramer Kitabı"ndan, çevirilerinden tanıyordum, önce ona ulaşmam gerektiğini biliyordum.

Hasan Helimişi'nin şiirlerini çevirerek ilk kez yayınlayan kişi de o. Bantlar onda mıydı?

Evet, Hasan Helimişi'nin üç-dört saatlik ses kaydı vardı onda. "Mutluluk içinde şarkılarımı söylüyorum" diyen biri Hasan Helimişi. Bastıra bastıra söylüyor sanki, ama hiçbir şeyi de vurgulamıyor. Bu kadar yalın bir şekilde o acıları anlatabilmek çok büyük bir olgunluk ve erdem ister. İnancını, neşesini, her şeye rağmen alayı, gerçekçiliği, hayal kırıklıklarını, bütün bunları aynı anda sesine yansıtabilmesi inanılmazdı... Bir gün fotoğraflara bakarken İsmail Bey, bir mektuptan bahsetti bana. Helimişi'nin kızı Narima'nın babasına yazdığı İngilizce bir mektuptu bu. On yaşından sonra hiç görmediği, aslında onu terk etmiş babasına yazıyor bu mektubu. Narima hiçbir zaman terk edildiğini söylemiyor, ama aslında terk edilmiş. Bir anda Hasan Helimişi'nin, Lazca'yı bu kadar önemsemiş, idealleri uğruna hayatını yokluk içinde geçirmiş bu adamın bir de ailesi olduğunu hatırladım. Sonra kızı üstüne düşünmeye başladım. Bazı görüntü kayıtları buldum: Elle tutulur bir şey söylemiyordu, kafası dağınmıştı, ama karakter beni çok etkiledi. İçinde bir öfke görmüştüm, babasını gereksiz yere fazla övüyor, ondan çok bahsediyordu. Hayatını ona adadığını söylüyordu, ama konuşurken, hareketlerinden öfke fişkiriyordu. Daha Narima'yla tanışmadan filmi bu sefer onun üstüne kurmaya çalıştım. Birden başa döndüm ve bu kadında bana yakın gelen şeyi araştırmaya

başladım. Aramızda bir yakınlık vardı ve bunun ne olduğunu bulmam lâzımdı. Sonunda nedenini buldum. Bende de bir kırgınlık var, ben de büyüklerime kızıyorum. Çünkü ben de anadilimi konuşmuyorum ve böyle bir araya girmeme, bu kadar zorlanmama, uğraşmama neden olan bu.

Çekimlerden önce Batum'a Narima'yla tanışmaya gittin mi?

Evet, gerçekten de hayatını yalnızlık içinde sürdüren, öfkeli ama her şeyi bastırılmış bir kadınla karşılaştım. Benim için çok üzücüydü onunla tanışmak. Böyle bir babanın böyle bir kızının olabilmesi, madalyonun öteki tarafını bir anda görmek beni çok sarstı. Umutlu, geleceğe dair inançları olan, son nefesine kadar savaşmış bir insan Hasan Helimişi. Ama bir şeyi unutmuş işte. Çok önemli bir şeyi unutmuş üstelik, kızını unutmuş. Kızı da iki büyük darbe yemiştir. Sadece babasından değil, Sovyet sonrası geçiş dönemini de yaşamış. Bu hikâye "Şairin Ölümü"nün, yani kızının hikâyesi, o ölümü yaşayan kişi anlatıyor. Fotoğraflarında izliyoruz, kadınlar yüzme şampiyonasında birinciymiş, arkadaşlarıyla geziyor, içki içiyor, 13 sene öğretmenlik yapıyor, yüzü gülüyor fotoğraflarda, çok güzel. Şimdi artık temizliğe gidiyor, apartman başına 5 Lari'yle geçiyor, ona verilmiş küçük bir evde yaşıyor. Hayatının kontrolünü kaybeden insanlarla dolmaya başladı dünya.

Hasan Helimişi, eşi tarafından da sürgün edilmiş. İki oğlu ve bir kızı var. Eşi onu kendi babasının evinden kovduktan sonra, bir daha ailesiyle görüşmemiş mi? Aslında o terk etmemiş ailesini, öyle değil mi?

Evet, ama sonrasında hiç arayıp sormamış. Öğrendiğim kadıyla bir kere ziyaret etmiş, o sırada da eşiyle kavga etmiş. Çok tatsız anıları vardı Narima'nın. Çocukluğu hiç iyi geçmemiş, uzun süre babasından bahsetmek istememiş. Sonra birileri onu Hasan Helimişi'nin kızı olarak anmaya başlayıp kapısını çalınca, bu sefer de babasının değerli biri olduğunu düşünüp ona tutunmak istemiş. Babasının tablolarının bulunduğu Batum Müzesi'nin temizliğini de o yapıyormuş. Destek olmak için ona yaptırıyormuş.

Hasan Helimişi kendi türkülerini, marşlarını da okumuş banda. Yağlıboya tabloları var. Fotoğrafçılık da yapmış. Sibirya'da sürgünde kendine bir karanlık oda yaptığında söz ediyor. Bütün bu alanlarda hiç eğitimi yok, değil mi?

Hiç eğitimi yok. Sibirya'da o kadar imkânsızlıklar içinde, çocuklarının karnını doyurmaya çalışırken bir yandan da karanlık oda yapması müthiş. Sıfırın altı 50 derecede hayvan pisliği toplayarak patates ekme çalışıyor. Ona rağmen sürekli bir şeyler bulmuş, her şeyi yaratıcılığa dökmüş.

Sibirya'da herkes patates ektiği için gübre bulunmuyormuş. "Mübarek pislik!" diyor Hasan Helimişi hayat hikâyesinde.

(gülüyor) Hayata hep bu alayla yaklaşıyor işte. Lazlarda o mizah duygusu hep vardır... Ben her zaman çok azla yaşayabilen insanların en özgür insanlar olduğunu düşünmüşümdür. Hasan Helimişi, onu nereye sürerlerse sürsünler, istediği gibi bir hayat kurmuş.

Gürcistan başkanına yazdığı mektupta, "Ben bir yazarım. Yazmak için bir tavanarası, başımı sokacak bir oda verin bana" diyor.

Tiflis Üniversitesi'nde işe başlıyor, ev vereceklerini de söylüyorlar, ama sözlerini tutmuyorlar. O sorunu da hallediyor Helimişi, "çekice geri döndüm, çekice beni teselli ediyor" diyerek yeniden işçi olarak çalışmaya başlıyor. Üniversitede hoca olmak gibi bir talebi zaten yok, statü peşinde değil. Ne statü, ne para, ne mülk. Gerçek bir devrimci, bunu karakterine sindirmiş biri. Çekice onu motive ediyor, çünkü çalışabildiğini görüyor. Emek veriyor. Hakkını vermedikleri yerde de çekip gitmeyi biliyor.

Şarkılarını söylerken tuttuğu ritimleri belki o çekice yaptı. Hiç enstrüman kullanmış mı?

Hayır, kendisine "sazsız âşık" diyor, şarkılarını

Yüz metre ötede yaşayan amcasının oğluna ulaşamayan insanlar yaşıyor Sarp'ta. Ciddi bir kopuş yaşadılar, ama aslında bütün Lazlar aynı kültüre, dile sahip insanlar.

kendi kendine söylüyor. Tam olarak tanımlayamıyorum, umuttan da fazla bir şey, bir civilti varesinde.

Türkçe bir romanı da varmış: "Kore'de Bir Laz Kızı"... O kitaba ulaşabildin mi?

Ulaşamadım ne yazık ki. Muhtemelen üniversitenin arşivindedir. Takip edeceğim, çok merak ediyorum çünkü. Yazılı hiçbir şeyi yok. Lazca yazılı bir dil değil zaten, yeni yeni yazılı hale getiriliyor. Bu nedenle de ses kayıtlarını yapmış. O kayıtları öğrencilerine bırakmış. Onlar da, hocaları öldükten sonra, hep Hopa'ya gitmek istediği için onu Hopa'ya bakan o mezara defnetmişler. Bu nedenle onu Hopa'ya doğru yaklaştırmak istedim filmin sonunda.

Sınır "i" harfinde. Mezarının olduğu yer Sarpi, bir adım ötesi Sarp...

Evet, "i" harfiyle bölünmüş bir köy orası. Yüz metre ötede yaşayan amcasının oğluna ulaşamayan insanlar yaşıyor orada. Yıllarca sınır kapalı olduğu için karşıya geçemediler. Ciddi bir kopuş yaşadılar, ama aslında bütün Lazlar aynı kültüre, dile sahip insanlar. Hasan Helimişi, ölüme yaklaşırken Hopa'ya da yaklaşıyor, ama kızına yaklaşmıyor bir türlü.

Tabloların hepsini görebildin mi?

Evet, hepsini gördüm. Film için bir

Hasan Helimişi kendisine "sazsız âşık" diyor, şarkılarını kendi kendine söylüyor. Tam olarak tanımlayamıyorum, umuttan da fazla bir şey, bir civıltı var sesinde.

tür resimli roman gibi hayatını gördüğüm tabloları seçmeye çalıştım. Yememiş içmemiş, bütün parasını yağlıboya vermiş.

Bantlarda Lazca dışında başka dilde konuşmuş mu?

Bantlarda onun Türkçesini duyduğum zaman inanmadım. Sadece Lazca konuşuyordu, ama rubailerini Türkçe yazmış, sadece onları Türkçe okumuş. Hep Zeki Müren'in Türkçesi övülür ya, ondan daha iyiydi Türkçe telaffuzu. Bizde yeni nesile Lazca öğretmemelerine gerekçe olarak, çiftdilli olurlarsa Türkçelerinin kötüleşeceğini gösterirler, ama Hasan Helimişi üç-dört dil konuşuyordu.

Hopa'dayken Hasan Helimişi Komünist Parti'yle yakınlaşmış, irtibat halinde olduğu kişileri bulabildin mi?

Komünist Parti'yle ilişkiye girdikten sonra Sovyetler'e gidiyor. Çok kesin kanıtlara ulaşamadım ama, Eski Hopa Cezaevi'nde kalmış. Kaldığı yıllar, Nâzım Hikmet'in de orada olduğu dönem. Belki ondan da etkilenmiştir. Nâzım Hikmet'in şiirlerini mutlaka okumuştur diye düşünüyorum.

Narima'nın sesiyle babasının sesini bir arada nasıl kurguladın?

Benim için film, ikisini bir araya getirecek bir şeydi. Birinin eksiklik duygusu vardı, birisi de onun ek-

sikliği vardı. İki farklı şey. O yüzden filmin hiçbir yerinde Hasan Helimişi'nin görüntüsü yok, sadece bir yerde tek bir fotoğrafı var. Sadece sesiyle varoluyor. Narima için de zaten sadece sesiyle varolmuş biri. Babanın bıraktığı yerde kızı söz alıyor, babasının bilmediği şeyleri, kendi hayatını anlatıyor. O kesiyor, Helimişi, "Sibirya'da kızım oldu" diyor, kızı kendi hayatını anlatıyor, o kesiyor, şair kendi hayatını anlatıyor, sonra kızının anlatacak bir şeyi kalmıyor.

Narima'nın babasının mezarı başındaki son sözleri çok etkileyici: "O artık hayatta değil. Söylemek istediğim çok şey içimde kaldı."

Açıkçası, başından itibaren babasıyla ilgili içten bir şekilde konuşmasını sağlayamadım. Hep bir maskesi vardı, filmde de anlaşılıyor bu: Bastırılmış bir öfke ve gerilimle konuştu. Mezarlıkta da konuşacağını hiç düşünmediğim için mikrofon bile koymadık. Sadece kamera mezarın başında otururken bir hareket yapacaktı ve o sahne öyle bitecekti. Bunları bir anda kendiliğinden söyledi.

Başka sürprizler de oldu mu çekimlerde?

Mesela penceredeki kelebek... Lazlarda mı, yoksa bu toprakların ortak hafızasında mı emin olamadığım bir inanış var, kelebek gördüğümüz zaman kaybettiğimiz insanların ruhlarının geldiğine inanırız. Kelebeğe ayrı bir önem verilir. Orada görünce çok sevindim.

Hasan Helimişi, filmin sonunda, "ben doğrudum, aptal değilim, çağımın insanıyım ben" diyor.

Bunun filmin son cümlesi olmasına okuduğum an karar verdim. O çağın insanının yaşadığı büyük dramdır bu. O çağın insanı birçok acılar gördü, o acılar günümüzü şekillendirdi.

Film nerelerde gösterildi?

Ankara Film Festivali'nde, Ankara Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali'nde, Diyarbakır'da gösterildi. Narima henüz görmedi filmi. Batum'da gösterilmesini çok istiyorum. Çekimlerde Narima bana hep babasını anlatıyordu. "Sadece babanı anlatma, kendini de anlat, bu film senin de filmin olacak" dediğimde çok şaşırılmıştı. "Benim hayatımda anlatılacak ne var" diye düşünüyordu. Çok merak ediyorum, hayatının böyle yorumlandığını görünce ne düşünecek acaba? Babasını da ilk kez bu şekilde görecek. Acaba bu film babasıyla kızını gerçekten buluşturacak mı?

Söyleşi: Pelin Özer

altyazı

HAZİRAN SAYISI BAYİLERDE

altyazı

DOSYA: **ORHAN
GENCEBAY**

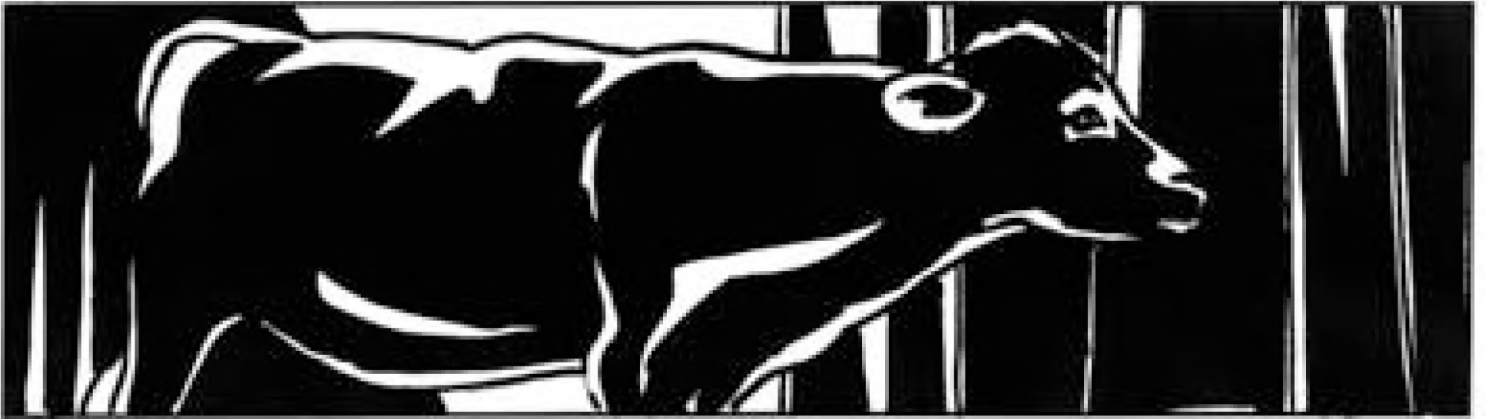
**'ORHAN ABİ'NİN
BEYAZPERDEDEKİ YAŞAMI**

ONLINE ABONELİK İÇİN www.eMecmua.com

berrak

göz altlarındaki lekeler, güneşli havalarda bile elinden yüzüne bulaşan hüznün, içinden gelip geçen gölgeler

tüyler arasından süzülen ışıkta silinir mi, bedeninin hırıltılı soluklarını, hayatın sıcaklığını duyunca kaçıp gider mi

berrak düşüncelerde yıkanmak istiyorsan, çiçekli yamaçlara uzanıp bulutları izle, terk edilmiş konaklarda dolaş

boş sahanlığa süzülen aydınlığı kolayca bulursun; çinide hiç solmayan mavi, duvarda dağdan koparılmış kızıl taş

SAVULUN ALMANCILAR GELİYOR! HAZİRAN'DA İSTANBUL'DA FESTİVAL VAR

Beyond Belonging III – Almanci! Tiyatro ve Film Festivali, 12-20 Haziran tarihleri arası İstanbulluların katılımını bekliyor... Adı gibi, kimliklerin, aidiyetlerin ötesine geçip her şeyi sorgulamak isteyen oyunlar, filmler, DJ geceleri ve söyleşilerle dolu, zengin mi zengin bir festival...

KREUZBERG'TE BİR GAZINO

"İş göçünün başlangıcından yaklaşık elli yıl sonra, bir zamanların misafir işçilerinin çocukları ve torunları, hikâyeleriyle bu sefer Almanya'dan İstanbul'a geliyorlar. Programda, genç Alman-Türk yönetmenlerin sahnelenecek altı tiyatro projesinin yanısıra Karşı Resimler başlıklı, Alman-Türk sinemasının örneklerinin yer aldığı film programı ve iki DJ müzik gecesi de yer alıyor." Festivalin küratörü Şermin Langhoff böyle yazmış mektubunda. Şermin Langhoff, bizim Fatih Akın'ın eski asistanı ve Akın'ın desteğiyle Berlin'de geçen sene faaliyete geçen Ballhaus Naunynstrasse Tiyatrosu'nun sanat yönetmeni. Festival kapsamında Garajistanbul'da perde açacak altı oyun, işte bu tiyatro kumpanyasının ürünleri: "Ziyaret", "Öte Taraf", "Bir İhtar Şiiri", "Mezuniyet Buluşması-2", "Zeybreak" ve Neco Çelik'in yönettiği, İdil Üner, Aziza A. ve Tim Seyfi'nin rol aldığı "Gazino Arabesk".

Festival kapsamında, beyazperdeye yansıtacak filmler de var. Karşı Resimler başlıklı film etkinliğine İstanbul Modern'in sineması ev sahipliği yapacak. Karşı Resimler'de, toplam 15 uzun metrajlı film, 4 belgesel ve 24 kısa filmin yanısıra yönetmen ve sanatçılarla yapılacak söyleşilere yer veriliyor. Mesela Fatih Akın'ın "Geri Dönmeyi Unuttuk" adlı belgeselinin katılımcıları yönetmenin anne-babası Hadiye Akın ile Mustafa Enver Akın...

Festivalin açılış ve kapanış gecelerinde DJ İpek İpekçioğlu, Dance Floor Killer Machine, Electric Migration'ın DJ'lik performansları ve Volkan T'nin hip-hop konseri Ghetto'da izlenebilecek...

Programın her nevi ayrıntısına <http://almanci.kultursprun-ge.net/index.html> adresinden ulaşmanız mümkün...

Biz kendi payımıza Karşı Resimler etkinliğinin küratörlerinden eski dostumuz Tunçay Kulaoglu'na müzik eksenli üç-beş soru yönelttik ve cevaplamasını istedik...

"Gazino Arabesk", "Zeybreak", "Ziyaret" gibi oyunlar temelde ne anlatıyor, bu hikâyeleri anlatırken müzığe ne ölçüde başvuruyorlar?

Tunçay Kulaoglu: "Gazino Arabesk"i "ilk arabesk müzikali" olarak tanımlamak abartı olmaz. Damardan, ama Almanca. Başka türlü de olamazdı zaten, çünkü üçüncü kuşağın anadili Almanca. Orhan Gencebay'ı, Müslüm Gürses'i, Bergen'i şark besteleri ve garp güfteleriyle sahnede yeniden yorumlamak, her şeyden önce bu ilahlara bir anıt diyor. Sahnede anlatılan öykü ise tabii ki çalıntı. Müzikalin hazırlık sürecinde izlenen sayısız arabesk filmin motiflerinden yola çıkan "şarkılı oyun" Yeşilçam'a da bir selâm aynı zamanda. Ama kör Mari-a'nın gül satmak için geldiği ve gazino patronu Coşkun tarafından keşfedildiği mekân Berlin'in göbeğinde, Kreuzberg'de bir gazino!.. Dans gösterisi "Zeybreak" de bir ilke imza atıyor. Kurucusu olduğu dans grubu Flying Steps ile dört breakdance dünya şampiyonluğu olan Kadir Memiş, Bilecik'in Danışment köyünden Ber-

lin'e uzanan yaşam öyküsünü, bağlama ustası Nevzat Akpınar'ın bestelediğiyle anlatıyor. Mikis Theodorakis ve Zülfü Livaneli ile sahne alan, Johann Dede projesiyle Berlin Senfoni Orkestrası ile birlikte çalan ve New York'taki Carnegie Hall'da da konserler veren Nevzat Akpınar'ın müziği, geleneksel zeybeği, Batı Avrupa metropollerinin tınılarıyla buluşturuyor. Akpınar'ın bağlama için yapılmış enstrümantal besteleri ise geçtiğimiz günlerde Türkiye'de Akkiraz Müzik'ten çıkan "Melez Yollarda" albümünde top-

Berlinli bir "Almanci" için ne gibi şeyler ifade ediyor?

Çokbaşlı bir dünyayı ifade ediyor ilk etapta. Almanya'da azınlığa dayatılan egemen Alman kültürünün altını oyan, Türkiye'deki Almanci kişilerine tokat atan sürprizler diyelim buna. Ama ne ortalama Alman ne de ortalama Almanci tiyatroya gidiyor. Sorun da bu zaten, ortalama tanımlamak. Oysa bunun ortası, üstü, aşağısı yok. Festival her şeyden önce soru işaretleri yerleştirmek istiyor kafalara. Kemikleşmiş imajları sorgulayan notlar ve

Almanya'da azınlığa dayatılan egemen Alman kültürünün altını oyan, Türkiye'deki Almanci kişilerine tokat atan müzikal sürprizler var festivalde. Çokbaşlı bir dünya...

landı... Genç sinema yönetmeni Hakan Savaş Mican'ın Yahudi soykırımı ve Türkiye'den Almanya'ya işgöçünü günümüz Berlin'inde bir araya getiren öyküsü "Ziyaret", Leonard Cohen, step dans ve Klezmer gibi farklı müzikal motiflerden yararlanıyor.

Bu müzikal sürprizler, oyunları izleyen ortalama bir Alman için veya

notalar. Anlayana sivrisinek saz bında.

Cartel'in şarkısıyla dilimize yerleşen "vatanımızda Almanci, burada yabancı" ikilemi bugünkü durumu ne ölçüde açıklıyor?

Almanya'da yıllardan beri dur durak bilmeden sarfedilen çabalar, akıl sız ermez bir özneyi, sadece dilde değil, her türlü alanda bir çekmeceye sokmaya çalışıyor: Misafir işçiler, yabancı hemşeriler, yabancılar, göç arka planına sahip insanlar... Anlaşıyor olduğu kadar bir o kadar da beyhude olan benzeri çabalar ise huyu kendinden menkul bu türü Türkiye'de Almanci kavramıyla yakalamaya çalışıyor. Hem orada hem burada, yitik kimlikli, iki arada bir derede kurbanlar olarak görülüyor Almancılar. Oysa Türk-Alman göçünün öznelere, hem fiziksel hem de ruhsal anlamda, ele avuca sığmaz bir tabiata sahipler. İki arada bir derede kaldıkları durumlarda ise hep beklemedeler: Rahat, pusuda, umarsız, mağrur, kuruntulu, atağa hazır... Teslim etmek gerekiyor ki, aralarda ve derelerde dolaşırken özlem duydukları bir memleket de var, ne var ki muğlak. Oysa mesele, söz konusu memleketi ete kemiğe büründürmek. Mesela göç sonrası sürecin elle tutulan, gözle görülen ve anlatılmak için bas bas bağran hikâyelerinin cirit attığı bir ara mekâna. Üstelik bu ara mekânın hikâyeleri anlatılıyor da; yeni estetik arayış ve yaklaşımlarla sahnelerde ve beyazperdede. Beyond Belonging Almanci! festivali, kelimenin tam anlamıyla, oynaya oynaya ve göstere göstere Almanci kavramını sahipleniyor ve bunu yaparken de biliyor ki, kimlik sorunu yoktur, sorun kimliklerdedir.

KONSERLER VE FESTİVALLER MEVSİMİ GELDİ ÇATTI

Ekonomi tıkrında, kriz var, kriz var, bunalım var... 2009'da işler kesat gidecek, kimseler gelmeyecek, gelse de kim gidecek derken, efsaneler kapımıza dayanmaya başladı bile... Bilet fiyatları el yakıyormuş, yakarsa yakсын, yangın olur biz yangına gideriz...

Bir yaz gecesi rüyası

LEONARD COHEN

05 - 06 AĞUSTOS
Açıkhava Tiyatrosu

Allah o muhasebeciden razı olsun. Uzun yıllar işlerini yaptığı Leonard Cohen'in kasasını boşaltıp uzamasaydı, Cohen belki de emeklilik hayatından başını kaldırmayacak, kendini yollara vurmuyacaktı. Ama para pul da hikâye, üstadın sahneyi ne kadar özlediğini en son Londra konserinin DVD'sinde gözlerinden, sesinden okuduk. Bu İstanbul Miles'lar, Dylan'lar, Patti Smith'ler, Lou Reed'ler gördü de unutamadı, şimdi ne mutlu onların yanına Cohen de yazılacak. O gece slow dans dahi serbest.

EMILIANA TORRINI

15 TEMMUZ
İstanbul Modern

İzlandalıdır, Gus Gus'la, Thievery Corporation'la takılmıştır, Kylie Minogue'un "Slow"unun bestekârdır, "Me and Armini" reggae'sini dinlemeye doyum olmaz, "Sound of Silence"i kimse onun kadar güzel söyleyemez... 32 yaşındaki şarkı yazarı Caz Festivali'nin pop ozanları kontenjandan İstanbul Modern'i şenlendirecek.

SANTANA

06 TEMMUZ
Kuruçeşme Arena

Santana İstanbul'a ilk geldiğinde doğan çocuklar bugün 19 yaşında, ceplerinde konser bileti, gün sayıyor... Carlos Baba, seni çok seviyoruz, son başyapıtın "Supernatural"dan sonra hızla yavanlaşan müziğinin üzerimizdeki menfi etkisini bertaraf etmek için esaslı bir konser vermeye gerekiyor. Ki bundan hiç kuşquamız yok.

NINE INCH NAILS

18 TEMMUZ
İstanbulpark

Amerikan alternatif müziğinin lanetli kaptanı Trent Reznor son dönemlerde albümlerini internetten halkın hizmetine sunarak, şarkılarını isteyenlerin remikslemesine müsaade ederek müzik sektöründe devrimin ateşleyicilerinden oldu. Uyumsuz, sert kabuklu, karanlık endüstriyel rock'unu Rock'n Coke'ta sergileyecek.

TRICKY

20 HAZİRAN
Santralistanbul

'90'ların Bristol'ünde patlayan trip-hop'un ilahisi "Karma Co-ma" Massive Attack'tan gelmişti, ama mikrofonda Tricky vardı. Elektronik rock'un oyunbaz MC'si ve prodüktörü, gel zaman git zaman, solo albümleriyle de stüdyo dehasını konuşturdu, kendi koyduğu çitanın altına asla düşmedi. İstanbul'a düşmesini yıllardır bekleyenler var, One Love'da mu-radlarına erecekler.

KAISER CHIEFS

19 TEMMUZ
İstanbulpark

Tersköşe aşk şarkısı "Everyday I Love You Less and Less"i şimdiden bu yılki Rock'n Coke'un bir numaralı marşı ilan ediyoruz. Leeds'li beşli, üç albümlük geçmişinde Britanya rock'n'roll'una hayat öpücüğü kondurdu, kızgın ama gamsız tavırlarıyla yeni jenerasyonun sembolleri arasına girdi...

RÖYKSOPP

21 HAZİRAN
Santralistanbul

Norveçli ikili, heyheyl '90'lardan sonra elektronik bayrağını yüksekte tutan az sayıda sağlam ekipten biri. Son albümleri "Junior"da standart şarkı yapısına da yakınlaşan, '70'lerin progressive rock'una da selâm çakan Röyksopp, bir haziran ve One Love akşamında insanın içini yakar da dışarısını serin tutar.

MELODY GARDOT

07 TEMMUZ
Esmâ Sultan Yalısı

Melody Nelson, Brigitte Bardot, Greta Garbo... Şakası ayrı güzel, kendisi ayrı... 24'lük Amerikalı şarkıcı Miles Davis, Caetano Veloso, Janis Joplin etkisiyle caz, blues, Brezilya ve Latin türküleri ve baladlar söylüyor, son albümü "My One and Only Thrill" el üstünde tutuluyor. Caz Festivali'nden hoş sürpriz.

T-REX

13 AĞUSTOS 1972
Caddebostan Kızlar Kampı

Glam-rock tanrısı Marc Bolan "Children of The Revolution" şarkısını bütün dünyaya haykırmak için İstanbul'a geliyor. Geliyordu. Geliyormuş. Meğer Woodstock'tan sadece üç yıl sonra Caddebostan'da bir yaz festivali yapılacakmış. Olmamış. Olsaymış, ilk H 2000'imiz, ilk One Love'imiz, ilk Rock'n Coke'umuz olarak tarihe geçecekmiş. Tafsilat Ansiklopedi sayfamızda.

Klaxons

Starsailor

One Love Festival

Bu sene sekizincisi düzenlenecek olan One Love, 20-21 Haziran'da yine Santralistanbul'da. İlk gece, trip-hop'un esas oğlanı Tricky'nin ardından rave'e yeni bir soluk getiren Londralı saykodelik-pop-funk grubu Klaxons geniş dünya turnesi kapsamında İstanbul'a düşecek. İkinci gece "radiofriendly" Starsailor'la gece yükselişe geçiyor. Pop-rock'un romantik çocuklarının ardından yıllar içinde kendilerine hatırı sayılır bir dinleyici kitlesi edinen Norveçli elektronikacı ikili Röyksopp geliyor. Hızı kesilmeyenleri Otto ve Tamirane'de gecenin geç saatlerine dek sürecek partiler bekliyor. Bloc Party, Goldfrapp, Depeche Mode ve Placebo parçalarına yaptıkları remikslerle tanınan M83, Portecho, Yasemin Mori, Ayça Şen, Bora Uzer, DearHead, Jonny Rock, Aeroplane, Filthy Dukes ve Style-ist'in de sahneye çıkacağı geceler DJ performanslarıyla noktalanacak. Bu sene festivale eklenen gösteri sahnesinde interaktif komedi performansları, talk-show'lar, karaoke partileri ve çeşitli atölye çalışmalarına da yer var.

Placebo

Art-rock'tan glam'e, new wave'den rap vokalli elektronikaya kadar türler arasında serbestliğe kendilerini hep açık tutan, dörtlüye koşan punk gitarlarla ve Brian Molko'nun hüzünbaz, ama ısırgan vokaliyle dördüncü kez İstanbul'u şerefliendirecek olan Placebo, yeni albümleri "Battle For The Sun" kapsamında turne vesilesiyle 23 Haziran'da Kuruçeşme Arena'da...

The Balkan Soundz Festival

Bir iyi, bir de daha iyi haberimiz var: Maçka Küçükçiftlik Parkı'nı bilirsiniz. Trafikten, beton yağınlarından azade, şehrin göbeğinde bir vahadır. Park nicece küçük çaplı etkinliklere evsahipliği yapıyordu, şimdi 8 bin kapasiteli bir festival alanına dönüşmüş... 28 Haziran günü Balkanlardan esecek hafif, neşeli havalara Maçka'yı pazar yerine çevirecek. Kimler yok ki? Boban Markoviç Orkestar, Firewater, !DelaDap, Selim Sesler, Kolektif İstanbul. Beşi bir yerde... Kaçar mı?

!DelaDap

Firewater

Kodo

Dünyaca ünlü Japon davul grubu Kodo, "One Earth" dünya turnesi kapsamında 13 Haziran'da 25. Uluslararası İzmir Festivali'ni titrettikten sonra, 15-16 Haziran'da Açık hava Tiyatrosu'nu sallamaya İstanbul'a geliyor. "Kalp atışı" anlamına gelen Kodo, kelimenin hakkını veren taiko davullarının titreşimine eşlik eden geleneksel Japon enstrümanları, danslar ve vokallerle Uzakdoğu felsefesinin tohumlarını ekecek. Bambaşka bir tecrübe...

Novavon

Gitarcafe'de bu ay

3 Haziran **Ses Duvarı** (Korhan Erel: analog, dijital elektronik - İknur Büyükberber: video) / 4 Haziran **Udi Ruşen Yılmaz** / 6 Haziran **Viya** / 7 Haziran **Novavon** (flüt kuartet) / 10 Haziran **Küba'da Yeni Rotalar** (día gösterimi) / 11 Haziran **Son Perde** (rock akustik) / 12 Haziran **Murat Meriç** (Pikaptan Anadolu pop) / 13 Haziran **Savaş Coşkun** (vokal, gitar, sampler), **Selçuk Dalar** (flüt, klarnet, bansuri) / 14 Haziran **A.Da.Ko** (Balkan tür-

küleri ve oyun havaları) Sahnesini hafta içi bir gün amatör müzisyenlerin performanslarına ayıran mekânda bütün etkinliklerin başlama saati 21:00. Korhan Erel'in özgür doğaçlama, Onok Bozkurt'un klasik gitar ve Sıla Gerbağa'nın flüt atölye çalışmaları da sürüyor. Konserlerin yeniden başlayacağı ekim ayına kadar da Gitarcafe açık, Eylem Usta lezzetli sürprizleriyle konuklarını ağırlamaya devam edecek. www.gitarcafe.com

İstanbul Müzik Festivali

Senfoni ve oda orkestraları, vokal konserleri, oda müziği, resitaller ve söyleşilerle dolu 18 etkinliğin yer aldığı uluslararası festivalin 37'ncisi, Aya İrini, Topkapı Sarayı, Süreyya Operası, Arkeoloji Müzesi ve Lütfi Kırdar'a yayılıyor. 5-30 Haziran arasındaki programda yaşam boyu başarı ödülüyle taltif edilecek olan büyük orkestra şefi Daniel Barenboim, Suna Kan, Jacques Loussier Trio, Göran Söllscher, Anne-Sophie Mutter, Toros Can öne çıkıyor...

Nekropsi

Sahne ile imajın bulunduğu Temps d'Images festivali 9 Haziran'da izleyicilere farklı bir deneyim sunarak son bulacak. 13 Mayıs'tan 9 Haziran'a, 26 gün boyunca garajistanbul'un web sayfasından her gün bir cümlesi yayınlanmış bir hikâyeye gönderilen görüntülerin, metnin yazarı Murat Uyraklak ile konsept ve uygulamadından sorumlu (Replikas'tan bildiğimiz) Selçuk Artut tarafından canlı sahnelenmesinin ardından, Nekropsi garajistanbul'u hipodroma çevirecek.

Patricia Kaas

15 sene önce Patricia Kaas Eurovision'a katılacak desenez, hadi ordan dedik. Bu sene katıldı, sekizinci oldu. Ama zaten birkaç albümdür kendini cila vermiş, eski sevenlerini kaybetmişti. 10 Haziran'da Açık hava'da son albümü "Kabaret"den söyleyeceği şarkılar da eski güzel günleri geri getirmeyecek belki ama, güzel bir gece illâ ki geçirecek.

Kurye Uluslararası Video Festivali

22 ülkeden 60 sanatçıyı ağırlayacak Kurye Uluslararası Video Festivali, animasyon ve sinemada önde gelen Çek Cumhuriyeti'nden Film School Zlin'nin öğrencileri ve eğitmenleri tarafından verilecek atölye çalışmalarına, konferanslara, konserlere programında yer veriyor. 2-12 Haziran arasında Dirty, Aksanat, Santralistanbul ve Talimhane Tiyatrosu'nda takip edilebilecek festival programının ayrıntıları www.kuryevideo.org adresinde.

Galeri Nev

1984 mayısında kapılarını açan Galerî Nev, 25. yılını kutluyor. Geçtiğimiz yıldönümlerinde galerinin temsil ettiği üç kuşaklı buluşturan sergiler düzenleyen Nev, bu defa geçmişe değil, geleceğe bakmayı seçmiş. Çoğunluğu galerinin kurduğu '80'lerin başında doğan genç sanatçıların eserlerinden oluşan, "Kayıp Gerçekliğin İzinde" başlığı altında toplanan seçkiyle yeni bir kuşağın keşfine çıkıyor galeri. Galerî Nev'in Ankara şubesinde 15 Ağustos'a dek izlenebilecek "Nev-nesil", gerçekliğin kaybedildiği bir zamanda sanatın gerçeklik arayışına işaret ediyor... Nice yıllara Nev!

Gümüşlük Akademisi

Latife Tekin kaptanlığında Bodrum-Gümüşlük'te dipten ve derinden faaliyetlerini sürdüren Gümüşlük Akademisi atölye çalışmalarına hız kesmeden devam ediyor. Yoga, seramik, sanat terapisi programlarına iki yenisi eklenmiş: 20-21 Haziran'da "Düzenden Kaosa Simulakrardan Zuhura" teması etrafında Latife Tekin, Çiğdem Yalçın, Fatma Aydoğmuş ve Gediz Akdeniz'in katılımıyla bir tefekkür ayını yapılacak. Yönetmen-senarist Ümit Ünal'la ortaklık "senaryo geliştirme atölyesi" ise 12-18 Temmuz'da. Atölyeye başvurular için son tarih 10 Haziran. Konaklama ve ayrıntılara dair bilgiler www.gumuslukakademisi.org adresinde...

Ümit Ünal

"Önemli Olan Nedir?"

Bu soru üzerinden yola çıkan iki fotoğrafçı, Pepa Hristova ve André Lützen. Avrupa değerlerinin rolünü fotoğraf yoluyla incelemek amacıyla Pepa Hristova, Bulgaristan'daki müslüman azınlığa ve Türkiye'ye göçenlere yaklaşmamıza fırsat tanırken, André Lützen'in "Perimetre" projesi de bizi Avrupa'nın sınır bölgelerine doğru bir gezintiye çıkarıyor. Fotoğrafi Allianz Galerisi'ndeki sergi 5-25 Haziran arasında gezilebilir.

Kargaşa 9

5-30 Haziran tarihlerinde geleneksel KargART kapanış sergisi Kargaşa'nın dokuzuncusu düzenleniyor. "Hack'leyin!" başlığı altında toplanan kalabalık seçkide yer alan farklı disiplinlerden gelen üreticiler, insanı boğan "sistemi" eşeleme, deşme, dayatılmış gerçekliğin kodlarını anlama, hack'leyerek başka bir dil yaratma gayretiyle doğacak yeni bir kargaşayla mevcut kargaşanın kodlarının çözülebileceğine, varoluşlarımızı anlamlandırabileceğimize dair ipuçları sunuyor.

Kayaköy Kültür Sanat

Kayaköy Kültür Sanat, meraklıları usta sanatçılarla buluşturmaya devam ediyor. "Sanatın yazlık adresi", ağustos ve eylülde altışar günlük üç atölye sunuyor. Mübadele sonrası terk edilmiş Levissi köyünün taş evlerinin, buram buram doğanın, antik Likya'da esen yelin koynunda Hüseyin İsfendiyaroğlu'yla "klasik gitar ustalık sınıfı", Ayşe Tütüncü'yle "grup müziği", Cenk Güray'yla "tarihsel süreç içinde makam kavramı" atölyelerinde deneyimlemek de, demlenmek de mümkün. (www.kayakoykultursanat.org)

Kemenche

Koca Türkiye'yi büyük basının bizi gösterdiği kadar tanımaya mahkûm kalıyoruz çoğu zaman. Yeter mi? Elbette hayır. Doğru Karadeniz'in sesi, gözü, kulağı olma gayretiyle www.kemenche.com adresinden yayın yapan bağımsız, kolektif yerel medya projesi sayesinde bölgeden ulaşmayan haberlere, gündeme gelmeyen meselelere, kültür-sanat etkinliklerine bir tık uzaktayız artık. Takipte kalınız...

İstanbul Modern

Müze, çağdaş sanatımızın son otuz yılına damga vurmuş sanatçıların koleksiyona katılan yeni örneklerini öne çıkarıyor... Yurtdışında sergilenmiş, haklarında sadece çıkan haberlerle, eleştirilerle bildiğimiz parçalar yerli seyirçile buluşurken, eserlere eşlik eden metinler sayesinde reel hayatın bir parçası olarak sanatın gelişim sürecinin dinamiklerinin de takip edilebildiği tarihsel dönüşümü de izleyebiliyoruz. Gidilmesi gereken, üzerine düşünülmesi gereken, tartışılmayı hak eden 134 sanatçının 200 yapıtının bulunduğu "Yeni Yapıtlar, Yeni Ufuklar" sergisi 30 Ağustos'ta son bulacak.

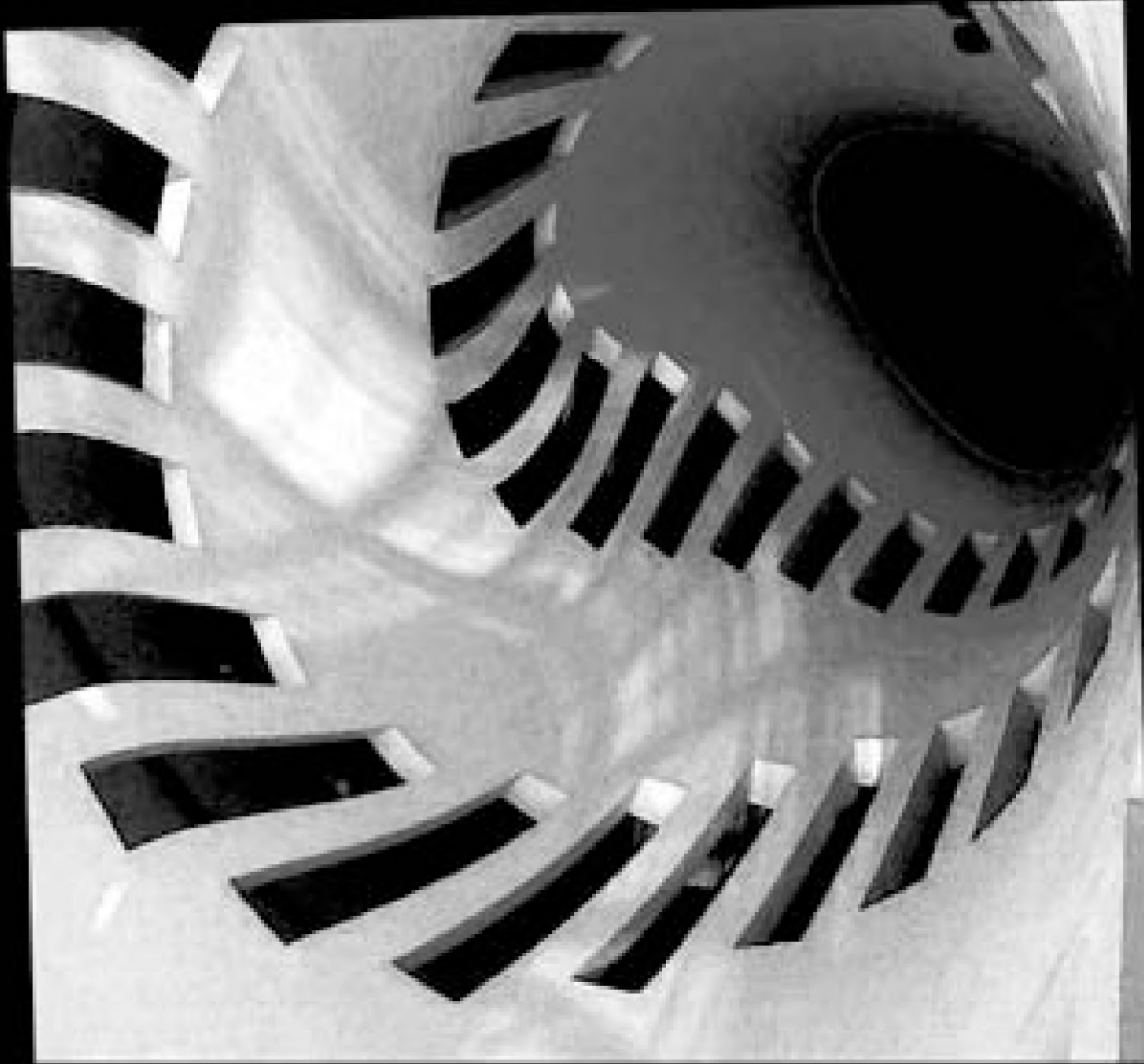
"İkna Odası"

Eriç Seymen, tual ve kâğıt üzerine yaptığı resimlerle objelere yer verdiği yeni çalışmalarında, otoriter psikolojik unsurları kavramlar üzerinden tartışarak toplumsal baskının izlerini sürüyor. Malzeme çeşitliliği yanında farklı görsel anlatım biçimlerine açık duran Seymen'in Sloveni'li son:DA ile İstanbul ve Mari-bor'da gerçekleştirdiği video-performansların yanında, Murat Balci'yle ürettiği elektro-akustik ses kompozisyonu da 20 Haziran'a dek Galerist'te...

05 - 30 Haziran 2009

Hack'leyin!

Hacked by

PJ Alivo // "over ptit", ataç // "kutu", Aytan Matlı // "Etki Tepeki", Aysun İner // "Profesyonelleşmenin Dikeni Yolları", Baran Tokmakçoğlu // "Kırmızı", Çiğdem Montemayor // "İnsan Tasımaçlığı", Deniz Rona // "Gölümsoyün, Çekiyorun", Ece Dündaralp // "Where am I", Eda Alpmann // "ex nihilo nihil", Fat 05 // "money hacked the world", Fikret Yavuzoğlu // "küre zahmet ve teklif yoktur", Gamze Üzer // "İhmal", Gülşah Bayraktar // "Sanatçının Gömülü", İke Hıspalamutlu // "She is a man, He is a woman", Kerem Fincancı // "Til Üstünde Kaydırmaca", Mahir Duman Ç. Ezgi Güner Ç. Tolga Eluz // "Kardiyoji", "Teçrit", Murat Sezer // "İhmal", Nuzakut Tekin Ç. Doruk Demircioğlu // "Ben sana sanat yapma demiyorum, hobi olarak yine yap", Niyazi Selçuk // "Novus Ordo Seclorum", Özgür Uluk Ataç // "Sanatçının Mastürasyon Kutusu", Şebek // "Şebek", Şenol Erdoğan // "Kara-nimart", "motionless shadows", Sertan Kıkıçoğlu // "Karsan Kitap Sergisi", Sibel Bozkurt // "İş Görüşmesi", Suzan Orhan // "Kenti - Boz", Tahir Ün // "Ergenekon Sorgulaması", Tolga Eluz // "Triple"

ROLL KİTAPLIĞI

- Amin Maalouf** Çivisi Çıkmış Dünya –Uyarlıklarımız Tükendiğinde (YKY)
Arnon Grunberg Tirza (Alef)
Barbara Ehrenreich Sokaklarda Dans –Kolektif Eğlencenin Bir Tarihi (Versus)
Carlos Fuentes Cam Sınır (Can)
Cumhur Canbazoğlu Kentin Türküsü: Anadolu Pop-Rock (Pan)
Cynthia Cockburn Buradan Baktığımızda –Kadınların Feminizme Karşı Mücadelesi (Metis)
Dziga Vertov Sine-Göz (Agora)
Enis Batur Pervasis Pertavsız (Kırmızı)
Evin İlyasoğlu Nevit Kodallı –Mersin'den Yükselen Çağdaş Bir Ses (Pan)
George Levin Darwin Sizi Seviyor (Metis)
Gilles Deleuze İssiz Ada ve Diğer Metinler (Bağlam)
Hal Foster Gerçeğin Geri Dönüşü –Yüzyılın Sonunda Avangard (Ayrıntı)
Michael Löwy Sabah Yıldızı –Gerçeküstüçülük ve Marksizm (Versus)
John Fante Toza Sor (Parantez)
Marguerita Yourcenar Doğu Öyküleri (Helikopter)
Mümtaz Mehmet Tütüncü Küheylî Buharlan (Kanat)
Oktay Rifat Şiir Konuşması (YKY)
Pınar Öğünç İnce İş (İletişim)
Richard Burgin Borges'le Söyleşiler (Paradigma)
Yvon Quiniou Yaygın Yanlış Fikirler Kiskacında Karl Marx (Versus)

Selda Bağcan (Desen: Aptülrika)

• Musiki süslü bir gürültüdür •

Hayır, '90'lardan, 2000'lerden değil, 75 yıl öncesinden bir yazı. 1934'ün Vakit gazetesinde sıralanan şikâyetler, bugünkünden çok da farklı değilmiş. Erken cumhuriyetin önde gelen tipçilerinden Osman Şevki Uludağ'ın vaktiyle çok ses getiren musiki yazıları bir kitapta toplandı...

Çok yakın zamanlarda bizde de gramofon iptilâsı baş gösterdi. Ve birkaç sermayedar memlekette gramofon ticaretini kendi inhisarına altına alınca tabii olarak plâk doldurmak da bunların keyiflerine göre devam etti. Bu muhtelif gramofon markalarını temsil eden ticarethanelerin müdürleri arasında zengin sermayedarlar vardı, yalnız musikinin biraz da terbiye ve kültür olduğunu anlayacak şahsiyetler yoktu.

Gerçi bunlardan bazıları *rejisör* adını verdikleri müte-hassıslar tedarik etmişlerdi. Bunlar sözün ve nağme-nin tarihî, edebî ve tebiyevî kıymet ve tesirlerinden gafil idiler. Hatta *ika* denilen en esaslı bir musiki ka-idesinden dahi haberleri yoktu. Aruz veznini hiç bil-mezlerdi, aruzla yazılmış Türk şiirlerinden yapılan şar-kılan berbat ederlerdi. Hece veznini de bilmiyorlardı ve bunlarla yazılan şiirleri allak bullak bir hale koyarak besteliyorlardı.

(...) Kendileri tarafından yapıp plâklara geçirdikleri sürü sürü eserleriyle kendilerine göre bir muhit yaratmış olan bu kerametleri kendinden menkul rejisörler kendi izanlarının üstüne çıkabilecek eserleri mümkün değil kabul etmezlerdi ve “bunu piyasa tutmaz...”

hükümünü verirlerdi. Basit bir alışveriş yeri olan piyasa sahasının sunulan mallara göre müşterisi olan Pazar mahalli olmadığını düşünmezlerdi. Keçi boynuzuna müşteri var diye, pa-zara boyuna bu metali sürdüler.

Aynı pazarda iki metre patiskaya da müşteri bulunabileceğini kafalarına sığdıramadılar, bu yüzden bütün pazar keçi boynuzu ile doldu ve şeker yemek ihtiyacı

10 Haziran 1932 tarihli Cumhuriyet gazetesinden bir ilan

duyanlar, onda dokuz odun yemek bahasına da olsa, Hacı Bekir'in lokumunu bulamadıkları halde, ona hü-cum edeceklerdi.

Gramofoncuların bu hareketleri kıymetli istidatları söndürdü. Musikinin iptidaiî tekniğine vakif olanlar geçinmek kaygusu ile bu rejisörlerin verecekleri hü-kümleri avlamakla düşünerek onlar tarafından beğeni-lecek eserler yapmağa başladılar. Çok iyi bilirim ki gramofoncular beste sahiplerinin ihtiyaçlarından dai-ma kendi hesaplarına istifade etmişlerdi; iki liraya beste satın almışlardır, bir liraya beş kişilik saz takı-mı kiralamışlardır ve böyle kolayca doldurdıkları plâkları ve bu karışık, üslupsuz kültürleri yüksek fiyat-lara satmışlardır.

(...) Bilmem kim demiş: Musiki süslü bir gürültüdür, diye... Ben bu tarifi sevmem amma Türk musikisi

son senelerde yalnız süslü değil, hatta bayağı bir gü-rültü olmuştu. Pek çok ecnebi şehirleri gezdim, fakat nur beldesi denen Paris şehrinin en güzel ve geniş caddesi olan Şanzelize'de dolaşırken yüreğim sıkıştı, kendimi bozuk kaldırım İstanbul sokaklarında gör-mek istedim; Rhone vadisini seyrederken Bursa ova-sını düşündüm; Lac Majeur etrafında dolaşırken Ter-kos'u özledim; Alplerde Uludağ'dan aldığım zevki bu-lamadım ve bunların, her kim tarafından olursa olsun tayip edilmesine tahammül edemem.

Çünkü bu haller nihayet vatanseverlikten ve memle-ketini de böyle süslü ve ihtimamlı görmek arzusun-dan başka bir şey değildir.

Musikide de böyleyimdir; dinlediğim beste ne kadar san'atkârane olursa olsun onda milletimin eserini ve onun tesirini ararım. Fakat gene itiraf edeyim ki biz-de son senelerin musikisi çok sinir gıcıklayıcı bir şey olmuştu. Bu, devresi tamamlayan eksikliğin devamı değildi, fenalığı yalnız gerilikten ibaret değildi. Bayağı idi...

(...) Pencereleden sokağa fıskıran cırlak bir kadın se-si, kakofoni yaptığıının farkına varmadan boyuna yay çeken kemancının keyfi nağmeleri, gazel diye nesimi hava içinde boralar yaratan haykırmalar... İşte gramofoncuların bize sundukları.

Daha eski eserleri plâklara geçirselerdi, Naimâ tarihi okur gibi, bunları dinlerdik. Onları eski buldular, pek iyi amma, yeni diye de kulaklarımızı tırmaladılar. Musi-kiyi pazar eşyası zanneden bu gramofonculardan baş-ka şey de beklenemezdi ve denilebilir ki Türkiye'deki gramofoncular Türk musikisini inkişaf yolundan alıko-yan tesirlerin başında zikredilmeğe başladı...

Dr. Osman Şevki Uludağ, “Bir Kültür Savaşçısı –Musiki Yazıları” (haz: İrem Ela Yıldızeli) (Pan)

KITTY, DAISY & LEWIS

Babamızın plakları

En büyüğü 20, en küçüğü 16 yaşındaki Durham kardeşler, geçen yıl çıkan ve kendi adlarını taşıyan albümlerle ünlendi...

Neden eski rock'n'roll'a bu kadar hasır neşirsiniz?

Daisy Durham: '50'li yılların rock'n'roll'u hakiki. O şarkıları gerçekten müziği seven insanların kaydettiği aşikâr; buna karşın, bugünkü grupların çoğunluğu sadece kitleyi memnun etmek için müzik yapıyor. Babam Graeme Durham, vaktiyle Hindistan'dan İngiltere'ye gelen sayısız ailelerden birine mensup; geldiklerinde yedi yaşındaymış. Bombay'dayken Elvis Presley, Johnny Cash, Jerry Lee Lewis gibi şarkıcıları keşfetmiş. Biz babamın plaklarıyla büyüdük.

Albüme aileniz mi önyak oldu?

Akustik gitar ve akordeonla çaldığımız üç şarkıyla başladık. Annemle babam da des-

tek attı, ama bizi asla zorlamadılar. Aslında iddia edildiği gibi rockabilly sahnesine pek de uymuyoruz. Gazeteciler hep yaşımızla ilgileniyor ve perçemlerimize bakıp rockabilly grubu olduğumuzu söylüyor.

Albümde sadece iki şarkı size ait...

Daha fazla şarkı bestelemek istiyorduk, ama bir gruba dönüşeceğimizi öngöremedik ve repertuarımız güdük kaldı. '50'li ve '60'lı yıllarda şarkılar çeşitli sebeplerle defalarca kaydedilmiş, tek bir versiyon yok. Herkes Elvis'in şarkı yorumladığını unutuyor; yaptığı şey, şarkıların kendi tarzıyla söylemekti, ki yorumlarının çoğu orijinallerini sollamıştır.

Babanz, Tricky, Hot Chip gibilerinin çalıştığı Exchange stüdyosunun sahibi, ama siz kayıtları evde yapmışsınız.

Biz mükemmel sesin peşinde değiliz, gerçek ve yılanmış bir ses arıyoruz. Büyük bir stüdyonun imkânlarıyla kayıt yapmayı denedik, ama olmadı. Albümdeki sound'un bir araya gelip çaldığımızdakiyle aynı olmasını istiyoruz. Bunu bilgisayarla yapmanın mümkünatı yok.

Anneniz Ingrid Weiss kadın post-punk grubu The Raincoats'un bateristiydi.

Çok gıcıkta, bize asla davul çalmayı öğretmedi.

(Mojo, Uncut, çev: Çiğdem Öztürk)

FEVER RAY

Sesin cinsiyeti

Knife'in vokalisti Karin Dreijer Andersson yeni projesi "Fever Ray"ın ilk albümünü yayınladı.

Fever Ray nasıl biri?

Karin Dreijer Andersson: Dönüşebildiği bütün değişik ses ve şekillerden etkilenen hayali bir karakter. Knife'dayken yaptığım işe nazaran daha kişisel bir hali var. Müziğe ilk başladığımda beş kişilik bir grupla söylüyordum. Daha sonra kardeşimle (Olof Dreijer) müzik yapmaya devam ettim. Nihayetinde gerçekten yapmak istediğim şeyi yapabilecek bir noktaya gelebildim.

Bu aralar asık suratlılığınla ilgili epey haber yapıldı.

İnsanlar bu duruma neden bu kadar takıldı ki? Abuk sabuk konulara dair mutlu şarkılar yapabilmeye yetenekli sayılmam. Aşk şarkıları yapmak gayet doğaldır, ama bu albümde böyle bir şarkı bulamazsınız.

Albümü hazırlarken nasıl ekipmanlar kullandınız?

Genellikle yazılımsal synth'ler ve davul tertibatlarıyla çalışıyorum. Tembel sayılırım. Alet edevatı birbirine bağlamaktan pek hazzetmiyorum. Gitarı elimden bırakmıyorum. Canlı sesler kaydedip

bulunları üzerinde oynayarak sample'lar oluşturuyorum. Yaptığım işe daha organik bir hissiyat veriyor bu.

Prodüktörlerle aran nasıl?

Bugün elektronik müzikte işlerin tamamını prodüktörler hallediyor. Bense -yaşça geçkin sayılabileceğimden- işin sadece son kısmında prodüktörlere ihtiyaç duyuyorum. Van Rivers ile Subliminal Kid son ana gelene kadar bira için birbirlerine bağlamakla meşguldü. Yine de yaptıkları işi yadsıyacak değilim.

Sesini kamufle etmeyi seviyor gibisin...

Sesime diğer enstrümanlar gibi davranmak daha çok ilgimi çekiyor. Vokallerin sadece tonunu değil, cinsiyetini de değiştirebildiğimden, bu iş oldum olası beni cezbedi.

Elektronik müzikte seni etkileyen isimler kimler?

Phil Collins'i elektrodan itibaren sayarsak, ilk sıraya onu koyabilirim. '80'lerden Alphaville gibi birçok grubu da buna dahil edebilirim. Kardeşim elektroniğe daha yakındır. Bense hard rock ve metale her zaman daha fazla eğilimliydim. Albüm bu etkileri yansıtıyor mu, emin değilim.

(Pitchfork, TheTripWire, çev: V. Can Yazıcı)

FLASHGUNS

Enerjik ve epik

En son "Matching Hearts / Similar Parts" adlı bir EP yayınlayan Brighton'lı dördü, ilk albümünü yaz sonunda kaydedecek.

Grubun adı nereden geliyor?

Samuel Felix Johnston: "Flashgun" profesyonel fotoğraf makinelerine takılan flaşa deniyor. Şiddetli, bembeyaz bir ışığın bir anda çakması ve görüntüyü yakalama fikri hoşumuza gitmişti.

Ama "Flashguns"da bir de "gun", yani ateşli silah var.

Evet, bu biraz da sahnedeki tarzımızı, şarkı yazma biçimimizi yansıtıyor. Tamamen sembolik bir konsept.

Birbirinizle nasıl tanıştınız?

Ortaokuldan beri arkadaşız. İlk şarkılarımızı daha o zaman yazdık: "House Of Flowers", "Locamo"... Ardından "Timehouse Blue"... Ve bir tür kartopu etkisi oldu.

Müziğinizi nasıl tarif edersiniz?

İçinde bol miktarda duygusalılık, fikir, derinlik var; aynı zamanda enerjik ve epik de. Bir anlamda türler kanşımı diyebiliriz. Hızlı, sonlarda yumuşak ve coşkulu.

Etkilendiğiniz müzisyenler?

Bizi genelde '80'lerin gruplarıyla karşılaşıyorlar, Smiths ve Cure gibi. Onlardan etkilendiğimiz doğru. Ayrıca, Deftones, Killers, Biffy Clyro, Interpol, Sigur Rós, Moby de var... Ve tabii Led Zep-

pelin, Pink Floyd gibi rock klasikleri.

Bugün en sevdiğiniz gruplar?

Fleet Foxes, Metronomy, Buraka Som Sistema, White Lies, Bon Iver...

Flashguns için bir hedefiniz var mı?

Dünyanın en büyük grubu olalım, mümkün olan en çok insana çalabilelim istiyorum.

Bunun için taviz vermeye hazır mısınız?

Evet, bir dereceye kadar sömürülebilirim. Ama kesinlikle yaratıcılık konusunda değil! Öteki konularda olabilir. İmajıma çekidüzen veririm, daha iyi giyini-

rim, grupla istediğim yere turneye gidebilirim.

Hepiniz hâlâ öğrencisiniz; okul mu, müzik mi daha önemli?

Üniversiteye Londra'ya gideceğiz, birbirimizden ayrılmamış olacağız. Eğer tanınırsak, okulu bırakırız. Şansımız yaver gitmezse, derslere geri döneriz. (Sound Of Violence, çev: Siren İdemen)

GRAHAM COXON

Lilith ruhu

Eski Blur gitaristinin yedinci albümünün adı "The Spinning Top".

Yeni albümünde tatlı melodiler, daha az sert gitarlar var. Kasten mi böyle oldu?

Yok, hayır. Albümün kimseye hitap etmeyeceğini düşünmüştüm, ama pozitif bir coşkusuna da var. Arajmanları kendim yapmak, caz ve folk müzisyenleriyle çalışmak istedim. Mutlu bir tecrübe oldu.

İdilik, pastoral bir sound'u var albümün.

Şehirden kıra göçmenin etkisi mi?

İdilik midir, bilemiyorum, ama evet, kırdan yazdığım ilk şarkılar bunlar. Kötü iş çıkaracağımı düşünüyordum, ama sonra baktım ki, bayağı cinli parçalar çıkmış. Daha Camden'dayken Davey Graham, Martin Carthy plakları dinliyordum, gitarı parmakla çalmaya başladım, yalın ve geleneksel İngiliz gitarcılara, lavtaçılara takılıyorum.

Albümde eski usul gitar sololar da var, ki Brit-pop'ta böyle şeylere yer yoktu...

İzin verilmezdi, evet. Herifin biri dalgametre-sini yüzüne sallıyor gibi hissedilirdi. Sonra Jack White çıkıp BB King ve Albert Lee gibi yapmayı yeniden meşru kıldı. Ben de The Cars, Clapton, Page, Beck, Paul Weller gibilerine döndüm son zamanlarda. Marianne Faithfull şöyle demişti: "Ah Graham'cığım, senin uçuşa geçmen lüzumlu!" Artık Van Der Graaf Generator'daki sololar gönül rahatlığıyla dinleyebiliyorum.

Damon Albarn Blur'den sonra Çin, Afrika

müziklerine, hiphop'çulara takıldı, ama sen gitar rock'una sadık gibisin...

Ben derinliğe sadığım. Beatles'ta bile daha keşfedilecek çok şey var. İngiliz folkunda da öyle: Gurur duymamıza izin verilmeyen bir sürü şahane hikâye, melodi var orada.

Sen artık hippie mi oldun?

Hayır. Aşka, büyüye ve kızlara erken yaşlarda takıldım ben. Bu albümde dişil ruha dair epey şey var: Lilith, Medea, Salome gibi anlaşılammış figürler çok ilgimi çekiyor. Me-sele hippilik değil, bilgi meselesi. Zihni açmak için uzun saç ve uyuşturucu şart değil.

Blur'den sonra her biriniz kendi yolunuza buldunuz. Birleşmek zor olmayacak mı?

Brit-pop'a elimdeki Slint albümlerimle isyan ediyordum. Guardian "futbolu sevmek kötü bir şey değildir" diye yazdığı gün bir on yıl heba oldu. Indie'nin ağzına sıçtı, grunge'a ve Amerikan rock'una karşı çıkarken kendi kendimizin karikatürü olduk. Güzel plaklar da yaptık, ama bana, sarhoş olmuşum ve distorsiyonu fazla uzun süre açık unutmuşum gibi geliyor. Ama şimdi Afrika müziği ve siyaseti -uzen güzel peynirler- var. Blur'ün dışında da varolabildik. Bir araya gelmek çok daha kolay olabilir artık.

(Word, çev: Merve Erol)

GRAMMATICS

Rüya tabirleri kitabı

2006'da kurulan grup, bu yıl kendi adını taşıyan ilk albümünü yayınladı...

Leeds'li olmak bir grup için avantaj mı?

Owen Brinley: Bu rekabet ortamında diğer grupların arasından sıyrılmak kolay değil, ama öte yandan, yeni yetenekler peşinde koşan plak şirketlerinin gözü de burada. Asıl önemlisi, burada dinleyiciler lokal müziğe çok bağlı, grupların arasında dayanışma var.

Grubun adı ve single'larınızın çoğunun kapakları dile, sözcüklere, şiire ilgi duyduğunuz izlenimi uyandırıyor...

Kaiser Chiefs'in yeni single'larından birinde, ironik bir şekilde "it's cool to know nothing" sözleri var; günümüzde gençler hakikaten tam da bu anlayışta. Küstahlık ve apati hali genel durum oldu. Sanıyorum insanlar boş yere çaba harcamaktan korkuyor, onun için de tamamen boşveriyorlar. Hiçbir şey bilmemek bize göre hiç de cool bir durum değil; tersine, kültürle, edebiyatla ilgilenmek cool. Ancak, elitist olmak ya da birilerine ders vermek gibi bir niyetimiz de

yok. Bu görsel boyut aracılığıyla neyi savunmayı arzu ettiğimiz ve neye inandığımızın bilincindeyiz. Varlıklı çevrelerden gelmelerine rağmen, alt sınıflardan geliyormuş gibi kendilerine sahte bir imaj çizmeye çalışan bir sürü grup var ortalık

ta. Hatta geçenlerde, yıkık dökük bir mahallede bizi görüntülemek isteyen bir fotoğrafçının teklifini reddettik. Üstelik, biz üst sınıftan gelmiyoruz, bundan

utanç da duymuyoruz ama, böyle bir şeyi özellikle vurgulamak gibi bir derdimiz de yok.

Etkilendiğiniz başlıca müzisyenler kimler?

Belli bir sıralama olmadan, şöyle sayabilirim: This Et Al, Björk, Cursive, Saddle Creek, Low, Elliot Smith, Dischord, Blur, Snowden, My Bloody Valentine, Echo and The Bunnymen, David Bowie, PJ Harvey, Refused, Suede... Hoşlandığımız gruplar bunlar, ama bizim şarkılarımızı dinlediğinizde hiçbirine benzemediğimizi görürsünüz. Sıradan bir şarkının melodisi ya da bir konser, hiç farkında olmadan insanı etkileyebiliyor. Bir yerden kulağına çalınan bir cümlelin tonlaması ya da birkaç nota bile yaptığınız müziğe başka bir ruh verebiliyor, çok yüzeysel sandığımız bütün bu ayrıntılar şarkılarımızda önemli bir rol oynuyor.

Şarkı sözleriniz genelde kapalı ve karanlık. Hep böyle misiniz?

Yazdığım sözler mistik ve karmaşık unsurları katmayı seviyorum. Şarkıların soyut olması hoşuma gidiyor. Sözlerin temelinde çoğunlukla rüyalar yatıyor. Gerçeklikle düşleri, hayalleri birbirine karıştırıyorum.

(Sound Of Violence, çev: S.I.)

GOD HELP THE GIRL

Kız korosu

Neil Hannon'ın yanı sıra çeşitli kadın vokallerin katkısıyla hazırlanan Belle and Sebastian solisti Stuart Murdoch'un solo projesi, aynı adlı ilk albümünü yayınladı.

Gruba adını veren "God Help The Girl" şarkısının koşarken bestelediğin doğru mu?

Stuart Murdoch: Bunda şaşacak bir şey yok. Birkaç Belle and Sebastian klibini de kafamda öyle bitirmiştim. Maraton, yarım maraton koşmuşluğum var. Şimdilerde halı sahalarında esiyorum.

O şarkının bir Belle and Sebastian parçasından farkı ne?

Bir grup müziği olmayacağı besbelliydi. Tabii temel fark vokaldeki kızlar. Üstüne orkestra da silip süpürünce dört dörtlük bir kıvama geldi. Belle and Sebastian'a bu saatten sonra prodüktörlük taslayamam. Bir grubuz biz, öyle hiyerarşimiz filan yok. Fakat bu proje farklı. Patron benim. Ancak tüm bu süreçte gruptakilerin desteği harikaydı.

God Help The Girl bir kereliğine mahsus bir iş olarak mı kalacak?

Emin değilim, ama bir süre sonra bunu kenara koyup gruba döneceğim. Öte yandan, bu albüme müzikal bir film çekme fikri var. God Help The Girl'le yaşadığım tecrübe inanılmazdı. Aradığım sesin peşinde, dilediğim müzisyen ve şarkıcıyla çalışma imkânı tanıyan bir serbestlik içindeydim. Şehirde yaşayıp kasabada evin olması gibi bir durum.

Solo albüm yapmayı hiç düşünmedin mi?

Asla! God Help The Girl, en solo çalışmam. Bu işe yerel bir gazetedeki anonim bir ilan vererek başladım. İlk etapta yirmi kişiye kulak imtihanı yaptım. Albüme ses verenler arasında o ilk görüşmeden kalanlar çoğunlukta. Çalışmaları bitirip internetten duyurunca 400 hanımefendi daha başvurdu ve bir otuz tane de videosu olan, piyasada pişmiş vokal kapımızı çaldı.

İlanda ne diyordu?

"Güz dönemi kayıt projesi için kadın şarkıcıları arıyorum. Yaklaşık olarak The Ronettes, Twinkle, Friend and Lover tarzı... Céline Dion olmak isteyenler lütfen başvurmasın." Bu yaşta ve bu çağda iş başa düşüyor. '60'larda olsak, "sağlam bir parçam var, Ronettes'e okutabilir miyiz?" derdim.

Birinci tekil şahıs yazdın mı hiç?

Kimi zaman açık yüreklilikle lafınızı etmek istiyorsunuz, fakat o da kesmiyor. İnsan yaşlandıkça sabitleniyor, ekseriyetle daha mutlu oluyor. Yakınacak çok fazla sebep kalmıyor. Birinci tekil şarkıları yazanlar, genelde hallerinden şikâyet eder. Aksi takdirde insan niye şarkı yazar? Eğlenmekle meşgul olursun, yeter. Yalnız, en muhteşem pop şarkılarının çoğu da, partinin dışında kalanlar tarafından yazılmıştır.

(Pitchfork, Altmusic, çev: Şahan Nuhoğlu)

PHOENIX

Bıyıklı Mona Lisa

Fransız pop-rock'çular ikinci albümleri "Wolfgang Amadeus Phoneix"i mayıs sonunda yayınladı...

Albüme başlarken kafanızda ne gibi hedefler vardı?

Thomas Mars: Her bir parçasını sevdiğimiz albümlerle büyüdü. Son albümdede bunu gaye edindik, baştan sona her şarkının iyi olmasına dikkat ettik. Miks işini de olabildiğince kendimiz hallettik. Yaptığımız şey, esasında, prodüktörlerin seçeneklerini daraltıp işe çok fazla burunlarını sokmalarını engellemektir.

"Wolfgang Amadeus Phoenix" in özel bir sound'u olduğu konusunda pek çok kişi mutabık kaldı...

Albüm iki sesin üst üste bindiği bir hava veriyor. Doğal vokallerin ardına işlenmiş vokalleri yerleştirerek daha dolu bir ses yakaladık. Hepsini canlı kaydedtik. Tekrar eden motifler kullanan sanat hepimiz oldum olası etkilemiştir.

"Listzomania" ve "1901" diğer şarkılara göre biraz daha öne çıkıyor.

Şarkılardaki telaş ve enerjiyi seviyorum, acelemiz varmış gibi bir hava katıyor. Ben de şarkıları neredeyse tükürerek söyledim. Bizi gerçekten en çok tatmin edenler şarkılar da

bunlar oldu. Canlı çalabilmek için sabırsızlanıyoruz.

Hayranlarınızın remiks yapabilmeleri için "1901" i albüm çıkmadan internete sürdünüz.

Dijital çağın güzelliklerinden biri, müziği yapanlarla dinleyenler arasındaki araçların her geçen gün azalması.

Albüm kapağına gökten yağın renkli bombalar koydunuz...

Amatörlüğü elden bırakmamanın yaptığımız şeyi emsalsiz kıldığınan inanıyorum. İşimizi genellikle kendimiz halletmeye çalışıyoruz. Albümün kapağı biraz çocukça bir fikirdi; Mona Lisa'ya bıyık çizmek gibi. İkonlaşan ama bir yandan da anlamını yitiren şeylerle uğraşmayı seviyoruz. Che Guevara'yı tişört ve posterlere basıp sağda solda satmalarını gibi...

(Earfarm, Falling and Laughing, çev: V.C.Y)

MALAJUBE

Ruhun döngüselligi

"Labyrinthes" Quebec'li Malajube'ün üçüncü stüdyo albümü.

"Trompe l'oeil"ün yakaladığı uluslararası başarıdan sonra, yeni bir projeye başlamakta zorlandınız mı?

Julien: Kesinlikle hayır. Stüdyoda kayıta olmak konser vermekten bin kere daha iyi. Tumenin ilk başları zevkli geçiyor, ama elli gösteriden sonra yerinde sayıyorsun hissi geliyor. Öte yandan, "Trompe l'oeil" tumesi bizim için çok dönüştürücü oldu. Daha önce Kanada ve ABD'nin dışına adım atmamıştım. Japonya da dahil, sanayileşmiş ülkelerin çoğunda sahneye çıktık.

"Labyrinthes"i nasıl bestelediniz?

Genellikle gitar ya da piyanoyla yapıyorum besteleri. Evimde iki elektrikli piyano, iki org, dört-beş klavye, bir piyano var... Malajube'ün her elemanı bir parçanın her aşamasına katkıda bulunabilir, çünkü hepimiz her enstrümanı çalıyoruz. Bu sefer bütün kayıtları canlı yaptık. Sonuç, eski korku filmlerinin müzikleri gibi, hafif tüyler ürpertiçti; ama tabii daha rock! İleride albümlerimizden hiç değilse birini kendim yapmak isterim, ama "Labyrinthes"i profesyonel bir prodüktörle kaydedtik. Sözleriyse tek başıma yazıyorum.

En beğendiğiniz parçalarınız hangileri?

Benim favorilerim "Porté disparu", "Luna" ve "Dragon de glace". Ötekileri de seviyorum, ama bunların sahnede çalınış tarzı daha farklı. Mesela, "Labyrinthes" in son parçası "Cristobald" in albümde pek bir özelliği yok, ama sahnede müthiş!

Tercihleriniz daha ziyade pop olanlar anlaşılan...

İlk başlarda çok tuhaf bir müzik yapıyorduk. Sonra, ilk CD için daha sade ve basit bir şey yaptık. İkincisinde, biraz karanlık bir şey yapalım istedik, şimdiyse tekrar popa döndük. Esas olarak doğaçlama yapıyoruz, insanın ruh hali de biraz böyle döngüsel galiba. Yazdığım sözler daha çok depresif. Müzik biraz daha farklı, daha kontrastlı. İnsanları epey hüzünlendirdik, biraz da neşelendirelim.

(Rfimusique, çev: S.I.)

Bir yola neden çıktığınızı bilmiyor olabilirsiniz. Yoldaki bu kalabalığın içinde ne işiniz olduğunu bilmiyor, hatta bunu sormuyor bile olabilirsiniz. Yolun sonunu merak etmemek gibi bir dinginliğin, sonsuza kadar yürümeye yetecek bir gücün sahibi de olabilirsiniz. Sizi yolculuğa çeken yolun sonu değil, yolun kendi de olabilir. Belki sadece gitmeyi seviyorsunuzdur. Kaçıyor da olabilirsiniz ya da böyle olduğunu sanıyorsunuzdur. Öyledir. **ALİ ALKAN İNAL**, Beni Ölüm Gibi

Ben kibriti çıktığım zaman
Her şey kırmızıydı yüzün olarak
Ben kibriti çıktığım zaman
Çünkü her yüz bir memlekettir
CEMAL SÜREYA

PJ HARVEY & JOHN PARISH

A Woman A Man Walked By

(Island)

Yaralı kadın müzisyenler, yaralı erkek müzisyenlerden daha mı ilgi çekici olur? Tedirgin edici oldukları kesin. Sözünü sakınmayan kimi kadın müzisyenler, yaralarından gocunmadıkları gibi, bunu bir erkeğin çoğu zaman yapamadığı gibi bağıyor, yaralarının kapanmasına da gönüllü olmuyor. Gönüllü olanlar da o yara izlerini hiç gözlemiyor. Tıpkı PJ Harvey gibi. Belki de bu yüzden kadın seveni az. Kadınlik meseleleriyle kendi üzerinden uğraşan Harvey'in sertliği ve acımasızlığı hemcinslerinin canını muhtemelen daha fazla acıtır, özellikle kendine arıza rolü biçen hatunlar için bile kaçınılan, dinlenmeyen, sevilmeyen bir hatta duruyor.

PJ Harvey, 1987'de, 18. doğumgününde, Bristol'lü grup Automatic Dlamini'de gitar, saksofon ve vokalle aslında gününbirlik bir birliğe girdi. Bu bereketli beraberlik, Automatic Dlamini'nin iki elemanı, John Parish ve Rob Ellis'le uzun soluklu ahablığına da ilk başmağını oluşturdu. 1988'de Rob Ellis gruptan ayrıldı, fakat PJ Harvey 1991'e kadar Automatic Dlamini'ye devam etti. 1992 tarihli solo albümü "Dry" a bu ekipten kimi arkadaşlarını da kattı. Rob Ellis tüm solo kariyeri boyunca PJ Harvey'in yanbaşındaydı, ta ki 2007'de yerini Jim White alıncaya kadar. John Parish'le aralıklı olarak çalıştı. İkisinin de adını kapakta ilk gördüğümüz "Dance Hall at Louse Point" adlı albümün üzerinden 13 sene geçtikten sonra ikinci ortak albüm geldi: "A Woman A Man Walked By". 2007 tarihli PJ Harvey albümünün yapımcısı da John Parish'ti. Elimizdeki albüm, uzun süredir bağımsız çalışıp birbirlerine paslayarak beğen-dirmeye çalıştıkları parçaların bir araya gelmesiymiş. Parçalar, Automatic Dlamini'yi de içine alır şekilde, bir PJ Harvey retrospektifi mahiyetinde. Bas ve klavyeler, İstanbul'a da beraber geldiği Captan Beefheart, Pere Ubu elemanı Eric Drew Feldman'a ait. Açılış parçası "Black Hearted Love", agresif, rock gücünde bir parça. Albümün tedirgin edici ruh halininin işaretini de girişe çakıyor.

Şahane ukelele adımlarıyla giren "Sixteen, Fifteen, Fourteen" de sanki saklambaç oynuyorlar. Banjoyla kendi kendine söylenen PJ Harvey'in o hiç de yabancı olmadığı kırılgan fakat kararlı, terk

etme -ha kişi ha mekân, fark eder mi- hali "Leaving California" da vücut buluyor. Krautrock-dub birlikteliğiyle gelen "The Chair", albümün ayrıksı, ama en sağlam parçalarından. "April", "Is This Desire" albümüne yakın bir parça, appalachian havalı. "A Woman A Man Walked By / The Crow Knows Where All The Little Children Go" ise gotik; herhangi bir Nick Cave albümünde de karşımıza çıkabilecek cinsten. "Pig Will Not", PJ Harvey'in eski ve halen peşini bırakmadığı çığ rock dönemlerinden çıkıp geliyor. Parçanın esin kaynağı, Baudelaire'in "Le Rebelle" şiiri.

Bir önceki "White Chalk" u sevenler için hayal kırıklığı yaratabilir bu albüm. Aslında sadece PJ Harvey albümü olarak bakmak da doğru değil buna. Galiba, işlerine erkekler kaşınmadığı zaman, bu gibi kadın ozanlar eteklerindeki taşları daha rahat döküyorlar, içlerindeki dışarı gösterebiliyorlar. "A Woman A Man Walked By" da ise dışarıdan içeriye nüfuz etmeye çalışmak lazım. *Cem Sorguç*

Peaches

Chicks On Speed

PEACHES

I Feel Cream

(XL)

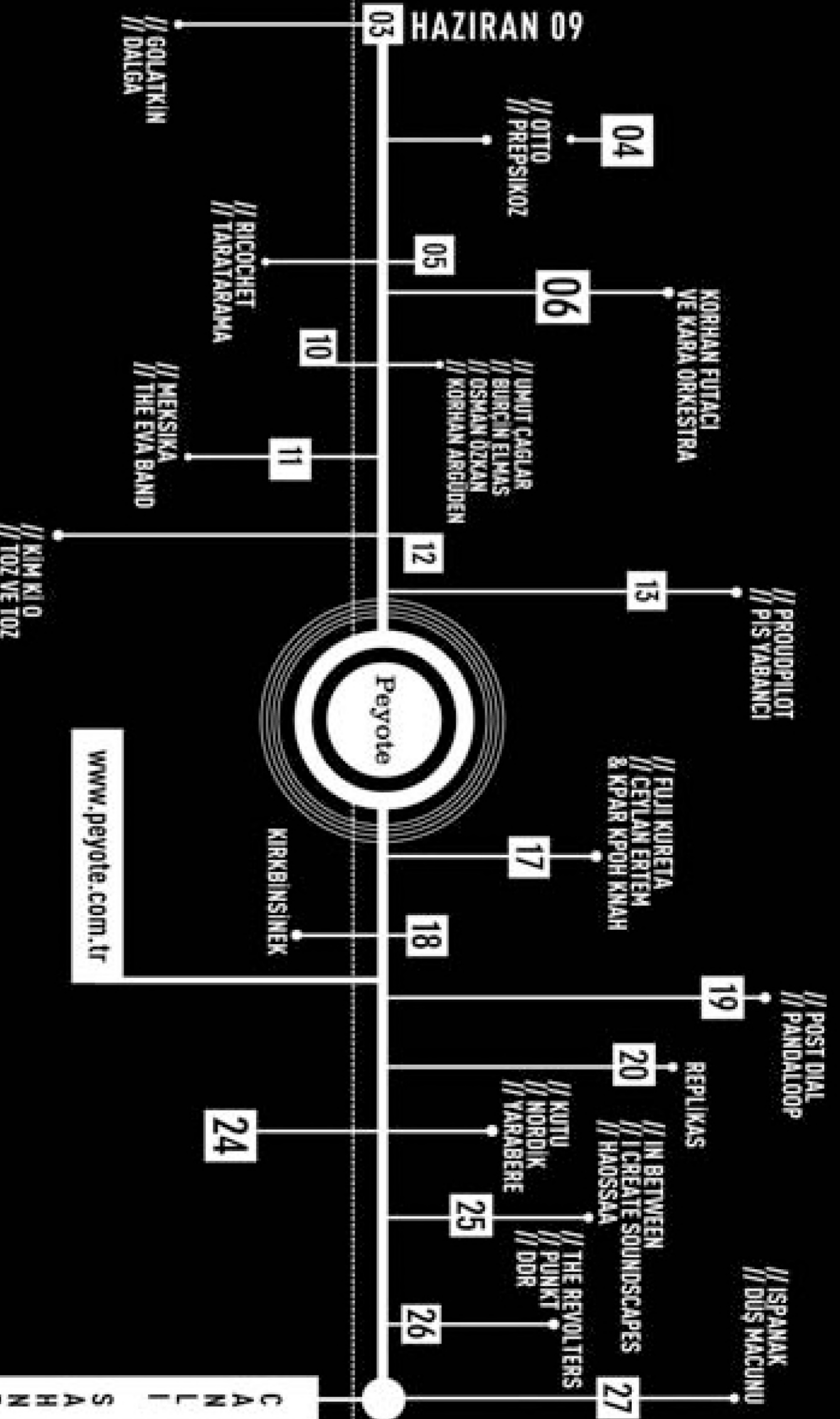
CHICKS ON SPEED

Cutting The Edge

(Chicks On Speed)

Kanadalı müzik öğretmeni Merrill Nisker, Peaches'a dönüştüğü günden bu yana, gerek "Fatherfucker" dan "Impeach My Bush" a albüm isimleriyle, gerek kendine "sahne orospusu" dediği şarkı sözleriyle, gelmiş geçmiş en ağır bozuk, en dobra sahne sanatçılarından biri oldu. Yeni albümünde de "Bir parça çiğ et olmadan asla yatağa gitme" diyerek ("Trick Or Treat"), kendisine Yo Majesty'den Shunda K.'nin eşlik ettiği parçada, "kremayı hissediyorsun değil mi, müdire hanım" diye sorarak ("I Feel Cream"), kırk yaşında da olsa formdan düşmediğini dosta düşmana gösteriyor bir defa daha. Bu albümü her zamanki ortağı Gonzales başta, Digitalism, Soulwax, Drums of Death ve Simian Mobile Disco gibi en güzide dans müziği sanatçılarıyla birlikte kaydetmiş. Kısa, masif, bıçak gibi keskin... Bir önceki albümü "Impeach My Bush" daki gitarlar yerlerini olduğu gibi elektronik altyapılara bırakmış. Peaches, laptop'unu koltuğunun altına alıp tüm dünyayı turlayabilir, o derece basit bir albüm bu. Diğer taraftan, açılış yapan "Serpentine", "More", "Mud", "Billionaire" gibi parçaların gücü, insana bu basitliğin altında nasıl bir ustalık yattığını düşündürmeden de edemiyor. Albümün zirvesi "Talk To Me" den de bahsetmeden geçmeyelim, Soulwax'le kotar-

dıkları şarkı üst üste defalarca dinlenir... Tabii ki dünyada lafını esirgemeyen bir tek Peaches değil. Onun Berlin'den komşuları, işbirlikçileri, kankardeşleri Chicks On Speed ekibi de beşinci albümleriyle çıkageldi bugünlerde: "Cutting The Edge". Sadece müzisyen değil, plak firmaları var, resim yapıp sergi açıyorlar, enstalasyon yapıyorlar, film çekiyorlar, giysi tasarlıyorlar... Kendi değişleriyle, "bu arada bir de albüm çıkarmışlar". "Cutting The Edge", otel odalarında, trenlerde, galerilerin tuvaletlerinde, canlı performanslarda kaydedilmiş. Whomadewho, Mark Stewart, Joe Robinson, A.L. Steiner, Kathi Glas, İngiliz prodüktörler A Scholar and A Physician gibi bol karışanı, görüşeni olmuş. Peaches'inkinin tersine, dağınık, bol oyuncaklı bir albüm. Üstelik de iki CD uzunluğunda. "Art Rules" ve "Extended Paintbrush", dobra dobra "sanat" dünyasının arka yüzünü anlattıkları iki şarkı. Fassbinder'den ilham alarak yazdıkları "Black and White Diva" fena halde B-52's şarkısına benzeyince, battı balık yan gider deyip Fred Schneider'dan skype üzerinden yardım alarak tamamladıkları "Vibrator" öne çıkan parçalar. Geriye kalanlar, bağıra çağıra kaydettikleri "Scream Song" gibi şarkılar, "objekt instruments" adını verdikleri kendi icatları binbir türlü müzik aletinden çıkan sesler, telefon kayıtları vesaire, vesaire... Bütünüyle içine giremesek de, tam sevdiğimiz gibi, yama işi olmuş "Cutting The Edge". Electroclash belki tür olarak birkaç sene öncesinde kaldı, ama kızlar hayal kırıklığı yaratmadan yola uzun süre devam edecek gibi gözüküyorlar. *İlker Aksoy*

Evvelki akşam Köprüden Kadıköyüne, 7.30 Postasını yapan "Kadıköy" vapurunun lüks mevkiinde tuhaf bir hadise olmuştur. Lüks mevkide oturan çıplak başlı, şişmanca vücutlu ve kabadayı tavurlu, oldukça temiz, fakat eski saray açığı başılan gibi giyinmiş bir zat, halkın arasında birden bire ayağa kalkmış ve "Herkes iktisadi buhran var diyor. Halbuki akli buhran var!" diye belîğ bir nutuk iradına başlamış, bundan sonra kamarada bulunan matmazellere ve hanımlara ısrar ile güller takdimine kalkışmış, kendisinin zengin bir adam olduğunu söylemiş, nihayet: "Yüksel ki yerin bu yer değildir, dünyaya geliş hüner değildir..." mısralarını okuyarak mevkiin ortasında, elindeki bastonu çevire çevire mevlevî ayini yaparak finl finl dönmüş ve bunun da bir nevi dans olduğunu söylemiştir. Nutuk ve ayinini bitirerek herkesi hürmetle selâmlayıp Kadıköyüne çıkan bu zatın Bostancı cihetindeki köşkerden birinin korucusu olduğu söylenmiştir. (12 Haziran 1929, Cumhuriyet gazetesinden)

MANIC STREET PREACHERS

Journal For Plague Lovers

(Sony BMG)

Richey James Edwards sırta kadem basalı tam 14 yıl oldu. Zamanında koluna jilette gözünü kırpmadan "4 REAL" kelimelerini kazıyan bu sözünün eri şair ruh belki bir gün çıkıp gelir diye hep umut edildi, kâh Hindistan'da kâh Kanarya Adaları'nda görüldü! Ancak en sonunda, Şubat 1995'ten beri devam eden "kayıp" statüsü geçen yılın kasım ayında resmen "ölü"ye çevrildi ve bu vesileyle Manic Street Preachers tamamen Richey'nin yazdığı sözlerden oluşan tam 13 parçalık bir albüm yaptı. Hemen ekleyelim, daha albüm çıkmadan Jenny Saville'in fırçasından çıkma albüm kapağındaki -Richey'i de anımsatan- yüzü gözü kanlı genç tartışma konusu oldu, bazı marketler albümü satmayı reddetti, grup provokasyonla suçlandı. Güzel bir başlangıç...

Christiane Bale'in "The Machinist" filminde canlandırdığı yaşayan kadavra Trevor Reznik'in şu sözleriyle açılıyor albüm: "Beni çok az tanıyorsun. Ya kurt adama filan dönüşürsem?" Meğerse gruba göre, ilerde bir gün Richey'i oynayacak bir aktör varsa, o da tıpkı Manics gibi İrlandalı olan Christian Bale'miş. Sonrasını özgün Manic Street Preachers gitarları ve ne olursa

olsun "acaba dillere dolanır mı?" kaygısıyla yazılmadığı belli olan sözlerin cuk oturduğu melodiler takip ediyor. Richey James Edwards'dan sonra -her ne kadar kendisi kabul etmese de- en az onun kadar iyi bir yazar olduğunu kanıtlayan James Dean Bradfield, NME'ye verdikleri söyleşide, "Journal For Plague Lovers"ın yine sırf Richey'nin kaleminden çıkma parçaların oluşturduğu "The Holy Bible"dan daha kişisel ve daha az nefret dolu bir albüm olduğunu söylüyor. Gerçekten de "The Holy Bible"daki dik kafalı negatiflik, yerini insanlığın ısrarla işlediği ayıplara ve bir türlü akıllanmamasına karşı "artık ne desek boş" kıvamında ince bir alaya bırakmış.

"Jackie Collins Existential Question Time", "Me and Stephen Hawking", "Virginia State Epileptic Colony", "All Is Vanity" gibi ironiyle dolu parçaların olduğu albümün her yerine sinema sinmiş, repliklerle zenginleştirilmiş aynı zamanda. Marlon Brando'nun Elizabeth Taylor'ın kırbacını yüzüne yerken "heykel gibi kırpıdamadan durduğu" "Reflections In A Golden Eye" filmine hem selam çakan hem de Brando'nun ünlü mırıltılarıyla bezenen "Marlon J.D." gerçekten etkileyici. "Doors Closing

Slowly"de "Virgin Suicides"ın sonundaki dış ses parçasının tekisiz havasını perçinliyor. Richey'nin Laurence Oliver'in "Entertainer"ına kafayı taktığı zamanlarda yazdığı "William's Last Words"u, geçmişte onunla birlikte ortak sözler yazan Nicky Wire'in -"iyi geceler, iyi uykular"- söylüyor olması pek anlamlı. Sonuç olarak, "Send Away The Tigers"dan sonra yine gayet kulak verilesi, son derece doyurucu bir albüm var karşımızda. Kimse onları Richey'nin üzerinden kolay prim yapmaya çalışıyor diye de suçlayamaz, çünkü zaten Manic Street Preachers o elim olaydan beri kendini defalarca kanıtladı. Aksi-

ne, James Dean Bradfield'in çoğunun düzyazı olduğunu belirttiği bu eserleri uyarlamak ve böyle özgün ve sağlam bir albüm ortaya koymak takdire şayan bir durum. Üstelik Richey ile olan organik bağları asla kopmadı Manics'in, burada hâlâ her ay gelirlerinin dörtte birini Edwards hesabına yatırmaya devam eden vefalı dostlardan bahsediyoruz. Richey belki kimselere veda edemedi ama, "Journal For Plague Lovers" ile James, Nicky ve Sean olabilecek en zarif biçimde kendi vedalarını ediyorlar ona... Evet, "uyumak ve mutlu uyanmak istiyorum" diyorsun ya "William's Last Words"de, umarız artık mutlusundur Richey. *Deniz İpek*

Datarock

IAMX

DATAROCK

Red

(Young Aspiring Professionals)

IAMX

Kingdom Of Welcome Addiction

(Metropolis)

Fredrik Saroea ve Ketil Mosnes ortaklığının ürünü Datarock, Röyksopp ve Kings of Convenience gibi Norveçli bir ekip, üstelik onlar gibi Bergen'den. Ancak benzerlikleri bu noktada bitiyor gibi... Elektromun imkânlarını bolca kullanmasına rağmen Datarock, adı üstünde, önce bir "rock" grubu zira. İsimlerini de zamanında rock dünyasındaki o tutucu "computer" korkusuyla dalga geçmek için bizzat seçmişler. Üç albümleri var. İlki "Datarock", ikincisi "Datarock Datarock", üçüncüsü ismini kırmızı tutkularından alan "Red".

"İnsan nasıl moronlaşır? / '80'lerde takılıp kalarak / Öyleyse sen de Datarock gibi yap / '70'lere bir göz at" demişler o yıllara methiyeler düzdükleri "Back In The Seventies"de. Yalnız göz atmakla kalmayıp ellerine geçeni ceplerine atmış gibi de gözüküyorlar. "The Pretender"da "biz arşivciyiz" demeleri boşuna değil, "Red"deki parçalar bir dönemin en şahane, en eğlenceli şarkılarının birer cover'ı sanki. Etkilerin gizlisi saklısı yok: Kraftwerk, Devo, Fela Kutî, Happy Mondays, ama en çok da Talking Heads. O kadar ki, "True Stories"ın sözlerini bile

"Don't Worry About The Government", "Radiohead", "Psycho Killer" gibi Talking Heads parçalarının isimlerinden çatmışlar... Bir de ölmekten nasıl korktuklarını anlattıkları "Fear Of Death" var. Bir yerden sonra mikrofonu sanki Morrissey devralıyor. IAMX'e gelecek olursak, kendisi bir zamanların başaltı ekiplerinden Sneaker Pimps'in solisti Chris Corner'in ta kendisi. 2004 yılından beri üç albüm çıkardı bu ad altında: "Kiss & Swallow", "The Alternative" ve "Kingdom of Welcome Addiction". O da Datarock gibi geçmişten bol bol "besleniyor". Ancak dışlerini New Order, Cure, Depeche Mode gibi daha karanlık yerlere geçiriyor. Cinsel aşınıklar, uyusturucu bağımlılığı, dekadan hayatlar IAMX şarkılarının ana temalarını oluşturuyor. O kadar ki Corner, IAMX'den farklı bir insan olduğunu, onun sadece bir sahne personası olarak yaşadığını üstüne basa basa belirtme ihtiyacı duyuyor söyleşilerinde. Gerçekte nasıl bir insan dersiniz... "Kingdom Of Welcome Addiction"ı internet üzerinden dağıtan herkesi bulup linkleri silmeleri için mail yazacak, bununla da yetinmeyip yapıp yapmadıklarını kontrol edecek kadar titiz -yoksa pimpriklî mi demeli- biri olduğunu söyleyebiliriz.

Biri beyaz, diğeri siyah, iki albüm de, on yıl arayla, iki dönemin şarkı kitabından seçmeler yapıyor, ama bunu yaparken üstüne epeyce şey katmayı da ihmal etmiyor. Dozunda kitsch'likleriyle, dansedip dağıtmaya birebir çalışmalar olduklarını söyleyebiliriz. *İlker Aksoy*

Bir memleketin, hatta bir tarlanın garbı, şarkı, birbirinin yanındadır. Hatta bir tarlanın garbı, ötekinin şarkına nisbetle, daha ziyade şarkta bulunduğu halde, yine garbı diye anılır. Bir memleketin şarkının bittiği yerde bitişik olan memleketin garp hudutları başlar! Demek ki şark, garp yoktur.
ABDÜLHAK ŞİNASI HİSAR, Çamlıcadaki Eniştemiz

"Hayal gücü bir düzensizlik anlatımıdır" dedi, "öyle olmalıdır. Düzenlilikte hayal gücü mümkün değildir, düzensiz hayal gücüne tahammül etmez, hayal gücü diye bir şey tanımaz."
THOMAS BERNHARD, Don

Eski açık hava sinemalarında -eskimeyen ne var ki?- seni görür gibi oldum perdede aşkın gözyaşları dökülürken
CEVAT ÇAPAN

Ben sigaramı yaktığım zaman Çünkü her sigara bir kelimedir Ben sigaramı yaktığım zaman Güz günleriydi bir şarkı olarak
CEMAL SÜREYA

DAN DEACON

Bromst

(Carpark)

Başka bir dünya daha var. Çocuklar kendi bayramlarında coplanmak yerine çizgi film seyrediyorlar o dünyada. Yetişkinler de onlara eşlik ediyor dünyayı gökkuşağına boyama yarışında. İnsanlar kıyafetleri ve arabalarıyla değil, iyi niyetleri ve tevazularıyla değerlendiriliyor. Herkes eşit, sokaklarda herkes dans ediyor ve şarkılar söylüyor. Baltimore'da doğmuş, New York'ta elektro-akustik sesler ve bilgisayar müziği üzerine eğ-

ilmiştir Dan Deacon işte bu dünyadan sesleniyor bize. Mesele konserlerinde tüm izleyicileri etrafına toplayıp saldırdığı enerjiyle onları en utanç verici şekillerde dans etmeye gönüllü kılıyor; birbirini tanımayan bireyleri bir dans komününün parçası gibi hissettiriyor. Özenli giyinip küstah tavırlar göstererek değil, içten ve açık davranarak "serin" olabiliyor insanlar bu dünyada. 2003'ten itibaren ikinci el ucuzcu dükkânlarında ele geçirdiği basit elektronik müzik

aletleriyle ses deneylerine girişen müzisyen, kendi imkânlarıyla yayınladığı bir takım EP'ler sonrası, içindeki çocuksu coşkuyu yansıttığı 2007 tarihli "Spiderman of the Rings" ile dikkat çekmişti. Ses kodlayıcı ve mikserleriyle inşa ettiği, ses frekanslarını eğip büken ring modulator ve pitch shifter gibi aletlerin içerisinde döndürüp çarpıttığı sinüs dalgaları ve çizgi film karakteri sample'larıyla ezber bozan bir işe imza atmıştı. Müziğe toy bir heyecanla yaklaşan müzisyen bildiğini okuyarak Whitney Museum ve Getty Center gibi önemli sanat merkezlerinde konserler vermeye hak kazandı, delilikle dahillik arasındaki çizginin inceliğine parmak bastı.

Yeni albümü "Bromst"ta kendini hiç bozmadan daha muhteris davranmış. Aşına olduğumuz ritmik kalıpların üzerinde otomatik piyano sesleri, tuşeli vurmaları ve ses dalgaları zıplıyor. Sample kullanımını azaltıp canlı enstrümanlara yüklenen Deacon, bu sayede müziğine daha insanî bir tat katıyor. Rengârenk melodiler fırlıyor her şarkıdan. Ambient girizgâhlar ("Snookered") ve nefes alma amaçlı ruhanî sekanslar ("Wet Wings") bile ne olduğunu anlamadan kaygısız ve neşeli biyemelere, dörtнала koşan tuş sesleri ve davul ritmlerine ("Red F" ve "Woof Woof") dönüşüyor. Deacon müziğiyle arsada futbol oynarken araba altına kaçan topları, resimlerde deniz çize çize diğerlerinden daha çabuk biten mavî pastel boyaları, işlerin bir gün mutlaka düzelleceğine olan inancı anımsatıyor. İlkellik ile öncülük hiç bu kadar teğet geçmemiş, özünde elektronik temellere dayalı bir müzik kulağa hiç bu kadar kitsch gelmemişti. *Yiğit Atılğan*

EXTRA GOLDEN

Thank You Very Quickly

(Thrill Jockey)

Extra Golden, bir doktora tezinin çalışmasının ürünüdür. Ian Eagleson Kenya'da '40'larda doğan popüler müzik türü Benga'yı araştırmaya 2000 yılında, Kenyalı müzisyen Otieno Jagwasi'nin rehberliğinde başlamış. Extra Golden ise 2004 yılında Washington'daki grubu Golden'dan arkadaşı Alex Minoff Nairobi'ye bir ziyaret gerçekleştirince doğmuş. "Thank You Very Quickly" grubun üçüncü albümü. "Ok-Oyot System" adlı ilk albümden sonra Otieno Jagwasi karaciğer yetmezliğinden hayatını kaybetmiş, ancak ondan ardakalan boşluk kardeşi Onyango Wuod Omari ve yerel Benga yıldızı Opiyo Bilongo'nun katılımlıyla kapanmış. İlk Extra Golden albümü, Nairobi'de bir barda, bir öğleden sonra kaydedilmiş. İkincisi "Hera Ma Nono" için beş gün uğraşmış. Malûm, kara kıtayla zorluk-yokluk özdeştir, "Thank You Very Quickly" de tek gün içinde, Eagleson'un ana-babasının evinde, çamaşır odasında kaydedilmiş. İki Amerikalı, iki Afrikalı müzisyen, rock'un iki kıtanın alışverişinden doğduğunu da unutmadan, yüzde kırk dokuz Amerikan indie'si, yüzde elli bir Benga müziği... Biraz İngilizce, biraz Swahili; ikisi de Kenya'nın resmî dili... AIDS'den politik duruma, bol bol Afrika hikâyesi... Çıkan "sound" ise, kıtanın çoğu pop müziği gibi, zorluklara, yokluklara inat, hayat dolu, capcanlı. "Gimakiny Akia", "Fancies of the Orient", "Piny Yore Yore", "An-yango", "Ukinwi" (yani AIDS) ve "Thank You Very Quickly"den mürekkep albüm kısa da sürse, yoğunluğuyla gayet tatmin edici bir tat bırakıyor kulaqlarda. Zamanında grubun Kenyalı müzisyenlerinin vize işleri için "senatör" Obama'nın epey koşturması ve bunun sonunda Extra Golden'in bir şarkılarını ona adanması da, kendileriyle ilgili ilginç bir not olabilir. Bu altın sansı albüm için en içten dileklerimizle kocaman bir tenk yu!
İlker Aksoy

VİVET KANETTİ

bana
modern
Türkün
tarifini
yapabilir
misin?
Kaan?

İşitli kalemiyle yer yer bilinçaltımızı yoklayarak,
yer yer bam tellerimize basarak soruyor her zamanki zarif müziğiyle
Vivret Kanetti

Yepyeni bir TV programı:

Farklı mesleklerden 10 kişi Eysiz Tv'de bir araya gelir. Yarışmanın amacı benzer açıklanmamıştır, ipucu yoktur... Kanalın izleyici forumunun müdahimleri esranı çözmek için kolları sıvar.

Hem yarışmayı hem Türkiye'nin gündemini takip ederler...

En uçucu olaylarla en sarsıcıdan bir potada erir. Üçüncü, yesh, türkütücü haberler, kaparımayan yaralar, asırlık dentler; bir türlü karşılığın bulamayan AB aşkı, AB düşmanlığı, gözü batıda olanlar, Türkün gücünü ispat peşinde koşanlar. Her kaladan çıkan sesler, hep bir ağızdan kabul edileverenler, tekyürekiyekyumrukçular, amanımajumzobculmasıncolar...

ON BEŞ ŞARKI

Ahmet Sezgin Bahçelerde Filbahri
Deolinda Fado Toninho
John Frusciante Song to the Siren
Courtney Love Pacific Coast Highway
Gossip Dimestore Diamond
Grup Sonya Dores Gemiciler
Ike & Tina Turner I Am A Motherless Child
Indigo Girls Sugar Tongue
Jacques Brel Orly
Jarvis Cocker Angela
Nikos Portokaloglou Dipsa
The Noisettes So Complicated
Miles Davis Time After Time
Ray Davies The Tourist
Timur Selçuk Güneşin Sofrasında Söylenen Türkü

ROLL DİSKO OTUZ

ON BEŞ ALBÜM

A Hawk and A Hacksaw Délevrance
Bob Dylan Together Through Life
Booker T. Jones Potato Hole
Burning Spear Jah Is Real
Camera Obscura My Maudlin Career
Danger Mouse & Sparklehorse Present: Dark Night of the Soul
Eminem Relapse
Iggy Pop Préliminaires
Indochine La République des Meteors
Madness The Liberty Of Norton Folgate
Manic Street Preachers Journal for Plague Lovers
Oi Va Voi Traveling The Face Of The Globe
Orchestre National de Jazz Around Robert Wyatt
Rancid Let The Dominoes Fall
Sumru Ağryürüyen Issiz

HUKUK ŞARKILARI

B-52's Legal Tender
Bob Dylan Hurricane
Cem Karaca Namus Belası
Edip Akbayram Hakim Bey
The Fall Oswald Defense Lawyer
Gönül Usta Davacıyım Hakim Bey
Jordaan Mason Wild Dogs: Divorce!
Kenny Rogers Long Arm Of The Law
Lou Reed Dirt
New Pornographers The Laws Have Changed
Oi Va Voi Photograph
Phil Ochs Maintaining Law And Order
Pink Floyd The Trial
Warren Zevon Lawyers, Gun and Money
The Who A Legal Matter

İNGİLTERE albüm

1. **Eminem** Relapse
2. **Escala** Escala
3. **Green Day** 21st Century Breakdown
4. **Lily Allen** It's Not Me It's You
5. **Lady GaGa** The Fame
6. **Prodigy** Invaders Must Die
7. **Pink** Can't Take Me Home...
8. **Beyonce** I Am Sasha Fierce
9. **Pink** Funhouse
10. **Simple Minds** Graffiti Soul

ABD albüm

1. **Eminem** Relapse
2. **Green Day** 21st Century Breakdown
3. **Kenny Chesney** Greatest Hits II
4. **Dane Cook** ISolated INcident
5. **Busta Rhymes** Back On My B.S.
6. "Hannah Montana" (Soundtrack)
7. **Method Man & Redman** Blackout! 2
8. **Lady GaGa** The Fame
9. **Tori Amos** Abnormally Attracted To Sin
10. **Kate Voegele** A Fine Mess

FRANSA albüm

1. **Green Day** 21st Century Breakdown
2. **Calegore** L'embellie
3. **Olivia Ruiz** Miss Météores
4. **Depeche Mode** Sounds Of The Universe
5. "Mozart - L'Opéra rock" (Musical)
6. **Kerry James** Réel
7. **Bob Sinclar** Born In 69
8. **Jason Mraz** We Sing. We Dance...
9. **Grégoire** Toi + moi
10. **Melody Gardot** My One and Only Thrill

DÖRT KERE DÖRT iki plakçı + iki bar

<p>ZİHNİ / Kadıköy 1. İlkın Deniz Good Fellas & Old School 2. Ron Carter Jazz & Bossa 3. Antony & The Johnsons The Crying Light 4. Joe Lovano Us Five Folk Art</p>	<p>ZERO / Kadıköy 1. Tosca No Hassle 2. Ben Harper White Lies For Dark Times 3. Bob Dylan Together Through Life 4. Proud Pilot Monsters Exist</p>
<p>PEYOTE / Beyoğlu 1. Shelving İMIHS 2. Tortoise Beacons of Ancestorship 3. We vs. Death A Black House 4. A Coloured Home Cougar Patriot</p>	<p>ARAF / Beyoğlu 1. Djamel Laroussi Etoile Filante 2. L'Homme Parle Militans du quotidien 3. Amadou & Mariam Sabali 4. Enzo Avitabile Abball' cu me'</p>

ŞARKI DEĞİL TARİH!

Joni Mitchell Big Yellow Taxi

Joni Mitchell'in 1970 tarihli üçüncü albümü "Ladies of the Canyon"ın single'ı... Şarkı 1971 yılında, John D. Wilson'ın imzaladığı aynı isimli bir animasyon filmde canlandırıldı. Amy Grant, Melanie, Sandi Thom, Kaya, Moya Brennan, Keb Mo, Chris Thomas King, Keren Ann, Norma Winstone, Nena, Toxic Audio tarafından cover'landı. Joe Dassin, "Le Grand Parking" adıyla Fransızcasını kaydetti. Bob Dylan, 1973 albümü "Dylan"da sözleri biraz değiştirerek yorumladı. Manfred Mann's Earth Band, 1980'deki "Chance" albümündeki "Lies" şarkısında "Big Yellow Taxi"den yararlandı. 1996'da şarkının Traffic Jam Mix'i dans listelerine girdi. "Friends" dizisinde çalındı. 1997'deki Lilith Fair turnesinde Indigo Girls, Jewel, Sarah McLachlan ve Meredith Brooks tarafından seslendirildi. Şarkıyı "Aşkta İki Hafta" filmi için düet yorumlayan Counting Crows - Vanessa Carlton versiyonu 2003'te listelere girdi.

Arama motoru

http://vids.myspace.com/

Eels
EELS Fresh Blood - from HOMBRE LOBO

Neil Young
Neil Young - Cough Up The Bucks

Johnny Cash
Johnny Cash God's Gonna Cut You Down

Twisted Wheel
Twisted Wheel - We Are Us

Sammy Decoster
Mon dernier rêve (Live)

Tiga
Tiga // Shoes

Roy Orbison
ROY ORBISON (In Dreams)

Regina Spector
Dance Anthem of the 80s

The Phantom Band
The Phantom Band - The Howling

Alexandra Roos
Tout est fini

Dinleyici istekleri

Dananananaykroyd Watch This!
(Glasgow'dan vurdulu kırdılı pop)
www.myspace.com/dananananaykroyd

St. Vincent Actor Out Of Work
(The Polyphonic Spree üyesi Annie Clark'tan indie rock)
www.myspace.com/stvincent

Sleepy Sun Sleepy Son
(Amerikalı psychedelic rock altılısı)
www.myspace.com/sleepysun

King Creosote Rims
(İskoç şarkıyazan Kenny Anderson'ın "Flick the Vs" albümünden)
www.myspace.com/kingcreosote

Soap & Skin Spiralce
(Viyanalı Anja Plaschg, Nico ile karşılaştırılıyor)
www.myspace.com/soapandskin

We Have Band You Came Out
(İngiliz elektro pop üçlüsünden)
www.myspace.com/wehaveband

Maximo Park Wraithlike
(Üçüncü albüm "Quicken the Heart"ın açılış şarkısı)
www.myspace.com/maximopark

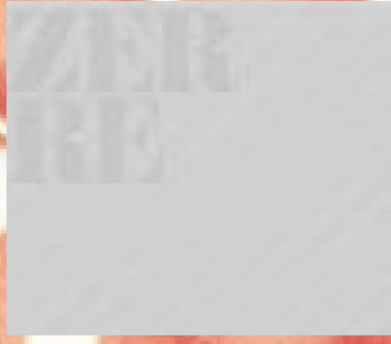
La Bien Querida De Memento Abril
(İspanyol kızdın Akdenizli indie pop)
www.myspace.com/labienquerida

Major Lazer Hold The Line
(Jamaika'dan reggae, surf, tekno)
www.myspace.com/majorlazer

The Maccabees Love You Better
(Wall of Arms adlı ikinci albümün açılışı)
www.myspace.com/themaccabees

Proud Pilot /
Monsters Exist
(CD)

Replikas /
Zerre
(CD)

Thrill Jockey katalođu, Peyote M¼zik'le T¼rkiye'de

Pit Er Pat /
High Time (LP)

The Sea and Cake /
Car Alarm (LP)

Pontiak /
Maker (LP)

T¼m alb¼mleri Peyote Nevizade, Beyoğlu De-Form, Lale, Kadıköy Zero ve idefix.com'dan edinebilirsiniz.
Plaklar mp3 download kuponları içerir.

baş tarafı → 08'de

İlginç mi buldunuz? Bir Alman gazetesini "klişe" olduğunu yazdı. Muhtemelen de öyledir. Berlin'de kendime göre bir takım sıradışı köşeler keşfettim elbette. Ama onları kendime saklamak istiyorum. Dolayısıyla da DVD'de basmakalıp şeyler söylüyorum, "bir yaz akşamında Kreuzberg'de kanalın kenarında oturmak güzel oluyor" gibi. Ama hakikaten güzel oluyor.

Otuz yıl önce hit olan ilk single'nızdan ("Is She Really Going Out With Him") bu yana plaklarınız milyonlarca sattı, bir Grammy kazandınız (2001, "Symphony No. 1"), "Tucker" (Francis Ford Coppola, 1988) ve "Mike's Murder" (James Bridges, 1983) gibi Hollywood filmleri için müzik yazdınız, Todd Rundgren, Ben Folds, Marianne Faithfull, Suzanne Vega, Susan Deyhim gibi isimlerle ortak projeleriniz oldu, hatta efsanevi oyuncu William Shatner'la düet yaptınız. Bir de kitap ("A Cure For Gravity", 1999) yazdınız. Gerçekleştirmek istediğiniz bir hayaliniz kaldı mı?

Tiyatro için müzik yazmayı hep istemişimdir, ama bunu ucuzlaşmadan yapmanın yolunu bulamadım bir türlü. Umarım Bram Stoker projesiyle bunu beceririm. Birkaç yıldır bir yazar ve bir yönetmenle Bram Stoker'ın nasıl kafayı sıyırıp "Dracula"yı yazdığı üzerine çalışıyorum. Hakikaten cool bir hikâye, bir Broadway müzikali değil, epey farklı ve tuhaf bir şey. Bir de hafif hafif pişirdiğim bir proje var, Duke Ellington'a bir saygı duruşu. Birçok insanın katılımıyla, cazcılardan ibaret olmayan bir ekiple kotarmayı umuyorum. Sonrası meçhul.

"Rain"deki "Uptown Train"de New York cazı kendisini hissettiriyor...

New York'ta yirmi yıl yaşadım, bir şehirde o kadar uzun zaman geçince, insanın ilişkileri

ÜÇÜ BİR YERDE
Joe Jackson, İstanbul'a başçı Graham Maby ve davulcu David Houghton'la birlikte geliyor. Sol üstte, "I'm The Man" (1979) albümünün kapağında gençlik zamanı.

HAYATIMIN ŞİZOID DÖNEMİYDİ. LOBİ ŞARKICILARINA, TAVŞAN KIZLARIN GARSONLUK YAPTIĞI MÜŞTERİLERE ÇALIYORDUM. BOŞ GÜNLERİMDE DE GİDİP THE DAMNED'İ SEYREDİYORDUM.

ne işliyor. "Uptown Train"den de belli olduğu gibi, son zamanlarda epey caz dinliyorum, 1950'lerin, '60'ların cazını, klasik Blue Note plaklarını, Horace Silver, Art Blakey, Lee Morgan'ı ve diğerlerini.

Bu albümdeki şarkılardan bazılarında, örneğin "Too Tough" a fanlarınızın 2004'teki konserlerinizden aşınan. "Rain"deki şarkıların uzun bir geçmişi var galiba.

"Citizen Sane"i de aşağı yukarı "Too Tough"la aynı dönemde yazmıştım. Yeni bir albüm yapmak için acelem yoktu. Kendime bir söz vermiştim: Yazabileceğim en iyi 10-12 şarkıyı yazdığımında yeni bir albüm çıkaracaktım. "Rain"deki şarkılar, bugüne kadar yazdığım en iyi şarkılar. Eskiden bir parça işkolliktim, şimdi daha sabırlıyım. Nicelik azaldı, ama nitelik arttı.

Eski albümlerinizi hakkında neler düşünüyorsunuz? Örneğin ilk albümünüz "Look Sharp"ı (1978) bugünün gözüyle nasıl buluyorsunuz?

Bir ilk albüm olarak iyi buluyorum. O şarkıları yazdığımında 22-23 yaşındaydım. Şimdi bana çok uzak geliyorlar. Onları çaldığımızda, başka birilerinin şarkılarını cover ediyormuş gibi bir duyguya kapılıyorum. O şarkıları küçümsemiyorum, onları seviyorum. O günlerde elimden gelen en iyisini yapmıştım. Ama o günlerden bugünlere, gerek şarkıya zarflığım, gerekse şarkıcılığım çok

mesafe aldı.

Üçüncü albümünüz "Beat Crazy" (1980) ilk çıktığında pek beğenilmemişti, ama zamanla sevilir oldu.

Fena bir albüm değil, ben yansıyı seviyorum. Tam gönülme göre olduğunu söyleyemem. Ama Beethoven'ın bile baltayı taşa vurduğu olmuştur. The Joe Jackson Band olarak yaptığım ilk üç albüm içinde benim favorim ikinci albüm, "I'm The Man" (1979).

Grubunuz dağıldıktan sonra yaptığınız ilk albüm, "Jumpin' Jive" (1981) eleştirmenlerden çok tezahür almıştı.

Evet, eleştirmenler "Jumpin' Jive"ı benden daha fazla ciddiye aldı. Çok önemli, çok mânâli bir albüm muamelesi görüyor, halbuki benim için eğlencelik bir işti. Ben hep eklektik olmuşumdur ve yaptığım bazı işler başkalarının gözüne benim gözüme kıyasla daha anlamlı görünüyor.

Hemen her türe el attınız –pop, rock, reggae, soul, caz, klasik...

Bir tek country-western'e takılmadınız.

Evet, country-western'e hiç heves etmedim.

Reggae ve ska'ya takılan ilk gruplardan biri The Joe Jackson Band'di. Reggae ve ska'yı nasıl keşfettiniz?

1970'lerin sonlarına doğru Londra'da her yerde reggae vardı. Benim komşularım Jamaikalı bir ailey-

di ve her pazar sabahı duvarları titreten bas sesiyle uyanırdım. Çünkü yerel radyolardan birinde pazar sabahları popüler bir reggae programı vardı. Dolayısıyla, bir süre benim de pazar sabahlarını reggae'yle geçirdi. Sound'unu seviyordum ve vurguyu gitar yerine bas ve davula koyma fikri hoşuma gidiyordu.

Joe Strummer'la tanışır mıydınız?

Tanışırız, ama kankaydık ya da aynı âlemin insanlarıydık diyemem. 1970'lerde kendimi herhangi bir hareketin içinde hissetmiyordum. Clash'in ortaya çıkışıyla bizim olayımız arasında birkaç sene vardı. O birkaç sene çok önemli gibi geliyordu o zamanlar. Ama şimdi geriye baktığımda, evet, o dönemde olup bitenlerin bir parçasıydım. Joe Strummer'dan çok etkilenmişim. Ama biraz da şöyle bir şeydi: Aynı okulun öğrencileriydik, o benden iki sınıf üsteydi.

New wave ve punk'ın geri dönüşü hakkında ne düşünüyorsunuz?

Onlar hep geri döner. (gülüyor) İsim konulan herhangi bir janr, zaman içinde kâh moda olur, kâh demode, bu döngü sürüp gider.

"Jumpin' Jive"ın, jump blues ve swing'in 1990'larda yeniden popüler olmasını ateşlediği söyleniyor...

Ben o albümü yaptıktan sonra, o müzik iki kez geri döndü!.. Hep aynı hikâye: İsim konulan her janr moda olur, demode olur, sonra

1979 model Joe Jackson

yine moda olur.

1970'lerin sonuyla 1980'lerin ilk başında The Joe Jackson Band çok popülerdi, ama grubun ömrü çok kısa sürdü. Yine de kalıcı bir iz bıraktı.

Sadece üç yıl süren bir gruptuk. Ama bize asırlar gibi gelen bir süreydi, çünkü büyük bir başarı kazandık, hiç tahmin etmediğimiz, beklemediğimiz kadar büyük bir başarıydı. Birçok şeyi ilk defa yapıyorduk ve deliler gibi çalışıyorduk, hiç nefes almadan. Şimdi geriye dönüp baktığımda bütün onların sadece üç yıl içinde olup bittiğine inanmıyorum. Müthiş yoğun bir dönemdi. **Grubun dağılmasının sebebi neydi?** Davulcumuz Dave (Houghton) ayrıldı –tutmeye çıkmak istemiyordu. O olmayınca grup aynı grup olmayacaktı. Ayrıca, üç yıl boyunca dur durak bilmeden çalışmıştık, bir mola vermek gerekiyordu. Ben bu molayı "Jumpin' Jive"la (1981) değerlendirdim. Kendi şarkılarımı yazmaya başlayınca, farklı bir müzikal yönde yürümek istedim. Neticede, Cole Porter'lara kadar uzandığı söylenen "Night and Day" ortaya çıktı. Sonra da eski grupla birlikte müzik yapmak ilgimi çekmez oldu.

"Night and Day" (1982) çok övgü aldı, çok sattı. Yaklaşık yirmi yıl sonra "Night and Day 2" (2001) diye bir albüm yaparken ticarî davranmakla eleştirilmekten çekinmediniz mi?

Bu meseleyi kendi içimde de tartıştım. Bir gün avantaj gibi geliyordu, ertesi gün dezavantaj olduğunu düşünüyordum. Eşe dosta sorduğumda, kimileri "iyi fikir", kimileri de "saçmalama" diyordu. Sonuçta o isimde karar kıldım, çünkü albümün ruhu öyleydi. Kim nasıl yorumlarsa yorumlasın, yapabileceğim bir şey yok. Albüme başlarken "Night and Day"ın devamı olsun gibi bir niyetim yoktu. Kendiliğinden o yöne evrildi. Zaten hiçbir albüme elimde bir haritayla yola çıkmam. Benim için sezgisel bir süreçtir, müziğin beni götürdüğü yere giderim.

"Night and Day 2"deki "Love Got Lost" adlı güzelim şarkıyı yazarken aklınızda Marianne Faithfull mu vardı?

Evet, çünkü "Love Got Lost"u bir kadının söylemesi gerekiyordu, yaşını başını almış bir kadının. Şarkıyı yazarken, bir yandan da "bunu kim söylemeli?" diye kafa yoruyordum. Sonra birden dank etti: Marianne Faithfull! Keşke söylemeyi kabul etse, mükemmel olur diye içimden geçirmeye başladım.

İkna etmek zor oldu mu?

İlk başta şarkıyı dinlemek bile istemedi. Ona bir kayıt göndermişim, iki ay elini bile sürmedi. Başkalarının yazdığı şarkıları söylememe kararı almıştı. Araya ortak dostumuz

Hal Willner'ı soktum. Onun ısrarı üzerine "Love Got Lost"u dinledi. Bir gün telefon çaldı, (Marianne Faithfull'un pürüzlü sesini taklit ediyor) "aloo, Joe mu?" Elim ayağıma karıştı. "Şarkıya vuruldum" dedi. Müthiş bir iltifattı. Marianne Faithfull'un sesi "Love Got Lost" a cuk oturdu.

Otobiyografiniz "Cure For Gravity"de nefret ettiğiniz tek şarkıcının Neil Diamond olduğunu söylüyorsunuz. Sebep ne?

(gülüyor) Doğrusunu isterseniz, nefret ettiğim başkaları da var. Ama sayıları çok değil. Müzik üzerinden nefret duygusu geliştirmekte zorlanıyorum, eleştirmenler bunu nasıl beceriyor, anlamıyorum. Neticede müzik bu, kimsenin canını yakmaz. Ama birkaç kişi var ki, onları duyduğumda kanım çekiliyor. Gerçekten uyuz olduğum tek bir müzik türü var: Herhangi bir şeyin ikinci sınıf taklidi. Birinden araklanmış olduğu hemen anlaşılır, üstelik kalite olarak orijinalinin yanından geçemeyen ruhsuz bir şey duyunca tüylerim diken diken oluyor. Pop dünyasında çok sık karşımıza çıkan bu durum beni depresif yapıyor.

"Cure For Gravity" bundan on yıl önce yayınlandı. Hatırat yazmak için biraz erken davranmadınız mı?

"Cure For Gravity" kısmen bir hatırat, aslında müzik hakkında bir kitap. Hatırat unsurlarını kitabın yapısını kurmak için kullandım. Doğrusunu isterseniz, bir kitap yazmak hiç aklımda yoktu, yazmaya başladığımda benim için bir eğlenceydi sadece, belki de bir terapiydi. Giderek kitaba dönüştü. Onunla gurur duyuyorum, bazı albümlerimden daha çok gururlandırıyor beni.

The Joe Jackson Band'i kurmadan önce Playboy Club'da piyanistlik yaptığınız doğru mu?

Evet, haftanın dört gecesi, smokin giyip Playboy Club'da piyano çalıyordum. Geri kalan vaktimi de Londra'daki punk konserlerine giderek ve kendi grubumu kurmaya çalışarak geçiriyordum. Tuhaf bir ikili hayat sürüyordum. (gülüyor) Ve hangisinin gerçek hayatım olduğunu kestiremiyordum. Hayatımın şizoid dönemiydi. Lobi şarkıcılarına, komedyenlere ve tavşan kızların garsonluk yaptığı müşterilere çalıyordum. Boş günlerimde de gidip The Damned'i seyrediyordum.

Punk'ın ilk dalgasında sizi en çok etkileyen grup hangisiydi?

Clash, diğer hepsinden daha çok etkilemişti. Yoğunlukları, hakikilikleri üzerimde gerçek bir etki yaratmıştı –özellikle de haybecilikten uzak durmak anlamında.

Klasik müzik eğitimi aldığınız biliniyor. O nasıl oldu?

Beden dersi sayesinde! Beden dersinden yırtmak için keman kursuna kaydoldum. Ve giderek müziğe yetenekli olduğumu farkettim. Kemandan piyanoya geçtim, Kraliyet Müzik Akademisi'nin sınavını kazanıp burslu öğrenci oldum. Üç yıl sonra da perküsyon diplomasıyla mezun oldum. (gülüyor)

Sizi en çok etkileyen besteci kim?

Benim kahramanım Beethoven'dır. En baştan beri öyle olmuştur. Beethoven müziğinin Shakespeare'idir. Her şey var onda: Trajedi, dram, mizah, eğlence, güzellik, sükûnet, coşku, her şey. Her bakımdan esinlendirici bir kahramandır, kendisine uzatılan her türden zarfı elinin tersiyle itmiştir. Zamanının ilerisindeydi, dolayısıyla çağdaşları tarafından pek anlaşılammıştır. Eleştirmenler onu yerden yere vurmuşlardı. Aynı

MÜZİK ÜZERİNDEN NEFRET DUYGUSU GELİŞTİRMEKTE ZORLANIYORUM. NETİCEDE MÜZİK BU, KİMSENİN CANINI YAKMAZ. AMA BİRKAÇ KİŞİ VAR Kİ, KANIM ÇEKİLİYOR.

zamanda berbat sağlık sorunları vardı. Otuzlu yaşlarında sağır oldu ve en büyük eserlerini sağırken yazdı. Külliyyatı muazzamdır. Beethoven'ın bazı eserleri hâlâ tüylerimi ürpertir. Neden öyle oluyor, bilemiyorum. Müzik üzerine konuşmak böyle bir şey, aslında konuşulmuyor, anlatılmıyor. Müziğe dair birçok şey esrarengizdir, ancak sezgi düzeyinde anlaşılabilir. Dolayısıyla, müzik hakkında yazmak ve konuşmak çok zor. Ama yazmaktan, konuşmaktan kendimizi alamıyoruz, çünkü müzik bizi büyülüyor. Müzik hakkında konuşmak, tanrı hakkında konuşmaya benziyor. Sözcüklerle ifade etme kapasitemizin ötesinde bir hadise.

2003'te, "Look Sharp"ın 25. yıldönümünde, eski grubunuzu (Graham Maby, Dave Houghton ve Gary Sanford) toplayıp "Volume 4"u, yani The Joe Jackson Band'in dördüncü albümünü yaptınız. Bu "dönüş"ün sebebi neydi?

En köksüz seyyahın bile arada bir frene basması gerekir. Hep ileri gidemezsin, arada bir geriye dönüp bakmak sağlıklı bir şeydir. Düşünebileceğiniz en radikal sanatçı bile, hayatının bir noktasında, geçmişte yaptığı bir şeyi referans alır. 2003'e dek grubu yeniden bir araya getirmek aklımın ucundan geçmemişti. Sonra birden 2003'ün "Look Sharp"ın 25. yıldönümü olduğunu farkettim. Çok sarsıcı, afallatıcı bir düşünceydi. Yeniden bir araya gelmenin eğlenceli olup olmayacağını kafamda evirip çevirmeye başladım. Üzerinde düşündükçe cazip buldum. O aşamada, yeni yazdığım altı şarkı vardı. Onların eski ekiple iyi gideceğine kâni oldum, böyle yeni bir albüm yapma fikri heyecan vericiydi. Grubun üyeleriyle ayrı ayrı oturumlar yaptım, ne düşündüklerini sordum. Hepsi çok hevesliydi, o noktadan itibaren birlikte bir albüm yapmamak saçma olurdu.

Eski havayı yakalamak zor olmadı mı?

Önce birkaç ısınma konseri yaptık, kaslarımız açılın diye. Üçüncü ya da dördüncü konserde kanatlanmıştık. Kayıt süreci de hızlı oldu; hızlı, rahat ve eğlenceliydi. Albümün on günde tamamladık, "Look Sharp"ı da on günde yapmıştık. Hiç bilgisayar kullanmadık, canlı çaldık, analog teybe kaydettik. Şarkıların çoğunu ikinci, üçüncü çalışta kotardık. Kaldığımız yerden devam ediyoruz gibi olmadı, ama aradan çeyrek asır geçmiş gibi de değildi. Sanki üç-dört yıl ara vermişiz ve dördüncü albümü yapmak için bir araya gelmişiz gibiydi. Ve bence yaptığımız en iyi albüm oldu. Zaten yeniden bir araya gelmemizde belirleyici olan, güzel bir albüm yapma ihtimaliydi. Hiçbirimiz geçmişe saplanıp

kalmamıştık, kendimizi uyuşturucularla harap etmemiştik. Yeni bir fikri olmayan, şişmanlamış eski tüfeklerden değildik. Öyle olsaydık bu işe kalkışmazdık, nostalji aşkına bir araya gelmezdik.

Ama güçlü bir nostalji boyutu da söz konusu değil mi? Birlikte güzel bir albüm yapabileceğinizi bilseniz bile, nostalji olmasaydı bir araya gelmeyi düşünmezdiniz herhalde. Nostalji fikri son zamanlarda ilgimi çekiyor, "Volume 4"da nostalji unsuru yok değil, hatta bazı şarkılar tamamen nostaljik. Bu beni biraz şaşırttı, zira pek nostaljik değilimdir. Ama artık nostaljinin sağlıklı bir duygu olduğunu düşünüyorum, tabii ona hapsolmemek kaydıyla. Nostalji, keyif verici bir madde olarak görülebilir. "Volume 4"dan 10-15 sene önce, öyle bir albüm yapmayı aklımın köşesinden geçirmezdim. Çünkü hep ileriye bakıyordum. Ama artık yapmış olduğum şeylerle ve bulunduğum yerle barışık olduğum bir noktadayım.

Albümdeki bazı şarkılar ergen temalarını işliyor. Yeniden bir araya gelmek ergenlik nostaljisini kaçınılmaz mı kıldı?

O nostalji birkaç şarkı için geçerli. Zaten sadece "Little Bit Stupid"i ve "Thugz 'R' Us"ı bir araya geldikten sonra yazdım. "Little Bit Stupid"i yazarken David Bowie ve Marc Bolan (T Rex) cover'ları yaptığımız günlere döndüm. Glam rock'u çok sevdim. O şarkıyı yazarken Sweet'in

hit şarkılarını dinledim. Sweet, paspallığın daniskasıydı. Herkes bunu biliyordu, onlar da biliyordu, biz de. Ve o yüzden müthiş eğlenceliydi. "Little Bit Stupid"de o günlere bir nostalji var.

"Volume 4"da favori şarkınız hangisi?

Hepsi favorim! (gülüyor) Bunu bana sormanız adaletsizlik!

Hayranlarınızın birçoğunun favorisi "Still Alive". Beatles hayranı olduğunuz biliniyor, ama onlara selâm durduğunuz olmamıştı. "Still Alive"ın ritmi "Ticket To Ride" duygusu veriyor.

Evet, o ritmi şarkının duygusu için çok uygun olduğunu düşünmüştüm. Sonra birisi onun "Ticket To Ride"nin ritmi olduğunu söyledi. Yazarken farkında değildim.

Albümün öne çıkan parçalarından biri de "Dirty Martini". New Orleans tarzının yanısıra Türk havası hissediliyor.

(gülüyor) Onun Türk havası olduğunu bilmiyordum.

"Fairy Dust" eşcinselleri, daha doğrusu militan eşcinselleri tefe koyuyorsunuz izlenimi veriyor. O şarkıdaki maksudınız ne?

"Fairy Dust" bir tür hiciv şarkısı, gay âleminin bir veçhesine yönelen bir hiciv. Hakları için mücadele eden herhangi bir azınlık için de geçerli olduğunu düşündüğüm bir eleştiri. Azınlıklar bazen çoğunluklar kadar toleransız olabiliyor. Gay kimliğinin giderek erilleştiğini ve heteroseksü-

el kimliği kadar köşeli hale geldiğini düşünüyorum. Ve bunu komik buluyorum. Bir yandan niye böyle olduğunu anlıyorum, ama hoşuma gitmiyor. Eğer klişelerden söz ediyorsak, "Fairy Dust"ta eski tarz klişeleri tercih ettiğimi söylüyorum. Oscar Wilde / Quentin Crisp tarzı gay klişesini "erkekten daha erkek" gay klişesine tercih ederim. Ama üzerinde böyle konuşulduğunda, "Fairy Dust" olduğundan daha ciddi bir havaya bürünüyor. Halbuki gay âlemine dair bir hicivden ibaret o şarkı.

Albümdeki bazı şarkılar kadın-erkek ilişkisi üzerine. Aşkın bir kumar olduğu ve risk almanın cesaret gerektirdiği... Bir şarkıda dediniz gibi, aşık olmaya karar veriyoruz, aşk gelip bizi buluyor.

Evet, "Blue Flame"de öyle diyorum. Albümdeki yegâne aşk şarkısı o. "Love At First Light" ise "belki"li bir şarkı, belki aşk var, belki yok. "Bright Grey" de "aşk nereye kayboldu" şarkısı. Ama "Blue Flame", hiç de size göre olmayan birine aşık olmak üzerine. O insanla beraberliğinizin yanlış olduğunu biliyorsunuz, gelgelelim kendinize engel olamıyorsunuz.

Madem insanın kendisine engel olamamasına geldik, yedi ölümcül günahı konu alan "Heaven and Hell"den (1997) konuşalım. Öyle bir albüm fikri nereden esti?

Ben bir günahkârım, hepimiz öyleyiz. Yedi ölümcül günah, herkesin kendi meşrebince yorumladığı bir

GLAM ROCK'U ÇOK SEVERDİM. SWEET, PASPALLIĞIN DANISKASIYDI. HERKES BUNU BİLİYORDU, ONLAR DA BİLİYORDU, BİZ DE. VE O YÜZDEN MÜTHİŞ EĞLENCELİYDİ.

evrensel tema. Bu günahların karanlık ve aydınlık tarafları olduğu fikri ilgimi çekiyordu. Yedi günahın her biri, cehenneme ve cennete açılan bir kapı. Mesela gurur: Bir miktarı iyidir, özsaygı olarak tezahür ettiğinde olumlu bir şeydir. Ama gurur büyüdükçe tehlikeli bir hal alır, o yüzden en kötü günah addedilmiştir. İblisin günahı olduğu söylenir, çünkü gurura kapılırsanız her şeyi yapabilirsiniz, bütün diğer günahları işleyebilirsiniz. Ya da miskinlik mesela, sanıldığından çok daha kötü bir günahdır. Ne zaman birinin "hiç uğraşamam", "benim sorunum değil", "ne mânâsı var" dediğini duysanız, bilin ki miskinlik konuşuyor. Miskinlik olumsuz bir şeydir, nihilizme ve umarsızlığa götürür. Ama eğer işkolseniz, bir doz miskinlik tam da ihtiyacınız olan şeydir. Sonuçta, herkesin kendi bünyesine göre bir günah kimyası var. "Heaven and Hell" in büyük bölümü hiciv tarzında ve komik. En azından benim için öyle. Günahların özgün sıralaması da esinleyiciydi. Geleneksel olarak en az kötüden en çok kötüyeye doğru sıralanırlar. Miskinlik tam ortadadır ve tamamen negatif geçildiği bölgedir. Dolayısıyla, müzikal olarak yavaş harekettir. Sonra öfke gelir ve bir enerji patlamasıyla o bölgeden çıkılır.

"Angel" adlı şarkıda şehveti ele alıyorsunuz.

"Angel" abazan ve kafası karışık bir genç adamın zaviyesinden anlatılan bir şarkı. Biraz karikatürize edilmiş şekliyle, bir omuzunda melek, diğerrinde şeytan var, ikisi de onu baştan çıkarmaya çalışıyor.

"The Bridge" ise haset üzerine.

Haset duygusunu, haset edenin değil, haset edilenin zaviyesinden anlattım. Haset edilmek feci bir şey. Çünkü yapabileceğin bir şey yok. Haset eden, şarkının dizelerinde dendiği gibi, "köprünün karşı ayağını imha etmiş durumda".

Tamahkârlık üzerine olan "Tuzla" da, şarkıya o şehrin ismini vermenizin sebebi ne?

Savaşın yerle bir ettiği Bosna'da insanların mahrumiyetlerini paraya tahvil edenler hakkında yazılanları okuduğumda, savaşın sadece şiddete dair olmadığını, aynı zamanda açgözlülüğe dair olduğunu farkettim. "Tuzla" küçük bir piyes gibi, farklı sesler farklı bakış açılarını dile getiriyor: Vicdan, nisyân, sinizm ve açgözlülüğün yanısıra, çeşitli metalara-bir kalıp sabuna, bir şişe yağa-indirgenmiş sıradan insanların seslerini duyuyoruz.

"Night Music" (1994) epem melankolik bir albüm. Melankolik misinizdir?

Değildir. İnsan mutlu olup hüznülü şarkılar yazabilir. Terside geçerli. Hatta belki de mutluken hüznülü, hüznülükten mutlu şarkılar yaz-

SİGARA İÇENLER VE İÇMEYENLER YÜZYILLARDIR BİR ARADA YAŞIYOR. ŞİMDİ ARAMIZA BİR DUVAR ÇEKİLİYOR: NORMAL VE DAMGALI İNSANLAR. BU FAŞİSTLİKTİR.

mak bazen daha iyi sonuç verebilir, zira o zaman insan daha objektif olabilir. Ama ben melankoliye severim, insana zevk verebilir. Melankoli, depresyonla aynı şey değil. "Night Music" de neşeli şarkılar da var. "Flying", yaşlandıkça akıllanmak üzerine. "Only The Future", ne kadar dertli olursan ol, her şeyin düzeline ihtimalinin olduğu üzerine. "Sea of Secrets" da neşeli bir şarkı. Uyuşakalıp rüya görmeyi ipe çekmek üzerine. Tıpkı bir dalgıcın derinlere dalıp bir tür hazine bulması gibi. Albüm o şarkıyla bitiyor, uykuya geçmenin mutlu duygusuyla. Geçenlerde birisi bana "Night Music" le uykuya dalmayı sevdiğini söylemişti. Bunu iltifat telâkki ediyorum.

O albümde sizin sesiniz pek duyulmuyor. Dört enstrümantal parça ve üç solist var. Böyle bir albüm yapma fikri nasıl doğdu?

Benim şarkıcı yeteneğim sınırlı. Ancak, şöyle düşünmeye başladım: Şarkıcılığımın sınırlı olması besteciliğimi sınırlamamalı. Gençliğimde besteciliğe enstrümantal parçalar yazarak başlamıştım, piyano parçaları, yaylı çalgılar parçaları... Şarkı yazmaya sonradan başladım, çünkü söz yazmaya nasıl yaklaşacağımı bilemiyordum, hâlâ da zor olduğumu düşünüyorum. Müzik yazmak daha kolayıma geliyor. "Night Music" deki sözler gayet minimal. Geçmişte, bazen söylemek istediğim her şeyi tek bir dizede söylemiş olduğumu hissedirdim, yine de daha fazla söz yazmak için, kendini tek-

rar eden sözler yazmak için debele-nirdim, çünkü müziğin formu onu talep ederdi. "Night Music" de kendi kendime dedim ki, ben söylemek istediğimi söyledim, bırakayım müzik onun etrafında kendi formunu bulsun. Bunun tek istisnası, "The Man Who Wrote Danny Boy", çünkü o şarkıda bir öykü anlatıyorum.

Nasıl bir öykü o?

"Faust" öyküsünün bir varyasyonu. Adamın biri, Faust misali ruhunu şeytana satmaya niyetlenir, ama bu sefer söz konusu olan, ebediyete kadar kalacak olan bir şarkıdır. Sonra ne olduğu pek net değil, çünkü bir rüya bu. Aslında "Night Music" in tamamı rüyalara ya da gece düşüncelerine dair. Neyse, kahrmanımız kendini bu fikre kaptırırken birden karısının seslendiğini duyar: "Hadi artık, oyalanmayı bırak da yatağa gel." (gülüyor) Erkekler bana hep hayalperest ve fanatik gelmiştir, büyük mevzulara kafayı takarlar. Kadınlar ise daha pratiktir. "Night Music" gibi sofistike bir albüm için de fazlasıyla heybetli, fiyakalı gibi eleştirilerle karşılaşmaktan çekinmediniz mi?

Bu düşünce tarzı insanları yeni şeyler yaratmaktan alıkoymuyor. Şu tür laflar kulağıma gelmedi değil: "Joe Jackson kendisini Mozart sanıyor, bu da onun 'Eine Kleine Nacht Musik' i..." Böyle laflar insanın canını acıtıyor, ama beni yapmak istediklerimden alıkoymalarına müsaade etmeyeceğim. "Night Music" i ya içme gömecektim, bazı insanlar ne yaptığımı anlamayacak diye da

ortaya çıkaracaktım. Benim yapabileceğim en fiyakalı şey, rock starı pozudur.

Sigara yasağına karşı verdiğiniz mücadeleyle tanınıyorsunuz. Yasağı savunanlara sigara aleyhtarı faşistler diyorsunuz. Sizin için de sigara taraftarı faşist olduğunuz söylenebilir mi?

Ben kimseyi sigara içmeye zorlamıyorum. Ama onlar beni sigara içmeye zorluyor. Bir barda sigara içmek "kamuya zarar vermek" değildir. Bir bar özel mülkiyettir ve orada sigara içilip içilmemesi bar sahibinin kararına bağlıdır. Sigara içilen ve içilmeyen yerler ayırma bir itirazım yok. Ama bence en iyi çözüm, iyi ve modern bir havalandırma sistemi ve hoşgörüdür. Sigara aleyhtarı hareket, hoşgörüsüzlüğün propagandasını yapıyor. Sigara içenler ve içmeyenler yüzyıllardır bir arada yaşıyor. Şimdi aramıza bir duvar çekiliyor, bir tarafta normal insanlar, diğer tarafta damgali insanlar. Bu faşistliktir. Pasif içicilik konusuna ge-

lince, bu tamamen bir zirva. Eğer benim yaptığım gibi, kanıtlara barksanız, araştırmaları incellerseniz, siz de aynı sonuca ulaşırsınız. Mevcut bütün araştırmalar kanıtlanmamış bir riskten, bir varsayımdan söz ediyor. Pasif içiciliğin herhangi bir sağlık sorununa yol açtığına dair tek bir vaka yok. Bunu sigara aleyhtarları da gayet iyi biliyor. İnanmazsanız, www.davehitt.com. adlı siteye girip bakın. Bu bağlamda Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) de mim koymak gerekiyor. AIDS, tifo ve dizanteri üçüncü dünyada kol geziyor, yılda iki milyon çocuk temiz su mahrumiyetinden ölüyor. Ve WHO'nun gündeminin birinci maddesi, ilaç şirketlerinin fonlarıyla yürüttükleri sigara karşıtı kampanya. Bu soylu ruhlar önyargılı olamaz, öyle değil mi? Hele ki, dünyada sigarayı bırakma ürünlerine ve antidepresanlara müşteri olacak 1.2 milyon tiryaki varken! Bu bir komplo teorisi değil, merak eden herkes bu gerçekleri öğrenebilir.

Geçtiğimiz ağustos ayında 54 yaşınıza bastınız. Akranlarınızın birçokundan daha sağlıklı ve genç görünüyorsunuz. Sigara içmek yaşlanmaya karşı iyi bir reçete mi?

Galiba en iyi reçete ılımlılık ve denge. Aynı zamanda zevkten mahrum kalmamak. Ben gayet formdayım. Bunun sebebi sağlıklı bir beslenme rejimi ve egzersiz yapmak da olabilir, genç kızların kanını içmek de. Herhalde ikisinin de biraz payı var. (gülüyor)

Derleyen: Yücel Göktürk

b →

BİR ADA İHTİMALİ

Soytarlığa yakınlığının ilk ortaya çıktığı anlar hafızamda nasıl da capcanlı! O sıralar on yedi yaşındaydım, Türkiye'de her şey dahil bir tatil köyünde, gayet iç karartıcı bir ağustos geçiriyordum –ailemle çıkmak zorunda olduğum son tatildi bu. Kahvaltıydık; her sabah olduğu gibi, yağda yumurtanın önünde kuyruk oluşmuştu, anlaşılabilir tatiller buna çok düşküydü. Yanıbaşındaki, tabağına bol miktarda yumurta almış olan yaşlı İngiliz kadın (bir deri bir kemik, kötücül, oturma odasının dekoru için tilki katledenlerden) hiç tereddütsüz çelik tepside kalan son üç sosisi de tabağına indirdi. Saat on bire beş vardı, kahvaltı servisinin sonlarıydı, garsonun tekrar sosisi getirmesi söz konusu değildi. Kadının arkasında sırada bekleyen Alman dona kaldı; sosise doğru uzattığı çatalı yarı yolda havaya asıldı, haksızlığa uğramanın kızgınlığıyla yüzü kıpkırmızı kesildi. İki metreden uzun, en az yüz elli kilo, iri yan, dev gibi bir Almandı. Bir an için, çatalını seksenlik kadının gözüne saplayacakmış, ya da boynuna sarılıp tepsiyi sıcak tutan kızgın levhada kafasını ezecekmiş gibi geldi. Kadınsa, ihtiyaçlara özgü, artık bilinçaltına işlemiş o bunakça bencilikle, sanki hiçbir şey olmamış gibi, küçük, hızlı adımlarla masasına döndü. Alman öfkelenmişti, öfkesinin kabardığını hissediyordum, ama yavaş yavaş yüzü sakinleşti ve kederli bir şekilde, sosisi alamadan vatandaşlarının yanına doğru kös kös yürüdü.

Bu olaydan yola çıkarak, kahvaltıda sosisini azlığı, ardından mini-golf'e ekstra ücret istenmesi gibi, her şey dahil tarifesiyle çelişen küçük ayrıntılar yüzünden bir tatil köyünde patlakveren kanlı isyana dair küçük bir skeç yazdım. Aynı akşam, "Yeteneğini gösterin!" gecesinde sundum; böylece, one man show'luga ilk adımlarımı atmış oldum. Gösterim çok sıcak karşılandı, seyircilerin çoğunun gülmeğe gözlerinden yaşlar boşanmıştı. Liseden mezun olduktan sonra, oyunculuk kursuna kaydoldum; ünlenmeden önceki pek parlak geçmeyen birkaç yıl boyunca gittikçe edepsizliği ele aldım, ve dolayısıyla giderek daha iğneleyici oldum; hal böyle olunca, başarı da geldi nihayet. Orta sınıfların genel vasatlığına dair küçük skeçlerle başladım; kariyerlerinin ortasındaki entellektüellerin, göbeği açık, düşük pantolonunun üzerinden stringi görünen kızları ya da gelinleri karşısında enstevanî cazibeye sürüklenişlerini yakalamakta gayet başarılıydım. Kısacası, günümüz gerçekliğinin keskin bir gözlemcisiydim. Bir yandan one man show'a kendimi vakfetmeyi sürdürürken, yüksek seyredilme oranlarını ve genel vasatlıklarını gözönünde bulundurarak seçtiğim bazı televizyon programlarına gelen davetleri de arada kabul ediyordum. Vasatlığı vurgulamayı asla ihmal etmiyordum; maharetle elbette: Sunucunun kendisini biraz tehlikede hissetmesi lâzımdı, ama çok da fazla değil. Sonuçta, ben tam bir profesyoneldim; sadece biraz fazla göklere çıkarılmıştım. Ve bu bana özgü bir durum değildi...

Skeçlerimin komik olmadığını söyleyeyim, komik olmasına komiktiler. Hakikaten de günümüz gerçekliğinin keskin bir gözlemcisiydim; fakat, bana fazla yavan geliyordu, zira günümüz gerçekliğinde gözlemlenecek o kadar az şey kalmıştı ki: öylesine basitleştirmiş, öylesine budamış, öylesine engelleri, tabuları, yersiz umutları, sahte özelemleri yıkmış-

tık ki; hakikaten de geriye çok az şey kalmıştı. Toplumsal düzlemde zenginler vardı, yoksullar vardı –sınıf atlama, herkesin hemfikir olduğu alay konuşuydu. Cinsel düzlemde ise, arzu uyandıranlar ve kesinlikle uyandırmayanlar vardı: sadece birkaç yönelim komplikasyonu olan (eşcinsellik vs.) çok minik bir mekanizma; bunlar da gösteriş ve narsisist rekabet olarak kolayca özetlenebilecek şeylerdi. Bir de elbette, namuslu insanlar vardı, çalışan, yediğimiz içtiğimizin reel üretimini sağlayan, aynı zamanda biraz komik ya da isterseniz marazî bir şekilde çocukları için kendilerini feda eden insanlar; ne gençliklerinde güzelliğe, ne daha sonra ihtirasa ne de asla servete sahip olan insanlar; buna rağmen, güzellik, gençlik, zenginlik, ihtiras, seks değerlerine bütün kalpleriyle bağlanan insanlar; bir anlamda harcin çimentosu olanlar. Onlar, söylemeye çekiniyorum ama, bir konu olamazlardı. Onlardan birkaçını skeçlerime sıkıştırıyordum, sırf çeşitliliği sağlamak, gerçeklik etkisi uyandırmak için. İşin vahimi, hümanist olarak görülüyordum; sivri dilli bir hümanist elbette, ama yine de hümanist. Bir fikir vermek için şovlarını süsleyen şakalardan biri: "Vajinanın etrafındaki yağ kütlesine ne denir biliyor musun?"

-Hayır.
-Kadın."
Bu tür espriler yaptığım halde, Elle ve Télérama'dan iyi eleştiriler almaya devam ediyordum; Arap asıllı komedyenlerin ortaya çıkmasının dizginsiz maçoluğu yeniden geçerli kıldığı ve benim de ustaca aşırıya kaçtığı doğruydu, tabii kontrolü hiç elden bırakmadan. Sonuçta, mizahçılığın ya da daha genel olarak hayatta mizahî tarzın en büyük getirisi tam bir dokunulmazlıkla tamamen aşğılık bir herif gibi davranabilmek, hatta aşğıllığını parasal olduğu gibi cinsel başarıya da bol bol tahvil edebilmek ve bütün bunları genel kabul görenek yapmaktır. Benim sözde hümanizmin aslında çok zayıf temellere dayanıyordu: Sigara yasağına muğlak bir tepki, İspanya sahillerine cesetleri vuran zenci kaçak göçmenlerle ilgili bir anırtıma, solcu ve insan hakları savunucusu olarak ünlenmeme yetmişti. Solcu mu, ben mi? Arada sırada skeçlerime, hafiften genç, birkaç alternatif küreselleşmeciyi dahil etmiş ve onlara yekten antipatik rol vermediğim olmuş olabilir; zaman zaman belli bir demagojiye kapıldığım da olmuştur; ben, tekrar ediyorum, iyi bir profesyoneldim.

Michel Houellebecq, Bir Ada İhtimali (birinci bölümden kısaltarak)

C →

CAM SINIR

Kadın El Paso'dan Juarez'e gitmek ve bir montaj fabrikasında televizyon parçalarını birleştiren işçileri denetlemek için her gün sınıra geçiyordu. Kimi zaman başka konuda konuşmak isterdi, fakat ninesi Camelia'nın söylediği gibi iş başını döndürmüştü ve Margarita tek kurtuluş yolunun çalışmak olduğuna bir süre önce karar vermişti. Çalışırken saygınlığını, kişiliğini buluyordu, kendisine saygı duyuyordu ve saygı duyulmasını sağlıyordu. Sert ve uzlaşmaz bir özellik kazanmıştı. Kuşkusuz sevimli, tatlı, hatta duygusal kızlar vardı ve de ciddi, nitelikli işçi kadınlar da, fakat tek bir ahlaksız –her zaman birden daha çok-

tur– hepsini yoldan çıkarabilir ve denetmeni ağır elini kullanmaya, yüzünü ekşitmeye, ağır sözler söylemeye zorlayabilirdi.

Şimdi gece oluyordu, günlerden cuma idi ve bütün kadınlar eğlence yerlerine gidiyordu, Margarita bundan yoksun kalamazdı, bu onun disiplinsizliğe –hadi öyle diyelim, olası bir gevşekliğe– tek ödünüydü, kasıtlı görünmese de cuma günleri kızlarla birlikte diskoya gidebilirdi. Kısacası kalabalığa, kadınların arasına karışıyordu; bu kadınların istedikleri gibi giyinmelerine izin vardı, her çeşidi görülüyordu, kendisini Tanrı'ya adanmışlar gibi rahibe kılığına benzeyen giyinmeye özen gösteren Rosa Lupe, denizi görmek için can atan Marina, bir kez bozuma uğradıkları için kızlardan hiçbirisine piyango vurmayacakmış gibi biri sanan, en güzel kır çiçeklerine bürünen Candelaria, bakacak bir erkeği olmadığı için boğulan oğluna içi yanan ve artık dansa gitmeyen Dinorah. Margarita için, Buenavista'nın üçü köşelerinde yaşamak yerine her gün ırmağı geçmek ve zenci mahallesi de olsa eriyip gitmiş ve kendisini de onlardan biri gibi duyumsayacağı El Paso'daki bir kenar mahalle evine gitmek daha iyi olurdu. Ne Meksikalı gibi görünmek istiyordu, ne de Meksika kökenli bir göçmen gringo idi. El Paso'da yaşıyordu, ona Chihuahua'da Margarita derlerdi, fakat Teksas'ta Margie, El Paso'da, daha ilkokuldan itibaren ona "Bak" derlerdi, "sen beyazsın, sana Margarita demelerine izin verme, Margie dedirt onlara ve beyaz gibi geçin, kimse ayırmasına varmaz bile. İspanyolca konuşma, sana bir Meksikalı, bir melezi ya da Meksika kökenli bir göçmen gibi davranmalarına izin verme."

"Ailenle aran nasıl?"

"İnanılır gibi değil. 'Ailesi iyiymiş? Ne biçim bir ailesi varmış?' gibi sorularla annemin beni şaşırtmadığı tek bir talibim olmuyor. İçimden, bir zenciyle çıkayım da, şunlar bir sara nöbetine tutulsunlar diyorum."

"Aptallık etme. Gerçek bir sarınsınla çık. Meksikalı olmayı kabullenme."

High school'da bando şefi olmak için isyan bayrağını çekti, savaştı. Annesine, babasına futbol maçında konser verecek olan okul bandosunda çalışacağını söyledi. Fakat tam sonbaharda çıplak bacaklarını ve baldırlarını, ne demezsin, kalçalarını bile olduğu gibi gösteren küçük külotla, simgesel bir sapmış gibi değerliğini sallayarak ortaya çıktığını görünce kızlarını yitirdiklerini anlamışlardı, o da evden çekip gitti, hiçbir namuslu gencin onunla evlenmeyeceğini söylediler ona, halkın önünde kalça gösterisi ha, kahpe, fakat kızın sevgililerle uğraşacak ne zamanı vardı, ne de kafası. Yalnızca cuma günleri bütün erkeklerin birbirlerine benzedikleri Excalibur'a kebradita dansı yapmaya gidiyordu, hepsi beyaz şapkalı başlarında dansederlerdi, kimisi varsıl kimisi yoksul çiftçilerdi, bunların, bu uzun saçlı insanların, başları kurdele ile bağlanmış, ince ceketli bu adamların birbirlerinin aynı olup olmadıklarını kim bilebilir, bunlar damızlıktırlar, cahildiler, ciddiye alınacak yanları yoktu, her şey bir solumaydı, tekerlekli iskemlesindeki sakat dedesini, Camelia Nine'yi, oralarda dolaşan anne-babasını, bir Taco Bell'de sosisli sandviç hazırlayan erkek kardeşini unutmak için, aile içindeki yardımlaşmaya aldımaya, bu uzak akraba sürüsüne bakmak gerekliliğine inananmayan –benim gibi onlar da çalışıp para kazansınlar– bu güçlü, çok zengin, self made man amcasını unutmak kendi kendini unutmaktı, aptal mıdır, nedir bunlar? Para yalnızca kazanan insanı bilir, amağan edenini değil ya da gringoların dedikleri gibi yassı taş bedava olmaz. O Margarita Margie tutkuluymdu, disiplinliydi, peki ama ne işine yaramıştı ki? Orada, sınırdı dumuş, her

şeyine engel olan gösterici kalabalığın arasından geçmek için beklerken, her gece Meksika'dan çekip gitmek isteğiyle yanıp tutuşmuş, her sabah Meksika'nın kötü şansını nedeniyle yarım kalmış gökdelen mezarlıklar ve demir iskeleler arasında Juárez'i geçmekten usanmıştı. Para bitmiş, sıkıntı başlamıştı. İşadamını, memuru, işsizi sindirmişlerdi. Yi-ne de kokmuşluk son bulmuyordu; ırzına geçilmiş ülke, güdükleştirilmiş ülke, bir bostan dolabında döndüğünü düşleyen ama hiç hareket etmeyen bir fare gibi bumutsuz bir ülke. Fakat hiç yer değiştirmiyor, ama hiç mi hiç kımlıdramıyor. İş oradaydı ve işinin ustası bir kadındı. Montajda parçaların seri halinde birleştirilmesini a'dan z'ye dek iyi biliyordu. Şaşiden kaynak işine, kutusuna, bütün parçaların iyi çalışıp çalışmadığını görmek için warm-up ekranının denenmesine dek her şeyi biliyordu. İtalyan müdür yardımcısının şaka yollu söylediği gibi, eğer çocuğunun ölümü araya girmeseydi, parazitten arınmış bir cihaz elde etmek için televizyonu dünyanın manyetik alanından uzaklaştıracak ayan yapardı. "İşler nasıl?" Dans arkadaşları ondan kopuyorlar, hatta adımlarını şaşınıyorlardı, çünkü işi onlardan daha iyi biliyordu, bu yüzden de onu sevmiyorlardı, rahat bırakıyorlardı onu. (...) Herkesten daha bilgiliydi yaşlı kadın ve hatalı cihazlara yeşil yıldızlar, hatasızlara mavi yıldızlar ekleterek her kısmın mükemmel olup olmadığını denetleme işi de ona düşüyordu, rahibe okullarındaki iyi kızlar gibi. Sopalarnı sallayan ve külotlarını göstererek yürüyen, asker gibi giyinen geçit törenlerinde başı çeken drum majorette'ler gibi dar alına altın bir yıldız takıyordu. Oğlanlar da ısıkılıyorlardı onu. Margie diye seslendiler ve onun melezi olmadığını, Meksika kökenli göçmen olmadığını, senin gibi, benim gibi biri olduğunu söylediler...

Carlos Fuentes, "Cam Sınır"

f →

FLASH GORDON

Amerikan pop kültüründe derin izler bırakmış ünlü çizgi roman karakteri, bilimkurgu kahramanı. Çeşitli çizer ve yazarlar tarafından bugüne kadar kesintisiz üretilen "Flash Gordon" serilerinin ilk macerası 1934'te Alex Raymond'un çizgileriyle yayınlandı. Bir yıl sonra radyo tiyatrosuna, zaman içinde sinema, televizyon dizisi ve çizgi film serisi de dahil birçok farklı alana uyarlandı.

Yale Üniversitesi mezunu, polo oyuncusu asilzade Steven "Flash" Gordon'un bir süper kahraman olarak atıldığı bilimkurgu maceraları, dünyayı ateşe veren meteor yağmurlarıyla başlar. Çılgın bilimci Dr. Hans Zarkov, uzaydan gelen meteorların kaynağına ulaşmak için bir uzay gemisi inşa eder. Ancak böyle bir seyahati tek başına yapmak istememektedir. Üstün yeteneklerine inandığı Flash ve güzel sevgilisi Dale Arden'i kaçıran Dr. Zarkov, onlarla birlikte uzayın derinliklerindeki Mongo gezegenine doğru yola çıkar. Maceracı üçlü, Mongo imparatoru Aman-sız Ming'in meteorları dünyaya karşı bir silah olarak kullandığını keşfeder ve "uzay savaşı" başlar. Mongo'daki Ming muhaliflerinin dünyalılardan yana tavır koyduğu bu savaşta antik tragedyanın dinamikleri uzaya taşınmıştır: Şeytan ruhlu Ming, Flash'i yok edip Dale Arden ile evlenmeyi arzularken, Ming'in kızı Prenses Aura da Flash'e aşık olur... "Uzay Yolu", "Süpermen", "Yıldız Savaşları" başta olmak üzere bilimkurgu sinemasının birçok yapıtına

öncülük eden "Flash Gordon" 1938'den itibaren defalarca filme çekildi. 1980'de İngiliz yönetmen Mike Hodges'in yaptığı film bunlar arasında en çok iz bırakan oldu. Müziği Queen tarafından bestelenip icra edilen ve albüm haline getirilen "Flash Gordon" filminde, başroldeki çiftten çok, Ming'i canlandıran Max von Sydow, Prenses Aura rolündeki Ornella Muti ve Aura'nın aşığı Prens Barin rolüyle Timothy Dalton'un öne çıkması dikkat çekiciydi. Alfa Yayıncılık, Flash Gordon çizgi roman serisini Türkçeye çevirip fasiküller halinde yayınlarken "sar saçlı mavi gözlü tuhaf Türk karakterler" dağarcığı-mıza katkıda bulunarak ünlü karakterin adını "Baytekin" olarak değiştirdi. Aynı tutum Türkiye'de vizyona giren Flash Gordon filmlerinde ve Türk yönetmenlerin yaptığı sinema uyarlamalarında da gözlen-di. "Flash Gordon Space Soldiers" filminin bir kopyası, 1967'de Şinasi Özkonuk tarafından "Baytekin Fezada Çarpışanlar" adıyla sinemaya aktarıldı. Bay-

tekin rolünü Hasan Demirtaş'ın üstlendiği filmin orijinal müziği '60'ların progresif Anadolu rock grubu Koyun tarafından yapıldı.

m →

MANDRYKA, NIKITA

Fransız çizgi romancı. 1940'ta Tunus'un Avrupa'sı sayılan sahil kenti Bizerte'de doğdu. Babası Rustu. Profesyonel yaşamına 1964'te Vaillant dergisinde, gazeteci Boff'un maceralarını çizerek başladı. Nik takma adını kullanıyordu. 1965-69 arasında yaptığı "Le Concombre Masque" serisiyle yaygın ün kazandı. 1966'da, Pilote mizah dergisine düzenli olarak kısa hikâyeler yazmaya başladı. Burada ünlü Fransız çizgi romancı Marcel Gotlib ile birlikte "Les Clopinettes" serisini sürdürdü. Fransa'da bütün zamanların en çok okunan çizgi serisi olan "Le Concombre Masque" 1971-72 ve 1979-89 yıllarında -Mandryka'nın 1984'ten sonra genel yayın yönetmenliğini üstlendiği- Pilote'da, sonra da Spriou'da yayınlandı.

O → ONÜÇ AĞUSTOS BINDOKUZYÜZYETMİŞİKİ

Ağustos'ta yapılacak Pop Festivali için

Ünlü şarkıcı ve topluluklar geliyor

TEMS müzisyenleri Ağustos ayında Galatasaray'da yapılacak Pop Festivali'nde dinleyicilerle buluşacaklar.

Amerikan Kültür Vakfı aracılığıyla 15'inci yılını kutlayan ve Türkiye'de derin izler bırakan, gençlik kültürünü tanıyan toplulukları "Delirium", "Smash and Burn", "Lilith", "Richard Harris", ve "T. Rex" bu davete katılmaya hazır oldukları. Ağustos'ta Türkiye'nin kadim sazları ile Türkiye'nin en büyük şarkıcıları arasında ve partilerde bu davet kapsamında Türkiye'nin kadim sazlarıyla buluşacaklar.

15 Ağustos'ta Galatasaray'da düzenlenen açık hava pop festivali bir gün sürer ve saatlerce performanslarıyla dinleyicileri etkileyecekler.

KOMŞU

Garip keman, izler misin beni?
Kaç şehirde şimdiye dek yalnız geceni
seslenirken duydum benimkine?
Yüz kişi mi çalar seni? Bir kişi mi ne?

Bütün büyük şehirlerde var mı
o kişiler, sen olmasan bir bir
ırmaklarda çoktan kaybolurlar mı?
Hep böyle peşimden gelmek nedendir?

Her zaman komşum olsun yazgım mıdır,
korkuyla şarkı söylemeye zorlayan
seni ve demeye: hayat daha ağırdır
bütün nesnelere ağırlığından.

Rilke (Çeviren A. Turan Oflazoğlu)

